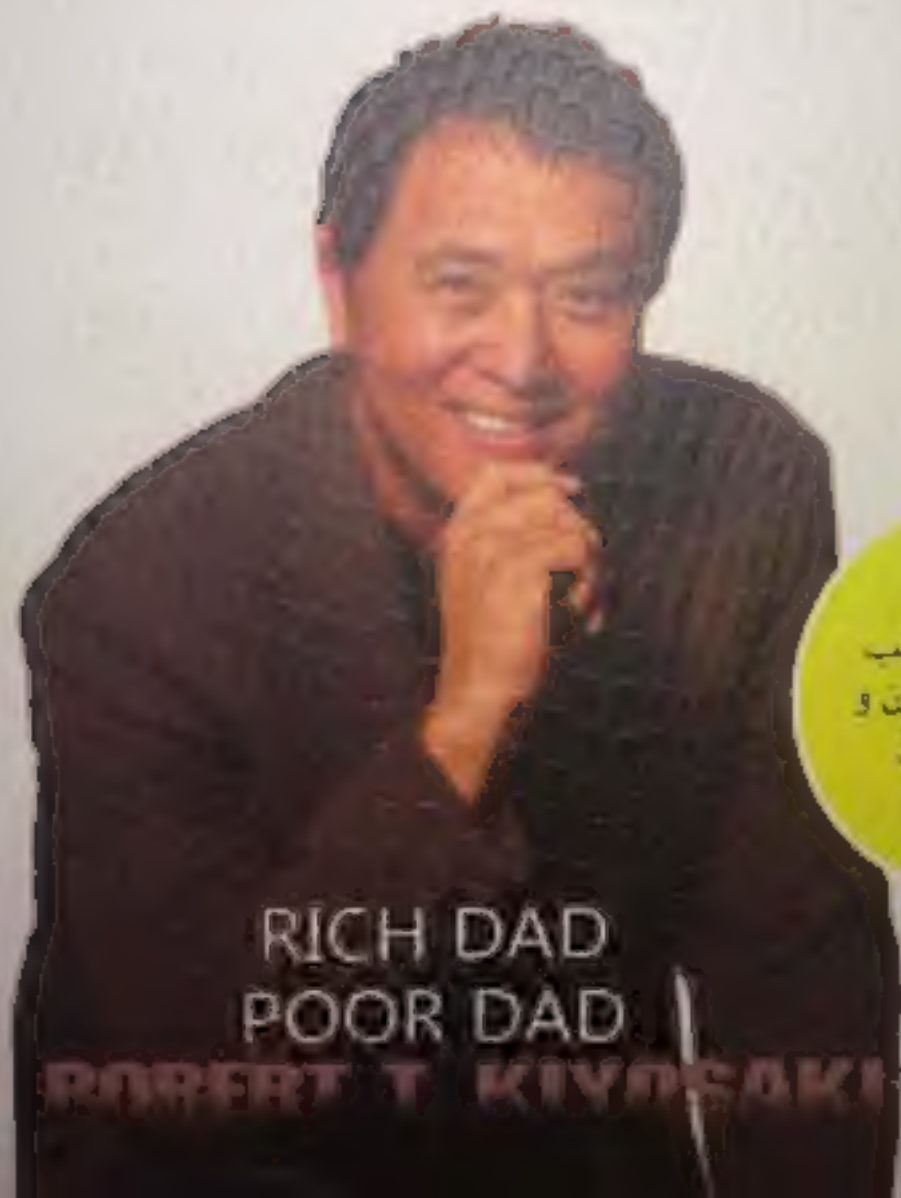

• روایت کیفاسکی

باوکی دہولہ مند

باوکی ہہ ژار

• ہوگر تہوزاد فوری
• ہوگر تہوزاد فوری

برفوشترین کتب
لہ لیستی لہ مارون و
نیوورٹ ناہز

RICH DAD
POOR DAD

ROBERT T. KIYOSAKI

باوکی دەولە مەند

و

باوکی ھەزار

پۆبلیت کۆساکى

وەرکێران ھۆگر نەوزاد نوری

چاپى بەکەم

2018

سايبه بۇ چاپ و بلاكردنه وه

رؤبیرت کیۆساکی

ئاوی کتیب: باوکی دهوله مهند و باوکی مهزار

نوسینتی: رؤبیرت کیۆساکی

بابهت: رازی دهوله مهند بوون

وهرگیرانی: هوگر نه وزاد نوری

دیزاین: فازیل کهلۆسی

چاپخانه: تاران

نۆرهی چاپ: چاپی یه کهم 2018

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

فرخ: ۵۰۰۰ دینار

له بهرۆبهرایهتی گشتی کتیبخانه گشتیمکان ژماره ی سپاره نی (1979) سانی ۲۰۱۷ بئیدرلووه.

بۆده سکوتلی بلاوکر اووه کانی ناوهندی سايبه بهنگو گو..

ئاوینیشان: سلیمانی - شهلامی پیره میرد - بهرامبهر اعلانی شیرکو

Email: nawandy.saya@yahoo.com 07512460583

مافی له چاپدانی پارێزراوه بۆ ناوهندی سايبه

..... باوکی دموله مند و باوکی هه زلر

به شی شه شه م

وانه ی بیجه م

۱۴۰ دموله مند پاره دالینیت

به شی حه رفام

وانه ی شه ش

۱۷۱ کاریکه بو فیژیوون نه که بو پاره

به شی هه شت

۱۹۰ زانیوون به سه ر کوسیه کان

۲۱۳ به شی فو

۲۱۳ دوست هه نیکه

۲۳۱ فارهه نگون

پيشەكى وەرگىر

بەناوى خودا، زۆر سوپاس بىز خودا گە تەوانىم ئەم كىتپە بەنرخە لە
 زمانى ئىككىزىدە وەرگىر سەر زمانى شىرىن كوردى، خويىنەرى بەرئىز
 كانى ئەم كىتپەم خويىندە وەر زۆر سىرنجى پاكىشام بۆيە بىرپارمدا گە
 وەرگىر سەر زمانى كوردى، ناوەرگى ئەم كىتپە باسى ئەو دىكەت
 گە چۆن بتوانى دەولە مەند بىت و ئەو نامازانە چىن گە وات لىدەكەت
 زانىارىيەكى باشمان نەبىت دەريارەى ئابوورى، وەك دەزانن گە پارە و
 سامان كىشەى سەرەكى ئەمپۆيە، يەككى لەخەلەكانمان ئەو يە گە ئىمە
 نازانى پارە پەيدابگەن يان ئەگەر پەيدايگەن نازانىن سەرفىبگەين، لەم
 كىتپەدەت باسى ئەوانە هەمووى كراو زۆر بە باسى. ئەم كىتپەدا باسى
 دىر باوك دىكەت باوكە هەزارەكە باوكى راستەقىنەكەى نوسەرەكەيە واتا
 رۆيىرتە، باوكە دەولە مەندەكە كەسەيكە گە يارمەنى پۆيىرتە دەدا گە
 دەولە مەندىت و زانىارىيە ئابوورىيەكانى فېردەكەت.

پېښه کی

پېښو و سټیه ک

نایا قوتا بڼه نه وه کاشان ناماده دهکات پو جیهانی نیستا؟
 خیزانه کهم هه میښه ناموژگاری دهکردم که هه ولېم خویندنه کهم ته ولو
 بکه و نمره یه کی بهر به دهست بېنم بتوانم له زانکو وهریگریم و بیمه
 خاوه ن پروانامه ی خوم و که له ریگه یه وه بتوانم کاریکی باشم دهست
 که ویت. نامادجی خیزانه کهم له زیانیاندا بریتیبوو له وه ی من و
 خوشکه کهم زانکل ته و اوکه یین، سهره پای نه وه یش که نیمه دهره تی له وه
 زیاترمان هه یوو پو سرکه و تن له زیاندا، له سالی ۱۹۷۶ له زانکویه ک
 له ولاتی هلوړیدا توانیم زانکل ته و او بکه م، پروانامه یه ک به دهست بېنم و
 یه کی که بورم له ده یه که مه که. به پایی خیزانه کهم نامادجه راسته قینه کی
 زیانیان به دهست هاوربوه و به دهسکه و ټیکی گرنگی داده نین، به گوږه ی
 ماسته ر پلانه کهم من دلمه زرام له بهشی ژمیریاری له کومپانیایی بیگ
 نه یت، کاشی که بیرم ده کرده وه له داهاتووی خوم دهریاری نه م
 پېښه ییم هه روه ما خانه نشینیبوویم له قوناغی کی سهره تای ته مه نم.

من و خیزانه کهم هه مان ریگه مان گرتموه بهر، نیمه هه ریدو کاشان
 له خیزانی کی مام ناوه ندوه هاتووین، میښیل به سهرکه توی زانکوی
 ته و او کرد، واتا دووچار زانکوی ته و او رکود له بهشی نه ندازیاری و بهشی
 یاسا، نه و رور به زوی دمه زرا له له واشنتون. د س. واتا له کومپانیایه ک

دامہ زرابور کہ ھہ موو ھافہ یاسایہ کانی بق دلیین کرنبور، وانا داھاتویہ کی پوونی ھہ بور گہرہ ننتی خانہ نشین بوونی بق دھکرا، کارنکی زور پاشی دھستکہ ونبور، لہ گہ لآ نہ وشدا کہ نیتہ سہرکہ ونبور بوون لہ کارہ کہ مان، بہ لآ ھہ مان نہ دجامان نہ بوو وک نہ وھی چاودہ پیمان دھکرد، زوریہ کی کات نیتہ شوینمان دھگوری، بہ لآ نہو برہ پارہی وەرمان دھگرت تہنہا بہ بری کارکردنمانبور، پاش خانہ نشین بوونمان نہو پارہ بیہی کہ وەرمان دھگرت بہ گوئہرہی کارکردنمانبور.

من و میشیلی خیزانم لہ ھاوسہرگیریدا سہرکہ تروربوون و ھاوہنی سن مندا ل بوون، لہ کاتی نووسینی نہم کتیبہ دا نورانیان لہ کولچ بوون. نیتہ سہرمایہ کی زورمان سہر فکرد لہ مندا لکانمانہ بق نہوہی دلنیا بینہوہ کہ داھاتویہ کی پونیان دھ بیت.

پژتکیان لہ سالی ۱۹۹۶ یہ کی لہ مندا لہ کانم گہ پایہوہ لہ قوتا بخانہ، دیاربور کہ زور نیگہ رانبور، نہو دھ یگوت "من زور ھیلاکم ناتوانم زور بخویم". دھ یگوت "بق چی من ھہ موو کاتہ کانی زیانم بہ خویندہوہی بابہ نیگہوہ بہ فیرویدہم کہ لہ زیای راستہ قینہ ما ھہر گیز سودی لیوہر ناگرم؟" من بہ بی بیر کردہوہ وہ لآم دلیہوہ، ونم "نہ گہر تق نمرہ یہ کی پاش بہ دھست نہ ھیٹی ناتوانیت لہ زانکو بخوینیت"، لہ وہ لآمدا گوتی، "تق وای دابنی کہ من لہ زانکو دھ خوینم نایہ من دھولہ مہن دھیم" لہ وہ لآمدا بہ غہ مباریہوہ گوتہم "نہ گہر تق زانکو تہواو نہ کہ بیت نیشیکی باشت دھست ناکہ ویت"، نہ گہر تق کارنکی باشت دھست نہ کہ ویت چون دھ توانیت پلان دابنیت بق نہوہی کہ دھولہ مہند بیت؟ کورہ کہم لہ وہ لآمدا بہ یزہ یہ کہوہ وتی "نیتہ پیشتر گفتوگومان کردہوہ

دەريارەي ئەم بابەتە، كۆپەكەم سەر دانەۋانلىق گوتى ئامۇزگارىيە
 ئىرانەكەي دايىم دۆلىتى بۇ بەردى دەكات.

قۇر بە گەشەينى و بىرپىزەۋە گوتى "دايىكە ئەگەر تۇ سەيىتىكى
 چواردەۋرى خۇت بىكەيت تىيىنى كەسانى دۆلەتەند بىكەيت دەيىنىن كە
 ئولان دۆلەتەندە بۇرۇن لە بەر ئەۋەي كە خويىندىتىكى باشيان ھەبوۋە، بۇ
 نەۋرە (مېشېل چۆرۈن، مادۇنا، يان بېل گەيت كە زانكۆي ھارقار بۇ
 تەۋلۈ ئەكرە، تۈلۈنى مايگۇر سۇفۇت داپىتەتتە، كە تىستە دۆلەتەن تىرىن
 كەسە لە ئەمەرىكا سەرەپاي ئەۋەپش كە تەمەنى لە خوارو ۲۰ سالاۋەپە.
 لە يارى بەيس بۇل ھاۋىزەرى تۇپەكە سالانە نىكەي ۴ مىليۇن بۇلارى
 دەست دەكەيت كە بە كەسىكى مېنئال چالنىچ لە قەلەندراۋە، واتا
 كەسىكى سەركىش.

بۇ ماۋەپەكى قۇر بىدەنگىۋىن، مەن دىكەم بەۋەكرد كە ئەۋ ئامۇزگارىيە
 كە دەيىكەم بۇ كۆپەكەم ھەمان ئەۋە ئامۇزگارىيە كە خىزانەكەم بۇيان
 كرىۋوم، واتا ئەۋ دىنپايەي ئىمە تىيدا دەۋىن گۇرپانكارى بەسەردا ھاتوۋە
 بەلام ئامۇزگارىيەگان ئەگۇپاۋن. بەدەست ھىفانى خويىندىتىكى باش و
 نەۋەپەكى بەرۇ سەركەۋىتىكى دۇنياي بەردەۋامەت پىنپايەخىشى بۇ ھىچ
 كەسى ئەنەت بۇ مەندالە كانىشەم. كۆپەكەم بەردەۋامىۋو لە قەسەگانى
 گوتى "مەن نامەۋىت ئەۋ كارە قورسەرىكەم كە ئىۋە ئەنچامقانداۋە، ئىۋە
 پارەپەكى قۇرتان بەدەست ھىناۋە و لە خانوۋىيەكى گەۋرەدا دەۋىن.
 ئەگەر مەن ئامۇزگارىيەگانى ئىۋە جىپەجىپكەم ئەۋا ھەمان زىانى ئىۋەم
 دەيىت. كارى گران بىكەم تەنھا بۇ ئەۋەي باجى زىادەبىدەموۋ خۇم لە
 قەرزى پىزگارىكەم. ھىچ جۇب سىكۈيرەتەك نىيە، مەن دەزانم دەريارەي

کرمپانیاکان که کارمهند کم ده که نه وه بلو کهم بوونی نتیچون هه ووه ها به پیچه وانه شه وه. هه ووه ها زانیاریشم هه یه ده رباره ی ته ولو کرینی زانکو که نهوت ده ست ناکه ویت که تییدا خه رج ده که یت، بلو نه ووه دکتوری کاتی ته خه روج ده کات و دانه مه زری نه و پارویه ده ست ناکه ویت که له خویندنا خه رچی کرموه. هه ووه ها ده شزانم که ناتوانیت پشت به پارهی کرمپانیا بیه سخی بلو خانه نشینی. نه و وه لامیکی نویم ده ویت. نه و پیوستی به وه لامیکی نویم هه ووه ک خرم.

ناموزگاریکانی خیزانه کم له وانه یه بگرچی بلو نه وانه ی که له سالی ۱۹۴۵ له دایک بوون، به لام بلو نه ووه ی ئیستا له وانه یه نه گوجی نه و جوره ناموزگاریه چونکه ئیستا دنیا گزدارکاری زور به سه رها توه. نه ووه زور نیه که به مندال کاتم ده لیم بچن بلو قوتا بخان و نمره یه کی باش به ده ست بییه نن پاشان بگرچن بلو نه ووه ی کاریکی باش به ده ست بیینن.

من ده م زانی که پیوسته ناموزگاری مندال کاتم بکه م به ریگه یه کی جیاواز و نوی ده رباره ی خویندن. له گه ل ته وشدن من وه کو دایکک که ژمیریاریوم نیگه وانن بوووم ده رباره ی نه ووه ی که قوتا بخان من مندال کاتمان فیرناکات له به ده سته یانی دارای و خه رج کرینی. نه ووه زوریک له که نه جانی ئیمه کریت کار دیان هه یه پیش نه ووه ی که زانکو ته واکه ن به لان تانیستا کورسیکی پیگه یاندنیان نه بینیه ده رباره ی وه به ره یان و لایه نی دارای بابته نابورییه کان. نه وان ته نها کاریه کارته کیان ده کن پیته ووه ی هیج زانیارییه کیان هه بیت ده رباره ی زانستی نابوری و بواری وه به ره یان. نه وان ته وه کاتمان ناماده تاکه ن بلو نه م جیهانه ی که تییدا ده رین. به تاییه تی له سه رده می ئیستا که جیهان زیاتر

پشت دەبەستىت يە پارە پاشەكەوت كرىن. كاتى كۆرە گەورەكەم بى
مىوابوۋ دەريارەي قەرزى كرىت كارىيان، بەلام مەن تەم دەۋىست واز لە
كارەكەي يەنىت، بەلكو دەۋىست كە بەلۋاي پۇگرا مىگدا نك رىت
بۇئەي بارەتەم مات لەۋەي مەداكەم ھەم بخوئىن و زانىار شىن ھەيت
دەريارەي لايەنى دارى ئابورى پارە بەدەست ھېنان.

سالى رابىرو پۇتتىكىيان، ھاسەرەكەم لە ئۇيسەكەم پىنى راگە پىندىم
كە مەن كەسك دەناسم ئۇ پىنۋىستە لەگە ليا گەتۈگۈيكەيت، كە ساۋى
پۇپىرت كىۋساكەي ئوپپاۋىكى بازىگانە و ۋەبەرەنەرە داۋى سىستەمى
نويى كىدە بۇ خوئىندى بەرەمەھىنان، مەن پىم واپوۋ ئەۋە ئەۋەپە كە ئۇ
بەداۋىدا دەگەرىت.

ئەۋەچىيە مەن تەنھا بەداۋىدا دەگەرىم؟

ھاسەرەكەم كارىگەرىۋو بە بىرۈكەكەمى پۇپىرت دەريارەي
پەرۋەردەي بەرەمەھىنانى و كاش فەۋە، گەشە پىدان لەۋىۋارەدا، ئەمە
بۇ مەن و خىرانەكەم سامۋوۋ كە مەژدارى بىكەين لەم تاقىكردنەۋە
سەرەتاپەدا لەبەر ئەۋەي ئەمە ۋەك يارىكى پەرۋەردەي واپوۋ، سەرەپاي
ئەۋەش مەن داۋام لە كچە تەمەن ۱۹ سالكەم كىد بۇ ئەۋەي بەژدار بىت
لەگەلمان كە لەقۇتەمى سەرەتاي زامكۇدلىۋو لە داۋىدا پازى نوۋ.

لە تاقى كىدەنەۋەكەدا نىزىكەي ۵۰ كەس دەۋوۋىن كە دانەش بىۋوۋىن بۇ
سىن گروپ. ماىك بىرۈكەكەي پاستىۋو دەريارەي پەرۋەردەي
بەرەمەھىنان كە پىشتەر مەن بۇ بەداۋىدا گەپاموۋم. ئەم سىستەمەي پۇپىرت
ۋەك ئەۋە يارىەۋايە كە پىك ھاتۋە لە دوۋىكە پىگەپەكىيان دەتبات بۇ

ناووه نهوی تریش دهتبات بۆ دهرهوه جرجی له ناوه پاسی تهخته گمیه
 نهگر بیت و جرجه که خیراتر پاکات نهوا نه توانیت میته دهرهوه پوییت
 نهام بموونه دههیتتوه بۆ لایه سی نابوری مرقایه تی واتا نهوانه ی که له
 ناو تهخته که دههیتتوه ناتوان دهریرین خه لکه فه قیره که نهوانه ی که
 نه توان بیته دهرهوه نهوانه که دهولمه نن واتا پنگه خیراکه ناوئاوه
 پاکه پاکه جرج. ژیا نی تو له پوی خویدن و کاریکوه هره مان پنگایه
 که له یاریه کا به کاریدههین. پاش نهوه ی من داله کانهان له دایک دهین
 پاشان له شمش سالی ده نیرین بۆ قوتا بده پاش نهوه ی نهره یه کی
 باشی به دهست هینا و له زانکر وهرگیرا دایک و باوکی شانازی پیوه ده که
 پاش ته واکردنی رامکر له وانه یه هه ندیکین بۆ قوناغیکی به رزتر بهوین
 وه ک خویندنی بالا، هه ندیکی تریشیان پاش ته واکردنی زامکو له وانه یه
 کاریکیان دهست بکهویت وه ک دکتوری بان پارێزه ره بوون به سهریان،
 بوون به هه رما به ره، به گشتی مندالکامان هه ولی به دهست هیناسی پاره
 ده ده ن له وقوناغه دا پاشان دوا به نوی نهامه کارتی قهرزی دروست
 ده بیت، کرین دهست پیده کات.

به نه بوونی نهام کارتی قهرزه خه لکی پنگه یه کی نوپیان دهگرته بهر
 نه رهش بریتیه له خه رجکردنی پاراکاپین به به سه ریردنی کاته کانیا ن
 له گه ل هاو پنگانیا ن، سه یران و گه شت و پاشان هاو سه رگیری کردن،
 نیستا ژیا ن زور سرنه راکیشه چو بکه ژن و پیاو هه ردو وکیان کارده که ن،
 درو دهستکه وتی باشیان ده بیت، داهاتویه کی پوپیا ن ده بیت هه ستیکی
 به حته وهریا ن لا دروست ده بیت پاش نهوه ی که دهاتیا ن زیادی کرد
 خواستیا ن به رده بیتوه هه واده ده ن خانو و سه یاره و ته له فیرقن بگوین

ده بیت باج مده نه به حرکعت و دانووی بپی پاره ی قهرزکرو به پانک
که رنگی به کارهینانی کاتی قهرز قهرزمان کربوه.

پاشان ناموژکاری مندالکانیان ده کن که به پاشی بخوینن نعره پیکي
پاش به ده ست بهین بۆ نه ووی له کولنجیکی پاش بخوینن و شاره زای
په پداکه له په کیک له بواره نه کامیبه کان، بۆ نه ووی کاریکی پاش
به ده ست بهین، به پی نه ووی شاره زاین له بولری پاره دان له واته په
قازنجیکی کهم بکن بهو کاره قورسی نه جاسی ده دن له زیانیاندا،
نهم پرسیه دوباره ده بیتوه بۆ نه ووی دلهاتوو. نهم دروست بووس
بارو دقچه پینی ده گوتریک پات ریس وایا یاریه کی پیتوه که باسمان
کرد، بۆ نه ووی نوخی نهم بارو دقچه نه بیت ده بیت زویه پاشی له دوو
بواردا لیها نو بیت وه ژمبیری و وه بهرینان، کاتی به کی له بهشی
ژمیری له کچی پانیانی بیگ نهیت نه وایا سهرسام ده بیت بهو کاره ی که
پویمرت باتگه سشی بۆ ده کات به تایبه تی دهره باره ی نهم دوو بابته که
هه ر دوو کیان هه سستیکی بزواندنوو سهرم لادروست ده کات. پرسیه که
به ته وای ده گوی کاتیک نیمه هه ولده دهن که له م بارنه په بیتنه دهره وه
وانا رت رهیس وانا نه وه له بیر ده کهن که فیری بووین.

له پاش نیوه پۆدا له کاتی تاقیکرنه وه که نه نه جاسم ده ده دهر
ساره ی دهرچوو له رت رهیس، له گان کچه که ما گفتوگومانده کرد دهر باره ی
نه و چه مکانه ی که له یاریه که دایه و لیتی تینه ده گیشته به تایبه تی
پیداویستییه کانی یاریه که وه داهاته کان و بوجی هات و پوشتو من
له گروپه که به کهم کهس مووم که تاقی کریمه وم کرد بۆ نه ووی له
بارنه په نیمه دهره وه وانا رت رهیس که نزیکی می کارتری پیوستوو.

له لیست کهم چهند شتیک ههیه وهك بانکه وان و یزنسو خاوه نکار و کومپیوتەر و پرۆگرامساز، به لام شهوی من زیاتر هۆپسده کات شهویه کهمیک له خه لکی ده زانن ده رپاره ی وه به رهیتا و ژمیریاری، چوونکه شهیه بابه تیکێ گرتکه له ژیا سندا. من به وه سه رسام که چون خه لکی لایه نی نابوریان به رتیه ده بهن له ژیا نی پاس ته قیه یاندا. من له وه تیکه ی شتم که بۆچی کچه ۱۹ ساله کهم له م تینه ده که یشتن، به لام شه مان له نیوه ی ته مه نیاندا ن ده رفه تی زیاتریان هه یه.

پاش نوو کاژیر من توانیم له یاری رت پیس ده رپازیم، من پیرم له کچه کهم ده کرده وه ده رپاره ی په رده رده و خویندنی ده رپازیوونیان له و یازنه دا هراوه، من زۆر خوشحال بووم که توانیم نوای ماوه یه کی زۆر کچه کهم فیریکه م، من زۆر نیگه رانم ده رپاره ی شه و ژماره زۆره ی که نهان که تازانن ده رپاره ی ژمیریاری و وه به رهیتان.

هه ره وه ما زۆرێک له خه لکی په یوه ندی نیتوان (balance sheets, income statement) نازان،

balance sheets مه به ست نیی کاتی نیستایه وانا تق نیستا چه نیک داها ت هه یه و و چه نیک له قه رزیه، به لام income statement, وانا تق چه ندی داها ت به ده ست ده میتی له هه فتانه و مانگانه و سالانه.

کامیک ته وان کری و فوشتی سه سه رمایه که یانه وه ده که ن کیشه یه کیان پتو دیته پیتش که بریتیه له وه ی که نازان چه ندی شه م کری و فوشتنه کاری گه ری هه یه له سه ر کاش غله وه ی مانگانه یان. من پتیم وایه شه و که سانه ی که ملیون نیتن له ده ره وه ی شه م وانا جیهانی به ریه ره کانی تابورییه

و راسینین ئەم زانستە ئابووریە، چونکە لەبەر ئەوەی ئەوان هەرگیز ئەم بابەتە قیژرەنەکرلۆن.

سوپاسی ئەوانە دەگەم کە توانیا یاریە کە مەباشی و بە خۆشیو بە سەرکەتوی تەواویکەر، پاشان نوای تاقی کردنەوه کە من دەم ویست ٥٠ حوله کە گفتگویکە بین دەربارە ی کێشە کەس کاش فلهوه له نێوان خۆماندا. خاوه نکارەکان کە له تاقیکردنەوه کە دا بە ژداریوون دلخۆش مەبوون، چونکە ئەمان ئەویان ئەتجام ئەدابوو کە له پۆیترت باسی لێوە دەکرد، دەیان گوت "ئیمە پیوستمان بە مەبە ئیمە ژمیریانمان دامەزراندوه بۆ ئەوەی زانیاریان بدەنێ دەربارە ی گشت شتەکان. له وهلام دا پۆیترت پێمان دەلێت ئایە ئیوه قیبینی ئەو چینه زۆری ژمیریاریو بامکەوان و پارێزەر و جامباز کردوه کە دەلەمەند نین. راستە ئەوان زۆر دەزانن له هواره کە یان شارەزی باشین مەپە بەلام دهلەمەند نین. له وکاتەوهی قوتابخانە ئەوه گانمان هینری ئەوه ناکەن کە چۆن دهلەمەندین ئیمە پیوستە ئامۆژگاری ئەو هەلکە بکەین دەربارە ی ئەم زانستە.

ئەگەر رۆژی تۆ له شەقامەکان شۆفیتری بکەیت له پێ له بەردەم ترافیک لاینیکدا بوەستیت ترافیک لایتە کە بیژ مەسور ئەوا تۆ دەوستیت هەڵدەدەیت کارێک بکەیت بۆ ئەوەی دەربارییت له هەمان کاتدا ئەگەر سەرتکی لای راست بکەیت دەبێی کە ژمیریاریک وهک تۆ گیرێ خواربوه ئەگەر سەیری لای چەپ بکەیت دەبێی کە بامکەوانی هەروهک تۆ وهستاوه خۆی له خۆیدا ئەمە چەند شتی کمان پێدەلێت.

سەبارەت يەنە پىۋىگرام سازانەي بولۇپ كۆمپوتەر كە خۇشخالىدە بولۇپ
 بە يارىكە. مەن دەتوانم بەرنامە يە بىرەم و ئەو دەم فېزىكەت، سەبارەت بە
 ژمىر يارەكە مەن لەبەشى ژمىر يارى ھەموو ئەو ياسايدانە مان ھويىدە بەلام
 لە ژياسى پاستە قىيەيدا كارى پىناكەين، مەن دەمە وىت لە و بارە داخراو
 پىزگارمان بىت وانا پت پىس كچەكەم پىيوتەم "كە مەن زۆر دىلخۇشەم چۈنكە
 ئەمەي مەن شىتەككى نوئە فېزىووم دەريارەي چۈن پارە بەرپاستى كاردەكەت
 و چۆن وەبەرەيتان دەكرىت". كچەكەم دەلەيت ئىستە مەن دەتوانم
 پىشە يەك بۇ خۇم ھەلەزىم ئەك لەبەر پارەكەي يان سودەكەي بەلكر
 بەوشىرازەي كە يارىكە فېزىكرەم.

ئەوئەي فېزىووم لە يارىكە بىرىتە لەوئەي مەن ئىستە ئارادەم لەوئەي ھى
 كارتەك دەكەم و ئەو خويىدەنە بىكەم كە خۇم دەمە وىت. . . . ئەك بىر
 ئەو بەخويىم بۇ ئەوئەي پارەبەككى باشم دەست بىكە وىت لە و شارەزايەي
 كە ھەمە دەبارەي بولرىك. لە بەر ئەوئەم چىتر بىر لەوئەم دەكەمەو كە
 دىواي تەواوكرەن رانكۇ كارتەككى باش پەيدەكەم پارەبەككى باشم دەست
 كە وىت وەك گىشت ھاورىكام بىرى لىدەكەنەو.

مەن نەتوانم لەگەل پۇيىرت كىنوگۇيەكەم لە ئەوئەي كە تاقى
 كرىنەوئەكەم ئەنجامدا، بەلكو بۇ دواتر لە گەلېدا كىنوگۇدەكەين
 دەريارەي پىۋىزەكەي. مەن دەزانم كە ئەو دەيە وىت لە رىگەي ئەمە يارىوئە
 يارمەتى كە سەنى سىر بىدات بۇ ئەوئەي شارەزايەككى باشىا ھەبىت
 دەريارەي بەدەست ھىزانى دىھات و پاراستىن، بۇيە مەن پىم خۇشە زىاتر
 بىيىستەم دەريارەي پلانەكەي. مەن و خىزانەكەم بىر پارماندا كە ئىتوارە

خوانیك له گهڻ پڙیڻورت دا یسار ٿین له ههفته ی دامتور، پاش نه وهی
نه وه بق ماوه ی سائیك دهیت یه کتر دهتاسین.

له کاتی دانیشستماندا کفتوگو کرسنمان دهریاره ی کیشه کان بیر
بڙچونمان له یه که و نریک بوو به تایبه تی له بواری کیشه کانی نابوری.
نیچه قسه مان گرد دهریاره ی گوراکاری به کانی جیهان و پاسی نه مریکا که
تانیستا نه بتواسیوه کیشه ی خانه نشینتی وه خوی چاره ساریکا له گهڻ
موقلیس بوونی دهولت به نیشور ټیسی کومه لایه تی و میدی کتر. نایه
پیوست دهکات که مندالکانم پاره بدهن بق خانه نشینبوونی ۷۵ میون
مندال نه مریکی کانیك که له یه ک کاتدا له دایک دهبن. نیچه سه سامین
به وه ی خه لکی بزائن به مه ترسی نه م پلامی که جیهه جی ده گریت به
به هانه ی موچه ی خانه نشینتی.

پڙیڻورت نیگه رانبوو سه بارهت به و کیشانه ی که له نه مریکا و جیهان
بوونی هیه وه خودی فیکردن و خودی وه به رهیتان و وه به رهینه ر
له جیهاندا هولی پیکه و به ستنی وه به رهیتان ددهن. پڙیڻورت خوی له
ته مه تی خانه نشین بووندایه به لام نه وه قبولناکا که خانه نشین
وه رگریت چونکه پیی وایه هه مانشت به سه ر مندالکانما دیته وه. نه و پیی
وایه که دنیا گورپاره به لام سیسته می خویندن نه گورپاره شان به شانی نه و.
به گویره بیرو پاکانی پڙیڻورت مندالکانمان له سه ر سیسته میکی کون
ده پون وانا له قوتا بخانه شتیکیان فیرده کن که هه رگیر به کاری نه مین،
بق جیهانیک ناماده یان ده کن که زوریه رده وام ناییت.

نه مری، مه ترسی دارترین ناموزگاری بق من دالکانمان هاندیانه بق
نه وه ی بچن بق قوتا بخانه و نمره یه کی باش به ده ست بیفن و کاریک

باشیان دهسکه ویت. بۆیه ئەمە ئامۆزگاریەکی کۆنە و خراپە ئەگەر تۆ
تێیگەی ئەوەی کە چى پۆندەدات لە ئاسیاو و ئەوروپا و ئەمەریکای باشوور
وەک مەن نیکەرلە دەبییت. مەن بێروام وایە ئەمانە ئاکۆگاریەکی خراپە ئەمە
ئەوەی ئەگەر تۆ پتەوویت مەن دالە کەت ئایووریەکی باشی هەبییت نابیت بەم
پاسا کۆتایە کاربکات، چوینکە ئەمە ئەتەها مەترسییە.

لێم پرسى مەبەستت چیه دەربارەى یاسای کۆن؟ خەلکی وەک مەن چەند
یاسایەکی جیاواریان هەیه کە لەسەری دەپۆن هەروەک تۆ. چى پۆندەدات
ئەگەر دەمەزداوەیەک یان کۆمپانیایەک پرای بگەیهنیت کە ژمارەى
کارمەندەکانى کە مەدەکانەووە لە بەر ئەبەوى باران نۆز ئاشکرایە خەلکی
زێدەن پتەدەگات بیکارى زیاد ئەکات.

بەئێ، ئەى چى پۆندەدات دەربارەى ئەو کۆمپانیا گشتى و تەبەتەنە
کاتى شتومە کە کابیان دەگۆی؟ کاتى کۆمپانیا کرێکارەکان و
کارمەندەکان کە مەدەکانەووە نرخى شتومە کەکان زیاد ئەکات، هەروەکو
مارکیت واپە کاتێک بەهای مێرى کارکردن کەم دەکەنەووە لە سەودا
سوداگەیری. واتا کاتى نرخى شتومە کە بەرزبۆووە خواوەن پشکەکان و
بەزرگانەکان قازانجی نۆز دەکەن بەلام کارمەندان توشى زێدە دەبن
بەهۆى یاسای کە مەکردنەووەی کرێکار ئەمە ئەو یاسا جیاوارانە بێو
پاسەکرد.

بەپای پۆیتر ئەبەها ئەوە نیە کە جیاوازی لە نێوان خواوەنکارو
کرێکار دابکات بەلکو ئەو جیاوازی لە نێوان ئەوە کە سەى کە چارەنوسى
خۆى گۆشەپۆلکەبووە و ئەو کە سەى کە کۆنترۆڵکردنى کەساسى کەى
لە دەستداوە.

بەلام ئەمە گرانە بۆ نۆرىسى خەلكى ئەمە تىيگەن كە بۆچى ئەمە
بودە دات، چونكە ئەوان بە پونى پىرماكە ئەو دەربارەى ئەم كۆرپاكارىانە.
لەبەر ئەو شتىكى زۆر كىلانە يە كە بە مەندالەكەت بلىت بېق بۆ قوتا بخانە،
خویندەكەت بە سەر كەتوئى تەواركە.

ههروه ها کارێکی گهوهجانهیه که پێت واییت که سیسته می قوتابخانه دهتوانیت نهوهکانهان ئاماده بکات بۆ جیهانیکی نوی. ههرومانێک پێیوستی به خوێندن ههیه له بواره جیاوازهکاندا، بۆیه پێیوست دهکات که یاساکان فێرین، بیهشی کهن به کردار له خویاندا. کۆمهڵی یاسا ههیه که دهولمه ن له سه ری ده پوات و کۆمه لێ یاسا ههیه که له سه دا ٩٥ خهک له سه ری ده پوات که له قوا بخانه و ماله وه فێری بووه، نه مه کاره ساته که به که خه لکی ته نها به مندالکهی ده لیت بۆ بۆ قوتابخانه و به ماشی بخوینه بۆ نه وه ی کارێکی باش وه ده ست به یینی، نه مه ی که منداله کانهان پێیوستیان به کارامهی و نه زموور ههیه له ژیا سا نه ک نه مسیسته می نیتسا که زۆر یاشنه یه. نه وه گرنگ نی به لامه وه که ناچه ند کۆمپیوته ر به کار ده یێنن له قوتابخانه که مانه دا، ناچه ند پاره سه رف ده که ن له بۆ سیسته می خوێندن چون سیسته می خوێندن مندالکانهان فێری باب ته که ان ده کات کاتی حوی بیکه لکو بیسو دبیت، نه وه ی خیره که ان فیری مندالکانهی ده کات خویندن گه فێرنا کات، تۆ چون فێری مندالکات ده که ییت ده رباره ی ژمیریاری به بی نه وه ی بیزار بی، تۆو خیره که ات چون نه توانن مندالکانهان فێری خوینه واری بکه ن کاتی که لایه نی ئابوورنه ان له مه تر سیدایه. له بری نه وه ی مندالکات فێر که ییت بۆ نه وه ی خۆی بیاریزی فیری بکه که به توانا بیت له و بواره داو.

ئایە تۆ چۆن مەندالکەت فێردەمکەیت دەربارەی بەدەست هێنانی پارەو
ئەو شتانەی تۆ کە باسمانکرد؟ چۆن دەتوانن ئێوە ئەو کارە ئەنجامبدەن
کاتێک کە حۆتان تێنەگە یشتوون لەو بوارە؟

بەتایبەتی دواي ئەوەی ئەم کتێبەم پێرفرۆشسەو. من کتێبێکی تەرم
نووسیوە دەربارەی ئەم بوارە بەلام تائێستا بەباشی پێکم نەخستووە بۆ
ئەوەی چاپی کەم، هەریە بەشکراوی ماوەتەو، باش ئەوەی چەند
بەشێکی خوێندراوە، من بێارەدا کە پێیوستە ئەم کتێبە بۆ بکێشەو
بەتایبەتی ئەم سەردەمەدا. بۆیە پێمان باشبوو بۆ نووسەری ئەم کتێبە
پۆبلیت دیاری بکەین.

من پرسیارم لە پۆبلیت کرد کە ئایە مەندالکانمان تا چەند پێیوستیار
بەرانیاری لایەنی ئابووریە؟ لە وەلامدا گوتی ئەوە پشت دەبەستێ
بەمەندالکە. من هەندیکەج دەباسم کە لەتەمەنی هەرزەکاریدا دەیانەوێت
بەن بەکەسیکی دەولەمەن. یان ئەو باوکانەیی کە خاوەنی سەرمايەکی
باش دەیانەوێت مەندالکانیان سەرکەوتوین لە بواری ئابووریدا بۆ یە ئەوان
هەولەدەن بۆ ئەوەی من دالکایان بەباشی فێرکەن. بەرپای پۆبلیت
خوێندن بەاغەیی سەرکەوتنە وانا کاتێ فێری چەند شارزاییەکان دەکات
وەک ئەواری ئابوری و پێگەیان.

لەم کتێبەدا پاسی چیرۆکۆکیک دەکات بڕیتیە لە باوکی فقیر و باوکی
دەولەمەن کە پۆبلیت پونکرتەوێت زۆریدلەو لەو بارەییەو لە بەشەکانی
داماتوو. ئەم بەدرزای ژیان گرتگی بەم لایەنە داو، هێناوەوەی ئەم
مەووە بۆ زیاتر بوورژاو پونی بێت بۆ ئەو کەسانەیی کە دەخوێننەو
زۆریک لەو کەسانەیی ئەم کتێبەیان خوێندۆتەو بەکتێبێکی سەرکتابان

داود لە قەلەم و یارمەتی دەریکی نۆزیک لەخەلکی بڕەو و بەتایبەتی لە
 بواری نامووری و وەبەرھێنان.

کاتیگ ئیغە مەداڵکانمان نامۆزگاری دەکەین کە بچن بۆ قوتابخانە وەک
 خوڕ بەریتیی لێھاتووە بەلامانەو بە بەشترین کاری دەزانین. کاتی مەن
 لەگەڵ پۆلیت چاوپێکەتھەن کرد بێرۆکە کاسی کاری تێکردم دەربارە ی
 بسوونی دوویاوک کە ھەردانە یان و بەرەو ئامەجی پۆلە ریت دەگات.
 بۆنمرونە باوکی ھەقیر پێم دەیت تۆ بخوێنەو کاربکە بۆ دامەزراوە یەک،
 بەلام باوکی دەولەن پێم دەلێت تۆ پێیوستەدەگات خۆت خاوەنکاری
 خۆت بیت ھەردوولایەن پێیوسی بەخوێندنە بەلام خوێندنیکی جیاوازان.
 راتا نامۆزگاری باوکی ھەقیر دەربارە ی خوێندن بریتییە لەو ی بێم بە
 پێشەگەرێک وەک دکتۆر زیاتر بەلایەنی ماویاگییدا دەھوات بەلام
 نامۆزگاری باوکی دەلەند بریتییە لەو ی خۆت خاوەنکاری بیت و خەلکی
 پێشەگەر نەلە زۆری.

بە شى يەكەم

باوکی ددوله مەند و باوکی هه ژار

من دوو باوكم هه يه، يه كۆكيان ددوله مەند و نه ويتريشيان هه ژار
يه كۆ له باوكه كام خويىديكى باشى نه واو كردوه كه سىكى پۆشسپيره،
هه وهى دكتورايەن له رايكۆى ستاند فۆرد و شيك گۆو خويىدرويه تى.
به لām باوكه كەى تۆم پۆلى هه شىتى نه واو نه كردوه. هه ردووكيان
سه ركه توو بوون له كارەكه يانادا، كارى گرانيان ته نجامداوه له ژياندا،
هه ردووكيان داهايتىكى باشيان هه يه، به لām يه كه ميان وانا باوكى هه ژار
نۆر ناسته مگى ديتە پى مۆ باشتر بووى لاينه نى بژۆوى، به لām باوكى
ددوله مەند ده بێته ددوله مەندى كهس له هه واوى باوكى ددوله مەند
ته گەر بمریت نرىكهى ده مليۆن نۆلار جى ديلىت بۆ خانه واده كەى و لا بهى
خپرخوانى و پەرزگه. به لām تهوى تر ده بىت وەرە قەى قەرزە كهى دواى
خۆى بدهينه وه.

هه ردووكيان به هيزن و حاوه نى به هه ره يه كى سروشتى و ساره زان،
هه ردووكيان نامۆزگارى من ده كه ن، به لām نامۆزگارىه كه پان هه من شت
نیه. هه ردووكيان پړويان وایه كه خويىدن گرنكه به لām له سه ر جۆرى
خويىدنه كه هاو پايىن. ته گەر من به ك ماوكم هه بىت ته وا ده بىت نامۆزگارى
دانه په كيان وەرگرم و تهوى تريان وەر لانيتم. بوونى دوو باوك وانا پيشكهش

کردنی دوو ئامۆژگاری نوو بیرو بۆچونی جیاوازا، واتا باوکی ھەزار و باوکی دەولەتمەند. پێش ئەوەی من ھەركامێکیان وەربگرم و بپگەرێمەو دەبێت بپرلێبکەمەو بەراوردیان بکەم پاشان دانەیهکیان ھەلبژێرم.

کێشەکە لەو دایە کە تائێستا باوکی ھەزار ھەزاربە و باوکی دەولەتمەند دەولەتمەند نیە. واتا ھەردووکیان لە سەرەتای کاردا ھەردووکیان لە سەرەتای سەرکێشی و ململانێی بەدەست ھێنانی ھێزان و پارەدان بەلام بێر بۆچونی ئەوان زۆر جیاوازه دەربارەی بابەتی پارە. بۆنموونە بەکێ سە باوکەکان دەلێت خوشەووستی بۆ بەدەست ھێنای پەرە زۆر بچینی ھەموو شتە خراپەکان، بەلام ئەوی تریان دەلێت کەمی پارە بچینی ھەموو شتە خراپەکان. بۆ نموونە وەك کۆپێکی گەنج، تۆش بتهوێت بیتە کۆپێکی سەرکەت و گوێراپەل لەکاتێدا ئەگەر دوو باوکی بە ھێزت ھەبێت ھەردووکیان ئامۆژگای جیاوازت بکەن ئەواگران دەبێت. واتا پەيوەستە بە جیاوازی بیروپارە. کە زیاتر پەيوەند بە لایەنی پارەو ھەیە. کاتی من گەرە بووم بە پەیی ھۆشی و زانەوازیو من بۆ ھەوێیەکی زۆر دەبێت بێردەگەرە دەربارەی شوو دوو بیرو بۆچون. زۆریەکی کاتەکانی ژيانم دەبێردە سەر دەربارەی پرسیارکردن لەھۆم دەربارەی بۆچی شوو وادەلێت؟ واتا دەربارەی ھەردوو ئامۆژگاریەکە بۆمن زۆر ئاسانە کە دانەیهکیان ھەلبژێرم و ئەوی تریشیان وەلانیم بۆمن ھەردووکیان خوشەووستەو پێيوستە بە باشی بێر لەو بامەتە بکەمەو بۆ ئەوەی بپاریدەم کە باشترین ھەلبژێرم

بەکێک لە ھۆکارەکان کە دەولەتمەند دەولەتمەند دەبێت و ھەزار ئەوێی تر ھەزار دەبێت و چینی ناوھەندی ئەوێیتر توشی قەرەدەین،

معمومہ کہ بابہتی پارہ و تابوری خیربوون له ماله و نہک له قوتابخانہ
 زویسان خیربوون دہریارہی پارہ له خیزانہ کامانہ و۔ تاپہ چارہ ریکی
 نہ و دہکیت خیرامیکی ہزار تو بہ باشی خیرکات دہریارہی پارہ؟
 نہ خیر نہ و ان تہا دہلین ہرق بوق قوتابخانہ و مہریہ کی باش بہ دہست
 بیتہ و کاریک باش بق حوت دہستہ بہرکہ، کہ سہکان کہ له چینی ہزار
 کاتی خیری پروگرامی تابوری دہین تہہ بیان له مندالی تپہ پیوہ، بوری
 پارہ له قوتابخانہ خیراکریت، قوتابخانہ تہا جہخت دہکانہ و سہر
 پروقیٹسانبوون له پیشہ جبارہ رکان، نہک له بوری پیشہی تابوری،
 بونموونہ نہ گہر سہیری نہ کہ سائہ بکیت کہ حویندیان بہ باشی تہاو
 کردہ ہونہ تہ پیشہ گہرک وک دکتور و نہ اندازار و زمینیار و مامقستا و
 ہموونہ مانہ سہرہ پای تہہ یہ له قوتابخانہ سہرکہ تووہوون بہ لام نہ
 بوری تابوری دا ہر نہ کیشہ دان، ہر دہا نہ و کیشہی قہرہ نہ تہوی
 کہ توشمان دہیت وانا ولاتہ کہ مان توشی قہرکی زور دہکات بہ ہوی
 تہہ یہ کہ ناکي ناو کومہ لگامان بہ قوتابخانہ بہ باشی خیرنہ کراون
 دہریارہی بوری تابوری،

من زور بہ لامہ و سہیرہ کاتی نیمہ پلن دہننن بق ہزارہا سال،
 چی ہودہات؟ نیمہ ملوتیہا حلمان ہہ کہ پیوستیان بہ تابوری و
 ہاوکاری تہندوستی ہہ، تاپہ نہ و ان پشتدہ ستن بہ خیزانہ کانیاں بیان
 بہ پیشگیری حوکمہت بق بہ دہست ہینانی دہانتیکی باش، چی ہودہا
 نہ گہر نہ و پارہییہی کہ حوکمہت قہرحانی کریوہ بق چینی ہزار
 بیپریت؟ یاں چون دہیت نہ گہر سدالکامان شمارہ زابکہ بین دہریارہی
 لاپسی تابوری؟ تاپہ دہولہ مہند دہین یاں ہزار؟ لہہر تہوی من ہو

باوکم هه یه هه رندوکیان کاری گه ری هه بووه له سهرم و لیانده وه
فیژیوم، هه میشه بیر له ئاموزگاریه کانیاان ده که مه وه له گه
نه بجامدانی کاره کاندا.

من توانیم هه زکی کاریگر باوکی به هادار به ده ست بیتم و کاری
گه ری له سهر پرکردنه وهی ژیاام هه بیتم. بۆ نموونه یه کێک له باوکه کان
وه که خوویه کی پۆژانه ی هه میشه ده لیت "من ناتوانم نه م کاره بگم"،
به لام نه م پسته یه به لای باوکه که یتره وه پێکه پیسه دراوه له بری نه وه
هه میشه ده لیت "که چۆن نه و کاره نه بجام بده کم" نه و که سانه ی که
زمانین نه سهر نه م وتیه راهاتوه واتا من ناتوانم نه م کاره بگم، به وتنی
نه مه مینسکت ده وه سکتیت له بیرکردنه وه واتا تۆ مینسکت
ناگادارد که یتره که ناتوانیت نه و کاره نه بجام بدهیت. به لام بۆ نه وه
که سانه ی که ده لیت چۆن نه و کاره نه بجام ده ریت هه میشه مینسکیان له
راهیناندا یه و پۆژ به پۆژ باشترده بن.

له گه نه وشدا هه ر دوو باوکه که کاری باشده که، به لام یه کێک له
باوکه کان نه وه یه من تینیم کردیت کار به مینسکی ناگات مینسکی
خه وانوه ده رباره ی وه به رهیمان و بیرى نابوری و باررگانی به لام نه وه
تریان وه که خوویه کی پۆژانه یه راهینان به مینسکی ده کات، به تپه پیر و بین
کات نه وه ی راهینان به مینسکی ده کات تواناکامی زیاتر ده بیتم به تپه یه
له لایه نین نابوری باررگانی وه به رهیمان، به لام نه وه ی تیر به
پێچه وانه وه یه نه مه وه که نه و نموونه به وایه که یه کێک مچیت بۆ باری
جوملا سیک راهینان بکات بۆ نه وه ی لایه نى ته ندروستی باش بیت به لام له
هه مار کاتدا یه کێک له سهر قه نه فیه دانیشتییت و سه بری نه وه به رنامه

تەلەپ قىلىدۇ، يىكات لەيلىنى فېكرىدە ۋە پائىلانى يىكات بۇ باشلىرى بويىن
تەندىرىست ۋاقىتتا تەنھا بەمىشك بەرام بەر ئەۋگەسى خۇي دەجەستە لەيلى
ئامادەيە يىگومال لەيلى تەندىرىستىدە كىشەي بۇ دىرىست دەپىت.

ھەربىر باوكىگە ئىككى بىر كىرىدە ۋە يەنە جىلۋارىيان ھەيەن يەككە لەيلى
پىيۋىيە كە سىستەمى باج پىيۋىستە دەپىت بىر يىت لەكاتى خۇيە چۈيە
يارمەتى دەرى كەسى كەم دەرامەتە. بەلام باوكى دەۋلەت پىيى ۋايە
كە سىستەمىم باج ياسايدەكى سەركەتۈنە ۋە دەپىت ھۇي سىزايەك بۇ
ۋە بەرھەتە كان ۋە پاداشى بۇ ۋە بەرھەتە كان. يەككە لەيلىگە كان
ئامۇگارىم دەكات كە بەمىش بىخۇيىم ۋە كارىك باش ۋە دەست بىتىم لە
كۆمپانىيە. ئىككى باوك پىيىم دەپىت بەمىش بىخۇيىم بۇ لەيلى
كۆمپانىيەكى باش بىخۇيىم ۋە بۇ ئەۋە يەككە، يىتە خاۋەنكارى خۇت.
يەككە لەيلىگە كان دەپىت بۇيە مەن دەۋلەت نىم لەيلى ۋە مەن تۆم
ھەيە ۋاقىتتا مەن. لەكاتىدا باوكىگە مەن تۆم دەپىت مەن بۇيە دەۋلەت مەن
چۈنكە مەن تۆم ھەيە. لەسەر مەن تۆم نەۋرىدە كە ئىتە كەتۈرگۈمەن كۆر
دەريارەيە چۈنەتە بە دەست ھەيەن لايەنى ئابورى ۋە بازىگاس
ۋە بەرھەتە پىكىرى كۆرۈن لەيلى ۋە بەرھەتە كە پەيۋەدى يە بەم باسەۋە.
يەككە دەيگوت كاتى پارە بە دەست دەپىتى دەپىت بىپارىزى دورە
مەترسى بىت بەلام ئەۋەن تۆم دەيگوت دەپىت فېرى بە پىۋەردى
مەترسىيە كان بىر. يەككە تۆم دەيگوت مالى خۇمان گەۋرەتە
ۋە بەرھەتە سەرمەيە. يەككە تۆم پىيۋىيە كە مالى خۇمان گەۋرەتە
بە پىر سىپارىيەتە. ۋاقىتتا مەن تۆم گەۋرەتە لايەن ۋە بەرھەتە بىت
ئەۋەت لە كىشەي.

هه ردوکیان و هره قه ی قه رزه که یان دده دن له کاتنی خویدا، به لام نه وانه به یه کیکیان زووتریداته وه. یه کیک له باوکه کان برپوی وایه که کومپانیا و حوکمهت پیدلوسیته کانمان دابیس ده کهن. واتا تهنه پشت به وان ده به ستیت. یه کیک له باوکه کان هه میشه نیگه رانه ده ربار په (زیادپووی باج، خانه شینبور، پلان، سودی پریشکی، مؤلته نه خویشی، پوژده کانی پشو، هند) یه کیک له باوکه کان هه میشه سه رسامیو به و دوو حاله ی که خزمه تی سه رباریان ته و اوگر دیور، پاشان که رابوونه وه و خانه شینیان بق کرابوو. هه روه ها نه و زیاتر سه رسامه به سو ده ته ددروستیته کان، به کاره تیانی که لوپه له کاسی خویندنگه و رانگق وات کاتنی تۆ له وی و ه رده گیر پی وه که به شه ناو خوی هند، نه و زیاتر خوبیا په تی که کاریکات بق نه ویه سودیکی زوری ده سته ویت زیاتر له وه ی که ناسوده بیت به کاره که ی. کاتنی نه و کار ده کات بق حوکمهت هه میشه به باشی هه ولده دات بق نه ویه سودی زیاتر ده سته ویت.

به لام باوکه که ی تر نه و او پنجه وایه نه وه پی وایه نه و سودانه ی باسمانگرد هندیکیان ته بها لاوازت ده کات، نه و پتیوایه ده بیت خوت خاوه نی نابوری خوت بیت یه کیک له باوکه کان هه میشه هه ولده دات بق پاراستنی دۆلاریک، به لام نه وی تر هه ول وده به ره تیان ده دات یه کیکیان فیرم ده کات که چو نه به باشی فوړمی کارکردن پرېکه مه وه مۆ نه وه ی کاریکی باشم ده سته ویت. به لام نه وی تر هیرم ده کات که چو نه پلان دابینیت بق نه ویه میت خاوه ن کاری خوت و بازارگاسی بکهیت. مۆ بوون به به ره مدار ی و ده سته کتنی سه رمایه هه ردو باوکه که ریشاشا دهرم بوون به ریگه ی حیاور. پیم وایه بق خه لکی هه ر هه مان شت دویاره ده بیت وه

نه ژیناندا. باوک هزار همیشه دهلیت من هرگز نابم به دهوله مهند، بق
یه همیشه نه م پیره به سهریا زالد دهیت دهیتته راست به لام باوکی
دهوله مهند همیشه پی وایه که دهیتته که سیتی دهوله مهند. پاش
نه وهی توشی چندهما زیانی تابوری بوو به لام هرله سهر پای حویه تی.
نه و خوی راهیناوه له سهر نه وهی که بلی له ده سندن سامان به موی
زیادیک شتیکی کاتیه به لام بوون به هزاری همیشه پییه باوکی هزار
همیشه دهلیت که پاره هیچ نییه زدر گرنک نییه. بق باوکی دهوله مهند
پاره وهک هیری کولیه، هیری بیرکرنه وه مان هرگز دیاری ناکریت
مه لاسه مگی، به لام پیوسته که گه چه کانمان درک به و هیزی بیرکرنه ریبه
بگن، وانا چون من بق خومی نه و هه ستم لای خوم دروست کردوه. من
بقم ده رکه توه باوکی هزار هزاریه له به نه وهی که پاره ی که م
به ده سندنیت به لکو له بهر لاوازی بیرکرنه وهی و کرداره کانیه تی.

بوسونه توش نه و دوو باوکه و هیه به لام دهیت زدر وریایت که به
بیرکری کامیان قایل دهیت. گوی له کامیان ده گریت. هردوو باوکه پیر
له حوتیدن و پروسه که ی ده گرن به لام نه وان پیچه وانی به کترین له م
بؤچونه دا که نایا چس زانستی گرمکه بخوینریت؟ په کیکیان پییوایه
دهیت من بخوینم و هه ولبدوم بق نه وهی نمره یه کی باش وه ده ست بیم
بق نه وهی له کارنکی باش دامه زریم، به لام به پیچه وانه وه نه وی تریان پیس
وایه که دهیت من بخوینم بق نه وهی بیمه پشگرو وهک پاریره و
ژمیریار بق نه وهی بیمه خاوه ن بازرگانی خوم وانا له بیم بی نه یه
بخوینم زیاتر هاتم ده دات بق نه وی بخوینم بق نه وهی دهوله مهند بم و
تیبگم که چور پاره کارده کات؟ هه روه ها که چون پاره و خوینده کار

ہل تھ دھکھن۔ وانا تھ کار بھ پارہ ناکہ پت تھ مہی نوویارہ دھ کردھوہ
 ہہ مووکات کہ پارہ کار بھ ٹیمہ دھکات۔ من لہ تھ مہی ۹ سالیدا پریارہند،
 کہ گوی بگرم و فیریم لہ باوکی دھولہ مہند دھریارہی دھولہ مہندی بہک
 گوی لہ باوکی ہزار بگر کہ ہمیشہ ہاسی دھدام بھ بہدست ہینانی
 پپوہامہ۔

وانہ یہ ک لہ پڑیتر کیل ساکیہو

وانہ یہ یہ کہم: دھولہ مہند کارناکات بھ پارہ
 وانہی دووہم: بھ چس ٹیمہ وانہی تابوری فیردہ بین
 وانہی سیہم،
 وانہی چوارہم:
 وانہی پینچہم:
 وانہی شہ شہم: کاریکہ بھ مہوی فیریت نہک بھ بہدست ہینانی پارہ۔

په شی دوو

وانه ی بهك

دهوله مەند كارناكات بو به دهسته ئێنانین پاره

باوکه، تۆ ته تواسیت پیم بلایت که چۆن دهوله مەندیم. باوکم دانیشتر
پێی گوتم کوپم بزچی نه ته ویت دهوله مەند بیت، له بهر ئهوهی ئه مرق
دایکی حیمی به سه یاره یه کی گرانبه ها پۆشتن بۆ سه فزه کردن بۆ نزیك
که نار ئاوێك و سێ له هاورێکانیانیان بانه کردبوو به لام منیان باگیش
نه کردبوو کاتی پیم گوتم بۆ باگیش کراره، گوتمیان که ئیمه مندالی
هه زاری، باوکم به گرمانه وه گوتمی نه وان نه وه یاکرد؟ من له وه لامدا
به دهنگینیکی زۆره گوتم به ئی نه وان وایاکرد. له کاتی که من چاره پێی
وه لامیکم ده کرد باوکم سه ریکسی له قاندوو و چاویلکه کی له چا و کردوو چو
بۆ ئهوهی لایه په په بخوینته وه

ئه و سه له سالی ۱۹۵۶ بوو، ته مه نم نزیکه یه ۹ سه له مو
چاره نووسم وایوو که بچم له قوتابخانه یه کی گشتی بخوینم که مندالی
دهوله مەند هکان له وی ده بان خویند. ئه و ناوچه ییه ی ئیمه تقیدا ده ژیاين
به تاوه یه کی گشتو کالی به ناو باگبوو، به لام له گه ئه وه ی جوتیاری ئیوو،
خه لکانیتر له پیشیه حیادا له وی ده ژیاين وهك دکتۆر و خاوه نکار و
بانکه وان که مندالکانیان ده سارد بۆ قوتابخانه. قوتابخانه که له ۱ ت

شەشی بئەپەتە تەدابوو، پاشاى من مەدالەكانىيان دەنارد بۆ قوتابخانە تايبەت ئەگەر هەبولىيە. لەبەر ئەوەى من مالىمان لە نزيك ناورەندى شارەووبوو دەچوم بۆ چەند قوتابخانەپەكى جىباوار پاش تەواوكرىنى ٦ سالى سەرەتاي لەگەڵ ھاوڕێكانم چويە قوتابخانەى ئامادەى گشتى.

لەكۆتايەدا باوكم وەرەقەپەكى دەرھاوردوو، پێم وابىت ئەو پىرى دەكرەووە. لەو لāmدا گوتى "نۆرپشە كۆپم" ئەگەر تۆ بئەويت دەرلەمەندىت ئەوا پێيوست چەند شىتێك فێرىيت دەرپارەى بەدەستھێنانى پارە. من پرسىام لێكرد ئايە من چۆن بتوانم پارە بەدەست بێنم؟ بێ پێكەپمەو وەلامى دامەو گوتى "بەلى زۆرپاشە كۆپم تۆ دەتوانىت مەشكەت بەكارىنيت"، ئەو هەموو شىتێكە كە پێت بۆيم دەرپارەى بەدەست ھێدى پارە. هېچ وەلامێكى تر نەبە لە جێگەى ئەم پرسىارە جگەلەم وەلامە.

كارى ھاوپەشەى من و ھاوڕێكەم دەستى پێكرد

بەيانى داھاتوو، من بە مايم گوت كە باشترين ھاوڕێمە ئايە باوكم چى گرتوو. ئەم باشترين شتە من گوتبۆيم من و مايم تەبەھا مەدالەبووين كە ھەژمبووين لەقوتابخانە واتا ھەمەن چارەبۆرسەمان ھەبوو. كاتى مەدالەكان يارىمان دەكرد و پرايەندەكرد پاسكيلي تارەيان پێبوو، لەگەڵ پێدرويسفەكانى قوتابخانە ھەمەمۆى بەتەرەى. بەلام من ھاوڕێكەم حەيرانەكەى من تەنھا شتە سچىپەپەكانيان سۆ دابىن كردبووين وەك (حواردن و شووتنى ھەوانە و ھەلەبەگ) ئەو ھەمۆى بوو كە ئەوان بۆيان دابىن كردبووين. باوكم ھەميشە شىتێكى دەگوت. دەپگوت ئەگەر سۆ

پته ویت شتی به ده دست بیٹی ده بیٹ کاری بق بکه بیت. به لام نیمه هم
 ته منه مانه شتی کمان ده ویت که ناتوانین کاری بق بکه بین. مایک پرسپاری
 کرد گوتی مایا نیمه چی بکه بین بق نه ویدی پاره به ده دست بیٹین؟ من گوت
 تازانم چی بکه بین. به لام مایا بق نه ته ویت له که لم به ژدار بیت و هاویه شبیت؟
 نه و پازی بوو بیت به هاویه شم مایک په که م که سبوو بیت هاویه شم له م
 کاره دا. ته وای به یاسی من و نه و پیرمان له وه ده کرده وه که چون پاره
 به ده سبیتین. هروه ها قسه شمان کرد ده رباره ی منداله مسه قه فکان
 که له که تار ده ریاکان خانووین بق بنیادناون. توژی نیگه رانی ده کردین
 به لام باشبوو بومان. نه و نیمه ی پیده که پند یارمستی ده ریوو بق نه ویدی
 به رده وام بووین له سار بیرکردنه ومار ده رباره ی نه ویدی که ده وله مند
 بین. له پاشنیه پویه ک مایکی هاوپیتم بیرۆکه په کی نایابی باسکرد بوم که
 له کتبیکی رانستی خویندبوویه وه. به راستی نیمه ی سه رسامکر که
 نیستا هاویه شی نیمه بۆته هاویه شبیه کی بازرگاسی.

من و مایکی هاوپیتم بق چه ندین ههفته دالبه مالی دراوسینکان ده که پاین
 داوامان لیده کردن نه که ر کاریان به مه نحرسی دانو به رگه که ی میبه بیده ن
 به نیمه. به لام مندالانی که په ک پیمار پیده که نین بق نه م کاره ی نیمه
 نه دعای ده دین. ده یان گوت نه وه نیوه چی ده که ن؟ له وه لامدا ده مار
 گوت ناتوانین پیتان بلین. نه مه نه نیه کی بازرگانیه.

دایکم به کاره که ی نیمه زدر نیگه رانبوو، چوکه نیمه له فزیک غه ساله که ی
 نه و کاره کانمان نه حصده دات وه ک کز کردسه ویدی که لوپه لی تارمالو و
 قرتوی نؤشاو له که ل تیوی مه نجونو له مار پاکه تی مقه بادا. له کز تید،
 دایکم به ته واده تی توپه بوو هاو گوتی نه وه خه ریکی چی کارکی؟ نه که ر

وارلام کاره نه هیتن نه واهه موی فریده به به دهره وه. من گوتم دایکه
 نه وه نهی نی بازگانیه. نیمه به لیتماندا له ماوه به کی کورتا به ره به به کی
 میشان بده یی. نیمه ولمان نیتاندا که نیمه چاوه پنی به کیک له
 دراوسیتگان یی بژ نه وه ی که تیوبی مه نجونه کاسیانمان بده یی. دایکم
 موله تی به نه هفتی پیداین. سه ره پای شو په ستانی که نیمه
 له سه ره مابور، توانیمان که ودرده ودرده له به ره به که نریک به وه.
 به لام هاویه شه که م زور ده ترسا له وه ی که دایکم بیت و بلی برونه دهره وه
 وز له و کارانه میمن. به کیک له نه رکی هاویکه م بریتیبور له وه ی که
 دراوسیتگان ناگاداریکاته وه که خیرا مه نجوید له کاسیان به کاریین، چوکه
 لکتوری دداسه کان پیوستی پیته تی. نیمه سه ره دوکمان به به که وه
 ده ستا کرد به کاره که مان.

کاتی کز مه لی ماده مان کز کرده وه بژ نه وه ی بیکه یی نه ناو تیوبی
 مه نجونه که که پیک هاتبور له شیر پایده رو چه ماده به کی تر بژ نه وه ی
 بیکه یی نه ناو تیوبه که وه له حیاتی مه نجوون بیفروشین. سه رقالتی نه م
 کاره بووین بارکامان پیبراین که نه مانه ویت چی کاریک نه دهام بده یی
 بژی به پیکه می گوتی وارییس من پیتم گوتن دهوله مه ندین به لام نه ک
 به مشیوه یی. نه و کاریکی ساخته به. کاتی باوکم وای گوت وتان شه وای
 خه ونه که مان به کزنا هاو، ودم باشه باوک نه مه سه ره به راست کاریکی
 نایاساییه له وکانه دا هاویکه ی باوکم گوتی واریان لیتی به به پنی
 تینه پروری کات خویان به م کاره ده زان. باوکم به تور به وه گوتی به لی
 نه مکاره نایاساییه. به لام نیوه ی مندا له داهیتان کی نویتان نه مجامدا نه مه
 ده بیت به باحه ی کاره کانتان، من شانازی به نیوه وه ده که م. من و

هارینگم دانیشتیوین به مات و مهلول بق ماوهی ۲۰ خوله کیک، پاشار نه و شتانهی که پچمانگر سور پاکمانگر نه وه. مۆ نه و پؤزه کاری باررگانی ته ولویور. من به هارینگم گوت پیتم وایه که جیمی هارینگم راستی گوت که نیمه هزارین. باوکم له کاتی که نیمه ی جیده هیشتن پییگوتی که نیوه به راستی سه رکه نوور چونکه نیوه نه وهی له توانا دابووه نه خا ماتاندا وه بق به دست هینانی تامانجه کاندن چونکه زور بهی خه لک هر جه و به وه ده بیننی که چۆن بقوات ده وله مه ند بیت بر نه وهی هیچ کاریکی بق بکات.

به راستی من شاناری به نیوه ده کم دوو باره پیتان پاده گه په نم که به رده وامن له سه ر کاره کانتان. من و هارینگم بنده گ بووین راستیور وشه کانی باوکم زور جوابوور به لام هر سه مان ده رانی چیبکه یین. من پرسیارم له باوکم کرد و تم باوکه تو چۆن ده وله مه ند به بوویت؟ به وه لامدا گوتی کوپم له بهر نه وهی من پیشه ی ماموستایه تیم هه لیزارد و ماموستا بیرله وه ناکانه و که ده وله مه ند بیت. به لکو من مدان فیزی زاست ده کات. من زور بینم خوشبوو که بتوام هاوکاری نیوه یم بق نه وهی ده وله مه ندین به لام خۆم به باشی مازانم ده ریاره ی به ده ستهینانی پاره له م کانه دا من و هارینگم به رده وام بووین له پاکردنه وهی نه و ماوه. باوکم گوتی کوپم من ده زانم نه گه ر نیوه ده تاسه ویت ده وله مه ندین و هینری نه وهین که چۆن سامان کۆکه به وه نه وای پییوسته له باوکی هایک پرسی.

هایک به سه رسامیه وه گوتی باوکی من؟ باوکم گوتی مه لی باوکی مۆ. چونکه پیش نیسته من و ماوکت کاری یابکه وانیمان ده کرد نه و شاره زایه کی باشی هه ی له به ده ست هینانی پاره دا. هایک دوو باره گوتی

بەپراستى ۋايە ئەي باشە چۈن ئىمە سەيارەي نوئى و خاموئى توتىمان نىيە
 ۋەك گشت خەلكى دەۋلەتەندە؟ لەۋە لامدا باۋكەم گوتى سەيارە و خامو
 بىشەنەي كەسى دەۋلەتەندە نىيە، بەلگۈ ئەۋە گىرنگە كە چۈن بىتەۋىت
 دەۋلەتەندىت. باۋكى جىم كار بىۋ كۆمپانىيەك دەكات مەن كار بىۋ
 ھۆكەمەت دەكەم لەۋانە يە ئەۋ كۆمپانىيەك سەيارەي بىۋ داپەن بىكەت بەلام
 ئەگەر كۆمپانىيەك شىكسىتى ھورد ئەۋا ئەۋ ھىچى نامىنىت. بەلام باۋكى تۆ
 جىپاۋزە مايك ۋا دەردەكەۋىت كە ئەۋ بىنچىبەيەكى بەھىر بىنات دەنەت
 ۋاپىشەبىن دەكەم لەۋەۋەي داپەنۋە باۋكە بىتە كەسىكى دەۋلەتەندە.
 دوۋبارە خۇشەيەكى تىرپۇي تىكرىن بەيىستى ئەم ھەۋالە، بۇيە
 ئىمە بىرپارماندا روكارى پاكىرنەۋەكە تەۋتۇيەكەين و بىرۋىن لەگەل باۋكى
 مايك بىدۋىن دەريارەي ئامانچەكەما سەلام كىشەيەكمان ھەبۋەكە
 باۋكى مايك ھەتا درەنگ كارى دەكرد چۈنكە باۋكەم خاۋەنى چەد
 كارخانىەك و كۆمپانىيەك و سىۋ ماركىت و چەندۋەكانىيەۋ بىرپارماند كە
 مايك بىكەپتەۋە بىۋ مالبە پاس و بىۋ ئەۋەي كاتى باۋكى كەپايەۋە بىۋ مان
 ئەم بىتۋىت پىرسپارى لىبكا دەريارەي كە چۈن دەۋلەتەندىن. مايك
 بەلۋىد كە ھەرجىيەك بىۋ پەيۋەند بەمەۋە بىكەت مە تەلەۋۋەن. مايك
 كارۋىر ۳۰ : ۸ پىۋ پاگەيادەم باۋكەم پارى بىۋە لەگەلمان گىتوگۋىكەت
 دەريارەي ئەۋ شىقەي كە ئىمە دەمانەۋىت شەمەي داپەن دىيارىكرا بىۋ
 كۆبۈۋەۋەكەمان. مەيانى پۇرۋى شەمە كارۋىر ۳۰ : ۷ مەن سەر پاس كەۋم
 بىۋ شارۋچكە ھەزارەكە.

ۋانەكە دەستى پىكرد.

"مەن ۱۰ سەت دەۋەم بەتۇ بىۋ ھەر كارۋىرەك"

له سالی ۱۹۵۶ بقی هه رسه عاتیگ کارکردن ۱۰ سهنتیان داسابوو ونا
ستاداردبوو. کانتیک من و هاوړنگم له گهل باوکیا کۆبووینه وه له کارژیر
ههشتی به یانی. نه و ژور سه رقالبوو و کاریکردبوو زیاتر له چهند کارژیر
سه پاره ی کاره کی جیهیشتبوو. من به وناوه دا پیاسه م ده گرد له نریک
مالیکی شیرو، له وکاته دا من هاوړنگم م بینو پتیگوتم که باوکم ته به فوسی
بق کر بووم گوتویه تی که تیسنا بیت. من چومه ناو خانه وه که وه کانی
که درگا کم کرده وه جیره ی درگا کی ژور ناخوشه وو، پاشان چومه
ناو خانه که وه. پارچه هه سیرتکی ته نک دا حرابوو له ته بیشت درگا که وه.
پارچه هه سیره که وایار بوو که ژور کونه جیگی چهند شویندپیبه کی
ژدی پتوه بوو. که پتوستبوو بگوردریت. کانی چومه ژوره وه هه ستم به
فویایه که ده کوو، کانتیک بیمیم که نه و هه موو که لوپه به به شیوه ی درپک
دساون و بونیکی ناخوشه هات لییان نه وه نه گهر له نه مپۆدا بوای
هه مووی کۆده کرابه وه، له سه رفه نه فیه ی ژوره که دوو ژا دانیشتبوو
یه کتکیان به پوانته له دایکم گه ودره تریوو. له ته نیشت نه وانه وه پپوړیک
دایشتبوو که پامقالتیکی خاکی و تیشیرتیکی خاکی له به ردابوو. به ته مه ن
نزیکه ی ده سال له باوکم گه ودره تریوو. ونا ۴۵ سال ده بوو. من و مایک
تیپه پۆن به لایاندا بقی جیشتخانه که له ویره بقی هه یوانی لای باخچه که.
پاشان پرمسارم کرد که نه وانه کتن بینیمانن هاوړنگم گوتی نه وانه کرد
بقی بارکم ده که. نه پیاوه ی بینیت کارخانه که به پتوه ده بیات، ژبه که
به پتویه ی ریسقورانت که یه، نه و سه ره رشتیاری پوژژه یه ت که بین
کار ده کات له پوژژه یه کی ریکاویان که نزیکه ی ۵۰ میل درپژه.

هەر وەها سەرپەرشتیارەکانی تر کار لە دۆسکردنی خاڵیدا دەکەن بەلام پێش ئەوەی تۆبیت ئەوان پۆشتبوون. من پرسیارم لێکرد کە ئایا ئەوە هەموو پۆژی بەردەوامە، گوێی ئەخێر تۆبیتی کات بێبە لە سەر کورسیەکە یەنیشتم دانیشتمو پرسیارم لێکرد کە ئایا ئەو ئێمە فێردەکات کە چۆن پارە بە دەست بێتین؟ ئایا کە پێت گوت چۆن گوت؟ کاتێ کە پێم گوت دەربارەی پلانی کەمان پێکەنیو گوێی تۆبەریکتان پێشکەش دەکەم. من گوتم ئایا تۆ دەزانی ئەو چۆن تۆبەریکە؟ ئەخێر بەلام بە زۆرین کات دەیزانین.

لە و کاتەدا باوکی مایک هاتە ژۆرەو لە درگای هەیهوانە کە من و مایک خێرا پۆشتین بەرەو پۆی بە شەژاوییه وە. باوکی مایک دانیشتم لە سەر کورسییەکان و گوێی کوپینە ئامادەم؟ ئێمە ئەو تەنیشتییه وە دانیشتیینو سەریکتان بۆ لە قان کە وا ئێمە ئامادەین ئەو پیاویکی کە تەبوو بالایە نزیکەی ۶ پێدەبوو، ۲۰۰ پاوەند کێشی دەبوو، باوکی ئەو بالای بەرزبوو جسمی پرپوو. بە تەمەن پێنج سال لە باوکم گەورەتر بوو. پێی پاگەیانیدین، ئایا ئێوە ئەتەنە ویت فێرین دەربارەی بە دەست هێنانی پارە؟ ئەو لەمدا گوتمان بە ئێ. باوکم گوێی تۆبیاشە ئێستە من تۆبەری خۆشان پێشکەش دەکەم. من فێرمان دەکەم، بەلام دەبیت کارم بۆ کەن ئەگەر وانە کەن من هیچ تان پێنایم. ئەگەر ئێوە بە باشی کاربکەن ئەوا بە خێرای فێرمان دەکەم. من کاتێ خۆم بە فێر دەدەم ئەگەر ئێوە دانیشتم و گوێبکەن هەر وە کە قوتابخانە. ئەوە تۆبەری منە ئەتوانن هەلی مۆژن یان پەنی کە ئەوە. ئێمە پێمان گوت تەنها پرسیاریک دەکەین گوێی هیچ شتێک مەلێن تەنها ئەوە بێتین کە ئێوە پازین کارم بۆ بکەن یان نە.

ئەم كارەى ئۆۋە كاتىكى ئۆزلى بىفېرۇدەدات من كارى ئۆزى ھەب
پېيوسقە ئەنجامى بەم. لەبەر ئەۋە ئۆۋە پېيوسقە خېرا بېزار لەسەر
ئەم پېيۇنىارەم مەن. چۈنكە ئەگەر ھاۋەن ئىرادەى خۇتان نەبىن ئەرا
ھەرگىز ناتوان فېرى پارە بەدەست ھېئانېن. دەرەت ئىتو دەپوت
يەككە لە كارە گرېگەكان ئەۋەپە كە لەكاتى ھۆى بزانىت و بتواسىن
بېزارىدەيت. ئەمە دەرەتتە ئۆ ئۆۋە كە ئىمە دلوۋان كىرەۋە. ئەتوان
دەستكەن بەكار و ھەرپكەشم لەمە مانكانتادا پازىبىو. پاشا سوكى
گوتى ئىستقا خامىك دېت بەناۋى مارتىن. ئەتوان لەگەل ئەرا
بېزىنكارىكەن. بۇ ھەر كاژىر من ۱۰ سەنتان دەدەمى واتا ھەمور پۇزىكى
شەمان دەبىت ئامادەبى و سى كاژىر كارىكەن. بەلام من گوتى پارىك
ھەبە ناتولم ئەنجامى بەم. باوکی ھاۋرىكەم گوتى ئىستقا كار دەكەپت
يان يارى دانەبەكەيان ھەلېزىرە. من خېرا گوتى كارەكە دەكەم ۋاز لە بەرى
دېنم.

۳۰ سەنئى دواتر

كاژىر ۹: ۰۰ بەيانى پۇزى شەمەبىو. من ھاۋرىكەم چوېن بۇ لاي
خاتوۋ مارتىن و دەستمانكرد بەكارگىردىن. ئەۋرۇر خانىمىكى ھېمەن لەسەر
خۇبىو. ئەۋەمىشە دەبىگوت كاتى تۇ ھاۋرىكەت دەبىنم كۆرەكاس
خۇم بېردەكەۋىتەۋە كە گەۋرەم بوومو من يان بەحى ھېشت. ئەۋبەدى
ۋابوۋ كە كارەكان بە پاشى نەبجان دەبىن خۇشمان پىارىزىن. واتا ھەمىشە
ھانى دەدەبىن كە كارى پاش بىكەبىن. كارەكەمان بىرىتى بوۋلە قىتوبەدى
موتەلەباتەكان و پىخسىدىار لە سەر پەھەكان، پاكىزەۋەۋى ھەمور

هەموو قەتو پەفەکان و سەری پەفەکان، پاشان بە جوانی پێکیان بخەین.
بە راستی کارێکی بێزارکەر بوو.

باوکی هاورێکەم من پێی دەلێم باوکی دهوله مەندن خاوەنی زیاتر لە نو
مارکێت و پارکی سەیارە بوو. دوو کانه کاسی زۆر لە سەر شێواری تازە بوو.
هەروەها چەند دوو کاسێکی تری دروسی هەبوو کە بە قالی و شێر و نان و
جگەرەیان دەفرۆشت. بەلام کێشە پە هەبوو ئەویش بریتی بوو لە
سیستەمی گەرم و ساردی ژۆرەکان کە ئەکان کە ئەمان دەتوانی درگار
ژۆرەکان دابخەین لە بەرگەرما. واتا دایە درگا کراوە بوو ئەمە وایکەری بوو
کە تۆزی دەرەو بەتێ ژۆرەو ئەوانە پێسکات. واتا هەر سەیارە پە
تێدە پێ بە و ناوچە یا تۆزو خۆلێدە کرد.

ئێمە بۆ نزیکەی سی هەفتە کارمان دەکرد لە و مارکێتێکدا هیچ
سیستەمێکی ساردی نەدانا. پاش ئەوەی من و هاورێکەم سی
کاژێرە کە خۆمان تەواوە کرد خاتو مەرت پەرە کە دەخست
دەستمانەو، کە یەک دیجیسیو واتا دە نۆلار، لەو شەمی ٩ سالیان
لە سالی ١٩٥٠ تەو بێ پارە پە زۆر کە مەبوو. واتا بۆ هەر کاژێری ١٠ سەنت.
من زۆر مە پەرە کە کە وەرم دەگرت خەرجم دەکرد لە کڕینی کتێبی
کۆمیک. هەر کتێبەو مە ١٠ سەنت دەمکری. پاشان دەچومەو بۆ مال.
پاش چوار هەفتە لە کارکردن من دەم ویست و زبێم لە کارە کەم تەنها
شتێ کە پێگربووێم کە وارتە هێنم بریتی لەوەی کە فێری بە دەست هێنانی
پارەیین کە باوکی بە ئێنی دابوو پێمان. ئێستا ئێمە کۆیلە ی ١٠ سەنتین بۆ
هەر کاژێری، لەوکاتەوێ کە هاتین بۆ کار تەنها پۆزی بەکەم باوکی
هاورێکەم بێنێن لەوکاتەوێ تانیستا مەم بێنیو تەو. من زۆر بێزار بووم و

دەمگوت مەن شەمان کار دەکەم و پۆزە کاسی تە دەچم بۆ قوتایخان،
 کاتیییرم لەمە دەکردم و زۆر نیکە رانی دەکردم. بۆیە مەن مە مایکم گوت
 مەن واز دیتم لەم کارە. ئەو بۆیە گوتی. مەن مە توپییە و گوت بە چس
 پێدە کەنی؟ گوتی باوکم پێشبینی ئەمە ی کردبوو رویدات. چس؟ ئەو
 چاوە ریزی ئەوە بوو کە مەن وازی دیتم؟ وایزانم باوک زۆر جیاوازه ئەو چەتدە
 وانە لە باوکی تۆ و دایکت فیزیوو. بۆیە ئەو پیاویکی لە سەر حۆ و
 ئارامگرە. بەلام ئارام بگرە نا شەمە ی داهاتوو مەن پێی دەلێم کە تۆ
 ئامادە ی. تۆ مە بەستت ئەوە ی مەن دا دەمە زیتیم. زۆر دلتیا نیم بەلام
 ئەوانە یە.

مەن زۆر بە باشی خۆم ئامادە دەکرد بۆ ئەوە ی لە گەل باوکی قسە بکەم.
 بەلام باوکە راستە قینە کەم زۆر تۆرە بوو لێی لە بەر ئەوی ئەو زۆر کاری
 گرانی پێدە کردی. مەن بە باوکە راستە قینە کەم دەگوت باوکی مە ژارم. ئەو
 مەمیشە پێدە گوتم کە ئەوە بکە کە مەن پێت دەلێم. ئەو ئامۆزگاری دەکردم
 کە ئەگەر پارە کە یە بۆ زیاد نە کرین بۆ ۲۵ سەنت بۆ کار ژۆر وازی نە
 بە کارە کەت. باوکم زۆر بە سەر بەرزییە و گوتی تۆ پێستشکات کاریکی و
 گران بکەیت بەو بڕە پارە کە مە. کاتی یە کتر بێنێ بە کە هات و مەن بە سەتات
 مە شش بە یانی چوم بۆ بێنێ باوکی لە مە مان شوێن کە پێشتر یە کتر پەمان
 بێن. کاتی باوکی هاتە ژۆر و گوتی دانیشە و چاوە ریکە پاشان چو
 ژۆرە کە یترە وە چاوە مگنرا بۆ هاوێنکەم بەلام نەم بێن زۆر بیگە راندووم
 پاشش دانیشتم لای ئەو سوو ژنە ی پێشوتر کە بێنێ مە ژۆرە کە دا پێیان
 بۆ کردم نا دانیشتم لایاندا لە سەر قەنە فە کە. ۴۵ خولە ک تیپەری و ژۆرە
 کە رەمانو، سوو ژنە کە چوونە ژۆرە وە بۆ لای یە کتر بێنێ ئەوان تە و لوبو.

پاشان پیاویتی ترهات و چوو بۆلای پاشان پۆیشت له و کاتهوه ههر من چاوه رۆم. مالکه تهواو کەسی تێدانه ما، من چاوه پێیووم له ژوره. چاوه رۆی که سێک بووم که مندا له کانی ده چه و ساندوه که سێکی دلپه قبوو. گویم لێیوو به موپایل قسه ی ده کردوو منی ئیهمال کردبوو. من زۆر پێمباشبوو بۆم به لام له بهر هه ندی مۆکار نه پۆیشتم.

پاش ۵۰ خولهك له چاوه رۆکردن باوکی دوله مند هاتوو به دهست ئیشاره تی بۆ کردم که بێمه ئۆفیسه که یه وه. کاتی چوو به ژوره که ی، باوکی گوتی من تێده که م تۆ ده ته ویت پێله ی پاره که ت بۆ زیاد بکه م یان وازی نه ی. زۆر پاشه به لام من گوتم تۆ به ئێکه که ی خۆت جێبه جێنه کرد ئه و زۆر ناخۆشبوو بۆ من که مندا لێکی ۹ سال له گه ل که سێکی واقسه بکات. تۆ پیت گوتم ئه گه ر کارم بۆ بکه ی فیزی به دهست هێنای پاره ت ده که م من زۆر به باشی کارم بۆ کردی سه ره پای ئه و بپه پاره که مه. وازم له یارییه کی خۆم هاورد له بهر ئه م کاره. به لام تۆ یه ک وشه ت فیزی که م. به راستی تۆ که سێک راستگۆیت وه ک ئه وه ی خه لک ده رباره ت ده یلێت له م شارۆچکه یه. تۆ که سێکی چاوی سێ و چاوپۆکی ته نها بێر لای به دهست هێنای پاره یه و خه می کرێکاره کانت نییه که کارت بۆ ده که ن. من زۆر کاتیکی زۆر ده بیست چاوه رۆی تۆم که چی هیچ رۆزیکت لێ نه گرتم. هه رچه نده من مندا لم به لام هه ست به وه ده که م که تۆ بێرزم به رامبرده که ییت. باوکی له سه ر کورسی که دامیشت و دهستی کرده فیزی چه نگه ی که می گالته ی به من کرد، هه روه ک ئه وه ی من فیزی خۆی نه دن بکات. زۆر خراپ نییه تۆ نزیکه یه ئیو ماگ ده بیست کار ده که ییت به لام وه ک کرێکاره کانی تر ناره زای ده رده بریت. من لێتی نه ده که یشتم، وتم چی؟

نهو ههريهرددهوام يوو له قسه كړدس هه لآم من زور نيگه رانيووم دههگوت تنو
به لآينه كسي خوت شكاسدوه، له جياتي نهوه تنو من نازلرده دهيت، به راستي
نه م من زور نازلرده دات. نهو زور به هيمنيه وه پس گوتم كه من تنو
فېرده كم. من به تورپيه وه گوتم تنو چيت فېري من كړدوه؟ من لهو
كاتوهي كه كار يو تنو ده كم تنو ته بها يه ك جار منت بينيه وه. يو هر
كاژيري ۱۰ سته د اوه به من، من پيوسسته ده سسلات له تنو
ناگداريكه وه. ولو تنو ناپه زاي دهرده پي هه روهك نهو كه سانه ي كار يو
من ده كن كه من هه رگيز دهرم نه كړدوون له كاره كه يان و حويس
رؤيشنوون واريان هاوردوه. گوتم تنو پتيوست دهكات چي بليت؟ تنو
درؤت له گال من كرد. تنو هيچ فېري من نه كرد. چؤن ده زاني من تنو
فېري هيچ نه كړدوه. چونكه تنو هيچ قسه له گال من نه كړدوه. هيچ
فېرنه بووم. باشه فيكردن ته نها هه ريه به وتوويژه. گوتم به لن.
به پيكه نهو گوشتي "هه روهك چؤن به قرتا بجان فېرده بن".

به لآم ژيان بهو شېوزه فېرت ناكات. ژيان باشترين هاموستايه يو تنو
رؤريسي كات ژيان گفنوگوناكات يو تنو. ژيان ته نها جوړه ته كانېك
پتدهكات به چولرده وري حوتا. هه ر ته كانېك شتيكت فېرده كات، هه لسه
له خو نهو شته ي كه من دهه ويئت فېرتبكه م له دهلي خومدا گوت
باشه نهو پياوه باسي چي دهكات؟ باشه هه به ستي چيه له ته كه س كاين
ژيان تايا نهوه قسه ي ژيانه؟ ئيست من دهه ويئت وازيتم و له گال نهو
كه سدا بدويم كه كه خواستي شوئيش كاره كي مني هه يه.

ته كه ر تنو وانه بهك فېريوويست له ژيان، نهوا كاريكي باشه، به لآم نه گر
وانه يوو نهوه ته نها نهو كشتانه ي پويه پووت ده بنه وه له ژيان شتيكي

كانىيە تىندە پەزىت ھېچ سودىكى نەپەس بۆت. ھەمىشە خەلكى لە ژيانىان
 بىر كاردەكەن، يانە ئەواتا كە پويە پويى گىرەتە كانى ژيان دەپنە ۋە ھېچ
 بەللاپە ۋە گرگىنىيە كە چىيان بە سەردىت، لاپە پىن سوۋەم توپە دەپنە ۋە
 پويە پويى ئەۋ شتەنە دەپنە ۋە كە توشىيان دەپىت. بۇنمۇنە
 بە پىۋە رەكەي ۋە ھاۋسە رەكەي ۋە كارەكەي. ئەۋان نازانى ئەم كېشە
 گرگىتەنە كە توشىيان دەپىت ۋە ھەمماں لىپىرەكەن بە سوۋە بە لام ھەمىشە بىر
 لە لاپەن نىگە تەفەكەي دەكە ۋە.

من ئەمدە زاسى ئەۋباسى چى دەكات دەريارەي ناخۇشىيە كانى ژيان
 ۋە لە بەرامبەر ئەمە ھەندىكەس ۋازدىن ۋە ھەندىكى تىر ئەۋان خۇيان
 پانگىن ۋە ۋانەي لىۋە فېرىن ۋە بىكەنە ئەۋمۇنىكى ژيان ۋە بەردەۋام پىن،
 ئەۋان پىشۋازى لە ۋە خۆرە شتەنە دەكە كە بە سەر ژيانىا دادىت. بۇ ئەۋان
 ئەمە ۋەك پىۋىستەسە ۋاپە ۋە پىۋىستە فېرىن، بۇيە ئەۋان لىپىرەكەن ۋە
 بەردەۋام دەپىن، بە لام زۆيەي زۆرى ئەۋان لە نىۋەي پىگە ۋازدىن ۋە
 دەكە رىقەۋ، تەمبا كەمىكى نەپىت ۋەك تۇ بەر بەرە كانى دەكات لە گەل
 ژيان، باۋكى دۆلە مەدەم ھەستار پەنجەرە ئەخەكەي بە قايمى داخست،
 گوتى "ئەگەر تۇ لەمە ۋاپە بە فېرىۋىت ئەۋا تۇ كەسىك كە ژىرەپىت ۋە
 سەرۋەت ۋە سامان ۋە زىادەكات ۋە كەسىكى بەخەۋەردەپىت". بە لام ئەۋ
 تۇ ھېچ فېرىنە ۋىۋىت ئەۋا ئەمبا ژيانىت بە فېرىۋە ۋە ھەمىشە گەي
 لە كارەگەت دەكەپىت بۇ كەمى پارەكەي ۋە بە پىۋە رەكەت تۇ ئەۋان
 بە شىۋازىك دەۋى كە ھەمىشە ئاۋاتىت ئەۋەپىت پارە بە دەستىيىنى بۇ
 چارە سەرگىرىنى كېشەكانت. باۋكى دۆلە مەدەم ھەستار سەپىر ئاۋچەۋانى
 مى دەكرد بۇ ئەۋەي برانىت من ھىشتا ھەركىدە گىرەم، چاۋمان پىۋە

د اوچاوییه ک گفت گومان پیډه کړد. من زږد پښیکاری گه ربړوم وده مرسې که
قسه کانی پاسته و من هان دودات، نه گهر من به ویت د اوکاري فیږیوون
بکه م ده ویت له گال زیان بجه نگیم وانه ی لیوه فیږیم.

بس اوکی د دوا له سندم به رده و امیو، ده یگوت نه گهر تو له
چوړه که سابه ی که زږد لاوازی و هر شتیکی که مت به سه ریت داپه زای
بکه یت نه وا خپرا واز دینیت. به لام نه که به پینچه وانه ووهو که سابه تیت
نه و زیان یو تو دیوکی جیاواری هیه هه موو شتیکی به زیانتا وده
ولایه په کی باش سه یږده که یت. نه گهر تو هه میشه خوت پیاړیزیت له وده ی
هیچ درد اوړیکت به سه رنه ویت نه و تو دهمریت به پیری به لام به یی هیچ
وانه ییه و نه زمونږکی باش کانی تو زږد به ی هورپیکاست تو زیان
هوڅده ویت له بهر نه وده ی که سیک کار به باش ده که یت و زږد چدی نه و تو
له زیانتا به سه لامه زیای کاری لاشت کړیوه به لام تو ریگت به زیانداده تو
گوږایه لی نه و بکه یت. لیوه هه میشه ده ترستی له م ترسی. به پاسی
لیوه نه تانه ویت برلو سرکه و نووین به لام به یی شکست و اتا نه و ترسی
تو هه به یو شکست هینان زږد زیاتر له وده ی پروت به خوت بیت یو نه وده ی
سرکه و نوو بیت. نه گهر زیاتر لی بکولینه وده نه و تو دهنیت که هه ولی
سرکه خنت نه وده. نه نه تو نه ویت هه لزلر ووه که بژیت دور له هه موو
کتشه یه. نه و سه یو چاوی من ده کړد چاومان برپیوه ناوچاوی به کتر

من نه وده ی به باشی نیم که یه نن مه به سته که ی. من پیم گوت نایا تو
به وکاره مت تاقیکرېو نه وده. نه و به پیکه نینه وده گوتی زږد بهر حه لکی
واده لیس. به لام من نه نه تاشتم کړیوی به شتیکی بچوکی زیان و نامی
زیام پیدوی. من به توږیوه گوت نه و نه زمونه بچوکه چیه که داته

بەمن؟ باوکی دهلەمەندم گوتی تۆ بەکەم کەسی کە لەلای من کارت کردبێت و دلاوی ئەوەت لێکردبێت کە دهلەمەندت فێرپارە پەیاکرنێم. من زیاتر لە ۱۵۰ کرتکار کارم بۆدەکەن هەتا ئێستا هیچیان ئەو دلاویان نەکردووە بەلام هەردلاوی پارە ی زیاتردەکەن. ئەوان هەرگیز فێرنابن بۆ ئەوەی پارە بەدەست بێنن. زۆریەکی حەلەک هەموو ژیاکی بەپیکردوووە بۆ ئەوەی کاریکات بۆ بەدەست هێنای پارە. بەلام بەپاستی ئەوان ئەوان تێنەگەشتموون کە کار بۆچی دەکەن.

من بەبێدەکی دانیشنبووم گویم لە باوکی دهلەمەندەکەم گرتییوو. دەبگوت کاتی کوپەکەم هەیک پێی پەگەیاندم کە تۆ دەتەوێت لە پارە بەدەست هێنانی پارەو فێربیت. بۆیە من بپارمدا کە کۆرسی بۆتۆ دانێم، کە دەلالەت لە ژیاکی پاستەقیەکی ئێستابکات. بۆیە من زۆرەهەلەمدا کە فێرتکەم بەلام تۆ هیچ تێنەگەشستی. بۆیە من بپارمدا کە تۆ تەکانی لە ژیاکی وەرگیریت وانا شتێک چەرمەسەری بۆ تۆ بپەشێنم هەر بۆ ئەوە من ۱۰ سەنت دەدات بەتۆ لە بەرامبەر بەکە کۆنێر کارکردن. من گوتم باشە من چی فێربووم دەریارەکی کارکردن بۆ ۱۰ سەنت لە بەکە کۆنێدا؟ ئایا تۆ بەمکارە تەنھا کرتکارەکان بپەیاناکە، خەدیران لێناکەیت. باوکی دهلەمەندم سەری بادلو پێکەنی و گوتی تۆ پێوستە بیرو بۆچونی خۆیت بگێریت. من بەتۆرەییوە گوتی واز لە سەرزەسشت کردن بێنە. ئەگەر تۆ پێتوایە من کێشەم یان ئەگەر تۆ پێت وایە من کێشەم. تۆ دەتواییت من بگێریت. فێری هەندیشتم کەیت بۆ ئەوەی مەرموونم زیادکات دەریارەکی ئەو کێشەتە چارەسەرکردنیان.

له وه لامدا گوتی "زۆریه ی خه لکی نه یانه ویت هه موو نه وکه ساته ی که له
ژیانان بگۆرینه ویت به لام خویار نه" پێکه بدهم پیت بلیم که زۆر ئاسانه تر
بگۆرم له خه لکانی تر. من گوتم له وه تیتاگه م هه به سفت چیه؟ باوکی
دهوله مه ند به نیکه رابه وه گوتی من سه دره نشست مه که بۆ کیشه که ت.
"به لام تر ته نها ۱۰ سه نت ده پیت بۆ هه ر گازیری"

باوکی دهوله ندیم گوتی تۆ تائیتنا چی فیزیوویت؟ من نه وه فیزیووم که تۆ
زۆر پاره پیسی. پیم وایه تۆ وابیره که پنه وه من کیشه که م به لام خۆت
کیشه که ی. باوکی دهوله مه ندیم گوتی تۆ هیچ فیزیوویت نه که را
هه لسه کوت بکه پیت باشه من پێز له خۆم ده گرم به لام تۆ چی
چاره سه ریکت هه یه بۆ کیشه که ی من؟ زۆر باشه نه که ر تۆ پاره ی زیاتر
نا ده ی به من نه وایه چی نه بی که مێک پێزم بفرگره و فیزم بکه ده ریه ی
به ده ست هیاسی پاره. من وازه یتیم له کاره که م. باوکی دهوله مه ندیم
گوتی که مێک ئارامبگره نه و هه کاره یه که زۆریه ی خه لکی ده یکن وانا وار
له کاره که یان دینن و ده گهرین بۆ کاریکترو هه لیکه ی باشتر و پاره یه کی
زیاتر وانا وا هه سته که ن که کار نوێ کیشه که یان بۆ چاره سه رده کات
به لام راستیکه ی وانیه. من به پێکه پنه وه گوتم نه ی باشه ۱۰ سه نت بۆ
هه ر گازیری چاره سه ره؟ باوکی دهوله مه ندیم به پێکه پنه وه گوتی نه و نه و
کاره یه که زۆریه ی خه لکی ده یکت. ونا سه ره نا پازی ده بین به و سه
پاره یه و هه مووکات چاره پێ نه و نه پاره که یان بۆ زیانکه ییت و هه میشه
له تۆ خیزانه کانیاندا کیشه ی دارایان هه یه نه وای و هه ست ده که ن که
پاره ته نها کیشه که ن چاره سه رده کات هه ندیکه تر یان کاری دووم
ده که ن زۆر به قورسی به لام هه ر به هه مان ئاستدان. من ورده ورده

هه‌ستم به‌وه ده‌گر که خه‌ریکه تێده‌گه‌م له وابه‌کانی وتامو چێژی ژيان.
به‌لام من هه‌ر سوو‌بووم له سه‌ر پرس‌سیاره‌گه‌م که چس کێشه‌گه‌م
چاره‌سه‌رده‌کات؟ ته‌و زۆر به‌ سه‌را‌هه‌ت گو‌تی شه‌وه کێشه‌که‌یه که تی
نا‌هه‌وتیت تێب‌گه‌یت.

شه‌وه شه‌و ساقه‌بوو که باوکی ده‌وله‌مەندم هه‌موو شه‌وه زه‌موونه‌ی هه‌م‌ی‌بوو
هێری کریم ده‌ریاره‌ی ژيان و چۆنه‌تی به‌رگاره‌بوونه‌وه‌ی کۆسپه‌کان. که
نه‌مه شه‌و جیا‌کرده‌بوو له باوکی هه‌زارم و خاوه‌ن‌کاره‌کاسی تر. هه‌ر شه‌و‌بوو
وای له‌من کرد به‌ ده‌وله‌مەندترین که‌س به‌ هه‌وا‌ی و به‌زۆر تر‌ین زانیاری
ده‌ریاره‌ی به‌ده‌ست هێنان‌ین پاره، به‌لام پو‌کی هه‌زارم له هه‌موو ژیا‌یدا
به‌ده‌ست کێشه‌ی ئابووری ده‌ینالاند. شه‌وه خاله جیا‌که‌ره‌وه‌یه بوو که
ژیا‌نی هه‌ردوو‌کرمانی به‌نا‌پاسته‌یه‌کی جیا‌وا‌زا گه‌ڕای. باوکی ده‌وله‌مەندم
هه‌میشه شه‌م بۆ‌چونه‌ی خۆی دووباره و دووباره‌ی ده‌کرده‌وه، که من پێم
ده‌گرت وانه‌ی به‌ک.

خه‌ڵک هه‌زار و چ‌ین ناوه‌ندی کارده‌که‌ن بۆ پاره، به‌لام خه‌ڵکی ده‌وله‌مەند
پاره‌یان هه‌یه و کاریان بۆ ده‌کات:

له‌به‌یاسی پۆزیک شه‌می پرس‌نگاردا. من به‌ته‌راوب هێری‌بوو‌بووم ده‌ریاره‌ی
هێری بۆ‌چونه جیا‌وا‌زه‌کاسی باوکی هه‌زارم که هێری منی کرده‌بوو
له‌مه‌دالیه‌وه واتا له‌ته‌مه‌ین ۹ سالی‌وه. هه‌ردوو باوکه‌گه‌م ده‌یانویست من
هێری‌که‌ن، هه‌ردوو‌کیان منیا‌ن هاندەدا بۆ خۆ‌یندن به‌لام هه‌مان خۆ‌یندن
نه‌بوو. شه‌و باوکه‌م که خاوه‌ن ب‌ه‌واته‌مه‌بوو هاسی ده‌دەم که بخۆ‌یت و ده‌ک
شه‌وه‌ی من ده‌خۆ‌ینم. واتا زۆر هه‌وا‌یدا و بخۆ‌یت و بۆ شه‌وه‌ی نهره‌یه‌کی
به‌ر به‌ده‌ست‌بێی، بۆ‌شه‌وه‌ی کاریکی باشم ده‌ست‌که‌وتیت له‌ کۆمپانیایه‌کی

گهوره. بلنیا به له وای که زور پاره ی باشت ده ست ده که ویت به لام
 باوکی دهوله مند دم دهیست من فیریم که چون پاره کارم بق ده کات ده
 من کار بق پاره بکام. نه و وای من فیریموم له ژیانما بوویدوه ریزیه به
 ژیاندا له قوتا پخانه فیرنه بوم. باوکی دهوله مند همیش به رده و امبور
 له وای یه کم، دهیگوت من زور خوشحالم که تق توویده بووی دهیاری
 ۱۰ سەنت بق هر کار زیری. به لام نه گهر تق توویده نه بوویتایه من نه
 ده توانین هیچ وایه پکت فیریم که تق نیستا بقوت ده رکه توه که فیریمون
 پاسته قینه پیوستی به وده یه کی زوره و ئارامگرتی و ده لانی
 خواسته کانت. توویده بون به شیکه له چاره سه ره که. نه گهر تامه زدی و
 توویده بون یه ک بگریت نه و کاریکه باشه بق به ده ست هیئاسی پاره. زور
 به ی خه لکی ده یانه ریت سه لامه تب و بوور له کیشه بین. به لام نه کات ده
 تامه زدی کارگری نیه له سه نه وان به لکو ترس کاری گری هیه له سه
 نه وان بویه نه وان کاریکه مه لده بزیی که موچه که شی که مبییت.

به لی نه وان ده لی که من خه درم لی کردون چونکه پاره ی زوریان
 ناده من بق حوکمت. من ده لی نه وان خویان خه در له خویانده کن، وانا
 ترسه که یانه نه ک من. من گوت تق شوتانیت وانه بیت و زور پاره یان
 به مین شای وایه ؟ له و لامدا گوتی "پیوست ناکات" چونکه پاره ی زور
 کیشه که چاره سه ر ناکات. هه زه ک بارکت که سه ره پای نه وای پاره ی کی
 زور و ده گوت، به لام پاره ی باجی به ماشی بق نادریت. چونکه نه گهر
 خه لکی پاره ی زوریان ده ستکه ویت نه و زیاتر قه ر زارده بین. تق نه مه بویه
 تق ۱۰ سەنت ده ده ی به من. نه مه به شیکه نه وانه که. باوکی دهوله مند
 گوتی "زور پاسته به لی"

کۆپی خۆم ئەگەر سەیری ژبانی باوکێ بکە، ئە چۆن چۆتە قوتابخانە و
بەریەکەشی باشی بە دەستەبەندی و پاڤان چۆتە زانکۆ و کاریکی باشی
بە دەستەبەندی و پارەیکی باش وەردەگرتی مانگا، بەلام تانیستا ئەو
هەر گێشەیی نابووی هەبە و وەک پیتیوست گێشەکان چارەسەرەبوو،
ئەبە ئە بەرچی؟ چونکە ئەو هەرگیز فێرنەبوو دەربارەیی پارە
قوتابخانە، ئەو بپوای وابە کە ئەو کاریکات بۆ پارە ئەک پارە کاریکات بۆ
ئەو، من گوتم ئەو بۆ وای بوو؟ گوتی وا هەستاکەم، ئەگەر تۆ
دەتەوێت کاریکەیی بۆ پارە ئەوا ئەو قوتابخانە بپەرەوێت چونکە لەوێ
باشت فێردەکەن، بەلام ئەگەر دەتەوێت پارە کارت بۆ بکات ئەوا من
فێرت دەکەم ئەگەر تۆ بپەرەوێت فێریت.

من گوتم نایا هه مور که سیک نایه ویت فیری نه مه بیت؟ گوتی "نه خیر"
چونکه زور ناسانه ماریکه ی بق پاره ن هه رکائی باسی پاره دیته پیشه وه
نه وا ترس به سه رتا زانده بیت. من گوتم "زور با تیناگم" گوتی "نیگه ران
مه به نه و شتیکی ناساییه" بهس نه نه نه نه وه بزانه که نه وه ترسه که
زوبی خه لکی ده هیلتوه له سه رکاره که، هه روه ها ترس له دانه وی
قه والکه یان و ترس له له ده مدانی کاره که یان و ترس له نه بوونی پاره ی
پییوسنوو. نه مه ترسه که نه مانه دووباره ده کاته وه. نه مه به های
خویندن پسیپریه و بازرگانیه، که کارده که ن بق پاره. زوریک له هه لکی
بوونه ته کزیه ی پاره و هه میشه له به رتوبه ره که یان توپه ده بن من
پرسپارمکرد نایا خویندن بق نه وه ی پاره کارت بق بکات ته وو کورسیکی
خویندن حیوا ورنیه. له وه لام داگوتی به لی "به نینیا بییه وه". "من له سه ر

بەئەنە كەي خۇم و توقۇز دەكەم بەۋەي بەئەنەم پەيدا بۇي بەلام بە
ماۋە يەيكى زۇر

باوکی دۆلەت مەدەنىيەت گوتى "كۆپى خۇم تۇ لەتە مەنى ۹ سالىپەر
هەستەت بەۋە كرىۋە كە خەلگى كاردەكەن بۇ پارە، بەلام ئەم دوۋمايگى
لاي مەن كاردەكەيت ئەۋەندەي كەسكى ۵۰ سالىپەر بۇ چۈشۈتتەپ
دەريارەي ئەۋەي خەلگى چى دەكەت". مەن گوتە لەتە تەيگەم ؟ گوتى
باشە تۇ هەستەت چۈشۈر كاتى لە سەرەيا چاۋەرىت دەكرد بۇ ئەۋەي كە
دەتەرىتەم و دەكەتلىكەش كە دىۋاي پارەي زىاتر كەرد بۇ يەكەم چار ؟ زۇر
سامناكېۋ " باوکی دۆلەت مەدەنىيەت گوتى ئەگەر تۇ كاريكە پەت بۇ پارە ئەۋ
زىنى تۇ هەۋەك زۇر بەي خەلگە پەت. باشە هەستەت چۈشۈر كاتى خەتە
مارتەن ۳ دىمى دەخستە دەستەۋە بۇ سى كازىر كار كەرد ؟ تۇ مەن هەستەم
دەكرد ئەمە بەپنى پىنى پىنىۋىست نى، هېچ نى، زۇر خە مەباردە بوم.
هەۋەت چۈن كار مەدەكاسى تۇ هەستەيا چۈنە كاتىك كە پارەي باۋو
كە مكارەپەكى ئىر كە لە پارە مەگەپان دەپەرىت، لە كۆتەيد تۇ ئەۋ
بەپارەپە بەدەست دەپەنى ۱۰۰٪.

مەن گوتە زۇرەي كار مەندەن و كرىكارەكان ئەۋ مەپارەي وەردەگىن
هەۋەيان دەستەكەۋىت ؟ باوکی دۆلەت مەدەنىيەت گوتى ئەخىر لە سەرەندە
حۈكەت بەشىكى لىدەبات. چۈن ئەمكارە دەكەن ؟ باوکی دۆلەت مەدەنىيەت
گوتى " لەپىگەي باجەۋە. بۇنەۋە ئەگەر تۇ پارە بەدەست پىنى دەپەت
باجەدەيت و يان كاتى تۇ خەۋەتگۈزلىپ بەكادەپەنى دەپەت باجەدەيت،
يان كاتى تۇ پارەكەت دىدەپەنى لە بانكا يان كاتى تۇ دەپەت بۇ ئەمە
دەپەت باج دەپەت".

چۆن خەلکی رۆژگەر بە خۆکەتەندەدا ئەم کارەبەکان؟ باوکی دەرلەمەندم گوتی "نەخێر خەلکی هەزار و چینی ناوەند ئەوکارە دەکەن. باوکی دەرلەمەندم گوتی من گەر و ئەگەر ئەوە دەکەم کە من زۆر لەباوەکتەم پارە دەست دەکەوێت بەلام ئەو زۆرتر بەدەدات" گوتم چۆن ئەمە دەبێت؟ بۆچی خەلکی رۆژگەر دەدەن بە خۆکەتەندەدا ئەم کارەبەکان؟ بەلام باوکی دەرلەمەندم بەبێدەگی دانیشیشت. من ئیگە پێشتم لەجیاتی ئەو وادەخواری لەجیاتی ئەوەی قەسەبەگەم گۆڕیگرم. ئەگەر ئایدا من هێمنبوومەو و بەلام ئەوەی بێستم زۆر نیگەرانی کردم. من درک بەوەکرد کە من هیچ نەم دەربارەي ئەمە. ئەو کاتەدا باوکی دەرلەمەندم گوتی "تۆ نامادەي فێربیت؟"

سەرم بۆ ئەقاید. گوتی "هەر وەکو پێشتر باسم کرد چەند شێکی پێیوست هەبە دەبێت فێری مەیت. بەکەم دەبێت فێربیت کە چۆن پارە کاربەکان بۆ تۆ لەژیانتا. زۆرێک لەخەلکی دەچن بۆ گۆلیژ و دوخوێن بۆ ماوەی ٤ ساڵ پاشان خوێندن تەواودەکەن. من دەزانم کە خوێندم لەبەواری پارەدە بەردەوام دەبێت بۆ ماوەی ژیاڵم. لەبەرئەوەی من بۆم دەرکەوتووە ئەوەی دەیرام بڕیتە لەوەی زۆر تەبیرام و پێیوستە پێزانم. زۆر بەی خەلکی هەرگیز ناهوێندەو ئەم بوارەدا. بەلکو ئەوان تەنها دەچن کاردەکەن و بێک پارە بەدەست دەهێنن. پارەکەیان لە بانک دەدەن. ئەم ئەوکارە لەپێشمانەبە کە ئەمەمان دەدەن. ئەو خەمبار دەبێت کاتێ کێشەیکی پارەبەیان بۆ دێتە پێش. ئەو کاتەدا ئەوان وامیدەکەسەو کە تەنها پارە دەتوانێت کێشەکە چارەسەرکات. ئەمەش لەئەمەمان ئەوەی ئەوان زیاری کەمیان هەبە دەربارەي راستی ئامۆزی، ئەو کێشە کەبە

من گوتم "ساوکی من کیشە ی زۆری هەیه دەربارە ی باجدا ئەمە لەبەر ئەوەیە کە ئەو لە پارە تێنەگە یشتووە؟" گوتمی "سەیرکە" باج یەکیکە لەو مەشائە ی کە دەبێت فیزی بیت سەریە و لقیە کە دەبێت پارە کاریکات بۆ تۆ مە ک تۆ بۆ پارە. ئەمەق من دەمەوێت بزانم کە تۆ یەشتا تامە زۆری زاپەر فیزی بیت دەربارە ی پارە. بەلام زۆریە ی خەلکی وانین بەلکو دەچر بۆ قونا بخابە و نەرمە یەکی بەرز بە دەستدین و دەچنە زاکو و فیزی پەسپۆرە دەبن لە بواریکدا و کاریک دەنۆزنەو پارە یەکی باشیان دەست دەکەوێت پاشان کاتی بەخوێان دەزانن لە کیشە یەکی پارە ی زۆر گەورە دان. پاشان ئەوان ناتوانن وازبێن لە کارکردن. بۆیە لێرەدا بە ی ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە پارە کاریکات بۆتۆ یان تۆ کاریکە ی بۆ پارە. جاریکی تر پرسباری لیکرمەووە گوتمی "تۆ تامە زۆری بۆ فیزیوین دەربارە ی پەر؟" سەرم بۆ لەقاند گوتم "بەلێ"

زۆرباشە بگەرێمەووە بۆ سەر کارە کەت بلم ئەم جارە هیچت نادەم؟ وە چی؟ گوتم "هیچت نادەم؟" تۆ دەبێت کاریکەیت وە ک پیشو وات سێ کارێرلە شەماندا بەلام یە ک سەتت نادەم؟. چوێکە تۆ نەتگوت "کە من کارماکەم بۆ پارە" کەواتە من هیچت نادەم؟. بیروا بەوە ناکەم کە گویم تێرەییوو. بەلام من پیشەر قسەم لەگەڵ ما ک کردوو ئە پاری سوو کە کارم بۆ بکات بە خوێای. من بە دەنگی بەرز گوتم ئەو ناتپەرەری نیە تۆ پییوسە شتی پارەم بدەیی. گوتمی "تۆ نەتگوت دەمەوێ فیزیوین ئەگەر تۆ ناتەوێ فیزیوین، کاتی گەورە بوویت تۆ وە ک ئەو دووژن و پاوەت لێدێت کە لە زۆری میوانە کەمدا لانیشتوون و تەنها کار دەکەن بۆ پارە. من هیوای ئەوە دەخوازم کە کەسی وا دەنەمە زۆرینم. هەروە ک ماوکت کە پارە یەکی

قوری بہ دست دیتی بہ لام نیستا قوری پاره کانی لہ دست دہدات و
 دہجیتہ ژریاری قہرزیکی قورہ وہ۔ واتا نگہر تو بتویت پاره کیشہکات
 بۆ چارہ سرکات نہوا من و تو دہگہ پیسہ وہ بۆ سرہ ماں
 پیکہ و تمامہ کھی پیشو، واتا ۱۰ سہنت بۆ ہر کارژری۔ تو نہتوانیت نہ وہ
 بیکہی کہ خہ لکی دہیکات و لہ سرہ پاهانوں بہ لام چیتہ پیوستناکات
 چیتہ سکالابیکہیت دہربارہی کریکہت، نگہر بہ کہمت زانی بچۆ کارژکیتر
 بۆ خۆت بدوزہ رہ وہ۔ من گوتم "بلوکی دھولہ مند نیستا چیکاریک
 پیوستدہکات بیکہم؟ بلوکی دھولہ مند بہ سوکی دابہ سرہمدا و گوتی
 "نہمہ بہ کاریکہ" نگہر تو نہمہ بہ کاریکہ بہ باغی نہوا قور سوپاسی
 من دہ کہیت بۆ نہو دہرفہ نہی ہیمداوی، چونکہ تو دہ بیتہ پاروکی
 دھولہ مند من سرہم لیشواییو نہ مدہ زانی چی ہلیم نایا من بۆ
 نہو نہ هام کہ پاره کہم بۆ زیادہکات، کہ چی نیستا پیہ رامبہر کار دہ کہم۔
 دہربارہ ہارکم گوتی میشتک بہ کاریکہن بچورہ وہ بۆ سرہ کارہ کہت۔

ۋاتىنى يەكەم

دەۋلەت مەندى كار تاكات بۇ پارە

مىن لەبەر خۇمەۋە دەمگوت خۇمىن لاي باۋكى ھەژارم گوتىم دەچىم
 بۇلاي بۇ ئەۋەي پارەكەم بۇ زيادىكات، كەچى بەيى بەرامبەر كارى
 بۇدەكەم، باشە مىن چۇن باۋكىم تىگەيەنم كە خۇم بەپاشى
 تېنەگە يىشتۇم، بۇ نىزىكى مىن ھەفتە مىن ۋاۋرىكەم كارماندەكردى
 شەماندا بەيى بەرامبەر كارەكەمان تىگەرنى نەدەكردىن ۋاھاتىۋىن
 لەسەرى بەلام پارەكە ۋ كىرىنى كىتەبەكان لەدەس چۈۋ، بۇ سىيەم
 ھەفتە باۋكى دەۋلەت مەندى ھات بۇلامان لە ماركىتەكە، كاتى ئىيە
 كارماندەكرد گۇيمان لە دەنگى مەكىنەي سەيارەيە ۋو گۇاپە ۋ باۋكى
 دەۋلەت مەندى ھازىرەۋە ۋ سلاۋى لە خاتىۋ مارتىنكرد، پاشا زانى كەچى
 دەگۈزەرىت لە ماركىتەكەن چۈۋ بۇ لاي مەمىدەكە ۋ دوۋ ئاسكرىمى بۇ
 دەرھىمايىۋ داي پىمان ۋ گوتى "بابىۋىن پىياسەيكەين"

مىن ۋاۋرىكەم لەكەلى پۇششىن بۇ پىياسە بۇ شەقامەكان ۋ پارگەكان
 لە نىزىك پاركىك ئانىشىتىن ئاسكرىمەكەمان دەرھىماۋ دەستمايىكرد
 بەخواردنى، باۋكى دەۋلەت مەندى گوتى: ئىيىستا چۇن ئەكەل كارەكەتار ؟
 مايك گوتى "مىن باشم" مىنىش سەرم پلەۋشان ۋاتا مىنىش ھەۋەھا، پاشا
 گوتى "ھىچ فېرىۋون؟" ھەردوۋكەمان ۋاپىشانماندا كە ھىچ فېرىۋون

له داوه گوره که ی ژیاخت خوت پرگارکه

زور باشه نیستا نیوه بیرکرنه وه یکی نویتانه یه، نه گهر نیوه نه م واسیه
فیروور نه و نیوه شیواری ژیان گوراسی به سه رنایت یی نارادی زیتر و
ناسایشی نه گهر نیوه تیغه گیشوور له م وانیه نه و ژیان به سه رده یه ن
وهك خاتو مارتین و هاوریکان که یاری ده کهس له و پارکه. نه و ان کاری
باشده کهس به لام پاره یه کی که م وهرده گرن و ریا ترگرگی به کاری که
بقه همیشه ی ژیا نیان بیت و اتا موجه حوری حوکه تی لای خوتن که
خانه نشین دداتی پاش خانه نشین بوونت. نه گهر بوونی پشو له نیون
سی هفته که دا و پاره ی خانه شین دلخوشده کات نه و ان بق هر کار ژیری
۲۵ سهنت دده می. به لام نه مانه ده بیت کاری باش نه جامیده. یان
نیوه نه و تان به لاوه خوشه ؟ من گوم "به لای."

لووباره پیکه نین گه رایه وه بق دده موچاوی باوکی ده وله م ندم. خاتو
مارتین وهك دایکم وایه، من هر گیر نه و بزارنا که م به لام نه وانه یه له گه ل
نیو و ابرو بیتم چونکه ویستورمه نه و نامانجه ی همه بگه یس به نیوه. بق
نه وه ی جواتر نیی تیبگه ر زوریه ی خه لکی سود له بیرکرنه وه یین
وه رنا گرن چونکه بیرکرنه وه یه کی ته سکیان هیه زوریه ی خه لکی نه و
دقه حراپه ی خویان نامینن که تییدان.

من و هاوریکه م زور دلپانه بووین له مه سه ته که ی، تانیستا وشه کانی
نه و نیمه ی نیگه رانده کرد. چونکه نه و ده یویست به هر پرگه به بیت نیمه
فیترکات. باوکی ده وله م ندم گوتی "۲۵ سهنت بق هر کار ژیریک به که م

دەزانى؟ تايابەيىستىن ئەم هەوال لێدانى دلت زىادى نەکرد؟ من سەر
پاڤەشانە و گوتى "نەخێرکەمە بۆ من ١٥ سەنت وەك دۆلارێكوايە." "

پاشان گوتى "من دۆلارێككە ئەدەمى بۆ هەر كارێتێك. كە ئەوەم بىست
من بپروام نەكردو دلم زۆر بەخێرى لێدەدات"، بەلام هیچم نەگوت. بەلام
گوتى "٢ دۆلار" كاتى گۆتمە وەبۆو خەرىبوو بته قىمە وە لەخۆشیدا. پاش
ئەو هەمووكارە من توانيم بۆ هەر كارێتێك ٢ دۆلار وەربگرم بىمە
دەولە مەندترىم مەندال لە ناوچەكە. من ئەمدە توانى ویتاي ئەو بكام كە
ئەو بپارە بەكم دەست دەكەوێت. بۆيە من دەمويست بلىم بەلى
پێكەتنى لەگەڵبكام. چونكە من دەتوانم پاسكېلى نوێ بگرم و بارى
نوێبكام و پيشانى هاوێكەنى بەدەم كەم دەولە مەندبووم، بۆ نموونە
جەمى هاوێتم كە چىتر پىيوسى نكات بە مەندال كى هەزارم برىيەت. بەلام من
چۆن بتوانم كە زمانم بگرم بە هەرتێگە يەك بىت دەرمارەى ئەويە بە دەستم
هاوړبوو. وەها مەستم دەكرد كە لەوانە يە مېشكم بە تەواوى كۆزايەتە وە
و چونكە من زۆر بە خراپى ئەو ٢ دۆلارەم دەويست.

ئاسكرتەمەكە توابە وە ئەم خوارد بە دەستما هاتبوو خوارە وە. كاتى
باوکی دەولە مەندەم دركى بە وەكرد كە ئێمە چاومان ئەبەلقبوو و مېشكەم
حالىبوو. ئەو دەيزانى كە دەيه ویت تاقىمان بکاتە وە و ئەو هەستەى ئێمە
مەبەستلى رازىبوونمانە بە مامەلكە. ئەو دەيزانى كە هەندى مەزۆ زۆر
لاوازە و دەتوانى بە پارە بىكرێت. ئەهەمانكەمدا ئەو دەيزانى كە
هەندىكەس هەركىز بە پارە ناكۆچن. پرسىارەكە لێرە دايە كى زۆر بە هێرە؟
ئەو هەزارەها كەسى تاقى كرىوتە وە لە ژيانیدا. واتا هەركەسى بپوێت
كارى بۆ بکات تاقەدەكاتە وە.

پاشان گوتى • نۇلار

يېتەنگىيە لە تاخى مەندا ھەبوون ھەستى دەکرد ھەندىشت گۆرپاۋە.
ئۆزەرەكەى نۇرگەرە و جىيىپرواۋەبوو. لەوتەمەنى مەندىلەدا كە تائىستى
مى ھەر مەندىلىكم و • نۇلار وەردەگرم بەپاست بىق مىن نۇرىبوو. بەيىدەگى
دانىشتىن و سەپرى يەكتىرېمان دەکرد بەگەل ھاورىكەمدا. مىن ھەستم
دەکرد پۇجىم نۇر لاۋازە بىق پىيوسىتېو پىدەنگىم ھەستم دەکرد تەۋاۋ
دلىپابوۋەتەۋە دەريارەى كرېسى پۇرژانەكەمان. ھەستم دەکرد مايك
ھەمان ھەستىھى ھەبوو. باوكى دەولەمەند بەتەرەپەۋە گوتى "نۇر
باشە" نۇرىيەى كەسەكان خاۋەنى بەھاي خۇيانن چونكە ئەۋان مەۋقەن و
مەۋقەش خاۋەن ھەستى خۇيەتى ھەر لەپوۋى ترس و تامەنۇرى و
چاۋبىرسىيە. بۇ نەۋنە ترس بەبى بوۋنى پارە ھانقەدەدات كارىبەشى
بەگەيت، پاشان كرېكەى ھۇى وەردەگرېت. ھەروەھا ھەستى چاۋبىرسى و
تامەنۇرى ۋامان لىدەكات كە پىرېكەپنەۋە لەۋشتە سەرجىراكىشەنەى كە
بەپارە دەكرېرېت. شىۋىزىش پاش ئەۋ دەخوئىرېت.

گوتى شىۋىز چىيە ؟ شىۋىز ۋاتا ھەستان و پۇشتىن بىق كار و دلىنى باج و
كاركردن. ژيانى نىمە لەسەر دوۋشت دەپاۋت يان ئەۋاتا دەترسىن يان يان
نۇر چاۋبىرسىن. ۋاتا ئەگەر پارەى زىادىيان بەدەيىتى ئەۋا ئەۋان بەردەۋام
دەين لە سورپە پۇرژانەيە و پارەكانىيان سەرفەدەگەن لە شىتېك كە سودى
نۇردىيان پىتەگەيەنېت. بۇيە مىن ناۋم ناۋە بارى پەيت پەيس. مايك گوتى "
ئايە ھىچ چارەسەرنكى ترمان ھەيە ؟ باوكى دەولەمەندىم گوتى "مەلى
پىنگەى ترمان ھەيە بەلام كەمى لە خەلكى دركىيان پىكرىۋە". مايك
گوتى "ئەۋ چارەسەرە چەى ؟ لەۋلام دا باوكىم وتى "ئەۋە ئەۋشتىيە

كە ئاۋاتم پىندە خۋازم و بەھىۋاي ئەۋەم ئۆتۈە قىزىن ئەزىگەى خۇمەۋە ب
كار كىرد و خۇيىدن. ھەر لەبەر ئەۋە من لە سەرەتادا پارەم لىتېرېن و بۆم
كە مەردنەۋە. ماىك وتى "ئەمە ھەمۇر ئامانجەكە تېۋو؟" ئۆمە زۆر بە باشى
كارماں دەك كىرد و خۇماں زۆر ماسدۇۋىدە كىرد. باۋكى دەۋلە مەسەم وتى
بەكەم مەنگاۋ بە پاستىگۆى وترا "ماىك وتى" ئۆمە دىۋماں تەك كىردە
باۋكىم كوتى "من ئەم كوتۈە ئۆتۈە دىۋتەن كىردە" وتەم باشە پاستى يانى
چى؟

باۋكى دەۋلە مەند پىتىكوتە ھەستەت چۆمە؟ مە بەستەم ئەۋە بە تەنھا بىز
خۇت ئەك بەكەسى كە بلىتەت.

وتەم "تۆمە بەستەت ئەۋەكە سەنەى كە لە پاركە كاگە پارىيان دەك كىرد ئەۋەى
كە كار بۆ تۆدەكەس واتا خاتو مارتى ۋە ھا ئاكات؟ وتەم "من گومەم
ھەپە" ئەبىرى ئەۋەى ئەۋان بىرس لە ئەۋەى پارە ئەتۈەن بەرەنگارى
ئەۋ ترسەيان بېنەۋە، ۋە لاسم دىۋەى ئەۋا زىاتر بە ھەستەت و سۆزە نەن
بە بىر كىرنەۋەپە واتا مېتىكىيان بەكار ناھىتەن". باۋكى دەۋلە مەسەم بە سۆكى
دەستى دىبە سەرمادا. كوتى "ئەۋان كەمى دۆلارىيان دەستەت دەكە وىت
دوۋپارە ھەستەت و سۆز و چاۋىر سىتەت بە سەرىياندا زالىدە پىتە. دوۋپارە
ھەمەن ۋە لاسمىيان دەپىتە. لە جىياتى ئەۋەى بىرىكە نەۋە.

ماىك وتى ئايا ھەستەت و سۆز بەكار دىتەن لە جىياتى بىر كىرنەۋە؟ زۆر
پاستە بەلى لە جىياتى ئەۋەى پاستىكەى بلىن دەرىبارەى ئەۋەى ھەستەيان
چۆمە، ئەۋا كار دىنەۋەيان بە ھەستەت سۆزە بىر كىرنەۋە بەكار ناھىتەن. زۆر
دەتوسن، دەچن بۆ كار كىردن بەھىۋاي ئەۋەى ئەۋ پارە بىيەى ۋەرى دەگىر
كىشەى ترسەكەيان بۆ چارە سەركات. بەلام بە پىتچەۋانەۋەپە، دوۋپارە

ترسه کونه که نیگه رانیان دهکات به لام دوویاره ده چیه وه بق کارکردن به هیوای نه وهی پاره ترسه که یان دامرکییتته وه. به لام دوویاره هه مان نه حامیم ده بییت. ترس بۆنه دویک بۆیان به کاتی کارکردنیان. کاتی دوویاره ده چیه وه بق کار پاره یان ده سته که ویت به هیوای نه وهی ترسه که یان بریتته وه. هه موو پۆزی که هه لده سن به خه و ترسه که هه لیان ده سیییت. تم ترسه بق ملوینه هه خه لکی وایه که رۆز بهی خه لکی نیگه ران دهکات نه ناسهت وایان لیته دهکات شه ران خه و یان لیته که ویت. نه وان هه لده سن و ده چن بق کار بق نه وهی پاره یان ده سته که ویت بق نه وهی ترسه که یان نه میییت که رۆز نیگه راس کردوون، نه و پاره یی به ده سته یان هه و دوو پۆزانه سه رفیده که و په تی ده که نه وه پاستیه که ی بلین ده ریاره ی هه ست و سۆزیان.

پاره زیان و ماخی نه وان کوتر پۆلکروو. به نارامیه وه باوکم دایشت و به ده وام بوو له قسه کردی. به لام به پاستی نیجه لیی تینه ده که بشتین ده ریاره ی نه ویه ده بییت. به لام ته هه نه وه تیگه بشتیم که من سه رسامبووم بۆچی که نه که کاتی که روده بن په به په ل ده که بق نه و ی کاریکه ن. به پای من تم کاره رۆز باشنیه و دلخوشیان ناکات. به لام هه ندیک هه کار وانه ران دهکات که په له بکه بق کرکردن باوکید هه له مادم گوتی "من له تو تیگه بشتیم که هه به سته چن بلینی به لام من ده مه ویت له دلو و ته لیه پرگارتان بکه م، چونکه به پاستی ئامانجی من نه مه یه. نه که نه بها ده وه مه نین چونکه ده وه مه ندی هه موو کیشه کان چاره سه رناکات."

وتم "واتا پاره کیشه کان هه مووی چاره سه رناکات" وتی "به لی هه موو کیشه کان چاره سه رناکات" به لی پریم بده با باسی هه سته کانی

توشان مۇ بىكەم. ۋەك ھەزىپىكىرىن يان ويىستىن يان داخوزى كىرىن
ھەتتەكەس بەمە دولتىن چىلىسى. بەلام مەن پىقىدەلېم ھەزىپىكىرىن. شىتېكى
ئاسىيە نەگەر مۇ ئارەزى شىتېك بىكەى بىقەۋىت و بىقەۋىت باشتىرى بىكەى و
بىلخۇشكات و ئارامىتىكات رۇزىيەى خەلك كاردەگەن لەبەر ھەزىر
ئارەزىيەن ئەۋان ھەزىدەگەن پارەيان ھەبىت بىق خۇشىگوزە رانىيەن ئەۋان
ۋادە رانى ئەمە بە پارە دەكىرىت. بەلام نەگەر ھەرخۇشەك پارە پىيەنەبىت
ئەۋا مادەكەى كەمدەبىت. ھەر خىزارىۋى ھەريان زىادەكەت و پىيۈستىن
بە پارەى زىاتر دەبىت بىق پىكىرىنەۋەى ئارەزىۋە كاپىسان
خۇشىگوزە رانىكى زىاتر. ھەزىدە ھەزىدە ۋام دەبىن لەسەر كاركرىن
ۋادە رانى پارە پۇھيان ئاسودە دەكەت ئەم ھەمۇ كىشەى بە ھۇى ئىرس
ۋ ھەزىدە ۋە بەدەبىت. بەلام پارە ئافوانىت چارەسەرىكات.

مايك ۋتى "تەنەت خەلكە دۆلە مەندكانىش.

باۋكى دۆلە مەندەم گۈتى "خەلكە دۆلە مەندەكە پەكىن لەۋن "
لەپاستىدا دۆلە مەندەكان دۆلە مەندە بۈۋن لەبەر ترسەكەيان نەك بەبەر
ھەزەكاسيان. ئەۋان ۋابىردەكەنەۋە بەبۈۋى پارە ترسەكەيان بەسەر
كەمدەبىتەۋە. بەلام لەپاستىدا ئەۋان كەسە بەترسەكەيان ئەدەر نەك
كۆتاي پىيەنەنەى. ۋاتا ھەزىرى لاي ئەۋا ترسىكى رۇرگەۋرەپە مەن رۇرگە
لە خەلكى ملىۋىز دەناسم كە ئىستى زىاتر دەترسىت لە پىيەۋىكە
ھەزىرەۋە. ئەۋان رۇر دەترسەن كە ئەۋ سەرۋەت و سامانەى ھەپەپە لە
دەستى نەپەن. ئەم ترسە ۋالەۋان دەكەت كە دۆلە مەندەبىن بەلام
نىكە رانىان زىاتر دەبىت. ئەۋان ئايانەۋىت كە ئەۋشەن ھەيانە لەدەستى
بەدەر ۋەك سەيارە ۋ خان ۋ پارە ئەزەۋكە بەدەستىيان ھەزىرەۋە

هه رکاتی هاوړيکانيان، پاره يان له ده ستدا نه وا شه وان زور نيگه ران ده بن. شه وان نه وه ستانه ي ده گره بهر زور نيگه ران ده بن و هه ميشه به دواي پاره وهن، "

من وتم " واتا هه زاره کان دلخوش؟ " وتي " نا پيموانيه " چونکه نه وانه ي هه زارن هه ميشه بير له به ده سته ياني پاره ده که به و باشتوبوونى ژيان يان. باوکی ده ولکه تم گوته " نه گه ر نيستا که سيک هه زار پيره دا تپه ريت و بق حواله ده بگه ريت وشله ژانيت نه وا هه رسپکمان به زه يمان پتيده دپته وه به لام له وانيه پيشتر گويما پينه داپه ".

له وکاته ده، باوکی ده وله مده دم کيفه که ي ده رهاورد و دولاړيک داپه پېر وېکي پير که خه لکه هه زاره که ي نه و ناوچه يه نه مه ياسبيني خيراها تن و دواي پاره يان لېکړد و نه م داي پتيان، زور سوپاس ياکړد.

باوکی ده وله مده دم وتي " نه و زور جياواريه له نه و گريکارانه ي لاي من کار ده که ن " هه روه ها ده يگوت من زور خه لکم بينه وه که ده لين نيته زور به دواي پاره وه بن، که چي نه وان کار ده که ن بق مزیکه ي هه شت کاژير و نه و راستيه په ت ده که نه وه که بق پاره کار ده که ن نه و دالي پاره ن، باشه نه گه ر نه وان پتوستان به پاره نيه بق چي کار ده که ن؟ پيم رانيت نه وانه شپيتن به وانه ي به س پاره کوده که نه وه، من به بيده مگي دنيشتېروم و گويم له ماوکی ده وله مده دم ده گوت، له وکاته دا من وته که ي باوکم بيرک وته وه که که زور يه ي کات ده يگوت من زور دلخوشنيم به پاره، نه و هه ميشه ده يگوت بويه کار ده که م چونکه کاره که ي حقم هژنده وړيت،

من وتم "ئېمە ئېستە چىبەكەين؟" واتا كارىڭ كەين ھەتا واز لە ترس و
 بەدواگوتنى ھەزەكەم بە ھېندى؟"
 باوکی دەرلەمەندەكەم گوتى "بە ھىر ئەمە كاتمان بە ھېر دەبات"
 ھەستەكاتمان ھەرىتە بە شىك لە مەرقەمەنمان و شىككى راستىيە، بەلام
 وشەى سۆز ھەستەكاتمان بە گوڭرەى ھېرەكە يەتت، واتا تۆ ئەتوانىت ئەو
 ھەست و سۆرانە بە كارىڭ لە بەرژەوىدى خۆت ئەك لەژى خۆت، مەك
 وتى واو باوکی دەرلەمەندەكەم گوتى "نېگەرەن مەين دەربارەى ئەو
 دەپلەيم." من رىاترتان ھېرەكەم بۆ سالانى داھاتوو. بەلام تەنھا ئېرە
 تېپىنكەرىن ئەك بەرپە چەدەرەو، ئۆرپەى خەلكى نازان كە
 ھەستەكاتمان لە لاىر بېكرەو ھەيانەو بەرپە دەچىت. سۆزى تۆ
 سۆرەكەتە و ئەگەر تەوئەت سۆز بەرپەو بەرى ئەو لە پېشا بېكرەو
 بەرپەو بەرە.

من وتم "ئەتوانىت بە نمونە بۆم پوونگەيتەو؟"

ئۆد باشە نمونە يەكت بۆ دېنمەو. بۆ نمونە كەسىك دەلەت مە
 پىيوسە كارىك بەدۆنەو، لەم كاتە دا ھەست و سۆزى بېكرەو
 بەرپەو دەبەن. واتا ترسى لە ھېوونى پارە لەمىر كەنەو بەر
 سەرچاوە دەگرت. من وتم "ئۆرپەى خەلكى پىيوسەتەيان بە پارە
 ئەگەرى قەوالیان ھەيەت بۆ ئەو بە پارە بەدەن. باوکی دەرلەمەندەكەم
 گوتى "ئۆ ئۆد راستە" ھەرەك پېشستر وتم ترس بېكرەو
 بەرپەو دەبات. مايك وتى "من ئەمە تېياگەم." باوکی دەرلەمەندەكەم
 گوتى بۆ نمونە ئەگەر ترس لە ھېوونى پارە زیادى كرد. ئەوا ئەھدە
 ئەو ئەوان دەچەن كارىك دەدۆزەو بۆ ئەو كەمىك دۆلارەل

ده سنکه ویت و ترسه گه یانی پی بریخته وه. له وانیه شه وان شه
پرسیاره یان لا دروست بیت مایا کارکردن چاره سهری ترسه که مان دهکات
بق ماوه یکی دریت؟ به بق چونی من ته خیر. چونکه نه گهر ترسه سهری
زیاس که سهکان بکهیت بدریژی زیانیاں شه وایت ده رده که ویت که
کارکردن چاره سهریکی کورت خایه نبوه بق کیشه یکی ماوه دریت.

من وتم "باوکم هه میشه پیتم ده لیت که بچ بق قوتابخانه و
مهره یکی باش به ده سستی و کاریکی باش بدوزه ره وه. باوکی
ده وله مده که م گوتی "به لی من له م نیده گم زوری خه لکی شه
ناموزگاریه دهکات و زور به باشی ده زانن به بی هیچ ترسک هه میشه شه
دوباره ده که نه وه. "من وتم "واتا نه وله ترسا نه مای گوتوه؟" باوکی
ده وله مده که م گوتی "به لی" چونکه نه و ته ترسی که تو داهاتوریه کی
پونت نه بیت بویه شه و ناموزگاریه دهکات به خه لت لیتوهرمه گره". و
ده زانی شه ترسه ی که نه و هیه تی ده د گه رانه به. خویندن و کارکردن
شنبکی زورگرنگ و لای شه. به لام کیشه ی ترسه که ی چاره سهر ناکات.
نه گهر تو درتبیته وه له وانیه که به یانیاں زوو هه لده سس بق شه وه ی چهند
نولاریکیان ده سنکه ویت شه چی وایان لیده کا بیگومان ترسه که یانه. هه
له به شه باوکت پیته لیت بچ بق قوتابخانه چونکه ترسیان له کیشه ی
ناپوری هیه.

فیری پاشن من وتم "نه ی تو ناموزگاریه چی؟ باوکی ده وله مده که م
گوتی "ناموزگاری من بق نیوه شه وه فیری زانستی پاره بن و پسپوپین
تیید به بی شه وه ترسن" به لام نیوه شه وه له قوتابخانه دا غیرناین
نه گهر نیوه شه و فیرنه بن شه و ده بنه کویله ی پاره. شه زانسته نه گهر

ئىبرە فېرى بىن تەوا لە كۆتايدا ھەستى پىدەكەن. ئەو دەپوست لە ئىمە ك
بېرکە وەمان تەواو فرالانېت و درك بە شتەكانىكە بىن وەك ئەو ھى حان
سەرتن و كرىكارەكانى ئىر دركى پىناكەن. باوکی دموله مەندەكەم كرىكى
بەمە زۆر دەدەت و نەوونەكانى سەرەتا كە دەھىتايەو و زۆر بىگەرانى
دەكردى. بەلام مە ھەرگىز ئەوانە لە بىرناكە مە ئەمۇ بىكرەو و رىبەر
فرالانېر لە پىشوو.

چونكە مە ئەتوام درك بەو دلو قەھەزەكەم كە زۆرى لە خەلكى گرتەو.
تق سەيركەى، ئىمە لە كۆتايدا ھەموومان كرىكارىن و بۆ چەدەستىكى
جىوار كاردەكەى. بەلام مە تەنھا دەمەوېت ئىو پىرگارەكەم لە داو ھى
زۆرى لە خەلكى پىو دەپىت. ھۆكارى ئەم دلو ھى برىتە لە سەر
ھەستەكانى خەلكى وەك ترس و ھەرلەكرد و خواستەن. تق ئەو ئوش
ئەوانە بەكار بىنى لە بەرژەندى خۆت ئەك لە دى خۆت، ئەو ئەو بە مە
دەمەوېت ئىو فېرىكەم. بەلام مە نامەوېت تەنھا ئىو فېرى بەدەست
ھىتاي پارەكەم چونكە ئەمە ترس و ھەزەكان كە مەناكاتەو. ئەگەر ئو
پارە بەدەست بىن بەلام ئەتوانى كۆتەرلى ھەستەمانت بکەى ئارە
دەولە مەند دەپىت بەلام دەپىتە كۆبەى پارەكەت. وتم "ئە ئىمە چۆن
تەوانىن لە دلو قەھەزە پىرگارەسەپىت؟"

وتى "يەكئ لە ھۆكارەكانى ھەزارى و كىشەى ئابورى برىتە لە ترس و
نەرانى، ئەك ھۆكەت و ئابورى و دموله مەندەكان" ئەو ئەو ھەستە
نەس و ھەرانى كە خەلكى دەھىلتەو لە دەو كەدا.

ئىو دەتوانن چۆن بۆ قوتابخان و پىولنامەى كۆلېژى بەدەستىن
بەلام مە ھىرتەدەكەم دەربارەى چۆن پىرگارەپىت لە داو. مەتەكە

خەریە هەلدییینی، باوکی هەزارم خۆتەندی یالای خۆتەندو و کارێکی باشی
 هەیه. بەلام قوتابخانە هەرگیر نەوێتی فێرنەکریبوم دەربارەی پارە و
 چارەسەرکەسی کێشەیی ترس و دڵوەکە، لای من زۆر پوونبوو من دووشتی
 جیاوار فێریبوم لە باوکەکانەو. هەیک وتی "تۆ باسی ترستکرد بەنەبوونی
 پارە ئەمە ئایا هەستەکامان چۆن کاریگەری هەیه لەسەر
 بیکردنەوکان؟" وتی باشە تۆ هەستت چۆنبوو کاتی من پارەم بۆ
 زیادکردی؟ ئایا تۆ تێبینی هەزەکانت کرد کە چۆن زیادێ کرد؟
 هەردووگامان سەرمان لە قانزوو گوتمان "بەلێ"

زۆر باشە بەلام تۆ باسی هەستەکانی خۆت بۆنەکردی کە توانیوەتە لە
 بەرزەوهندی خۆت بە کاریانین، کەنەو زۆر گرنگە لە نێستادا، ئەو شتە
 چەب کەوالە هەستەکانانەمکات بەسودی خۆمان بەکاری بێنی بۆ
 مەنەیکێ نرێژخایەن؟ کەسەرەتایە کە بۆ نەزاس؟ زۆریە خەلکی
 هەریەنوی زیادبوونی پارە و کاری زیاندارا دەگەرێن. هیچ بیر
 نەوماکەنەو کە هەستەکانیان لەجیاتی بیکردنەو ئەوان بەرێوەدەبەن،
 ئەم هەروەک گویدرێژی وایە کە خۆی کە خاوەنەکی بێپارەت بۆ کوێ
 بچوات ئەک خۆی ئەو هەستەیش وایە نێمە دەمکات خۆمان خۆمان
 بەپەنەبەین بەلکو هەستەکانمان بەرێوەمان دەبەن.

هەیک وتی تۆ مەهەستت ئەوێە کە چکۆلات و بۆکە شوشە وەک
 مەوێتی تۆی و گویدرێژەکەوایە؟ وتی بەلێ کاتی تۆ پێردەبی کە چس
 هە نرخی بۆکە شوشە هەریادەمکات لەگەڵ خان و سەپارە و مال و
 ئەوانە کە هەستی خوشیت لادروست دەمکات. ترس پال بەتۆوە دەبێت
 و هەستەکان هەمیشە بە هەمان شێوە دەکەن ئەمە ئەو دڵوەیە کە زۆربە

خەلکی نیکە وتووە. مایک وتی: وەلامەگە چی بوو؟ ئایا تەسەر
هەستە کامان مانای ئەزانیشە؟ ئەی ئەگەر وابێت بۆچی خەلکی
دەوڵەمەندە بن. پەسارە وەک گۆنیزەری گۆنیزە کە وایە هەمیشە
بە سواوە یەتس. گۆنیزە هەموو شتەکان بە بەدەستەیندا ئەم گۆنیزە
بێکەداتەو. باوکم بەردەوام بوو لە شیکرنەوێتی ئێوان بە راس و راس
درکێکێکردن لە ژیاڵی سەختی مرقایەتیدا. یەکی لە شکرە وەکانی بریت
بوو لە وەستانی گەران بە نوای زانیار کە سە و بۆ ماوە یەکی بەردەوام
سەرکێشێە کە ئەو دابوو کە سات بە سات ئوقچی پڕیارێک دەدەیت بۆ
ئەوێ مێشکەت بە کاریتێنی یاخو نا.

ئوتابخانە زۆرگەتە تۆ دەتوانیست نەڕەپەکی باش بە دەستبێنی و
پسپۆریەکی باش فێربیت پاسان کارێکی باش بۆ خۆت بدۆزیتەر دەیت
ئەندامێک گریگی گۆمەلگا و لە هەموو کۆمۆلگایە پیوستیان بە نکتۆر
ئەنداریار و مامۆستا و سەرمار و پۆلیس و هتد ئەوانە هەموو کتۆر
نەتەرە کە مان سەرکەتوودە کات بەلکو زۆریک لە خەلک پاش ئەوا کردی
خوێند هیچ کارێک ما کەن. بێدەنگیەکی زۆر روی تیکردین و بەو
دەلە بەدە کەم زەردە هەنەئە دەکرد، بەلام من زۆر باش نەشتە گرانەکا
تێبەگە یشتەووم بەلام وایە مامۆستا گەرەکان هەردەمینیتەرە بۆ
ماوە یەکی زۆر ئێر ئەمانەت ئەگەر ئەوانیش نەرن.

هەروەن وشەکانی باوکی ئاریرم کە هێشتا وشەکانی دەزەنگێتەر
لە گۆتیدا. یاوکە دەوڵەمەندە کەم گۆتی من "ئەمەق تۆری نیکە راسم بۆ
چەند هۆکارێک" من دەمەوێت ئێوەش مەژدارین لە گفتوگۆکە ماسدا و
هەمیشە بیر لە خاتو مارتێبکەنەو و هەمیشە بیر لە گۆنیزە نیکەو کە

پێشتر باسمانکرد. هەرگیز لەبیری مەكەن، لەبەرئەوەی ئەو نوو هەستە
وەك ترس و خەزکرد ژیا تار بەرەو داوێك دەبات.

ئەگەر ئێوە ناتوانن هەستەكانتان كۆنترۆڵكەن ئەوا هەرگیز بیر
خەونەكتان مەكەنەوه. ئەگەر پێت وایست كە پارەى باش بە دەستبێنى و
ئوشتانە پێبگەڕى كە دڵخۆشت دەكات ئەوا شتیكى بێباپەخە. یان ئەگەر
تۆ لە نیوێى ئەدا خەبەر ت بێتەوه بێر لە لای وەرەقەى قەرەكە تێت كە
چۆن بیدەیتەوه ئەوا ناخۆشترین ژیا ت بۆ خۆت سروسەت كردووه. بۆ
ئەرەى بۆى لە ژیا ن پێژەى بە دەست هێبەنى پارە ژیا ن تە یان وایر
بە پێشە كار تەنها رێگەى بۆ ئارمەوونەوت و خۆشى ژیا ت ئەوا شتێك
بۆ سودو ئەوه داوێه كە قێى كەوتووى. مەن دەمەوێت بە هەر رێگە بەك
پێت لەم داوێ پزگارتانبكەم. مەن زۆر خەلكم بینیوه كە پارە ژیا یان
بەریو دەبات تەكایە ئێوه رێگە مە دەن ئەوه پویدا ت ئۆپێك پلاسیك لە ژێر
مێزەكە دابوو باوكم مەلى گرت و مەلیدا بۆ نوووه. مەن برسێاریم لە باەكم
كرد و وتم "ئەزانى چى كارێك لە ترس و هەستەكان دەكات؟"

وتى ئەزانى دەریارەى پارە هۆك رێكى زۆرە بۆ ترس و زیادبوونی
هەستەكانمان. بۆ نموونە دكتورێك كاتێك دەپەوێت پارەكەى زیادكەت
بۆ باشتر كەرنى بارى گوزەوانى خێزانەكەى، مەولە دەبات نرخەكانى
زیادكەت مەزیدابووێ نرخەكانى چارەسەر كردى ئەندروستى گران دەپێت
بەمەش خەلكى هەزار زەرەر دەكەن و خەلكى هەزار لە پوێ مەخوشیەوه
رێانە دولە مەند بەم هۆكارە تەبەا خەلكى هەزار زەرەردەكات ئەم
سەرمەیه بۆ ماموستا و ئەنداریار و مەمور پێشەكانى تر پاستە بە پوودانى
ئەم كارە ئەوا كەلتێكى گەرو دروست دەپێت لە ئێوان دولە مەند هەزار

لە ئاكامدا ھەزەرلەرگە تېدا دەچىت و شارستانىيىتىكى گەرە لە ئاۋدەچىت
 شارستانىتى گەرە لە ئاۋدەچىت كاتى ئەم كەلپنە زىادى كرد لە ئېۋار
 خەلكىدا. بۆلۈمۈنە ئەمەرىكا. كەھەزەرى زۆرى تېدا بۈۋە لە مېزۈۋار
 ئەۋە خەرىكە بۈۋارە دەپتەۋە كە ئېمە دەۋرمان لە پاپىرۈۋ
 ۋەرنەگرتۈۋ.

ۋاتا پىتۋايە كە نىرخ بەرۋە بېتەۋە ؟ ۋتى "قەخىر بەتايىبەتى
 كۆمەلگايىكى خويىندىن و جۈكەمەتتىكى گەشەكردۈۋ. نىرخ پىيۈستە بە
 تەۋاۋى دابەزى بەتايىبەتى بۇ ئەم بېردۈزەمان. نىرخ بەرۋە بېتەۋە لە بەر
 ترىس و ھەست و سۆزەكانمان ئەۋىش بەھۋى نەزانىمان ۋەپە. ئەگەر
 قوتابخانە ئېمە فېركات دەربارەى پارە ئەۋا ئېستا پارە زۆردە بۈۋ و نىرخ
 داندەبەزى. بەلكو قوتابخانە فېرماندەكات كارىكەين بۇ پارە ئەك بەز
 ئەۋەى كە چۆن ھىزى پارە بەكارىيىن. مايك گونى "لە قوتابخانە ھېچ
 شىنكىيە دەربارەى بازىگان و ئابورى ۋاتا تۇ ئېمە ھاندەدەپت ك
 بھوتىيىن بۇ بەشى بازىگان و ماستەر بېيىن تېدا ؟ بەلى زۆرىي كات
 باشە بەلام قوتابخانەى بازىگانى قوتايىبەكان فېردەكات ئەزمۈۋىن
 ھەيىت لە ۋەك بىن كاۋنتەپە ۋات ئەۋە كەسەى لە كۆمپانايە كارەكەت.
 مەن بەھىۋاى ئەۋەم كە بىن كاۋنتەپەك كۆنترۆلى بازىگاسپەنەكان
 چونكە ئەۋان تەنھا سەپرى ژمارە و زىادە ياندىن بە خەلك و بازىگى
 دەكەن چونكە مەن ئەۋام دەمەزاسدۈۋ لاي خۇم ئەۋان تەنھا بېرلە
 كەمكەرنەۋەى بەھاكان دەكەن و بەزىكەرنەۋەى نىرخەكەى. كەھەزەرى بۇ
 زۆر كېشە.

مايك گوتى "ئەمە دەۋلەتتە يە؟ باۋكە دەۋلەتتە كەم گوتى "بەلى" و
تۇ دەتوانىت ھەستەكانت بەكارىنى بۇ بىر كىرەنەۋەت ئەك بىر كىكەتەۋە
لە ھەستە و سۆزەكانت ئەۋكاتەى تۇ بەباشسى ھەستەكانت
بەپۇدەدەسەيت، كە پارىسى كارىكەى بە خۇپاى من دەزانم ئەمە ئەنھا
ھىۋايە بەلام ھەركاتى من بەتۇم پاگەپان كە پارەت بۇ رىادەكەم تۇ
فېرەدەبىت بىر كىكەتەۋە لە جىياتى ئەۋەى بە ھەستەكانت كارىكەيت. ئەمە
بەكەم ھەنگاۋە. مايك گوتى "بۇچى ئەم ھەنگاۋە كىرگە؟ وتى تۇ
ئارەزۇى خۇنە ئەگەر بىتەۋىت فېرەت ئەۋا من بە چەندەما رىگەى سەخت
تاقىدەكەۋە. كە رۇبەى خەلكەكان لەۋىپىن و زۇرەى لە خەك بىرسىن
بچەنە ئەۋ شۇپنەۋە. ئەگەر تۇ لەگەل مەنەپىت ئەۋا فېرەت دەكەم كە پارە
كار بۇ تۇ بكات ئەك تۇ بۇ پارە. گوتى "ئېمە چىمان دەستەكەۋىت
ئەگەر لەگەل تۇ بىن؟ يان ئەگەر پارى بىن فېرەپىن؟ وتى تېۋە ئەتۋاس
كۆنەپۇلى ھەستە و سۆز و ترسەكەتن بگەن ۋەك پېشتر پېم گوتى".

مايك وتى "پىگەى بىر كىرەۋە ھەلدەبۇرپىن" بەلى بىر كىرەۋە ھەلدەبۇرپىن
زىاتر لە ۋەى ۋەلامدەنەۋەمان ھەبىت بە ھەستەكامان. "لەجىياتى
ئەۋەى ئېمە ترسمان ھەبىت لە نەبۋىنى پارە دانۋەى قەرزەكان و چۈن
بۇ كار كىردن لە دانەۋەى قەرزەكامان ئېمە دەبىت پىرسىيارىك لە خۇمان
كەپن ئايا ئېمە بەقورسى كار دەكەپن سۇ ئەۋەى كېشەكەمان بەباشترىن
شېۋە چارەسەرىپىت؟ رۇرەك لە خەلكى تەننىستاش دەترسەن لە ۋەى
پاستىبەكەى پلىن كە ترس زىانىپانى كۆمەتۇلكىرەۋە. ئەۋان نەتۋان
بىر كەنەۋە لە جىياتى ئەۋ ئەۋان ھۇپانى لىلادەدەن. مايك وتى "ئېمە
ئېستە پىيۋستە چى كارەكەكەپن؟ ۋەتى بەلى ئەۋ ئەۋەىە من دەمەۋىت

ئۇ ۋە ئۆزىگەم كە رىئايى بىكرىنە ۋە ھەلبۇتتىن ئەك خىر ھەلچى ۋە ھەستى
خۇتۇن دەرىپىن. " بىر تىپتىن مەن پىم دەگۈتتىن " كە كار كىرىن چارە سەرى
ماۋە كۆرتى كىشە ماۋە سۆزە كەتتە. رۆزىيە خەلگى يەك كىشە يان ھەيە
ئەۋىش كىشە ماۋە كۆرتە. بۇ تەۋىنە تىرسى دانە ۋە قەرزى مانگا.
پارە ژىياىياسى داگىر كىرىۋە يان تىرس ۋە زىياىياسى دەرىيارە ي پارە.

ئەۋان ئەۋ كارە دوۋىيارە دەكەنە ۋە كە خىزانە كە يان دەپكەن پۇرئانە
ھەلدە سىن ۋە دەچىن بۇ كار بەتتە ۋە ي بىر كە يەنە ۋە پىگە يە كتر نىب بۇ
ئەمكارە ؟ باوكە دەۋلەت دەكەم گۈتى ھەستە كانىياسى بىر كىرىنە ۋە يانئىياسى
كۆمۈر ئۆلگۈدە ئەك سەرىياسى. مايك وتى " جاۋازى چىپە لە ئۇۋان سۆز
بىر كىرىنە ۋە بەمىشك بىر كىرىنە ۋە. "

لەۋلەمدا گۈتى " ئۇ مەن ھەمۈكەت گۈپم لەۋە دەپتە، " مەن گىم دەم
شە دەپتە ۋە ئەۋە زۇر باشە ۋاتتە ھەمۈكەس كارى ھەيە ۋە كەسى
دەۋلەتتە مۇرئىكى خراپە، ھەلدە دەپىن بۇ ئەۋە كارىكى تىرم
دەسكەۋىت، مەن مۇچەي زىيادە قايىلە ۋە سەتۈۋى پەخفەم لىيگىت، مەن
ئەۋ كارەم بىگۈشە چۈمكە دىلەتۈۋىيەكى ھەيە. ئەجىياتى ئەمانە مەن ئىمە
پىيۈستە بىر كە يەنە ۋە بەپۇنى نوۋرىپىن لە ھەست ۋە سۆز. بە مۇ چۈنى مەن
ئەۋە باشتىن ۋە يە چۈنكە مەن لەرگەي ئەۋە ۋە خەلگىيەك دەپاسمە ۋە
كە بە ھەست ۋە سۆزىياسى بىر دەكەنە ۋە يان بىكرىنە ۋە يەكى ئاپۈۋە ئەم
ۋانەيە بۇ مەن خىيى بايە خىيۈۋ سۈدى ئۆردى پىگە يانئىيۈۋ لە ژىيائىياسى.
بە تايەش لەۋكەتتە ۋە يە ھەست سۆز كارەم دەكەن ئەك بە بىر كىرىنە ۋە يەكى
پۇر. لەۋكەتتە ئىمە دەكەن پىنە ۋە بۇ دوۋكەنەكە، باوكەمان باسى

درك به گومبووه کانی تربکه

کاتی که شه سواری سه یاره که یبو له نزيك مارکیتته که گوتی " به رده ولسين له کارگردس، به لام نيوه هه رزوو کرکته تان له بیرده کس. نهه ناسانه بۆ نيوه ی گه نچ که واین، به رده و مین له به کاره میای میشتکتان و کاری خۆپای. هه رزوو میشتکتان شه و ریکه یانه تان بۆ دیاری ده کات ی پاره ی تیدا به ده سندیت زۆر زیاتر له و یاره ی من که ده تانده می. نيوه درك به وه ده کهن که که سی تر هه رگیز درکی پیتامات. شه وه ده رفه نیکه و هاتوه به پیرتاه وه، نهه ده رفه ته هه رگیز پیته که توه بۆ که سانیت چوکه نه وان ته نها ده که پین بۆ کاری سیکیوره تی. نهه هه موو نه وان به که نه وان به ده سستی دینن. له کاتیدا کاتی تۆ درك به ده رفه تیکده که پیت شه و تۆ بۆ نه وای زیانت نه وانه درکی پیتده کات. کاتی تۆ کارنک ده که ی که خۆم فیرم کردوی شه و تۆ له که رده ترین دای جیهان پزگار تبووه، پاشان شه و بۆی من و هاریکه م که لوپه له کامان هه لگرت و خواحافیریمار له خاتو مارتن کرد و پۆیشتین بۆ پارک واتا بۆ شه و شویقه ی که له گال بوکه دهوله مند که مار گفتوگۆی زۆرمان کرد.

نیمه دای کارکردن ده چووی بۆ قوتا بخانه و کارمانده کرد به خۆپای و گفتوگومانده کرد و بیرمانده کرده وه ده یاره ی شه وه ی فیریکردین به کۆتای شه مه تیاره که ی من کاره که م ته واکرد و خواحافیزبووم له خاتو مارتن کرد له وکاته. کتیه کارتومیه کانم بین له سه ر په یی دووکانه که، زۆر به لای مه وه گرانیو که نیستا پاره وه رناگرم بۆ شه وه ی

ئەو كەتتەبەى پىنكەرم و خۇشەم پارەم نىە . بەلام لەوكات و سادەتە خاتىر
مەرتەن كاریكى كۆرە ھەرگىز شەتەوام ئىنە بىنەبەو پىشتەر .

خاتىرات مەرتەن ۋە ھەرقەسەى كەتتەبەى كارتۇتۇپەكانى مەنەبە ۋە دەپەستە
بۆلەنكە ۋە . مەى پىنكەرم بۆچەى ۋاپان ئىدەكەيت گوتى ئەۋە
فەرتەندە دەم . پان داپەشكەرەك نىت و دەپانبات بۆ ئەۋەى كەتتەبەى تازەى
لەپەرەستەكەن . پاشان داپەشكەرەك ھات و پىنكەرم " مەن دەتەوام ئەۋە
بەرم گوتى بەلى بەلام بە ھەرچەى كە ئەپان فەرتەستەۋە . مەن ۋەپەك
چەپەۋە بۆمەلەۋە شونىكى پاشان بۆنەمانە بۆزەۋە ۋانا ئۆرەى مەلەى
مالى خۇشەم و پامەنكەۋە ۋە ھەرقەكانەن تەپەدو چوان رەكەنەست و
خوشكە بچەكەلەكەى مەپەمان ۋەك بەرەۋەبەرى ئۆرەى كەتتەبەىكەمان
دەمەزەن . ئىمە بىرەكى نۆپەمان داپەنە بىرەتەبەۋە بەكەتەنەى كەتتەكان
بەمەلان ۋانا خۇپەندەۋەپان ھەر ئەۋەۋە لە رۆزىكەدا كازىر ۲ : ۳۰ بۆ ۱ :
۳۰ كەرمەندەكە ھەرمەندەۋە دە سەنەمان ئىدەسەند بۆ خۇپەندەۋەى
كەتتەكان . پاشان خوشكەكى مەپەك مەدەلەكانى دەپەشكى بۆ ئەۋەى
دەپەستەۋە كە ھەپەپان نەبەۋەۋە . تەپەپەى ئەۋە پارەپە كە بەدەستەمان
دەپەنە لە ھەر ھەفتە ۹ ۵۰ بۆلەپەۋە پەبۆلەمان دەدا بە خوشكەكەى
مەپەك سەبەرى كەرەكەى لەكەل خۇپەندەۋەى بە خۇپەپەى . مەن مەپەك
بەدەۋەۋە مەپەۋەن لە سەركەرەكەمان ھەمەۋە شەمەپەى كە كەرەكەمان
ئەۋەۋەكە دەچەپەت لە مەركەتەكانىتەر ئەۋە ۋە ھەقەپەمان كۆدەكەۋە
بەلەپەمان ۋە دەمەگەرت . كە نەپەفەۋەشەپەن بەلى ھەندەك شەپەۋەن بۆپە ئىمە
دەمەسەۋەندەن ئىمە ھەۋەمەدە تۇفەسەپەكەنەۋە بەلام كەسەمان
بەدەپەۋە كەمەمانەى پەپەكەپەن جەكەل خوشكەكەى مەپەك .

لەسرەنەي ئەۋتەنەنە كەمەۋە ئېمە تۈنەيمان كارىكى باشىگەين مەلەم
 كېشەمان بۇ قىرۇستىۋولە كىتەپخانەكەمان بەبۇونى شەپلەيىۋان
 مىدالەكامدا ھەر لەبەر ئەم ھۆكارە، سۈكە دەۋلەمەندەكەمان پېشسپارىكە
 كە ولز لەۋكارە بېنەين، وتى مى دەمەۋىت شىتى ئوۋىتان قىزىكەم ئېمە
 گوتما ئېستە دەزەين كە دەبىت پارەكارىكات بۇ ئېمە و حۇمان پائىدەين
 كە دەرمەتەكانى ژىن قىزىكەۋە و بەكارىنەينى، بەكردىنى ئەم
 كارەبازرگانىيە ئېمە سەمەمەن كە پىشتەكارى خۇماندەبەستەين ئەن
 ھوچەي كارىكردىن. ئەم بىزىسەمان باشتەين كارىۋو بۇ ۋەبەرھەينەي پىرە
 بەبېتەۋەي حۇمان ئادەپەين لەۋەپەنە، ئېمە پارەمان بەدەسنت ھاورد لاي
 ئەۋە زۇد لەۋەزىاتر كە خۇي ھەفتە دەيدەپەينى.

بەشی دووەم

وانەی دووەم

بۆچی ئێمە فێری زانستی هەزاراییین؟

لەسالی ۱۹۹۱ مایکی هاوڕێم شۆینەکی باوکی گرتەوه، و ئا چوێ
شۆینی باوکی کارەکانی ئەم بەرپۆهێ دەرد زۆر لە باوکی باشتەر. ئێمە
دووجاری بە کتر ماسینی لە یارگایەکی گۆلف. ئەو خۆی و خێرەکیە
بە شپۆه بە دەوله مەندبوون زۆر لە وه ریا تر که وێنایدە کەیت. پشتر باوکی
سەرۆت و سمانیکی زۆر پێکه وه نابوو لە و ماوچه یه دا و ئێمە ی بە پشی
پێگە پەندبوو.

لەسالی ۱۹۹۴ من خانه نشینبووم لە ئەمەنی ۴۷ سالی دا و خێرە کەم کیم
لە ئەمەنی ۲۷ سالی دا، بە لام خانه نشینبوون و ئا مە کرسی کار ناگە یه ییت
بە لکو نه و کاتانه، شتیکی زۆر چاو و پوان نه کرا و پویدا که بریتی بوو له
زیادبوونی سامانه که مان بە رێژه یه کی زۆر و نه توماتیکی ئێمە نه ماستوانی
کار که یین و کار نه که یین بە لام سه رمایه که مان زۆر زیادیکرد بە لای مه وه
ئەمە وه ک ئاز دیه و ابو بۆ مان. ئە سبته که مان زۆر زیاد کرد بە هه ولدای
حۆمان هه روه ک چاندی دلرێک و ئا و لانی بۆ ماوه ی چه د سائک و پاشان
که که و ره بوو پنیوستی به ئابو و نا بێت. په که کانی ته و او چو بوونه قولایوه

سټېپه رداره که له بڼيا دهحه ساپته وه. هايک بېړيا رسدا که سه روه و
سامانه که ی باورکی به پټوه به ریت و من خانه نشینې وو.

کاتې من و تارده ده دم بؤ خه لکی ته وان پرسپارم لیده که ن ناموزگاری نو
بؤم چیه؟ پټیوستده کات ټیمه چپکه یې؟ چو ن ته وان ده سټېپکه؟ مر
شم کتیبم بؤ پټسنيار کړمن. ته وان چیکارکې بکه ن بؤ شه وې
منډاله کاسیان به باشي تاماده بکه ن و پټېگه به نن؟ نه یې سرکه نن چیه؟
من چو ن بومه ملتې به ر من هه میشه شم تارکې کم ده هیایه وه پېری حرم

بازرگانی ده وله مه نده ترین

له شوتیلېکې که تارده ریا له شیکاگو له سالی ۱۹۲۲ کؤبونو ده پکې
بازرگاس و سرکرده کان به پټوه چوو. له نټوان شو بازگانان ده که سایه نې
چاراس سشو اب لیوو که به پټوبه ری گه ورده ترین کؤمپنیا وو له یواری
سه به خوی ستیدا وانا عاده ی ستیل. و سامیول ټنسول که به پټوبه ری
به شی گاس و کاره با، هاوارد هوپسون به پټوبه ری گه ورده ترین کؤمپانیای
کسوو، نیفار گرو جیر که به پټوبه ری یاریه نټوده ولټب کان، لیون فرزی
که به پټوبه ری باکی نټوده وله تیجی، ریچارډ ویټنی که له ولایه یت نیورک
به پټوبه ری کپین فروشتنی شتوومه ک، شرز کون و حیټس لیلمنور که
دوورگه ورده ترین جامبازی شتوومه کپوون. شه لیبرت فول که نه ندامی
نه نجومه نی وزیرانی وو. پاش ۲۵ سال ۹ که سه له وانه کړتیبس
به کاره که یان هټا یان به هو ی مردنه وه بیټ یان خانه نشینې وو نه وه بیټ
سچوبا مرد به یی ته وه ی پاره له دواي خوی حیټلټ و ټنسول و

گروخىز و كۆتۈن مەن وىتەننى و ئەللىرت زىندانى كران و فراسە و لىفەر مۇر
ھۇيا كۆشت.

مىن ئۆزىگە رانم ئەگەر يەككى يېرىمىنى ئەمۇ پىلوانە چىا مەسەر ھاتوۋە.
ئەگەر سەبىرى ئەللىرى مىن ۱۹۲۲ يىلى ۱۹۲۹ ئەمۇ پارىگاسى
بەتەۋرەتسى لە داپمەندىۋو و ماركىتەكان بازارىان ئۆزىگە مى كرېسور ئەم
پىداۋە كارگەرى گەۋرە مى ھەبۈۋە لە سەر ئەم پىلوانە. پۇشەكەمان
لېۋەپە، ئېمە ئېستە لە سەردەمىدا دەۋىن كە زۆر خېراتر و گەشە كرە
ترە لە ئەسەر دەمى ئەم پاۋامى كە پاسما كرە. لە ۲۵ مىن داپمەندى
مىن گوماندە بەم پىزە مى پارىگاسى و ۋە بەرھىتان زۆر زىادىكات بە بەراۋر
بە و سەردەمى پىشور. بەلام مىن زۆر لەۋە نىگەرەنم كە خەلگى زىاتر
جەھەت دەكەنەۋە سەر پارە ئەك فېرىۋونى زاسىتى پارە و فراۋانگىرىنى
بىر كرنەۋەپان. ئەۋان دەۋلە مەندەپەن و ۋادەراس پارە ھەمۇ كېشەكەپان بى
چارە سەردەكا بە پاسىنى مىن زۆر لەم بىر كرنەۋە دەترەسم. چۈنكە ئەگەر
پارە مى زۆرىش بە دەستىتىن، بەلام زانىارىت لەسەر بۈۋى شاپورى ئەبىت
ئەم ھەر خېرا لە دەستىدە دەن.

زۆرە مى خەلگى ئەم پاسىتى تېنەگەن لە زىابىان ئەم گىرنگىپە كە تىل
تەپەند پارە كۆدەكەيتەۋە ئەۋە گىرنگە كە تىق چۈن پارىگاسى
ئىدەكەيت ھەرۋەك ئەم چىرۋكانە مى پۇزانە دەپىستىن كەكەسىك خېرا
دەۋلە مەند دەپىت و ھەر خېر موفلىس دەپىت، لەملىتېرىۋە دەچەۋە
قۇناعى سەرەتا.

چەندەمى نەۋونە مى ترمەن لاپە ۋەك پارىزانەكان كە لەماۋەپەكى
كە مەۋەتە مىنەم بەلام ۋەك پارىزانى كە لە تەمەنى ۲۴ مىلدا

توانیبتە ملیۆنەربەلیم ۲۴ سالی لەژێرپریدا دەخەوت و سەبەرە
 دەشتۆر و داوای پارەى لە هاوڕێکانیدا کرد ئەمانە بۆچی پوڤدەدەر ئەگر
 ئێمە زیاریتکی باشمان هەیت دەربارەى لایەنى ئابوری ئەم پوڤدۆس
 کەمدەسەو. لە سالی ۱۹۹۷ دەبینین زۆریلە خەلى بوونەتە ملیۆنێرس
 بەمە دلخۆشم بەلام ئەوگرنگە کە چۆن ئەوپارەیه بپارێزێت. هەر یە
 پارەیه پارەى کە بەرەمبێت.

خەلى زۆر لیم دەپرسن من لەکەوتوو دەستپێکەم، یان چۆر
 خێرا دەوڵەمەندیم؟ بەلام زۆریەیان بەو لایەکەم نیکراسدەبن چۆرکە من
 باوکی دەوڵەمەندم ئەوێ فێرکدووم کە لەپێشا فێری رانستی ئابورییم
 ئەمە ئەو بیروبووچونەیه کە لەباوکی دەوڵەمەندم بۆم ماوەتەو و هەمیش
 پیادەى دەکەم. هەرۆک پێشتر وتوویمە باوکی دەوڵەمەندەکەم
 ئامۆژگاری دەکرد کە کتێب زۆر بخوێنمەو.

ئەگر تۆ بێتەوێت بێناپەك دروستبکەیت دەبێت لەپێشا بناغەکەى
 بنیادبێت و بناغەکەى دەبێت نرەى ۱۲ بۆ ۱۳ سانتیم گۆکریتەبێت
 ئەگر ئەم کارە ئەکەى ئەوا خاوەوەکەت ئەگر پوڤهاس هەیه بە
 هەرکاتیکەدانێت. سیستەمى قوتابخانەکان دروستبوو ئە سەردەمى
 سەردەم کشتوکالیەو ئەم سیستەمە نەو کایما پێدەگەبەبێت بەپێ
 بناغەپەکی پێش و دەربارەى بواری دلرای و ئابوری. بەلام من و ماىک
 بناغەپەکی ئابوورمان هەبوو چونکە ماوی هەر لەمنداڵیەو فێری کردی و
 سەیدیان.

دەکرێت ئێسفا بولای ژمیریاری ناخۆشترین ماى تەبیت لەجەاندا
 لەوامەیه ئەمە مویفە شەفیک مەرلیشویتەر. بەلام ئەگر تۆتەوێت

[illegible]

پاسی به کهم: تو پیوسته کات جیاواری نیوار وشی asset و liability. نه کهر توخته ویت دهوله مه ندیت ده بیت هم پاسایه بزانیت. له وشیه که میت و شکمیت. به لام زویه ی حالک نازن گارگری نه هم پاسایه زویه ی حالک له کتشی به کی گه وده ی نابوریدان چسونه نازن جیاواری نیوار نه هم دور وشی به نه سبت و لایه بلتیت.

ئۆزىڭ ئەھلىكى پىيوسىيان مە ئەستە بەلام چىنى داۋەند لايە يلىشى
بەكار دىس وادەرائن ئەستە. كاتى باۋكى ئەم بەستەى مۇ شىكرىنەۋە
ۋادىدەرلى گالئەدەكات. بەلام كاتىك بۈۋەى ھەرزەكار بۇمان دەرگەوت

ئابورىيە كرىۋە يۆتە مەنەيەكى بىنچىيەى بۆمان، باشە ھۆكەرى
سەرىتتىكچون چىە، چۆن شىتىكى سادە دەيتتە شىمتىكى گران و
نارەھەت؟ چۆن خەلكى پروايان بە ئەسەت تىە و راستى لايەبلىتى؟
وەلامەكەى دەرىتەۋە مە زانچىن فېرىۋوت زامستى ئابورى و بازىرگانى
لېرەدا جەخەدەكەيەۋە لەسەر وشەى خويىۋەدەر ئەك خويىۋار لەبولى
ئابورى، پىناسەى ئەسەت و لايەبلىتى ھىچيان پىناسەناكرىن بە وشەى،
ئەگەر تۆ بە غەرەنگ بقوۋەيت مەبەستەكەى تىگەيت ئەۋا سەرت
لېتېكە چىت لەۋانەى ژمىريارەكان شىتىكى لېيزان بەلام بە زۆرىنەبە
خەلكى شىتىك ھەستىنەكراۋە.

كانىك كەئىمە مىندالېۋىن بۈكە دەۋلەمەندەكە پىيدەگوتىن "پىناسەى
ئەسەت بە وشەناكرىت، بەلام بە ژمارە دەكرىت، ئەگەر تۆ مەتولى ژمارە
بخويىتۋە ئەۋا تۆ ناتونى لە ئەسەت تىگەيت، لە ژمىريارىدا
باۋكە دەۋلەمەندەكەم " وتى ئەمە ژمارە سىە بەلام ژمارە چىت پىدەلەيت.
ۋەك وشە ۋايە بەلام وشەنىە، بەلام چىرۋىكىكى وشەيەكە كە پىتدەلەيت
ئۆزى خەلك كە ئەمە دەخويىتتەۋ لېى تىدگەن، ئەمە پىتى دەلېن
خويىدەۋەى لىتگەشتانە، ئىمە تۈنەى جەۋازمان ھەيە بۆ تىگەيشتن لە
ۋىشانەى كە دەخويىتتەۋە بۆ مەۋنە ئەگەر مەن موبايىل مكرىم و
كەتتىكى لەگەلدايت ۋانا كەتەلۈك دەرسەرى پىۋگرمەكاسى و چۆنىەتى
پىكۈرگىرنى بەرنامەكان، ئەۋىشەنەيە ئەگەر مەن چىم كەتەلۈكەكەى
بەرتىمەۋە چۈمكە ھىچ شىتىك ئەۋىشەى پىۋگرامسى موبايىل گرلىيە، مەن
ئەتۈم وشەكان بخويىمەۋە بەلام لىيتىتى تىياگەم مەن ئەنجامىكم دەست

دەکە ویت. ئەمەش هەمان شتە دەریارە ی پوکرە وە ی ئابوری بۆ ئۆزە ی

خە لکی

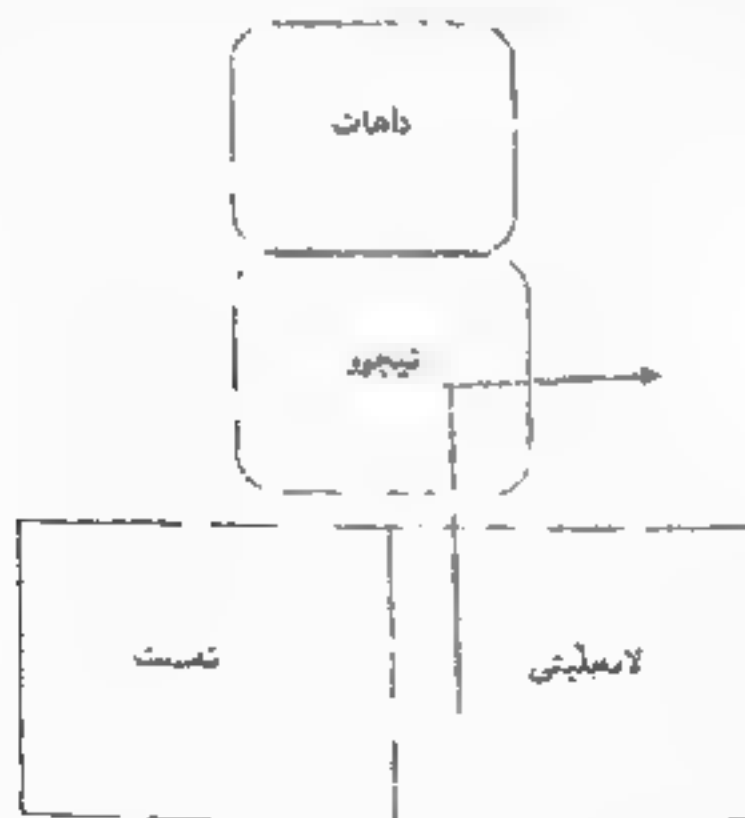
ئەگەر تۆ ئە تە ویت دە وڵە مە نە ییت ئە وادە ییت ستوانی لێ زمارە کس
تییگە ییت. من لە باوکە دە وڵە مە ندە کە مە وە ییستوو مە کە دە وڵە مە ندە کان
ئە سیت وە ردە گرن و هە زارە کان لایە بلیتی. لێرە دا ئیمە جیاوری بۆل
ئە سیت و لایە بلیتی دە ردە خە یین، هەر چە ندیکە کە زۆرێک لە پەسپۆرانی
ئابوری و ژمیریاری پێشپازین. بە لای ئەم ویتە یە باغە یە کی باشپووبل
ئیمە دەریارە ی زانستی ئابوری. بۆ ئە وە ی ئەم دور مە دالە تیگە یە ییت
باوکی دە وڵە مە ندە مە وە ی سادە ی زۆر دە هاور دە وە، دور لە ئالۆزی.

ئە مە کاشفە وە یە کە بۆ شێولزی ئە سیت

ئە م خە شە نە ی سەر وە ی داهاتە وانا ئە م داهاتە ی مە دە سید ییت لە چە ند
هە مە وە مایگ و سالی داهانوو دا لە گە ل پێژە ی داهاب و شە جەر وانا ئە م

پارەى مەدەستى دىيىن و ئەۋەى سەۋفەدەيىت، خىشتەكەى خوارەۋەش
پىتەگوتىت تەرازۋى گىشتى وانا تۇچەندىكت ھەيە و چەندىك قەرزى،
وانا بەگاتى خۇيايەيت بۇيە ۋاى پىتەگوتىت چۈنكە دەكرىت ئەسەيت و
لايەبلىتى دۇيەكەى زۇرىك لەئابورى ماسان نازان حياۋارى مېۋى نىكەم
ستەيتەيت و بالاس شەيت مەن. بۇيە لەسەرەتاي كىيىپەكە دىسى
جەۋزىپەكە يماكرىۋە. يەكەك لەكىشە ئابورىيەكان بىرپىتە ئەۋەى خەك
نازاس مەبەستى و مەئىئى ئەم دوۋچەمكە (ئەسەيت و لايەبلىتى) نەمەش
مۇكارە بۇ بەھەلەبىرىنى زۇرىك لەھلىكى چۈنكە ئەۋان مەبەستى وشكەكە

دەرەگە ۋەردەگىز. ئەگەر پاختان بىكەى بە ژمىريارىك بىگومەن
ئاستىرەلە باقى ھەلىكى. بۇيە ئەگەر ئەم وشىيە لە ھەھەگ دەريىن

تیگه یشتنی قورسده بیئت. ههروه کو پیشتر گوتم " باوکی دهره سهند
فیریکردووین، که نه سیئت (asset) وانا نهو پاره ی که دنیته یا حالته ره
وانا به سو ده.

نه مهش شینواری کاش فله و ده بئ لایه بلایتی.

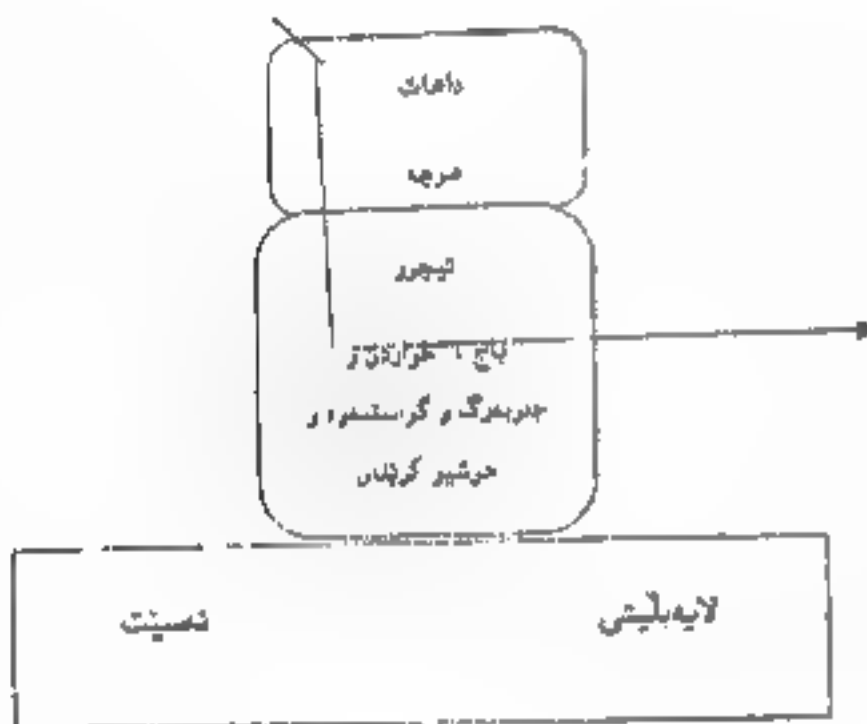
له م وینه به ده پیتاسه ی ههروهو چه مکی نه سیئت و لایه بلایتیم بئ کردووین،
که نساوتره له پیتاسه ی وشه ی فهره مگی. نه سیئت وانا ده سته گرتی
پاره و هاتمه گیرفانت، به لام لایه بلایتی وانا دهره هاوردنی پاره له گیرفانت
نه گه رتق بته ویت دهره مه ند بیئت نه مه زورگرکه که تو مپریسیئت.

نه گه رتق نه ته ویت هه ژاریت نه و! هه موو ژیا نیت یا له سه ر لایه بلایتیم
یان نه گه ر ویت و دهره مه ند بیئت یا هه موو ژیا نیت له سه ر نه سیئت بیت.

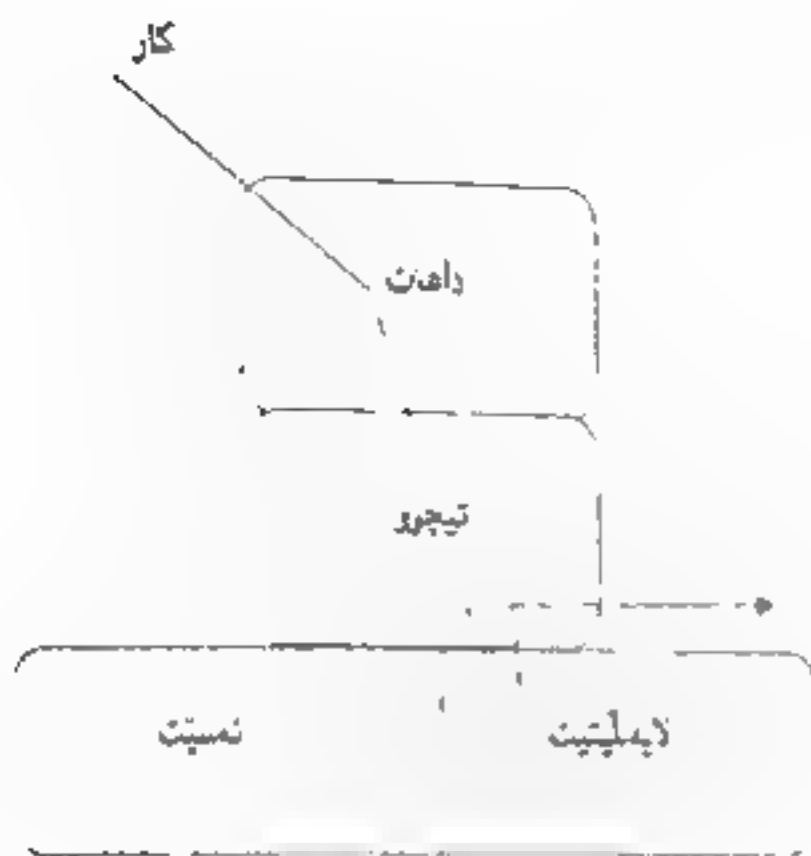
توانی نورسین و خویندنه وه له ههروهو ژماره و وشه دا بنچه ی هه ولدانی
تابوریه، نه گه ر خه لکاسیک کیشه ی تابوریان هه بیئت یان نه وه نا
خویندنه وه ی ژماره کان و وشکان ماران یان لییان تیگاگن. دهره مه ند بئ
دهره مه نده چوبکه، نه وان خویندنه وارتر و بوشمبیرترن له خه لکاسی ترن
له بهر نه وه نه گه رتق ویتو دهره مه ند بیین ده بیئت زور باش خوت فیری
خویندنه واریکه بیت و توانای تیگه یشتنت زور باش بیئت نه م تیره یه ی هواره
سشانه ی بئ کاشعه وه. ژماره کان به تیا زور بچووکن ههروهو وشه کاس
به لام نه مه چیرۆکی کوکوردنه ویه له پاپۆرتی تابوریاندا خویندنه وه ی
ژماره کان وانا گه ران به دوا ی پلۆتی چیرۆکه که. چیرۆکه که مان نه وه یه که
که ی له کوی کاش فله وه پوده دات. چیرۆکی تابوری بریتیه له وچیرۆکی
که له ۸۰٪ خیرمه کان کارده کن بئ نه وه ی به ره وپیشچس، به لام نه وان

مەتوانن چونکە ئەوان لە ژياندا لایە بەلێتی پە پێودە کەن لە بەری ئەسەیت
بۆنموونە لەم کاشفە وەیدە باسی خەلکی مە ژاردە کات کە سوپی ژياندا
چۆنە.

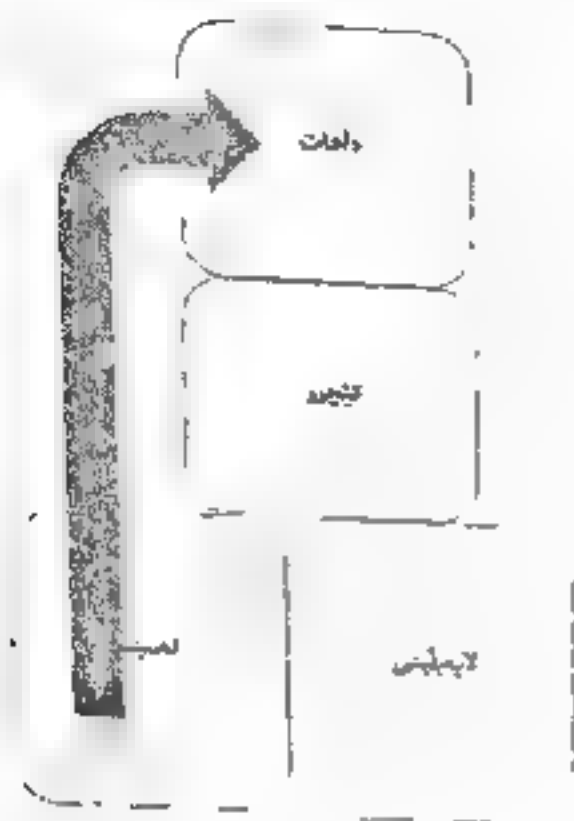
کار

ئەم وێنەی خۆلە وە کاشفە وە پێنێن ناوەندە.

نامہ و پتہ کا کشف و کشف شہر خیر النعمانہ کہ خلیفہ سید عالمی دہلوی

بوومەتە ژێرباری قەرزێکی زۆرەو و پێیوستم بە پارەییەکی تۆرە بۆ
چارەسەرکردنی کێشەکەم

لە پێستیدا، پارەمی تۆر چارەسەری کێشەکاناکات. بە لکو ئەوانەیە
کێشەکان زیاتر زیاترکات پەرە ھۆکارێکی سەرەکی بۆ زیادکردنی کێشە و
گرەتەکانی ھەژم پارە تۆرەیی جەر ئیشانە دەخاتە سەر ئەو شوپەیی کە
ئێمە مایرانی. ئەمە بۆچی؟ زۆریەیکانە کان کاتیەک کە سێک پارەییەکی
زۆری دەیدە کە وێت بە ماوەییەکی کەم ئە ھۆی چەند شتیگەرە وەک (
مانەوێ سەرۆت و ساما لە باوانەو، بۆحەیی تۆر، بردنەوێ یا ئێسب)
بەلام ھەرزوو ئەو بڕە پارەییە بە دەستە دەن دەگەرێتەو دۆخی حاران.
لەو ماخۆشتەری کاتیەک بڕپارەییەکی زۆر پێیست و ئەزگاو دا
لە دەستیدەیت. پارە تەنھا وەک شتیکی ئاشکراوایە کە بە شتێزی
کاشفەو لە مێشکا دیت و دەچیت. ئەگەر شتێزە کە وایست تۆ ھەرچیت
دەستکەوت خەریدە کەیت ئەو وەک ئەو وایە کە پێزەیی سەرفکردنی
پارە پوو لە زیادبوونە. ھەروەکو وتراوە ھەرچی رووبە دەستی بیتنی زوو
لە دەست ئەچیت. مە ئەمە ئێوە پێمگوتراوە بۆ بۆ قوتابخانە و فێری
شتیکە و پێپۆریە بە دەستێنە ئەمانە گەرنگی ئەگەر ئێمە لە فێرین
دەربارەیی پارە شەھە شاسی قوتەسفن. کاتی کەم لە قوتابخانە سووم لە
سالی ١٩٦٠ کە تەلەبەیک زێرە ک بواوە ناو دەردەکرد و خەلکی بێزێکی
زۆریان لێدەگرت پێندەگەت تۆ دەیتە دکتور ئەمە تەنھا لە بەر ئەوێ
دکتور پارەیی ماژن وەردەگرت بەلام ئەمە بۆ دکتور پووبە پووی کێشەیی
ناویری بۆتەو بە شتێزێک کە مە ھەرگیز ئاواتی پێناخوایم. چونکە

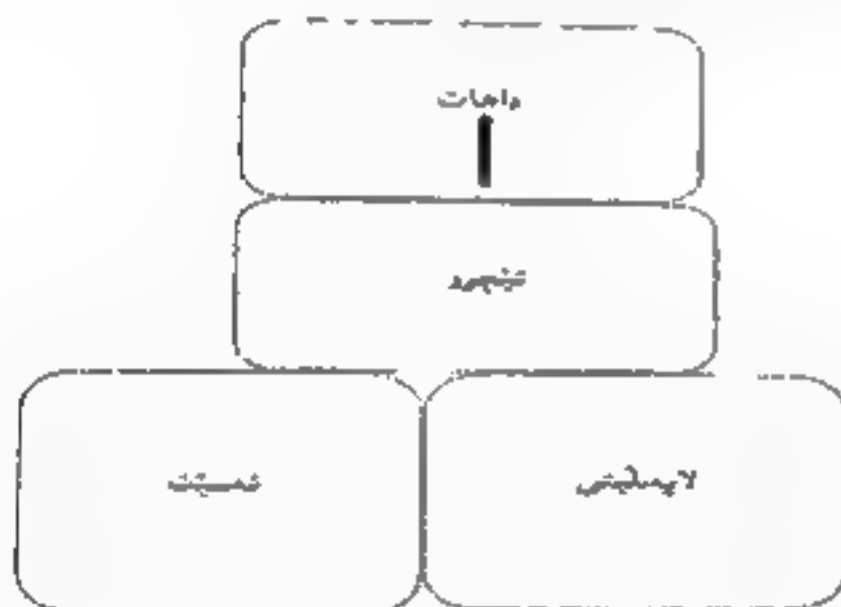
هه مەموری لە لایەن کۆمپانیای کسان و حاوێ مکارە کاس و حوکمەتەرە
کۆتێژ لکریو

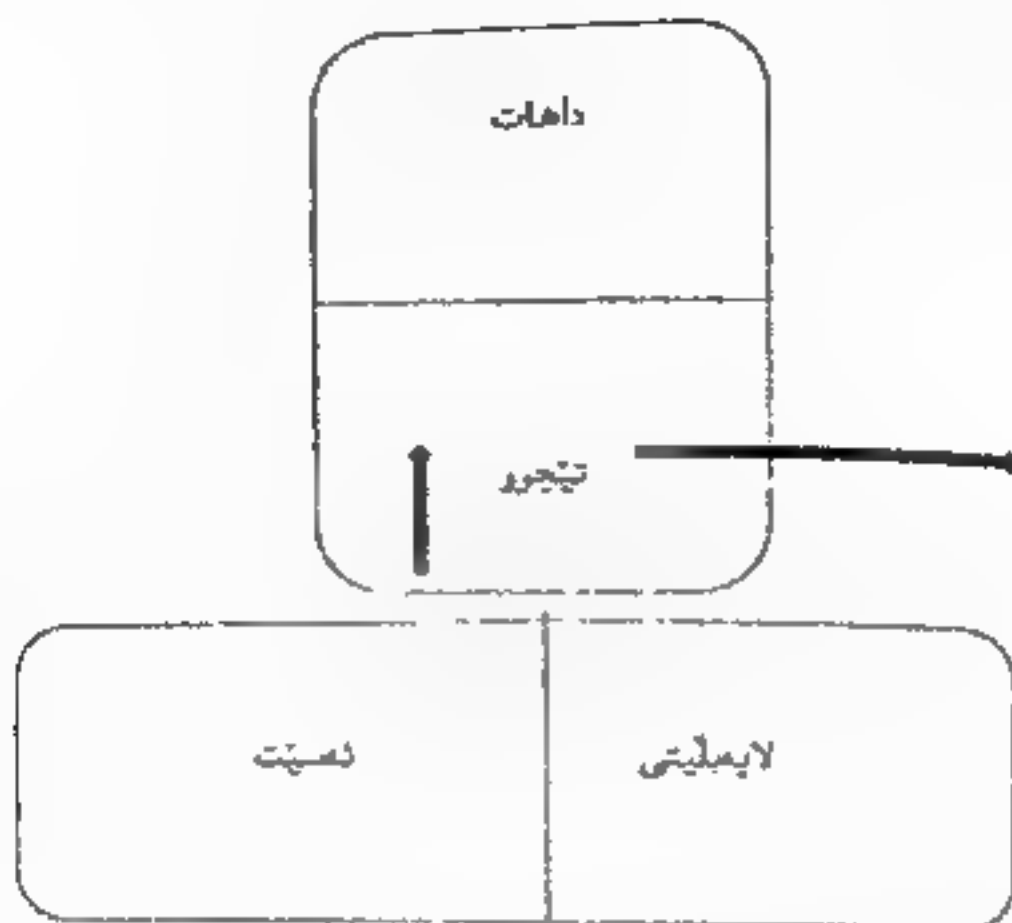
کاتیکه مەدالەکانمان دەچن بۆ یاری گۆلف و تایگرۆود و کۆمپیتەر بۆند و
سوفی بۆنار و پۆکستار و بیوتی کوی و یان کڕین و هروێشت لەسەر
بە قەمەکان بۆچی دەچن ئەبەر ئەبەر ئەوەی شوونیکە بۆ نۆلبانگ و
پەدەستەینێنی پارە ئەمەش هۆکاریکی سەرکی هاندانی مەدالەکانمانە ئە
فوتاباخە ئەگەر ئەمەشدا کە ئەوا دەزانن ئەم پشێوە بە دەستی دەهێنن
زۆر سەرکەوتوبە ئەگەر ئەکادیمی سەرکەوتن ئەبەر ئەوەی فوتابی
فرناحە ئەوا دەکات بەلام هیچ پەسپۆرێکی نیە دەربارەی پارە و

ئابوری

زۆرىي دەچوانى قوتا بىخاھە ئە پىشەكە ياندا زۇر سەرگە وتورۇن بە لام
دراڭر پوپە پووى كۆمەلى گىرەنى ئابورى دەپنە وە . ئەوانكارى گرانده گەن
بە لام سەرگە وتورۇن . ئايا ئەوان بۇچى مارانن پارە بەرھەمبەنن ؟ يان
بۇچى ئازانن پارە كايان سەرگە ؟ . يان پاشنە وەى پارە كەيان
بە دەستھورد چىكارىك ئە جامبەدە ؟ ئەمە پىندە گوتى رانستى سوارى
ئابورى كە كاتىك پارەت بە دەستھورد چۇن مامە ئەى لەگە لادە كەيت ، چۇن
پەرگەت دە پىرىزى لە وەى كە خەلگى لىتمە بە ھەر شىو ەپە كىيت ؟ چۇن
پارە بە باشى كار مۇ نىمە بىكات ؟ زۆرىي خەلگى ساتواس پىتە اسلىن
دەرىدەى كىشە ئابورى سە كامبان چوكە ئەوان تىنەگە بىشتورۇن لە
كاشفە وە . ئەگەر كەسى خوتىنىنى قولوكرىيەت و خاوەنى پىشەيەكى
باشىيەت و زابىارى لە سوارى ئابورىدا ەپەت ئەوا كاردە كات بە گرانى بۇ
بە دەستھىتى پارە ئەك بۇ ئە وەى پارە كار بۇ ئە وىكات .

نەم هێکاریی خوارە وە شێوازی ئەو کە سەنە بێشندە دات کار گەرمە کە
 بۆنەووە خێرازی ژێ و پیاوی هاوسەرگیران کردووە و خۆییدی زانکویان
 تەواو کردووە و زیانیان پێکە وە یە لە خانوویەکی بچووک گیریدا ئەوان درێ
 بە وە دەمە کە پێوستە پارە پاشە کە تەگەن چووکە ژبەسی تاکێ
 ئاستیریروە لە چووتی کیشە کە لە حاسەووە بچووکە کە دایە چووکە ئەوان
 بێاردە دەن کە پارە پاشە کە تەگەن بۆ کچینی خاموویە کە بۆ ئەوێ بێزێ
 لە کەل مەدە کانیانە بە تاسووەی ئێستە ئەوان دوو دەتیاڵ هەبە و
 دوو کارین هەبە بە مە پێژە ی داهات زیادە کات.

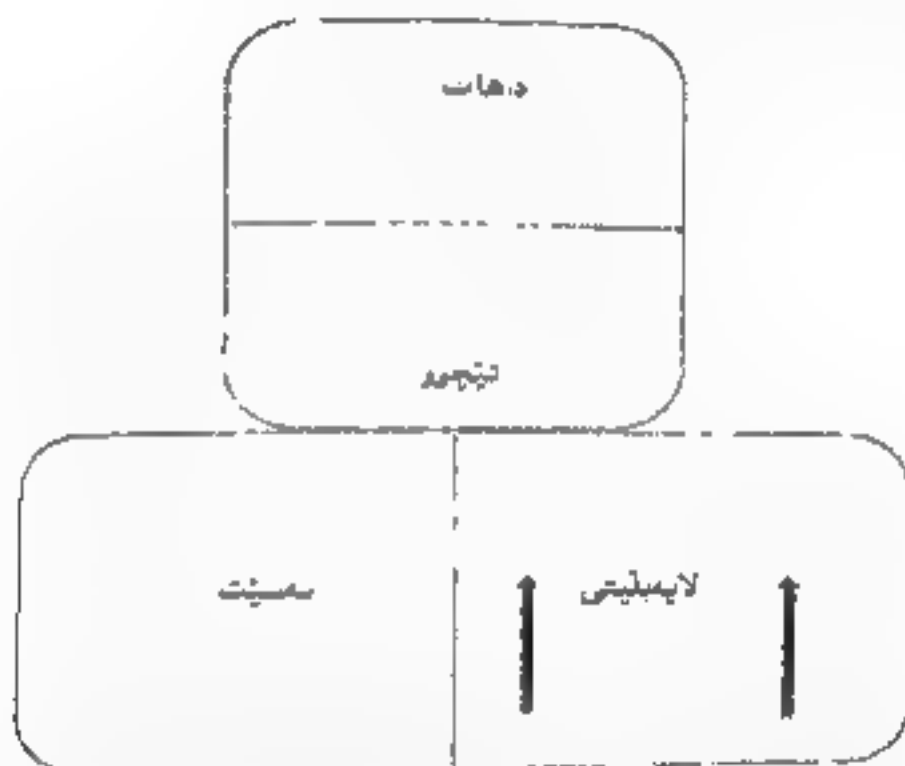
لەم ھىلگارىيە دا بىرى تىجىرەن زىاندەكەت

تىجىرى بۇ ئۆزىك لە خەلك بىرىتە لە باج. ئۆزىك لە خەلكى بە داھاتى باجى دادەيىن. بە لام زىنەتى باجى ئەمەرىكا سۇ ئىشورىس كۆمە لايەتتە. ئەركەننىك دەردەكە رىت كە باجى ئىشورىسى كۆمە لايەت و مىدىكە پر يەك بىگىن وەرگىنى لە موچەنى فەرمانبەران واتا مەپىزەنى ۰.۷ / بە لام بە راستى سەدا پارزەنە. ھەروەھا بۇ خاۋەنكارىش پىيوسىتە پارەكە بىدات بە بىر واتا خاۋەنكار كاتى پارەكە دەدات راستە وخۇ ئايدا بەتۇ. تۇ پىيوسىتە باجى داھات يەدە بە پىيىنى ئەۋەنى لە ياساى ئىشورىسىكە داھاتو. واتا ئىۋە كاتى ئەو بىر پارە بەتەن ئىدە بىرىت

وەریناگرەو بە لکو ئەو وەك باجی لێبڕاو وایە تاییەتە بە ئیشورتنسی
کۆمەلیەتی.

ئیشورتنسی کۆمەلیەتی: ئەو موچە یە کە حوکمەت دەیدا بەو کەسە ی
کە توانای کارکریاییە. لێرەدا حوکمەت ئەم پارە یە وەك باج لە هاوڵاتیانی
دەبێت بە پێژە یە کە م.

بەزبۆنەو ی پێژە ی لایە بایتەت

ئەگەر ماس مەوێ ی پێشویکە ی دوو ھارسەرە کە کاتیەک کە ھۆلیاندا
لەخافەو تەسکە زرگاریاییەت و بچنە خامووی خویان بۆ ئەمکارە
بەریاریاندا پارە کۆکەنەو. ئەوان ئیست پارە کە یان کۆکردۆتەو دەچد

حانويه کي تازه ڏهڪڻ. به لام نه گهڻا ڪڙپي مالڪه دهيتت بزانن که دهيتت
 حاجي کي قتيان بڻو زياد دهيتت پئي دهئين حاجي ملڪو سامان. واتا دهيتت
 پاچي حانوهه ڪه بدهنه جوڪمهت پشور سه پاره و ڪه لويهلي تازهي
 مارمال ڏهڪڻ. به نه نجامداسي نه مگار له لايه مليتي هه ڏهه ستن له خه به
 ريبا ڊوڙي قهرزي باني و قهره ڪانپتر و تا بڻو ڪڙپين نه م شتانه
 پتوسنمان به قهره به بڻو به قهره ڪه لايه باني ڪه ڪان. به نه نجامداسي
 نه مگار نه وان دهجه ناو ياري پيت ره پسه ڪه ڪه پشتر باني ڪه ڪان. پاشان
 ڪه منداليابو پتوسه ڪه دوپاره و دوپاره دهيتت وه وانا ڪاره ڪه ڪان
 به نڙسي و پاره ي زياتر ياد دهسته ڪه وٽ له گهڻا ريبا ڊوڙي پاره ڪه پان
 پڙهي پاحدان زياده ڪات نه مه پڙهي گوترتت براڪت ڪريڪ.

ڪاتي ڪه نه و حيران بانك ڏهڪڻ بڻو شتيڪ دهئين نه مه هيچ ناڪڙي ته بها
 سه پرهه ڪه پان و ڪاره ڪه پان هه ڏهه گرن نه ڪيفه ڪه پان.

من ڪاتي له و دوو حيرانه ده ڪٽمه وه سه پرهه ڪه م نويان گزروه به لام
 ڊوڙيه ڪه پان هه وهه ڪه خويه تي. پاشان ڊين پرسيام لينده ڪه ڪان
 ده پاره ي نه وه ي و توومه له ڪڙپو سيمپناره ڪانده ده پاره ي زاسستي
 نابوڙي دهئين نه مه چون پاره ڪه مان چاشه ڪه وٽه ڪه پان. به لام نه و
 حوره ي پڙهي ڪه له سه پاره توڙي هڙڪاري سه ره ڪه بڻو ڪه ميوڙي
 ده پاره ي. نه وان مازاس ڪه چي هه لپڙاردنيڪي م دروستياد هوه ڪه هڙڪاره
 بڻو زياتر ڊوڙي ڪيشه واپوڙي ڪانپان نه مه ش له نه بجمي نه وه وه سه رچاوه
 ده گرتت ڪه نه وان مازانن حياواري ڪه لايه مليتي.

پاره هه رگير ڪيشه ڪان چاره سه رماڪا نه لگو نه وه ريره ڪه ڪه ڪيشه ڪان
 چاره سه رده ڪات نه مه وٽه يڪي هاوڙيڪه م وه پير ڊيٽت وه ڪه نيگوت پاره

ھۆكاریگە بۇ قەرزار بونى زۆرۈك لەخەلگى. ئەگەر تۆكەن تەسار چالغان
پېش ھەمۇشستىك دەپتەت واز لەو دەپتەت كە چالگە ھەلگەنى بارى
دەولە مەسەم ھەمىشە ئەم وتە چاپانەى دەگوت "ھىزى شمشىز و ھىزى
و گەوھەر و ئاوتە"

شمشىرەكە نىشاپەى بۇ ھىزى چەك. وەك ئەمەرىكا چەندە ھەمىشە
دۆلارى سەرھەرد لە بەرھەمەتەنى چەكدا بۇ يە ئىستە ھىزىكى بالى ھەب
نە جىھاد. گەوھەر نىشاپەىگە بۇ ھىزى پارە.

ئوتتاش نىشاپەى بۇ پوناكى زانىارى بەگۈرەى پەندە چاپىپەك ئەم
ھىزە ھەمۇرەن بەرختە. خەلگى ھەزار ھەمىشە دەپەتەت لە رىگى
ھىزى پارە ھەمىشە كاسى چارەسەرىكات. بۆيە ھەمىشە كاردەكەت
نە قورسى. ئەوان بىرنامە نەو كە بەرگەتەت ھەمۇرەن ئەمىشە پار
چارەسەرىكەن بەلكو ھەر لەسەر ئەو دەپۇ كە ئەسەرى پاماتون
بە پاستى ئەوانە لە پارە تەنەگە بىشتون. بۆرەپە خەك دەپەتەت
لە رىگى ھىزى پارە ھەمىشە كاسى چارەسەرىكەن ئەلام ئەوان ئەو ھىزە
بە مارچە ھىزى لە نىزى خۇيان ئەگەر ئەوان ھىزى ئاوتەتەك بە كارىنەر ئەم
دەپرسەن لە خۇيان ئايا ئەمە سودى ھەپە ئىمە ئەنھامى دەدەين؟ ئەك
پشت بە رىزى و زىرەكى خۇيان بىستەن. زۆرەپەى خەلگى تەبەا ئەو
دەكەت كە دەكرىت لە چولردەورى بەنى بىرگەتەو

ئەمە وەك بىرۈكەى ھەمەچەشەى وابە كە بىرەتە لە مالگەت گەورەتەن
نەستە و گەورەتەن شوئىنى بەرھەمەتەنى، باجەكەت كە مەكەرەو بۇ
ئەو ھى قەرزە زۆرەكەت، ھەولیدە كارىكى باشت دەسكەوتەت و ھەلەكە و
خۇت قوشى مەترسىمەكە.

و دگ و نراوه ترسلە قسە کردن لە بەردەم خەلکیدا زۆر زیاترە لە ترسی مردن. بە گۆڕەیی تووتنە وەکان هۆکاری ئەم ترسە دەگەڕێتەوە بۆ ترسی ئۆستراسیزم. وەك ترسان لە وەستان بەردەم خەلکیدا و ترسان لە پەنجە بێگرتن و گالتە پێکردن و شلە ژان و جیاواربون لە چارەسەرکردنی کێشەکاندا. هەر لەبەر ئەوە باوکی خۆیە ورم دەگوت "وتە چاپاتیە کە کەبایی ئاوینە دەهات زۆر بەهادرترە لە وایی نیکە چونکە لە پێی ئاوینە وە نێمە پاستیەکان دەبینی. هۆکاری ئەوەی بۆ ئەوەی خەلکی دەڵێن دوور لە کێشە کارەگەت ئەجامبەدە بە بێتەرس. هەرشتیەک ویست بە دەستی بێتە وەك پاره و کارکردن.

هەمان ترسی ئۆستراسیزم پاستە بۆ ئەوجە ئێکە ی بەمێ بێرکەرە وە ئەو کارە دەهات کە خەلکی ئەجامبەدەات، واتا پای زۆریە بە لایە وە پەسەندە. زۆریک لە کێشە ئابوریەکانی ئێستا بریتیە لەوەی کە گەسەکان بێرماکە ئەوە بە لکو دوا ئەوە دەکەون کە خەلکی تر دەبێرێتە بەر. نێمە پێبوست دەهات سەیری نوێنە کە بکەین بۆ ئەوەی ئێرێخۆمانان بیهێنن و دوورکەوینە وە بەو ترسە.

من و مایک ئەمەتمان بوو ١٦ سار، نێمە لە قوتابخانە چەن کێشەیه کمان تۆشێرو، ئەک لەبەر خراپیمان بە لکو لەبەر ئەوەی دەمانویست ئەو بێرکەرە خراپەیی ئێو قوتابخانە بگۆڕین. پاش قوتابخانە لە کۆتایی هەفتەدا من و مایک کارمان دەکرد بۆ باوکە دەوڵەتە دەهات. پاشا کارکردمان من و مایک چەندەها کارێر دادەنیشین ئەسەرە میرێک کە بارراوەکان و پارێزەرەکان و نامکەوانەکان و وەبەرھێتەکان و پەڕیووە بەرەکان و کارمەندەکان کۆبوو وەیان لەسەر دەکرد. لە کۆبوووە وە کەدا کە سێکی لێبوو لە تەمەنی

۱۲ سالیدا وازی له قوتابخانه هاوردیوو، ئەم کەسە وەک بەرئۆبە دایووور
 رتئیشاندەری خەلکە کە سوو و یارمەتی له وکەسانە وەرە گسرت
 کە خۆیتە واریان هەیە. . ئەم پیاوێ حاوێنی بیری حۆییوو واتا ئەو کارێکی
 دەکرد بەبیرکردنەوە ئەک هەرچی خەلکیبیکات ئەمیشبیکات دەبگوت
 "من هەیشە نیکەرانم بە سوو پستە پە کەم بریبیە لەوەی خەلکی دەبلیس
 بۆیە ئەوکارە دەکەم زۆریە خەلکی ئەو کارە دەکات و وشەیی ناتوانم
 واتا ئەگەر پرسپارت لێکرد بۆ ئەجامداس کارێک مەلێ من ناتوانم بەر نز
 ماتوانم". من و مایک رانیاری زۆر لێبووین لە وکۆبوونەوە یارزگایەدا زۆر
 زیاتر لە قوتابخانە فیریبووین، مایوکی مایک راستبوو قوتابخانەیی
 ئەوانە کردبوو بەلام لەبۆاری نابۆری و داری زۆر زیرەک و سەرکەنوویو.
 ئەو دەبگوت "کەسی زیرەک هەمیشە کە سێک دادەمە زۆریت کە زۆر
 لە حۆی زیرەکتربیت، من و مایک سودێکی زۆر مان وەرگرت ئە وکۆبوو
 کۆبوونەوانەدا، ئەبەر ئەم هۆکارنە من و مایک لە قوتابخانە دژی
 بێزۆکەکان دەوستایەو کە دژی بێزۆکەکانی حۆمانبیت، واتا مەمۆستا
 هەکاتی بێگوتایە هەرچی مەری باش نەهیتیت ئەوا داهاووی پەمانبیت
 من و مایک بێزۆکانمان دەچۆرەیت، کاتێک گویمان لەم ئامۆزگارمانە دەسوو
 تێدەگەیشنین کە قوتابخانە مەد لە کامان ئامادە ناکات بۆ حەیانکی سوو
 و ونەکانی ماو کە دەوڵە مەندە کەم بێر دەکەوتەو دەریارەیی قوتابخانە کە
 بریتی بوو لەوەی دەبگوت قوتابخانە ناتکات بە خاوەنکار بەلکو دەکات
 کارماند. من و مایک پرسسارمان لە مەمۆستا دەکرد دەریارەیی بۆ چی لێمە
 لە قوتابخانە فیری زانستی داری و ئابووری ناکرێن و چۆنیتوانیس حۆمان
 لەکتێشە ئابووریمەکان پزگاکەین؟ لەوەلامدا دەبایگوت پەره گرنگی

ئەگەر تۇ خوتىندە كەت بە باشى تەواوگە يەت نەوا پارە خۇى بۆتەت.
نەرەى ئىمە ھىرىبىووين دەريارەى ھىزى پارە ھۆكارەكەى بە دورى
مامۇستا و قوايىبە كانبوو.

بىركى خوتىنە وارم ھەرگىز مەنى ھانەدەدا بىر مەرە ھاوس مەن تۇرجار
پىرسىيارم دەكرىد باشە بۆچى؟ بەلام تۇرجار كە گەنوگۇمایدە كرىد
دەريارەى پارە قىسە كاندە كرىد. بەتپىسە پىوونى تەمەن مەن و ماينك
زىپىر پىاتىر مەن دەزىنى دەريارەى پارە و بئاعەكە مان رىياتىر بە ھىردە بوو
مەن ئىستاكىنە راپىرىم ھەيە دەريارەى كىتپە بە سودەكان و ژمىرىارى باج
و پىرئەر و رىتىشادەرى كارە ھەرەوزىەكان و ياكەوان و جامبىرى زەپو
زار و بەرھىنەر پۇژىكىيان باوكم پىنى گوتم " بۆچى مالى خۇمان
گەرەترىن و بەرھىنانە. بەلام مەن دەمگوت وايە بۆيە نەو بە ھىكارىە
بۆى پىكرەمەرە كە دەولەمەندەكان بىرپاىان وايە كەماليان ئەسىتە و
ھەزارەكان لايە بلىتپە.

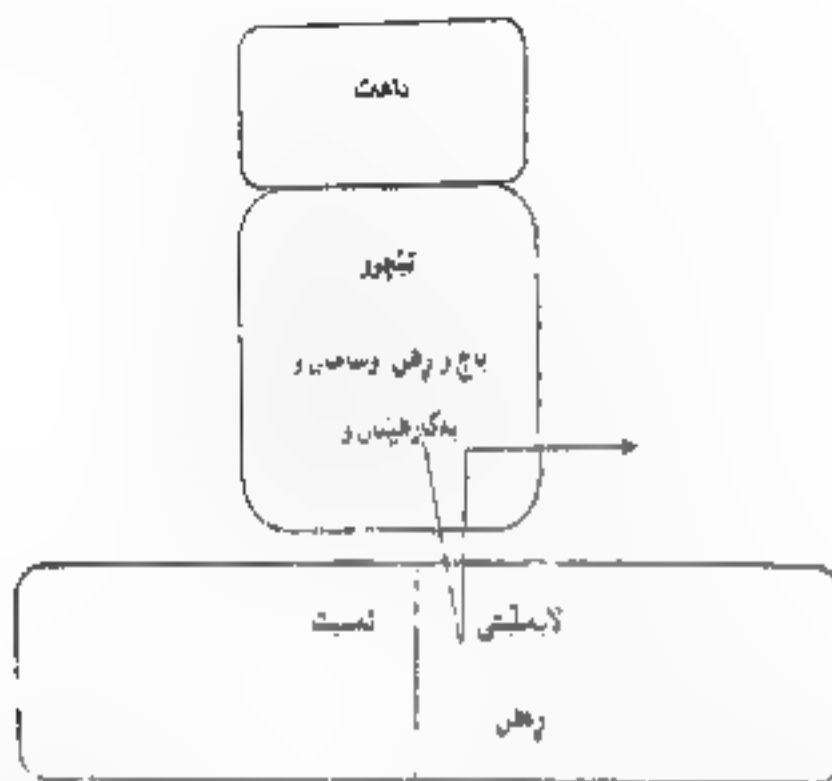
بلوکی دھولہ سہند

بلوکی ہزار

نصبت	لاپہلیتپ
	خانوماں

نصبت	لاپہلیتپ
خانوماں	

نہرت بہ پیردیمہوہ کہ پیشتر ہیلکاریمان کیشا دھرمارہی ناراستہی
 کاشفلہوہ دھجست بہ لام من زباتر پوسی دہکہمہ کہ تیچوون چوون چوون
 لہ گہل برون مہ جاوہنی خانو۔ خانوی گہورہ وانا تیچوی گہورہ۔ لیرہ
 کاشفلہوہ دھجستہ دھرموہ لہ ستوی تیچوون۔

لێرەدا هەموو ئەو تێچووانە ئێکە لە مالددا پەردەدات خستومانەتە پەرو،
 هەروەک پێشتر باسماکرد لایەتیی روات دەچونی پارە لە گێرفانی تو
 لێرەدا، کەپینی خانوی گەورە بریتییە لە لایەتیی چووکە دەبێت کۆمەڵی
 تێچوون مگرتە ئەستو، تانیستاش مەن بە رنگاری ئەو پەرو بۆچوونە دەبەهە
 کە دەلێن مالا ناتوانن بێتە ئەستو، مەن زۆریک لە خەلکی دەناسم
 حەربیان ئەوەیە بێنە وەهەرهێنەریکی گەورە، بوون بە حاوێنی مالی خۆت
 لە هیچ ناشرە، وانا واباشترە تو خانوویەکی مەگەری مۆ ئەوەی قێیدا بژی
 بەلام کێشەکی لێرەو دەست پێدەکات هەندێکەس خانوویەکی گەورە و
 نەز خۆش و گرانبەها دەکەیت لە مەکانەدا خانووەکە تانیستە ئەستو

دەپتەر لايىھىسى. چۈنكى ئەمە پارە لە گىرقايت دەرىجىسىدە، مەن ئەمە دەپتەر ئەمە لە چوارخالدا شىبىكە مەۋە ھەرچەندە زۆرۈك لە خەلى بەمە ئاپارنى چۈشكە يابەتتى خانو يابەتتىكى گىرگە. بۆيە ھەركاتى ئەمە ھەستە دروستىپور رەسىتى دىرى ئابورى پەرەۋ چەمەۋە دەچىت، مەن بە پىشى ئەزىمورى خىزم بۆم دەركەۋتە كە پارە ھۆكارە بۇ بىردىسى بە ھەستە سۇر.

۱. كاتى تۆكە ھان و دەكرىت دەپتەر پارە يەك بەدى كە پىشتەر ھەرگىز ھارەنى نەبوى وانا كاتى تۆ خانويەك دەكرى بە قىستى ۳۰ سال و ھەرمايگە ۋە بىر پارە دەدەيت بۇ پىكرەۋەدى قەرزە درىزخاپەنەكە ۲. پاشا تىچوتىكى كە زىادەيت، كە بىرتىە لە باجى سولەسەرنەن قەرزە تۆكرىۋتە لە وياقە كە خۇى لە خۇۋىدا كارىكە كە تىچىن بەرەۋ زىادەيتە بات. پاشا ئەم تىچوۋە لە موچەكەى دەپتەر. ھەتا پارەى خانەۋەكەى تەۋادەيت.

۳. باجى سەرۋەت و سامان، خىزانەكەم توشى شۇكىپور كاتى زانى باجى خانوۋەكە مان كە يىشتوتە ھەزەرمۇلار لە مانگىكدا. ئەكەتتىكى نىمە ھەنشىنپوۋىن. ئەم بوداۋە نىمەى تۆد نىگەرىگىدى و بىراردىن بۇ بەجىپىچىشنى خانەۋەكە.

۴. خانوۋ ھەمەۋىكاتى نىرخى بەرزىيە و بەھادارنىيە لە سال ۱۹۹۷ ھاورىيەكە نىرىكەى ملىۋىنىك ئۇلارى قەزىكرىپور بۇ كىرىنى خىس و بەلام دىۋاى خانوۋەكەى فرشتەۋە بە ۷۰۰,۰۰۰ ئۇلار.

۵. كەسەرەتۋىن لە دەستىدان بىرىتىيە لىۋەى دەرقەت ۋە لىكەن لە دەستىدەيت. ئەگەر تۆ پارەكەت دىۋە بە خانويەك و پارەى تۆد

به دهسته وه نه. نه و تۆ پيئوسته كار به باشي بگه يت بۆ نه وه ي پاره ي
زياتر ده سته و يت چونكه تېچوت زياده كات له جياتي نه وه ي
نه سیت زياد كات وهك پيشتر پوهما كړنوه له هېكاره كېدا. وهك
شيواړي چيني ناوهدی كاشفله وه كه چؤن كاشفله وه پودات له
دهاته كه ياتدا. نه گهر نيوه دوسه رخيړان و پاره كه تان وهك نه سیت
به كارده هينن له سه ره تاي دروستيووني خيړانه كه تان، زؤر
ناسانده بيت كه دواي به سه ر كيشه نابوريه كاسدا زالبين، مېدال كاسمان
بيړنه زانكو و خه رجي بۆ دابينكه ن، نه و نه سيته ي بنياندا سداوه
ياره تي دهره بۆ پر كړنوه ي تېچونه كن.

برپارېدا كه بېه و خاوه ن خانوي حزيان له بېس و خانويه كي گرابه ها،
كه نه مه زيانې بۆ سه ر تاكه كان ده بيت كه دابه شي ده كه مين بۆ سي خال
۱ له ده سته دلي كات چو كه نه توانرېت نه وكاته به كار به ترېت بۆ
كه شه دېن به نه سيته كي تر
۲ له ده سته دېن برپاره يه كي زؤر كه نه توانرېت نه م پاره به بۆ
وه به ره يمان به كار به ترېت.

من ناليم خانوي مه كړن به لو ده مه ویت تیتا بگه يه م كه جياوازي تېول
نه سیت و لايه ليبي بگه ن. پيش نه وه ي من به ویت حامويه ك بگرم ده بيت
له نه سیت تېكه بستمېتم و پاشان ناساده كړش سوړي كاشفله وه بۆ
تېچوي برپاره كه. برپاره نابوريه كه ي باوکی هه ژارم هه ميشه ده خه ري
ژياش چه سېن كه س يوو كه نه ماري ريت پيسا گيريا خولړنوه. لايه ني
تېچوي زيادي كړنوه له گه ل دهاته كه ي راتا هه رگير وه به ره يمان

نه کړېوه له نه سټه که ی و ات خاویه کی مه کړېوه بیدلېه کړی یار سووکی
یان هشتیکې تر که پاره بهر مه مدیتنت. له نه حامدا لایه بلیتی زاده کن
و دک رهمن و کارې قهرې و نه وشت به ی که پاره ت لیده ماتو و دک کړېو
سه پاره و موبایلی گرسبه ها و نه وشت به ی که پاره ی تیدا خه رج ده که پت
زیاتره له نه سټ. له م هکار په ی خواره وده نا پوت پونکراوه ته وه.

په پاری د لاری د پلوی ده ژرم

والد

سپرو

د لاری

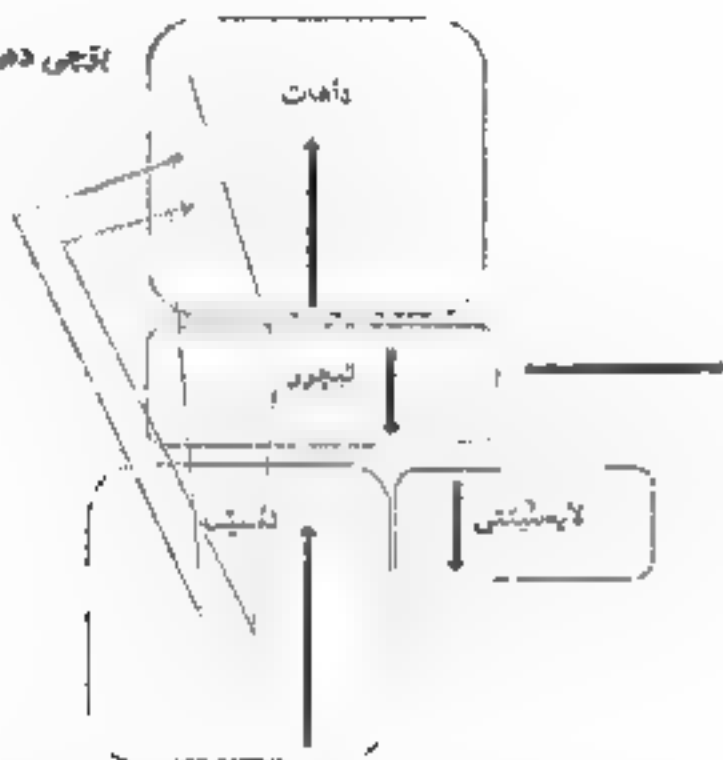
داری و پاره ی بروکی دولتمند له م هکار په ده ده خه به پروک
چون نه سټ زیاتره له لایه بلیت.

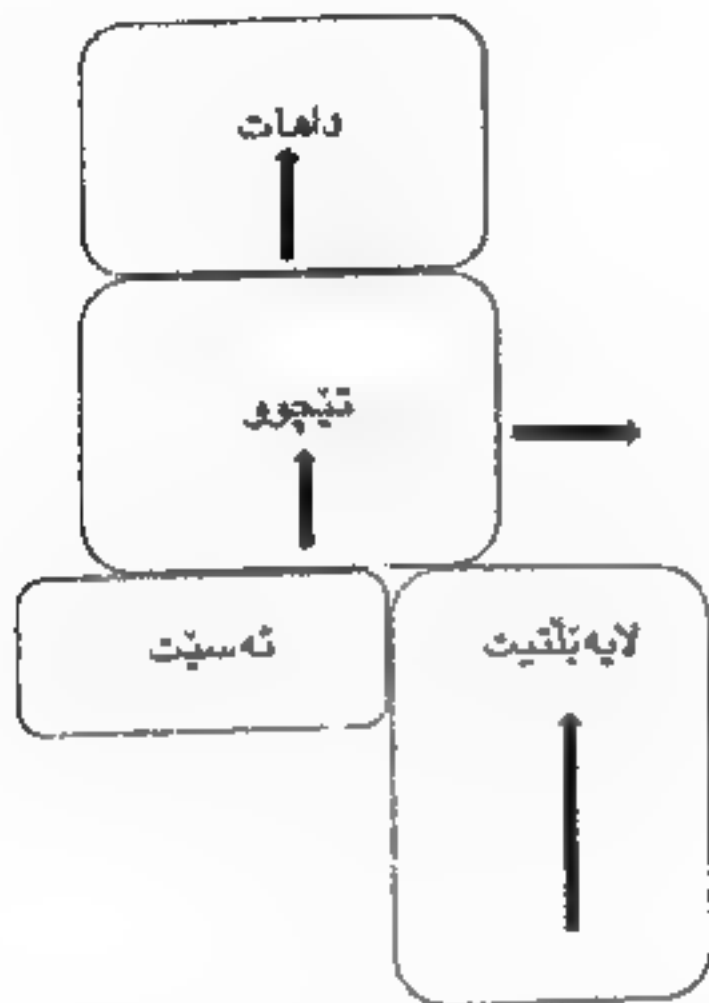
نہ سہ ہیکاریہ شہوہ دہردہ خسات کہ بڑچی باوکی دھولہ سہند
 دھولہ سہندہ؟ چونکہ پڑھی تیچوون و لایہ بلیش کہ ترہ لہ داهات بہ دلیمی
 نہ سہ وادہ کات کہ داهاتمان کویتہ وہ سہ رفنہ کریت. بہ زیادہوونی نہ سیت
 داهاتہ کہ مان زیاتر دہ بیت لہ پیشتر کہ نہ سہ سورتیک دروستہ کات بہرہ و
 زیادہوومین داهات.

ئه نجامی باوکی دهوله ندم دهوله مه ندیه

پۆچی دهوله سندن دهوله سندن دهیت؟

چینی ناوه نندی زۆری کات ئهم کێشه یان توشده ییت وانا گهی داهااته که یام زیاده کات له ریگهی موچه که یانه وه له گه ل زیاده یونه که به هاوبه شی له گه ل به ج و تنچووینکه وانا تیچووینه که مان زیاده ییت ئه گه ر داهاات زیادی کرد ئه مه چۆن ده ییت کاتی داهاات زیادی کرد خواست زیاده کات که خواست زیادیکرد تیچووین زیاده یی به یه کسانێ له گه ر ئه و موچه یه ی وه ری ده گریت ئه مه وه ت یاری په ییت ریسکه وایه که چینی ناوه نندی تییده که وین.

بۇچى چېيىن ئاۋەندى ھەمىشە لە كىشەى ئابورېدان؟

شېۋارى مامە لە لەگە لكردن لەگەل خانوۋەكەت شېۋارى ۋە بەرھىتە، بەلام
بەريادىۋونى بۈۋجەكەت ئەۋچىنە خانۋى تازە و خوشدەكېن وقەرزىكى
دردنپتە سەريان، ئەمە ھۆكارتكە بۇ ئەۋەى كە بۈۋارى ئابورېدان دايرەم
ناجىگرېشەت ۋە لە كىشە دايتەت ۋ ئابورېسەكى دىنباين سىيە. بە شىۋازىكى

بہرہ رسی لہوائیہ شہوان مویچہ وکارہ کے یان یا شعیبت بہ لام ہوکارہ
کپشہ کے یان دہگہ ریتہ وہ ہو کہ م زایاریان دہریارہ ی زانستی شایندہ
دہوای۔

له سالى ١٩٩٠ بېنگارمه كې زود پوښدا كه شه م بېنگارمه كاري كړي
پاسته خوې مه بوو له سهر ښاوري چيبي ماوه نند. كوميپاښاكاښېس پاره
خانه نشينيان نه هېشت به پېلاسي ٤٠١. خانه نشينين به ته واوه تي ل
كيشه دابوو و كه به شستوازيكيوو كه له وه پيش شستې وا پويسه دابوو
به تايبه تني كاريگريه كه ي له سهر چيبي ماوه نند هوه ديارمرو. به لام نه سړ
خه لكې نه و كيشه يان چاره سه ر كړدوه به چه ند ريگايه ك په كې له
ريگايانه كړيني پشكوره له كوپاښاكان و زياد دبووني وه به رهيڼ و
به پړزه يه كي زود تر له جاري پيشوو كه نه مه جموجولي كه وړه ي خسته
بار اړه وه. نه مړو به مړي دروست بووني كړيني پشكه وه مامه لي چيبي
ماوه ندي له گه ل كيته كاني ښاوري ښااستر كړدوه.

موچوول هاوند بوبوو شتیکی گشتی چوبک سه لاهه تیوو، گریارسی
 موچوول هاوند زقد سه رقا بوون سه کار کردن سه دانی ساج و رهس و
 پاشه که ونکودی پاره بق مدنه کانیاں و دانه وهیه پاره ی قهرزه که یان،
 نه واکاتیا نه بوو بق شه وهی بحرینس که چوون وه به رهیتان نه عاده دریت،
 نه وان ته مها پشند به سش به نه زموونی به ریوسه ری پیشکه کاس کومپایا
 لهه ره شه وهی موچوول پیک ها شه به چاند شتیوه حیاوازی وه به رهیتان،
 نه وان واهه سته کهس پاره که یان بته تریسه لهه رته وه نه وان شه و پاره ی
 له چاند جوره وه به رهیتاندا داده نیژن واتا پاره که ته مها بق به ک لایه نی
 وه به رهیتان تیوه، زقریه ی چسیه خوئنه واره که ی چسینی هاوه ندی به بی

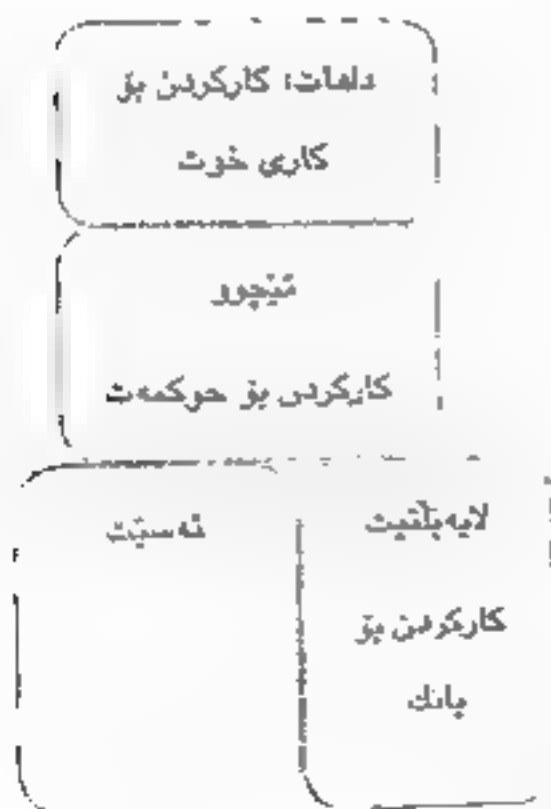
میکردند و دهانه خاوهن پشک له کومپانیاکان چونکه کاریکی سهلامهت و دوده له مه ترسی، به پیچه وانه ی له لایه ن به رتوبه ری نه م کاره وانا پیلاندانه ری نابوری و نه و که سامه ی نه م کارانه به رتوبه ده به ن.

ترجیدیا که به هوی نه بوونی زاتیاری ده ریاره ی بواری نابوریه چوکه نه م چپه نه بها کاره سه لامه به که هله ده برتیریت چونکه دلتیا به نه وان دیانه ریت بینه خاوه نکاری جویان هه رله به نه مه هه رله و قوناغه را ده مینه وه لایه بلتیان زیاد ده کات به پیچه نی نه سیت، نه بها داهاتی نه ون پشت ده به سیت به و موچه به ی وه ری ده گرن بویه کاری کاره ندی و کرکی لای نه وان زود بایه چی هه به .

نه مه به دری ژیانیان به رده وام ده بیت، نه وان نه و ده ره تانه نا قوزنه وه که بلیان دیته پیش، کارده که ن به باشی و پاره یان ده سته که ویت و له باج و نه رزدا هه مووی سه رغه ده که ن وانا ژیانیان وه ک بازنه به ک وایه هه رده ووباره ده بیتنه وه، من وه ک له به شه کامی ترده گوتومه گرگترین پاساکان مرینه به وه ی بتوانین جیوانی نیوان نه سیت و لایه بلیتی بکه یت، نه گه ر نه مه ت رانی قل نه و رتگه به هله ده برتیریت که له ریی نه سیتنه وه داهات زیاد بکه یت وانا قل لایه ن نه سیت هله ده برتیریت، نه م رتگه به به ره ده وه مه سدوونت ده بات، به هه لبراردنین نه م رتگه به و به رده وامبوونت و زیادبوونی هیلکاری نه سیت داهات و زیاد ده کات به بیتنه وه ی نیچو و له و زیاتریت

به رده وم به له سه ر که مکړنه وه ی رتزه ی لایه بلیتی و نیچوون نه م وه ره یان به مه لای چیتنی ناوه نجه وه وه ک وه ره هتد ریکی پر مه ترسیوا به به لام ۱۰۰ / بیمه ترسیه بۆ نمونه توده توانیت له رتگه ی ۵۰۰۰ دۆلار ۱۰۰۰۰۰ دۆلار به ده ست جینی وانا نه سیت نه م کاره ت بۆ ده کات

بە گرتە بەری رێگا کە ی و پارە کەت یۆ بەرەمەمدییت وەك پێشتر
 ناسمان کرد ئە سێت ئەو شتاتە نگرێتە وە کە پارە بێتێتە باوە لێ واتا سو
 تە کسێە دەکری و پارە ی پێپیدا دەکە ی یان پاسی ئە مە ئە سێتە، بەلام
 لایە بێتێت جیاوازی بۆمۆنە تۆ سە یارە یەکی شەخسی ئاخر مۆبیل
 دەکری ئە بێتە وە ی هیچ پارە یە پەیدا کات، ئەنھا بەس پارە سەزێدە کات
 ئە م کێشە یە چۆن بوودەدا کاتی کە حەلکی زانیاری تە و توپام بێە ئە سەر
 ئابوری و دارایی وە بەرەتێان ئەوان بە مە ترسی ناوی دە بەس.

کارمەند کار دەکا بۆ ئە م خالانە:

ئۆزىنى خەلك كاردەكەت بۇ موچىيەك پىان بولۇپ بە خاۋەن بازىرگاتى
خۇبان دولەتمەندبولۇپ. ئەم ھەولائەك كە تۆ تەيدەيت يارمەتى دەره
تۆسەركەوتنى خاۋەن كاروكان و خەششىمبولۇپ.

ئۆز كارىكەي بۇ حوكمەت، حوكمەت بەشەكەي خۇي دەيات لە موچەكەت
پېش ئەۋەي تۆ بېيىنىت، ونا ھەتا تۆ كار رىاترىكەيت ئەۋا پارەي رىاترى
دەندەكەيت و پىژەي باجىدىيان زىاتردەپىت كە لەلايەن حوكمەنەرە
لېيان ۋەردەگىرپىت.

كاردەكەيت بۇ بانك: پاش باجدان، تېچونى كەۋرە بىرىتە لە رەھنى
خان و قەرزدانەۋەي كرىن كرىدەيت كار.

كاتى تۆ كاردەكەيت پارەكەي تۆ دابەش دەپىت بەسەر ئەم سىلايەندە
راتا خاۋەنگار و حوكمەت و بانك.

ئەگەر تۆ پتەۋىت بېتە خاۋەنى كارى خۇت دەپىت. تۆ چۇن ئەم ئامانچە
بەدەست دەپىنىت؟ سەرەتا دەپىت رىپىرىت زىادكەيت دەريارەي

لاپىنى ئىبورى و بەكارھىناسى ئەۋ كرىي ۋەرى دەگرى لە بواری ئەسىتا
كاتى ئەسىت لە گەششەكردىداپە چۇن ئەۋ بېرە دەپىتە ھۇي
سەركەۋىتت؟ يان چى كاتى ئەۋان دەزان كە دولەمەندىن و سەركەۋىتون
و خاۋەن سەرمایەن.

ئەگەر ئەۋشدا من تىگەپىشتى خۇم ھەيە بۇ ئەسىت و لایەبلىت و
ئەۋەھا بۇ سامان. من ئەم فەكرەيەم لە كەسىك ۋەرگرتۋە بە ئاۋى بۆك
مېيىستە. ھەندىكى كە پىنى دەلىن كوت، ھەندىكى كە پىنى دەلىن
بايىست، چەند سال لەمەۋ پىش ئەۋ دىۋى مۇلتى كرىمبولۇپ كارى
دەبەرىيان لە سالى ۱۹۶۱. لە داۋاكرىيەكەيدا ئەۋ ماسى سامانەكەت و

دەلىت. لە سەرەتادا كەمىك ئالتۇرە بەلام پاش خويىندىنەۋەى وانا مىنىت
 وانا تولىنى كەسايەتى كە تاچەن تولىنى ھەپە بۇماسەۋە، وانا ئەگەر تۇ
 كارەكەى ئايا تۇ ئەتولىنى بۇماسەۋەى چەندىك بەردەوامىت؟ وانا لە بىرى
 تولىنى تابورىيەۋە، ئەمە جىلۋارى ئەسەت و لايە بلىتەن بۇ دەردەجات.
 بىرى ساماسى كاش ھەۋە ئەسەت بەرۋورد دەكرىت بە ھىلكارى تىچۈر، با
 نەۋىيەك بىنپەۋە، مە كاشەۋەم ھەپە لە ئەسەتەۋە وانا مانگاسە
 ۱۰۰۰ دۆلارم ھەپە بەلام تىچۈرى مانگاسەم ۲۰۰۰ ھەزىلارە، ئايا سامان
 چە؟ باسەرەتا بگەرپىيەۋە بۇ نەۋەكەى پىشۋ بۇكلىستەر ھەۋەلەرىك
 كە كوتى ئايا چەد پۇزىتر تۇ دەتولىنى خۇت راگرى بەبى مۇچە؟ لىرەدا
 مەبەستى نەۋەپە كە ئپ ئەگەر تۇ مۇچەكەت ئەمىنىت ئەتولىنى بەبى
 نەۋە بىت، ئىمە لە ھىگەكەد ۲۰ پۇمەن ھەى بەگۈرەى پىناسەكەبىت
 ئەۋدەتولىنى ھەتا نەۋەى مانگەكە خۇى راگرىت، وانا ۱۰۰۰ دۆلارەكە بۇ
 ۱۵ پۇز بەلام ئەۋ تىچۈرى ۲۰۰۰ دۆلارە، بەلام كاتى ئەگەر تۇ ۲۰۰۰ دۆلار
 بەدەستىنى لە پىتى ئەسەتەۋە ئەۋا تۇ كەسىكى خاۋە ساماندارى، تۇ
 ئىستە ساماندارى بەلام دەۋلە مەندىم، مەن تۇ ئىستە كەسىكى كە خەۋەنى
 داماتى لە رىگەى ئەسەتەۋە وانا داماتەكەت بەشى تىچۈرەكەت
 بەزىاۋەۋە دەكەت.

ئەگەر مەن بەۋىت بىرى تىچۈرۈم بەررىكەمەۋە دەبىت بە ھاۋىەش لەگەن
 ئەۋەدا ئاستى ھىلكارى ئەسەت كاشفەۋە بەررىكەمەۋە، بۇنەۋەى
 سامانەكەم پارىزراۋىت، ئەگەر بەردەوامىكە لەسەر ئەمە مەن دەتولىنى
 تابورىيەكى ناسەرىيەخۇۋە بىمە تابورىيەكى سەرىخۇ، وانا ئەگەر وار
 لەكارەكەم مەم دەتولىنى تىچۈرى مانگەكەم دابىنەكەم، ئەۋرەگەى

نه سینه وه. به کتکی ترله و امانحه کم بریتیه له دوو پاره به کارهیتاب وهی
 نه و پاره به له بواریکی وه به رهیتابدا که یقوانیت قازانجی تبدانگهیت،
 به نه نعامداسی نام کاره نه سیتان زیاتر ده بیئت. واتا نه گهر تنق تواییت
 سه ربه خوی نابووریت هه بیئت پاشان نه گهر کارنه که ی هه رده توانی
 تیچووندا بینک بیت، نه و پاره ی ده سقت ده که ویت نه و تواییت سه رفیکه بیت
 له برالیکدا که نه سیئت بیئت واتا پاره ت لینی ده سحکه ویت پاشام
 نه و توانی ده وله مندی بیت و هه رجه که ت که میتیه وه. واتا سه رچاره ی
 داهم زیاتر ده بیئت به به راورد به کاری پیشوم که ته بها به کی سه رچاره م
 هه بور و به شی خه رجه که ی به باشی نه ده کردم نه گهر به رده وام نه و
 پاره ی به ده سستی ده هییم بیخه مه بواری بازرگانی وه به رهیتاب وه نه و
 ده ترامم سامانه کم زورتر کم.

نام سی تیبینیت بیمه چیت.

ده وله مه ند نه سیئت بنیاد ده بیئت.

• هه ژار ته نها تیچوووی هه به.

• چینین ناوه مدی ته نها به لایه بلایتیت کار ده که ن به لام و ده زان
 نه سینه.

نایا چۆن من بیمه خاوه ن بازرگانی خوم؟ وه لاهه که ی چه؟ گوینه
 نامۆزگاریه کانی مۆماله بگره.

مەشھى چۈرەم

ۋاھى سىيەم

بازارگانى خۇت بەرەۋ پىش بەرە

لە سالى ۱۹۷۴ يەى كىزۇس كە ئاسىر بولۇپ بە ئۆزە رەۋەى ماک دۇنلۇس
 گوتارى بۇ خوتىكارانى رەۋكۇ تىكسا لە ئوستىندە دات. پاشا لە وتارىن
 و گىنوگوكىرىن لە سەربورى دەروناسى و پىنگە يامدى گە نەكەن كىس
 يەكى لە ھادىي خۇشە يوستەكەنم بولۇ، لەگەل خوتىكارەكان داۋامى ب
 پىش كىرد ئەگەر كاتى ھەيىت دەمانەۋىت ھەنەك كات بەپەكە
 بەرەسەر، ئەر پارىسول، لە كۆرەكەدا كە بانگىز كرابول، پىرسبارىكى كىرد
 گوتى "تايام ئىستىنا لە چى بازارگانىيە كدام؟ ھەمووكان پىكەين كەنەم
 پىرسبارەى كىرد ۋامەزاسى شىتتورە بەلام دوۋىارە پىرسبارەكى
 دوۋىارە كىرد كەس ۋەلامى نەدايەۋە بەلام پەكىك ل قونايە بوپەرەك
 گوتى "كى نارايىت بە ھىيەدا كە تۇ كاردەكەى لە رىستۇرانت و
 ھەمبەرگەر لەۋلامىدا گوتى بەپىرەكەم مەن بازارگانى ناكەم بە
 ھەمبەرگەرەۋە بەلكو مەن ھاۋەنى مىكو ساماسى خۇم.

كىسسى ھاۋىم گوتى "رى بە ھاۋەى چەند كاتى بىرۋەكەكى ھى
 شىكرەۋە دەريارەى پىلى بازارگانى بە بىرۋە بۇچوسى نەم بازارگىس

سهرپشڪ بریتیه له فروشتنی هه مبه گر به مارگاسیه کی سهریه خو. به لام
 هم له کانی بازرگانیدا گرنگترین شت به لایه وه شوین و ناوچه ی کاره
 باررگانیه که بموو. تهو به پاستی له بواری حابره وه مولک تنگه یشتبوو
 دهیگه ت ناوچه گرنگترین فاکتوره بو کردنی بازرگانی. به شیوازیکی
 پنچیه ی نه گره که سی تیگات له باررگانی سهرپشک که برسیه له
 ده سته وتنی قازانچ و خیره که ی و کپین. نیمه ده ماهه ویت نه وه
 روئیکه یه وه که په ی خاوه نی ملک کی زوره له جیهان و له تاییه تی له
 نه مریکا وانا بوونی مولک له شوینی باشدا کاری گره ی هیه له بواری
 بازرگان. په کیک له وانه کان که کیس هاوریم فیزیبوره ده رباره ی بازرگان
 بریتیه له سووی مولکو خابره وه وانا نه وئیستا خاوه نی خه سلی
 خزیه نیت. به پای نه و بازرگانی پاسته قنه بریتیه له و مه لکه ی که نه و نیتیدا
 بازرگای ده کات.

وهک له به شی پېشوودا باسما نکره که هیلکارزکان و چینین ناوه ندی که
 نه بها کار بق سی لایه نده که ن وهک سهره تا بو خاوه نکاره کان پاشان دانی
 بچ به حوکمه ت دانه وه ی قهرز به ماکه کان. نه و وانه ی که ره یس فیزی
 قوتاییه کانی کرد له راکو ی تیگسا باوکه دهوله مهنده که م فیزی می و
 هایکی کرد، که بین به خاوه نی کاری خوت، په کپک له کیشه کانی شادوری
 بریتیه له وه ی خه لکی به سریزی ژیاپس کار ده که ن بو که سانیتز مهک بو
 خوین.

له م هیکاریه دا زیاتر بیر و مق چوبکامی رپس پونده که یه وه

پسپۆریەکی ئەوان لەوانیە بیاکاتیە باکەوان مەلام ئەوان پیتیستەیان
بەرەبە کە بنیە خواوەن کاری خۆیان.

رای کرۆس، یۆ جیاوازی نێوان پسپۆری و خواوەنکاری حۆی بۆچوینێک
دەجاتە پوو دەتێت "پسپۆری من هەمیشە هەمان شتیو، وێنا ئەو کاتە ی
کەم فرۆشیاریووم مێک شەیکم دەفرۆشت و پشان هەمبەرگەر ئەمە
پسپۆری مە. بەلام بازرگانی ن و بوون بەخواوەن سەرمانیە خۆم بریتیە
لە نەرژ و خان و مەل بەشیوازی ئەسێت کە داھاتیکی زۆرم
دەسندەکەوێت.

کێشە ی قوتابخانە لەو دایە کە یۆ چس بخوێنی دەبێت بەو، ئەگەر
تۆ بخوێنی بە یاسا ئەوا لە داھاتود، دەبێتە دانو، وێنا غەلەکە ئەو یە
بە هەر بابەتیکدا بخوێنی دەبێت بەو، بەلام تێمە بوازی بازرگانیمان
بوون بەخواوەن کاری خۆتان بەیڕگێردو بە قوتابخانە، وێنا ئەوان
کار دەکەن یۆ چەند کەشتیکی تر کە پێتە خواوەن کار و بازرگانی خۆیان،
بۆ ئەو ی پێتە خواوەنکاری خۆت و دۆلە مەسبیت دەبێت دەبێت ئەو
بیرگەریو بەگزیی دەربارە ی کارکرد دەت خۆت بیریکەینو، کە پێتە
خاوەن کاری خۆت لە جیاتی ئەو ی کار یۆ خەلکی تر مەکەیت،
بازرگانیەکی تۆ دەخوێتەو بە دەوری ئەسێتە کە دا، بە پیچەوانیە
هێنکاری داھات. وەک پێشتر پوونماکردو یە لە جیاوازی نێوان ئەسیت و
لایەبلی و تێگەشتن لە ئەسیت، دۆلە مەند چەخت دەکاتەو سەر
هێنکاری ئەسیت لەکاتی کدا کە کەسانی تر خەخت دەکەنەو سەر
داھاتەیان.

بۆيە نۆرىيە كات گونىيىسى تەرەدەن كە " دەلىل تېمە مۇچەي
 زياترمار دەۋىت. " بۆيە مەن پىيۇستە بېچەۋە بۆ قوتابچانە و بخوئىم بۆ
 ئەۋەي لە رىگەي بېۋانامەكەمەۋە پارەكەم زىادىكات. پاشان مەن كار ب
 قورسىدەكەم نۆرىيە كات بۆ ئەۋەي لە كارىكى ماش وەرگىرىم واتا
 ئەگەر مەن دەكرام يان كارەكەم بەدلىنەبۇر دەگەرەم بۆ كىرىكى نىرە
 مۇچەكەي نۆرە.

نۆرەدا دەمانەۋىت بىر بۆچۈنى رەپس بىخەنەۋر، بەلام ئەگەر تۆم
 كەسە تىگە يىشتىتى ئەۋا تۆ ھىشتا بىر كىرەۋەي ئەۋەت نىبە كە بىتە
 خاۋەن بازىرگان و كارى. بەپاي ئەم دەۋىت تۆ جەخت بىكە پتەۋ سەر
 ھىنكارى داھات كە پارمەنى دەرتە بۆ ئەۋەي ئەۋ نامرارانەي كە ئەسەت
 دىۋستەكات بىتە خاۋەنى.

نۆرىيە خەلگى بۆيە ھەزەن چۈنگە ئەۋاۋ واپىيان بەخۇيان
 ھوردىۋە كە ماتۋان بەرنىگارى مەنرەسەكاسى ئەمكارە بىۋە واتا ئەگەر
 ئەۋاۋ بىبە خارەن كارى خۇيان تۆشى زىيەتكن ناتۋەن بەرگە بگىر ھەر
 لەبەر ئەم خالى ئەۋان دەياسەۋىت بە سەلامەتى كارىگەن و پارەپس
 دەسكەۋىت ۋەك ۋەرگىتى مۇچىيە مانگانە.

كاتى قەبرىلىكى بىنكارى پودەدات تۆرىك لە كىرىكارەگان ئەشتانەي
 كە خۇيان ناۋيانقاۋە ئەسەت تۆشى كىشە ياندەكات، بۆنمورە خىنور
 سەيارە ، كە ئەمانە مانگانە پىيۇسنىان بەخەرجىيە يان تەۋىيارىيەي كە
 كىرۋىيانە بە چەندەھا ۱۰۰۰ نۆلار بەلام ئىستە ھىچ بەھايەكى نىبە بۆ
 ئەۋان، چۈنگە ئەۋان تەنھا پىشتىيانە بە مۇچە و خاۋەنشىيىن بەستېۋ
 كە ئەۋە ئەما ئەۋان ماتۋان بەرگە بگىر ئەۋ قەبرىانەدا

وای دابنی زۆریک له ئیمه نه و فۆرمه پرده کهینهوه که مۆ فەرر کردی
پاره به بانق بۆ کرپی سهیاره و خاوه. نه مه سوده که ی له پرووی بیت
زرسوه گرنگه چونکه به شیکه له بیت ورس. چونکه هه مکاری باسکی و
زمین یاریه که ڕنگه ده دات به نه سیستی که سه کان.

به لام پۆزییک دیت قه رزار ده بی و بنچینه ی ئابوریته له زۆک ده بیته
چونکه ئیمه زۆر شت زیاده که یین وهک گولف کلوپ و کتیپ و سیدیپۆ و
تهله فیزۆ و جلو به رگ و پینلاو نه و شتایه ی تر که کاریگر یان هه به
له سه ر زیاد بووی هلکاری نه سیته. من نیگه ران ده بم کاتییک که سی ده لیت
که بیت ورس وانا ملیۆمییک دۆلار یان هه رچه به کی به هادار چونکه کاتی تۆ
نه شته ده فرۆشی که نه سیته نه و نه و ده ستکه وته ده بیته باجی
لێده یته خه لکی خۆیاں حسقوته قه یرانییک که و ده و کاتی که ته بها
کار ده که ن له سه ر دهاتی ماوه کورت وانا نه وان نه سیته خۆیاں ده فرۆشن
به به هبه کی که م که لیسنکراوه له بالاس شینه که یانه. یان ده ستکه وتی
ئه م فرۆشننه باجی لێده دریته. له به ر نه وه کاتی که حوکمه ت باجی خۆی
ده بات ده بیته هۆی که موسی بیری پاره یکه نه دانه وه ی قه رزه که. بۆیه
بیت ورس زۆر به های که مته له وه ی بیری لێده که یته وه.

خۆت بیه به خاوه ن کاری خۆت ده ستبه کاریه و نه وشتایه ی نه سیته
بیان کره و دوور که وه ره وه له وانه ی که نه سیته یین. وهک کرپی سه یار
به ئاره که هیناته ده ره وه له مه تره ز هه رخێرا ۲۵٪ نرخه که ی له ده ست
ده دات نه مانه نه سیته یین ته گه ر بانکیش نه مه ت بۆ بکات به قیصه ت. مۆ
که نه کاشش پییوسته که ته چون که مبه که نه وه و به چیه به کی ئابوری
نه سیته بیاده یین. مۆ نه و که ده خانه ی که له مالی باوکیامدا ده ژین

پېتىۋىستە كە قىزىرىش دەرىجىسى جىياۋزى ئەسلىتە ۋەلايەتلىك ۋاتى
 كەمچىلەن بىلەن ئەسلىتىش بىچىمىدىن ھەيئەت كاتى ھۈسەيىن كەم
 مىندالىيەت دەرىجىسى ۋە ھۈسەيىن بىلەن ھۈسەيىن ئەسلىتە ۋەلايەتلىك
 چۈنكى مەن قۇرۇش ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كە ھۈسەيىن كەمچىلەن ۋەلايەتلىك
 قەرزلىرىنى قۇرۇش كە كەتتىڭىز قۇرۇش ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەم
 ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەم
 بەجىدە ھەيئەتلىك ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن ۋەلايەتلىك
 قۇرۇش ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەم
 دەرىجىسى ئەسلىتە ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن ۋەلايەتلىك

۱. يارىغانى ئەۋەتەلگەن ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن ۋەلايەتلىك

لەشۋىنىڭ كارت كەمچىلەن ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن

۲. پىشەك ۋەلايەتلىك

۳. پەيماكان

۴. پىشەك

۵. بەرھەمچىلىك ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن

۶. بەلگەنامە ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن

۷. ھەرىكەتچىلىك ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن

ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن
 ئەسلىتە ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن ۋەلايەتلىك ھۈسەيىن كەمچىلەن
 ئاماللىق چاۋىرىيەن كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن
 ھەمىشە ھەلەلەۋە كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن
 ھەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن ھۈسەيىن كەمچىلەن

بەدەگۆرا بەرلەمبەر خان ئەرزە بۆ یە ھەرکەسێک پرسی لە خان ئەرزە بێت
 نەو ھەرگیز نایانکریت. من حۆم جەزم لە کۆمپانیایەکی ھاویەشە لەبەر
 ئەوەی پێشتر من وەبەرھێندبووم. واتا لەسەرەتاکانی ژيانم من کارم بۆ
 چەندین پێخراوکسەرئووە وەک (STANDART OIL OF
 CALIFORNIA, the U. S marine crops, Xerox corp
 من کاتێکی نۆد خۆشەم لەگەڵ ئەو نا بەسەرئووە، بەلام من پیاوکی
 کۆمپانیایکانیم من دەمەوی کاری کۆمپانیایەکەم بەلام بەسەر بەخۆی ئەک
 وەک کریکار کاری تێدا بکەم.

بەلای منەو کەپیش ئەرزەو خانەوێکە وەک کۆمپانیایەکی بچوک وابوو بۆ
 من. بەلام لەوانەیە من پۆژێک بە ئەوای کاری کۆمپانیایەکەم بەشیوەیەکی
 گشتی. خەلکی زۆریکیان دەترسن لە کێشەکانی ئەرزە خان وانا ئەو
 کێشەکانی کەتوشیان دەبێت. بەلام من جەزم لەم جۆرە کارانەپە
 بەپێچەوانەی خەلکی کە لەمە دەترسن کە بەمەترسی ناوی دەبن. بەلام
 مەترسەکانی ئەم کارە کارگەری نیە ئەگەر ئێوە بەرھێمەکی حۆت
 خۆشبوویت و لێبێتێگەیت. لەگەڵ کۆمپانیای بچووکە کا ستراتیجی
 وەبەرھێنام من گەشتم کرد بۆ دەرەوێ ئەرزە و خان لەو سالدادا وانا
 باررگانی ئەرزە و خانووەکەم لە بچووکەو دەستی پێکر پاشان وەردە
 وەردە سامانەکەم زیادێ کرد بەلام من باجم کەمی دەدات یان نوام
 دەخست مەتا بەھاکەمی بە شێوازیکی دراماتیکی بەرز دەسەووە. وانا من
 سویدی ئەرزەو خانەوێکەم لە حاران زیدتر دەپاراست.

بۆ چەند سالێ دەبێت کارم دەکرد بۆ کۆمپانیای مارین کرۆپۆکس و
 خێروکس. من ئەو کارەم دەکر کە باوکی دەرلەمەندەکەم فێرئووەبووم.

من لەسەر كارەكەم بەردەوام بووم بەلام ھەر لە مەشكەمبوو كە جەننەت
 حۆم بېمە خاوەن كەرى حۆم ھەيكارى ئەسەتەم زىاتەر چالاكەدەرو مر
 رياتەر بازرگانەم بە خەسەروە و تەرزەوە دەكرد بە بەراورد مە چەشكى
 كۆمپانىيائى كارەكەمى تر بەلام ياۋكە دولەتەمەنكەم ھەميشە جەس
 لەسەر زاسەتى ئابورى دەكردەوە. يەكەك لە شەقەتەى بەباشى فەزەسوم
 بىرەتەت بوولە بوارى ژمەتريار و بەرپۆە بەردەس پارەكەمبوو. واباشتەروى
 م بەباشى شەكارى وەبەرەتەنەكەم و لەكوتەيدا دەستكەم بە بىنپاسەس
 كۆمپانىيائى حۆم من ھەرگىز كەسەم ھەدەوە كەكۆمپانىيائى دەمەرزەتەت
 ھەتا خۆيان بە تەواى ئەياوېستەو. مە دەزانم كە كۆمپانىيائى چۆ
 بەرپۆەدەبەتەت بۆيە بۆيە ئاوات ناخەزم ئەم ئەركە كەسانەكى تەريگە
 ئەستۆ چۆنكە گرەنە. كۆمپەت بۆ ئەو كەسانە كە بەدواى دامەزراندە
 دەگەرن بەلام بەدەستى ناھەتەن. لەو كاتەدا بۆ ئەوان دامەزراندەس
 كۆمپانىيائى دەتە چارەسەر. بەلام سەم چەمەد سالى پابەرەوود بە
 كۆمپانىيائى كە دامەزرەووتق پان شەكستى ھاررد وانا لە ۱۰ كۆمپانىيائى
 يەكەدەى سەرگەوتوويو. مە پەشەتەتەتەتەتەت ئەو كارە ئەنجامەدەت
 ئەگەرتق دامەزراندەنى كۆمپەت تەبا خوليا و ئاواتە.

گەرنگ ئەو پەتەتق بەردەوامەت لەسەر كار و بىرى سوون بەخاوەن
 كارەخۆت. كانەك كە مە پەتەت دەتەتق بەردەوامەت لەسەر بىرەكەى بوود
 بەخاوەن بازرەكەمى خۆت. مە سەستەم ئەو پەتەت كە ئەسەتەت بىنپاسەتەت
 ھەيكارىيەكەى بە مەھىرى بھەتەتەو. ئەگەر دۆلەتەت بچەتەتەت ناوى ھەرگە
 نايتەدەرەو. كەمەك بىر لەمە مەكەرەو. ئەگەر ئەو دۆلەتەتەتەتەت
 ھەيكارى ئەسەتەتەو. ئەو وەك ھەمەسەتەت وائە بۆتق كە كارت بۆ مەت

به کیکتر له سوده کانی ۲۴ کارتر کارت بق دهکات پاره بهرهمده هینیت.
بق نام جارهش دووباره ی دهکه مه وه بهرده وامبه له سهر کارهکات و به
به باشتین کارکه ر له کاری خوت دا، هلکاری نه سیتی به به هیری
به پله وه

کاتیک که کاشفله وه به ناشی گه شه دهکات، بق دهتوایت همدیک له
هیکارای ده پیت خوشگوزه راسی پیامکریت، جیاواریه کی میوان هزار و
دهوله مه مد نه وه په که دهوله مه ند نام باجه تی خوشگوزه راسیانه له دوایدا
دهکریت، به لام هزار له سهره تا دا، وهک کرینی مال و نالتون و گه وهرو
سه یاره) نه وان وهک دهوله مه مد دهرده که ون به لاوله راستیتدا نه وان
دهوله مه ندین، به لگو له قه زاریدا نو قومبوون، به لام خه لکی دهوله مه ند
له پیشدا هلکاری نه سیت سیاتده میت و دهاتی خوی زیاتدهکات پاشان
هشگوره راسیه کاسی زیان دهکریت.

خه لکی هزار راسته و خق پاره که ی به ده ستهینا ده چیت نه و شتانه
دهکریت، باشتین هه دی کاتی وه ده ستهیت که هیکاری نه سیت سیاتده میت
و دهاتو زیاردی کردبیت، له و پاره ی به ده ستهیده میت نه توانی نه وه
به به تانه بکریت، بق نمووه، کاتیک من و خیرانه کم پاره یه کی زیاده مان
ده پیت له نه و حانویه که به کریمانداوه، پاشان هاوسه ره که م
سه یاره یه کی گران به ها دهکریت، نام کرداره ی هاوسه رم نایتته مه ترسی
بق سهر داهاتمان، چریکه نه و پاره یه له نه سیتته وه به ده ستهان هاوردوه
واتا له کریی خاوه که وه. نام نموونه به دهرجهری باسه که ی پیشومه واتا
حیاوانی میوان هزار و دهوله مه ند له کرییدا، واتا نه و چاوه ریی کریوه بق
۴ سال هه تا سه یاره یه کی کریوه له کریی خاوه که مان، به لام هزار ختزار

چی دەستگەرتت دەچیت دەیکرتت. نۆیه ئەم سەیارە پاداشتیکی
ئەسیتە. راستە ئەم سەیارە گرامبە هاپە بە لۆن بۆ ئەم کیشەیی نیە. چونکە
ئەم ئەقلى زانستی بەکار هەوردوووە لە کارەکهیدا. ئەم بابەتەى باسمانکرد
بۆ خەلکی هەزار کیشەى زۆری سوسسکردوو و پۆتە هۆی ئەوەى باری
سەرشانیان گرانتریت.

بەشی پینجەم

وانەى چوار

ھىژوى باج و ھىژى ھاوبەشى

دەريە مامۇسنا لە قوناخاھ چىرۆكىكى خوش بۆ دەگىزىيەو
دەريەى رۆين ھود، ئەو بە كەسىكى قارەمان و دلسۆز ناوى دەھىنا.
رۆين ھود كەسىكىو كە پارەى لە خەلكى دولەمەند و خاھ دانەكان
دەريى و دەپدايە خەلكى ھەزار. بەلام باوکی دولەمەند بە رۆين ھودى
دەگوت "كەسىكى ماراپاست ناوى دەبرد. چەندەھا سالدەبىت رۆين ھود
نەمارە، بەلام شۆپەكەوتوكاسى ھىشتا ھەردەژىن. واتا چۆن؟ من ئۆد
گويىستى ئەم وتىەدەم" بۆچى خەلكى دولەمەند پارە مادن بە
ھەزار؟ پان دولەمەند لەبرى ھەزار باحېدات "ئەم بىر و بۆچونەى رۆيس،
كە پارە دزىنە لە دولەمەند و پىتەسى بە ھەزارە بۆتە ھۆكارى كىشە بۆ
چىنن دەندى و ھەزارەكان لەبەر ئەم كارەى رۆيس خەلكى چىنن
ناوەند ھاجى زاياتريسان لە سەردەدەترا و دولەمەندەكە ھاجى
لێوەرەدەگىرا، ئەو چىنى ناوەند بوو، بەتايەنى چىنە خوێنەوارەكە كە
كۆش بۆ ھەزارەكە دايەندەكرد.

بۆ ئەوەیە زیاتر تەنگین کە چۆن ئەم شتەمە رویامدا، دەبێت بگەڕێتەوە
بۆ مێژوو، پێوستە ئێمە سەیری مێژوی باجیکەین بۆ ئەم رابەر
دەگەڕێتەوە بۆ لای ناوکی دولە مەندە کەم. چونکە ئەو رابەری مەزەر
دەربارەی مێژوی خۆتەن و باج.

باوکی دەولە مەندە کەم بۆ من و هایکی پوکیرو، ئەمەریک و ئنگراند
لە نەچە دا سیستەمی باحیان ئەبوو. ئەها بەشتوویەکی گەتی بوو. واتا
ئەگەر ئەو شەڕێک پویدایە ئەو کات باحیان وەردەگرت، بۆ سوو
پاشاکانی ئەو سەردەمی بەریتانیا سیستەمی باحیان حێبە جێکە کاتێ
دژی نیپۆلۆن لە ساڵی ۱۷۹۹ بۆ ۱۸۱۸ جەنگ. هەر هەمان پوداوە
ئەمەریکا رویدا لە شەڕی ناوخوا لە ساڵی ۱۸۶۱ بۆ ۱۸۶۵ ئەمە
باسمانکر ئەها شینوارێکی کاتی بوو، بەلام لە ساڵی ۱۸۷۴ سیستەمی
باجی داهاات لە ئینگلەند جێبە جێکرا لە ساڵی ۱۹۱۲ لە ئەمەریکا
سیستەمی باجی داهاات سەپێترا. بەلام لە پێشدا ئەمەریکا دژی باج بوو،
بەتایبەتی کاتی کە لە ژێر دەسەلاتی بەریتانیا بوو، کە باجی چی
سە پاندبوو بە سەر خەلکی ئەمەریکا، هەر ئەم سیستەمە وابکرد کە
پوداوی بۆ مستق پویدات و بوو دیشکی سەرەتای خۆرشی ئەمەریکا،
ئەمە شەڕێ نزیکی ۵۰ ساڵی خایەند لە نێوان ئەمەریکا و بەریتانیا، ئەمە
هەمووی لە بەر ئەوە بوو کە ئەوان ئەو سیستەمی باجەیان پەنکەردەو

ناوکی دەولە مەندە کەم دەبووست بۆ مان پوکیکاتەو، کە هەردو
سیستەمی باج دژی دەولە مەندە کاندوو. واتا کە سیستەمی باج
دروستوو، سەرەتا دەگوێرا "ئەها بۆ دەولە مەندە کانه، بەلام لە دویدا
بە سەر زۆرینەی خەلک سەپێترا. واتا سەرەتا دەنگ کۆکریوە بۆ

پہ سہنگردنی یاسای دہستوری باج نئی دھولہ مہندکان، مہلام لہ لوایدا
 تہم سیستہ مہ مہوویاتی گرتہ و، واتا چینی ماوند و مہزارکان پیش
 تہوی کہ جوکہ مہ بہم ماجہ راہات تیر نہ یثوانی دہستہ رداری بیت.
 پرکدہ ولہ مہندہ کم پیگوتہ: "من و باوکت تہولو پیچہوانی بہکترہ
 "چونکہ تہو لہ بیوکرانہ کانہ و مہن لہ سہرمایہ دارہکان تہمہ
 مہردوہکان مان دہاتمان مہیہ، بہلام بہ شیواریکی جیاواز تہو دہاتی ہوی
 رہدہ گریٹ و سہریدہ کات و قہرزی مہوہ گورت دہدات بہ خہلکی.
 پتخراویکی زدر گہرہی پتکھتہاوہ بق خوی، لہ بتو جوکہ تہد، ریزیکی
 زدی لیدہ گبری. من چہندیک دہدہ مہ بہ خہلکی بہ قہر تہوندہ زیائر
 مہولہ دہم بق تہوی زیائر بہ دہستہیم مہر لہ بہر تہم مہکارانہ من تہو
 کہ ساہہ خوشناریت کہ کار بق جوکہ تہد کہن. بہلکو و بہرہیتہ رہ کام
 خوشدہویت. چونکہ تہوان دہرمایہ مہاری باررگانی تہداین جیاوزہ.
 مہد جوکہ تہ گہشہکات پیوسستی بہ باجی زیائر بق پپرکینہ وہی
 پتدایوستیہکانی.

پرک دھولہ مہندہ کم سراوی وایو، کہ جوکہ تہ پیوسستہ یارمہتی
 خہلکی بدات. تہو حقن فیتجیرہل کہنہ دی سہرؤکس تہمہریکای خوش
 دہیوسست، بہ تاییہتی بیرؤکی تاشتی کورپس. تہو و دایکس وک
 حڑہ حشیک کاریان دہکرد بق تہم پتخراوہ لہ مایزیا و تاییہد و
 سیپیدس لہ پتخراوی تاشتی کورپس تہو مہمیشہ لہ مہولہ ابو بق
 خرمہ تکرد و ریادکریمی موچہ کہیان مہ تاییہتی بق تہو کہ سببہ کہ
 کاریان بق دہکر و لہ زانکویون.

من که دەسالان جووم، دەچووم بۆ لای ناوکه ددوله مەسە که م، ئامێرکاری
 دەکردم بەودی "که ئەوانە ی کار بۆ دەسەلات دەکەن وەک دژیکێ ئەمان
 وان". بەلام که دەگەرامەو بۆ لای ناوکی هەزارم دەیکوت "ئەوانە ی که
 ددوله نەن پتیوستە حوکمەت باجیان زیاتر لێوە رەگرتیت" بەلام ئەمە بۆ
 من زۆر گرانبوو که لە دینو ئە دور بێر و بۆچونە دڵنە یەکیان هەلبژێرم.
 ئەگەر تۆ بەرچا و پرسی کەت هەبێت بۆ مێژووی باج و بخوێنیت وە لەسەر ی،
 تەمبا لەوانبە لە یەکتدا یاسای سەپاندنی باج بوونی هەبێت ئەو ش
 لەبەر ئەوە ی زۆرینە برۆیا ی بە پێبازەکی ی زۆر هە یە که پاره سەند لە
 ددوله مەند و پێدانی بە هەزار. کێشە که لەو دایە که لە کاتی حەنگردا
 خواستی ددوله ت بۆ پاره زیادە کات و باج وەر دەرگرتیت لە جیبی ناو م
 بەلام ددوله مەند ئەو یاسایە نێگرتت وە، چونکه ئەوان دەرمان دەرپارە ی
 کاری خۆیان و کۆمپانیایا کاسیان واتا ددوله مەسە کاسی ئەو سەردەمە
 کاریان دەکرد بە هەرهۆزی بۆ دروستکردنی کەشتی و گروپ و ئارەبە ی بۆ
 دۆزیم وە ی شوێنە ئە دۆزراوە کان، ئەگەر هات و گروپە که کەشتیوە که
 گومبوون لە دەریادا، گهڕی کۆمپانیایا کە تەمبا ئەو لە دەستە دەن که
 وە بڕه هێناکیان تێدا کردووە لە گەشتە کەدا و باج یان لەسەر
 کە دەکرتت وە.

بۆچی دهوله مه ندەکن زیره کترن له پۆشنییره کان؟ یه کهم حار کاتێک که
پاره له دهوله مه ند کۆده کړیته وه و سیستهمی باج ته ولو ده بیته و پاره کان
ده چیتته وه ئۆفایره کنی حوکمهت سه ره تا خه لکی خۆش حالن، چونکه
ئهو پاره یه نووباره دانهش ده بیته به سه ره فرماتنه ران و دهوله مه ندان
به شتیوانی کرکی کارکرین و خانه بشپیش ئهو پاره یه دابه شده بیته به سه ره
ئهو که سانه ی کار بۆ حوکمهت ده کن هه روه ها بۆتکی تری ده که ریتته وه
بۆ دهوله مه ندان له پێگه ی کارگه و ئهو گرتیه ستی له بیتیوان خۆیان و
ده سه لاتدا دروسنیا سکر دروه، له م کاته دا حوکمهت وه ک خه زانی
که روه ی پاره ی لێهاته وه.

به لام کیشه که له به رتوه برینی پاره که دیه، که هیچ پاره یه نا که ریتته وه بۆ
خه ریتته که. له گه ل ته وشد حوکمهت سیسه تیکی تر به بره و ده کات، ئه که ر
تۆ له بیوکراته کانی ده سه لاتی، پاره ت زیاد له پیتیوست به ده ست
به هیناوه و تۆ شکستو هار دروه له به کاره ی نانی ئهو به ره پاره یی که
بۆت ته رخان کرابوو، ئه و له و نه ی له موچه که ی دامهاتوو که م بکړیته وه
له وانه یه حوکمهت وه ک که سیکی چالاک تۆ له قه له مه دا، به لام
به پێچه وانه وه یه بۆ که سانی بازرگان و خاوه سه رمایه و پاداشتی نه ده کات
له بهر ئهو به ره زویری پاره که لای ئه ران که لکه بووه و به که سیکی چالاک
ده یاندا له قه لم.

سیاسه ته ی به ماره ی نای پاره له لای حه که مهت که شه ده کات و مه رده وم
ده بیته، خواستی وه رگرتی باج له دهوله مه ندە کان پێچه وانه ده بیته وه و
باج له چینی دوه سدی و که سانی هه زار وه رده گی پیت، سه رمایه داره
پاسته قیتته کان هه میشه پێگایهت ده دروه وه بۆ ته وه ی خۆیان پرگار که ن

باسكەمان دەگۈدەن بۇ كۆپۈرۈش بۇ ئەۋەدى بىزنىڭ ئايا كۆپۈرۈش
چۈن دولەت مەندى دەپارتىت. پېش ھەۋەشتى ئۆزى خەلك نازان
كۆپۈرۈش چىيە و چۈنكار دەكات كۆپۈرۈش وانا بۇنەۋە كۆمپانىيەكە
رەبەرمەنە ئەم كۆمپانىيە باج و قەرزەكانى لە رېگە ئەسبەۋە نادان
رانا ئە سەرچاۋەى بەرمەكە يەۋە نادان. ئەمە ۋەك بەلكە نامەك تۆمار
كراۋە كە تاييەتە بە كۆمپانىكان و سەرمايەدەرەكان، لە رېگە ئەمەۋە
ئەۋ نەۋاس پارەى باج نەدەۋە حوكەت پار كەمى بىكەنەۋە بە بەرلورد
بە خەلكى. كېلەكە لەۋەدەپە كە خەلكى لەۋە پارە نازان كە
دەۋلەتەدەكان ئەتجاسى دەدەن. بەلكو ئەۋان دەچن بۇ قوتايخاۋە و بۇ
ئەۋەى شىنك فېرېن و كارىكان دەستكەۋىت بۇيە ۋەك پېشتر كوتومە"
پەرەسەندەن لە دولەت مەندى بە زەرە بەسەر ھەۋەلدا دەشكېتەۋە. "خەلكى
ئۆزبەى كات دەپاسەۋىت كە دەۋلەتەدەكان سىزبەن، بەلام
دەۋلەتەدەكان سەرمايەيا ھەيە و دەۋلەت شەكان لە بەرۋە و خۇيان
بگۈدەن.

كەسى دەۋلەت مەندى خېترا پازى نىيەت بەۋ باجەى دەيىت بېدان بەلكو
رېگەپەك دەۋلەت مەندى بۇ ئەۋەى ئەۋ رېزەپە كەمبكاتەۋە ۋەك
دامەزاسىنى پارىرەر و ژمىرىار بەتۋانا و خۇمىكرىنەۋە لە سەرگەرە
سىياسىيەكان و كۆپىنى ياساكان بۇ نەۋەۋەدى خۇيا. شوۋوازىكى نىرلە
باج ھەيە لە ئەمىركا، كە رېگە خۇشكەرە بۇ كەمكرىمەۋەى باج لەسەر
دەۋلەتەدەكان. ۋەك پېشتر وتمان رېگە رۆرە بۇ ئەۋ دەۋلەتەدەكە
رېزەى باحيان كەمبكاتەۋە وانا دەۋلەت مەندى ھەمىشە لە گەپلەپە لە

دۆزىنە ۋەدى ئورگانە، چۈنكى ئىۋان دەيانە ۋىت ھىلكارى ئەسلىتىپ
بەھىزىگەن.

بۇ نەۋە لە پرگەي خارگۇن ۱۳۱ ھەشى ۱۰۲۱ لە ۋ پىخراۋەي كە بەرپەرسە
لە كۆكۈرۈنە ۋەدى باج ھاتۋە، كە ئىۋ ھىزىبارا ھە ئازادىن لە كەم كىرە ۋەدى
باچەكەيان كە خانوبەرە ۋ دەكېر ۋ دەپەرۋىش ۋا ئا ئىۋ ۋەزەي كە ئىۋان
دەپىكېر بە گران دەپەرۋىش ۋە دەم بەشەدا ئامامچەكە رىئادىۋىيى برىسى
ئەرزە ۋ خانۋە لە گەل ئاشدا بە ھەي بارىگانى پارىزىۋ دەپىت ۋ باج
ۋەرنەگىرئ ھەتا ئىۋر ملكانە ساقىنە پىتە ۋە، ئۆزىك لە خەلگى ئەم دەرىۋە
ياساينە بە كار تاهىنئ بۇ رىدگۇرئى ئەسلىتى خۇيان.

ھەر لە بەرئەمەش ھۆكەت ئۆز بە ئاسان باج لە ئۆزىك خەلگى دەسلىتت
ۋ ئىۋ دەرىۋە تانە بە كار تاهىنئ بە پاستى مەن توشى شۆك دەپم كاتى
گۈنپىستى ئىۋە دەپم كە خەلگى باجىكى ئۆز دەدەن بە بى ئىۋەدى ھى
لەم ياساينە ئىۋ باسما ئىكرد سودى ئىۋە رىگىت، مەن ھۆكارەگەي بۇ ئىۋە
دەگە رىنە ۋە كە ئىۋان بە ھۆكەت دەئرسن ۋ چى ئىۋە رىكبان بەسەرا
مىرىت خىرا جىبەيى دەكەن، ئۆزىك بە ھۆرىكەن مەپە پوچ بوۋى لە بەر
ئەم خەلئەي ھۆكەمەت كە دەپىكەت، بەلام باركە دەۋلە مەندەكەم ئۆز بە
زىرەكەنە خۇي دەرياز دەكرد لە سىستەمى باج بە رىگەي ئۆپۇرىشە ۋە،

ئۆ ئىۋانەي ئىۋ ۋانە پەت لە بەپىرپىت كاتى مەن لە تەمى ۹ سالىد سوم
دەچوم بۇ لاي باوكە دەۋلە مەندەكەم، چارە رىم دەكرد لە سەر مېرەكە
ئىۋەشم لە بىرە كە ۋ ئىھمالىدە گىردم ۋ لە ئۆفيسەگەي دەپىشتە ۋە
بىنگومان تەمانە ھەمۋى مەسلىكى لە پىشتە ۋە بوۋ، ئىۋ دەپىست كە
مەن دىك بە تۈرۈكەنئ خۇم بىكەم بۇ چەدىن سال مەن لە لاي ئىۋ ھىزىۋوم

ئەوێ ئەو فیتەکردم بریتی موله زانیاری دەربارەیی بازوگانی و
 ئابوریو. پارە هێزێکی زۆر گەورە یە بە ئی زانیاری ئاتوانی بە
 بە ئی زانیاری مێهە پتەوتو. ئەو فیتە ئەو زانیاری کردم. بە ئی زانیاری
 ئەو پالەیی کە ژیان پتووە مان دە نیت سودی ئیو و رضاگرتن. باوکی
 دۆلە مەبەم هەمیشە دەرگوت " گریگرتین شت ئەو تێه پتە بە ئیو و
 سەرپەرشتیار، بە لکو پیاوی باج گریگە. و ئا ئەگەر تۆ دێدە پت بە
 سیستە مێهە باج ئەو هەموو کات پارەیی زیادت لێدە بات.

یەکەم و ئێه بریتیو ئەوێ کە پارە کاربکات بۆ تۆ ئەک تۆ کاربکەیی بۆ
 پارە، ئەگەر تۆ کاربکە پت بۆ پارە، کە و ئا هێزی پارەت دۆلە بەو کە سەیی
 کاری بۆدە کە پت. بە لام پارە کاری بۆ تۆ کرد، بە پتە و ئەوێ و تۆ
 هێزە کات کۆتێرۆ لکردو. ئە یە کەم جاردا دە بیئت بزانی کە چۆن پارە
 کاریکات بۆ تێه، ئەو هێزە کۆتێرۆ لکە ی. ئەو دەو یست زانیاری باشمان
 مە بیئت دەربارەیی لایەنی ئابوری، ئەک پتە دین بە کە سێک بە کاربکە پت بۆ
 بەرژە و ئی خۆی. بۆیە پتێو سته تۆ یاساکان و سیستە مەکان بە باشی
 شارە زانی. ئەگەر تۆ زانیاری باشت ئە بیئت ئەو بە ئاسانی بە کار
 دە هێزیت. هەر لە بەر ئەوێ یە کە ئەو ئ پارە یە کە زۆر ئە خاندە کەن بۆ
 پارێزەر و ژمێر پارە زیرە کە کان، چۆنکە لە رێگەیی ئەم کارە و ئەو ئ پارە
 نۆرە نادەنە خو کە مەت یە کێکە لە و ئا گریگە کان بریتی، ئەوێ
 زیرە کەن و شارە زاین بۆ ئەوێ دۆورین لەو کێشە ئابوریە پوویە پوتان
 دە بیئتو.

یارکە دۆلە مەبەم هەمیشە منی هاندە دا بۆ ئەوێ کاریکی باش و
 گۆمپانیایەکی سەرپەرشتی هە بیئت

كانىك من ئامۇزكارىيەكانى سوڭم مە باوکی دۆلەت مەدەنىيەت باغچىسى دىگەن پىندەكىسى دىگەن "مۇ بۇچى خۇن ئاپتە خاۋەسى پەيزەكە - "ئەۋكەتەي كە من مۇدەلەۋوم، تېنە دەگىشىتمە مەدەرائى مەسەستى چەنە لە بوۋە بە خاۋەنى كۇمپانىيائى خۇم ئەۋ بىر بۇچۇرە ۋەك شىتېكى مۇستەھىل ۋابىر بەلام لە گەل ئەۋشدا من ئەۋ كارەم رۇد بەلاۋە تەستەم ئەۋۋە لە ناھاتودا بىمە خاۋەن كۇمپانىيائى خۇم

ئەگەر باوکی دۆلەت مەدەنىيەت باغچىسى ئەۋەتە تەبەئىيەت سىر ۋە بۇچۇرەكانى باۋم پەسەنەكرايە - بەلام من ئەۋ ۋتەسى ئەۋم ھەرلە يادىۋو، كە دەگەن نۇ دەتوتىت بىتە خاۋەن كۇمپانىيائى خۇم. مەتتەپە رېۋىسى تەمەم كەۋرە بوۋم ۱۵ ۋ ۱۶ سال، من چىتر ئەۋ رېگەيەم ھەلە بۇارد كە باوکی ھەۋارم پىزىيارى بۇ كۇرە بوۋم تەشم دەرائى ئەۋە رۇنە ۋ چەنە؟ بەلام من پىيارم دا كە دەپىت جىۋاۋازىم لە ھاورىكانى قۇتايچاسەم ۋ رېگەيەكى تاپىت بەخۇم ھەپىت ئەۋ گەرەترىن پىيارمىۋو كە زىامى گۇرې، لەتەمەنى ۲۰ سالىدا مەتۋاۋەنى ئامۇزكارىيەكانى باوکی دۆلەت مەدەنىيەت كارى تىكرەم ۋ بوۋە خالى

پىشكەنەكانى بۇ دەكردەم، ئەمە ھەمۋى ۋەك ستايشۋاۋو بۇ من، بەلام ھەمىشە ئەۋ ۋتەسى بۇكە دۆلەت مەدەنىيەت كۇيدا دەزىگاپەرە، كە ئەۋكەسە كىيە كىارى بۇ دەكەيت؟ يان ئەۋە كەسە كىيە كە دۆلەت مەدەنىيەت؟

لە سالى ۱۹۷۴ من ھەر ۋە، كرىكار كارم بۇ كۇمپانىيائى خىرۇكس دەكردە بەلام لەۋ سالانەدا من بەكەم كىرى سەرەخۇي خۇم بىيادنا ۋ يەكەم بىچىنەي ئەسەتتى خۇم پىكەتيا پىشان من ھەمۋو تۋانائى خۇم خىستۇ

گهر بئو نه وهی نه م نه سیته فراوانبکه م. هه ستم ده کرد داهاتوم
 بوسه بیت، نه گهر ناموزگار به کانی باوکه دهوله مند که م جیبه جیبه که م
 زوریک له خوهنکار و بازرگانه کان پینولیه ناموزگار به کانی کریمکاره کان
 بئو نه وهی بینه خوهنکاری خویان و نه سیته خویان سیادینیر بئو
 بزرگانی خرابه. له وایه نه مه شتیک تاکه که سایه تی بیت، به لام من ته بها
 جهخت ده که مه وه سهر بازگایه که ی خوم و گه شدن به نه سیته خوم، بئو
 نه وهی بیه خوهنکاریکی باشتر. من نیستا مه به ستم هیه. به باشی و
 به شکوه مدیه وه کار ده که م بئو به ده سته پانی سهرمایه کی زیاتر، بیه
 حاره ر به به ره پانی خوم له بواری خانویه ره دا. به م ناو ته م سهر
 به نوی پژهی بزرگانی هه وای به رزده که مه وه. چندانها ده رفعت هه به بئو
 نه ویه پاره ی زیاتر به ده ست به میریت. به لام نیمه له قوناغی سهر تادین،
 مه تا زورتر نامیره کانی کومپانیای خیروکس به روستایه نه و زیاتر پاره م
 ره ده گرت، له گه ل داشکانی موچه ی مانگانه م. من بئو نه وهی له و داوه
 پنگارم بیت زور هه و لمداره و به باشی کارم کریوه. له سالی ۱۹۷۸ من
 به کیک بووم له پینج باشترین فروشه ره که. من زور به جدی ده مویست
 پنگارم بیت له یاری پیت ریس.

پش بریکه ی سی سال، من توانیم گه شه ی زیاتر بده م به و کومپانیای
 حیره ره که دروستم کردیوو. زوری زیاتر له کومپانیای خیروکس نیست
 من هاده ی نه سیته خوم، نیستا پاره کانم کار بئو من ده که م. من
 زوریه ی کات ناموزگار به کانی باوکه له بیر ده که ده مگوت "هه ولنده هه ستم
 سرکین کرنت زیاد مکه مئو شه کانی ده وریره رت" هه زور کاشفله وه ی
 سمنه که م که شه ی کرد، کومپانیای که م به هیزوو. بئو یه که م حار ویستم

سه یاره به کی گرابه هام بکرم. هاورنگام له کومپانیای خرنوکس پنیار
وابرو، من هه مو نه و موچه به یی وهر مگرتوه سه رفکردوه به لام من
نه وپرهم خسته یواری نه سینه وه و وه به ره هینام زیاده کرد. پاره کتم به
باشی کارده کن بق شهوه ی پاره م بق به ره مبین، به ک نلار له هینکاری
نه سیندا دهوری خاوه نکاردک ده بینیت

به رده رام هه ولمه دات شه خاوه نکاره و وه به ره هینام زیاده کتم،
پیشنه وه ی ناچ بده ک. من به باشی کارم ده کردوه بق کومپانیای
خیرنوکس، بق شهوه ی کرینی سه یاره گران به ها که به به لیم به و وادی
بارکده ده وله مهنده که من توانم به یداکرد که له و قوناغی پاری پیت پیسه
پزگام بکات و له سهرتای ته م به بکاته خاوه نکار. ته مه شتیکی مه هان
نه بور چریکه من هه مو نه و وانه گرانگانه غیریوم له باوکم ده ریره ی
تابوری و دارای. به یی زانیار شه پنگایه بقدر گرانه، بریه من بقدر
هه ولمه داه سیمیناری زوری که شه و زانیاریه ی پیته بگه به م. بقیه پاش
ته و وپروم له سمیناره کانم دا قافیکرنه وه به ک ده کرد بق شهوه ی هزانم
هه تا چه ده زانیاریه کانم گه پیشنه، که پیک هاتوه له چوار خال.

۱. ژمیری من ته مه په یوه ست ده که م به توانای خویندن و نویسن به
برای نابوریدا نه گرتق ده ته ویت سه رمایه کی گه وره بنیات بیتی
ته را پیوستی به پاره ی بقدر و کاری راست و پیک و ورده کایر هه به
که په یوه ست به لای چه م میشتک سوونی زانیار و خوینده واری له
یواری دارای توانای تیکه یشتنت زیاده کات له پریاری نابوریدا.

۲. وە بەرھەتتەن، مەن پەتیدەلیم زانستی پارە و بەرھەتتەن پارە، کە
پەنھاتوہ لە چەند ستراتیجیەک. ئەمە پەتوہستە بە لای پاستی
مەشکەوہ، چوێکە بریتییە لە توانای دەیتەن.

۳. تێگەشتەن لە بازار. بریتییە لە زانستی پاشەکەوتکردن و خواست.
چوێد تەکنیکێک ھە پەتوہستە پیراسی دەربارەیی بازار. وەک
بەریوہبردنی ھەستو سۆزی، بەکچێکی تەرەبەماکانی بازار بریتییە لە
بەجینەیی پان سینسی وە بەرھەتتەن ئابوری، ئایا وە بەرھەتتەن ھەست
دروستکات و بەیکات کارگەری ھەپە لە سەر بازار پەتوہستە. زۆرێک لە
خەلکی پەتوہستە وایە ئەم چەمکی وە بەرھەتتەن بۆ مەتالەکانە گرانە و
لە تێناگەن. بە بۆ ئەوێ کە سیک نەیت تەیان کە پەتەت ئەو
تێناگەن.

۴. یاسای کۆمپانیایان پەتوہستەکان لە بەرھەتتەن وەندە خۆزان
بەکار دەھێنن وەک ژمێریار و وە بەرھەتتەن و بازار کە ئەمە جەمعی گەورە
سەر سۆزێ دەیتە، ھەروەھا زانیاری لە سەر باج و چۆنەتی
ھۆلەلانی بەکار دەھێنن بۆ ئەوێ باج نەدەن وەک ئەو خەلکە پەتوہستە.
پەنھاتوہستە ئەم مەلایەتوہ وەک ئەوہ وایە کە دەوڵەتەکان بھێن
و ھەزارەکان لە سەر پەتوہستە بۆ ئامانجە کەیان. ئەم جەمعی وایە زیاتر
دەیتە بە پەتوہستە مەوہ درێژ.

۵. سودی باج. ئەوێ کۆمپانیایان و ھەوہ سەرمايەکان دەیکەن،
نەکان مەتوہ بیکەن وەک تەرخاکردنی پارە مۆ تەچوہنەکان پەتوہستە
ئەوێ پارە مەرخاکاب بۆ باج کە ئەم شارەزایی کە گەورە

کومپانیاکانه که په پیری ده که به لام نه مه گرنگ نیه هتا تر
 نه بیته خاوهن نه سیت و پازرگنی حق
 خاوهنکاره کان پاره قازانچ ده که نه، به لام خیرا باجی لیده ده
 له ویه که ماوه سود وهرده گرد، به لام کومپانیاکان قازانده که و
 سه رفیده که نه ویه لئی ماوه باجی لیده ده. نه مه باشتین نامپاره که
 دهرله مهند به کاری ده هیتیت، نه وان نه توان خویان به ناسانی پیکه
 به بی هیچ گراسی. بوموه نه گهر تو خاوهن کومپانیای خوتیت چانه
 نتیجوتیک مه به نه کومپانیا که خوت پپی ده که پته وه، وه ک کریسی سه پاره
 و دابین کردنی هاروی نه گهر کریکاره که نوش هه ر پوداوی کسور که
 نه یتنوی کاریکات، چا کردنه وه، دابین کردنی به شسی ته دروستی و
 ریستورات. نه گهر نه کانه به یاسای نه بچتم بدهم نه وان من کریسی باج
 که مده که مه وه یان دواي ده هه م.

۲- خوپاراستن له کیش به پاسیه کان، نییه له کومه لگایه دا ده ژین پر له
 کیش به، هه که سه به شسی خوی ده کاره که ی شو ده ویت. ده وله مهند
 سامانه که ی خوی ده شارپته وه له ریگی چه م پیکه یه کی یاسای وه
 پاره که ی ده خانه بواری نه سیت و نه سیت خوی ده پاریتری له وه قهرز
 ده دا به هیچ که سیک. کاتیک که سی سکالین له سه ر تومارکات پوریه پپی
 چه م یاسایه که ده به وه و پاشسان بویان دهرده که ویت که نه
 ده وله مهندی شکاتن لیکردوه هیچ شتیکی به ناوه نییه. نه وان کونتربوی
 هه مووشتیکیار کردوه، به لام خاوهنی هه بیج نیر. به لام هه ژاره که
 ده به ویت خاوهنی هه مووشتیکیب، به لام هه مووشتیکی له ده سنده
 له ریگی حوکه مه ته وه.

مارا ئېيان و ھەژاران زۆر جار ئارەبى ئىشە دەكەن سەكالىكەن لە دەولە مەندەكان، ئەوان ئەم وائىيە لە رۆپنەو ھە فېرېوون، كە پارەى لە دەولە مەندان دەدى و دەيدا بە ھەژان.

بەبەستى ئەم كۆتېيە ئىشە كە بېتە خاوەنى كۆپۆرېشتىكى تاييەت، بەلكى مە ئەلېم ئەگەر تۆ خاوەنى ھەر جۆرە ئەسپىتىكى ياساى بىرە، ھەلەدە بېپارېزە و پۆشەى سود و قساراجى زىاد بکە وەك چۆن كۆمپانىاكان تۆ ئەم و كارە ئەجەم دەدەن بۆ خۇيان، چەندە ھا كۆتې سۆدەون دەربارەى ھىزى كۆپۆرەيشن و وەك (grow rich) كە سۆدەكانى و وردەكارىەكانى دەخات پوو، ئەم چوار تەكسەى باسەمان كرد، كە لە تاقىكرنەو كەدا بە كاردىت زۆر بەسودە و بنچەنى زانستى ئېدى و دارىيە، ئەگەر تۆ تامەزى دەولە مەندى ئەم ئەم تەكنىكانە بەن بۆ ئەمەى بېتە خاوەنى زانبارىەكى بنچەنى لە ھەرى ئابور دارى

شەكرتەو

دەولە مەند لەگەن كۆپۆرەيشن خەلگى كە كاردەكان بۆ ئۆپۆرېشن

۱. قازانچ و دەستكەوت ۱- قازانچ و دەستكەوت

۲. خەرجكردن و سەرفكردن ۲- پاشان باحدان

۳. پاشان باحدان ۳- خەرجكردن و سەرفكردن

دەكو بەشەك لە ھەموو ستراتیجیەكان، مەن ئاكوژگارەت دەكەم وەك

ھەموو خاوەن كۆمپانىاكان ئەسپىتى خوت بە باشى بپارێزە.

بەشى شەشەم

ۋانەى پىچەم

دەولەتەندە بارە دادىنىت

شەۋى پابردوۋ سەبرى پېرگۇرامىكى تەلەفىزۇنىم دەكرد، دەربارەى
مېژۋى پېاۋىك بەناۋى ئەلىكساندەر گراھام بېل ئەۋزاناىە ماقى فرۇشتى
تەلە فونەكانى خۇى ھەبەر، لەبەر ئەۋە زۇر ھىلاك وماندو دەپوۋ چۈكە
خۇۋاستىكى زۇر ھەبەر لەسەر داھا ئانە بەھىزەكەيە بۆيە پېيۋستېرۋكە
كۇمپانىيەگە ۋىروېكت، ئەۋداۋى بەيەكىكى پۇرئىۋاكرد كە ئەم
داھىيان و ماقى فرۇشتەى و كۇمپانىيەى لېكېن بە ۱۰۰۰۰۰ دۇلار، بەلام
سەۋكى ئەۋكاتە ئەمەرخەى بە شىتىكى گىلامە دەيە قەلم و پەتس
كردەۋە. پاموۋەى كە چىرۋكى ئەلىكساندەر كۇتاي ھات، ھەۋالىكى نرى
بىلۋ بۈۋىۋە دەربارە دەربارەى كۇمپانىيەك كە دەيۋىست رىژەى
كرىكارەكانى كەم بكتەۋە ئەمەلەكان كۇمۋونەۋە سىكالىان دەكرد نرى
ئەۋ كۇمپانىيە ۋە مەمادى ئەۋيان دالەقەلم

بەپېۋىۋىۋەى كۇمپانىيەك دەستسى لەكاركتىشايەۋە كە خاۋەنى ۋو
مەندالېۋ، دەست لەكاكتىشايەۋەكەى بۇ خاۋەنى كۇمپانىيەك بەررەدەۋە
ۋ دىۋاى لىكرد كە ماقى ئەۋەى پىندەت كە خاۋىيەك بىرېت بۇ خۋى،

مى لە سالس ۱۹۸۴ ۋاتە بېژم لە بۈارى چەندېشە يەكدا، ئەمە ئەزمۇوتىكى
 و پاداشتىكى گەرە بۇمىن. لەگەل ئەشدا ھەندىك جار لىيى دابىرلوم. مەلام
 ھەردە ھا كەسم قىزىكرىۋە. يەككىك لە ۋاتە خۇم كە ئەزمۇوتىم لەم بولاردا
 زىيەى كرىۋە.

ئېمە لە بەكش تا ھاويەشى ئەويش ھەموومان خاۋەن تواناي خۇمايىن
 ھاويگەرە لە نېمەتە بېيەشى نەكرىۋىيىن. شىتېك كە ئېمەى بواخستىي
 ھېيتىيە لەۋەى كە نامىتى بېوا بەخۇبىومان زۇر كەمە، ئەمە لەبەر ئەۋەتتە
 كە ئېمە زانبارى تەكنىكىمەيە بەلگۈ لەبەر كەمى بېوا بەخۇبىومانە.
 كىتېك لە بەككار ئېمە ۋاز لە قوتابخانە دەھىيىن زۇر گىرگ نېب
 بەلامانەۋە نىرخى زانكۇ و خويىندىن و بېرونامە. بەلام لە دىيى بورد لە
 خويىندىن و ئەكاسىمى ھېچ شىتېك گىرگىتتە لە بېروانە زىياتر. ئەوان
 پېيدەلېن ئازاپەتى و وىتران و بەتواناي چەنەترسى، بەلام لە راستىدا
 ھەرنارىكى لېيىن گىرگ نېب ئەۋەى دەھتۈى تۇ دىيى دەككات زۇر لە
 قوتابخانە و نىرە زىياتر و گىرگىتەرە.

خەلگى لە ۋاتەى ھەردىۋ سىفەتەكەپىن تېيىدايىت، ۋەك ئازاي و زىرەكى
 بەلام ئەم توانايەنان لايەين باش و خراپىسى ھى لە سەر كەسەكان،
 بۇنمورى ھەندىكەس ئەۋ ئازاپەتى بۇ خراپە بەكار دەھىيىت ۋەك كەۋتە
 سەر ئەۋىتۇ و سۈالكرىن كە ئەمە خۇ لە خۇيدا ئازاپەتتە مەلام بۇ شىتېكى
 خراپ پاش شەرى قىتنام مەن ئەۋ دوو خالتم بەسەر ھات بەلام ھېچ
 كاميان باشتر نەبو لەۋەى تىريان. لەكەتى مامۇستايىدا ھەسقم بە ھىزى
 ترس و گومانى خراپىكرىۋىۋ، كە چەندىك كارگەرى ھەيە لەسەر كەمبۈرى
 ئواناكانغان، بۇنمورى ئەسك لە پۇشتا لە شىر و پلنگ خىراتر رادەككات،

بەلام كاتى شىۋىر دىۋانى دەكەۋىت و ئەمىش لائى بۇ دەكەتەۋە دەترسى،
توانائى پاكىزەنى كەم دەپىت. كاتىك كە مامۇسناۋوم پىرسپارىكم لە
قوتىبەكان دەكرد ھەستەم بەۋترسە دەكرد لە كاتى ۋە لەمەداسەۋەى
پىرسپارەكەدا. بەلام لە جىھانى راستەقىنەدا سەرگەۋتن گىرنگ بىيە بەلام
ئاراپەتى جىتى بايەجە. بەئەزمۇن و شارەراى حۇم ، بۇ زىيار و زىرەكى
لە ئابورىدا پىيوسىت بە ھەربىۋى تولناكە ھەيە بەتايىبەتى زىرەكى. ئەگەر
ترس بەسەرنا زالىۋى ئەۋا زىرەكى و توانات لە ئاۋدەچىت. لە قونابخان
من ئەلەپەكان ھاندەدەم كە بەسەر ترسى خۇباندا زالىن و زىرەك و چار
نەترسەن. ئەگەر پىنگە بەتواناكات بەدەى ئەۋ ترسە بگۇرە بۇ ھىز و تۈۋ
و زىرەكى.

من دلتىام بۇ زۆرىيەى خەلىكى، كاتىك مەسەلى پارە دىتە پىشەۋە،
دەترس و ھەمورىيە دەيانەۋىت بە سەلامەتى كارىكەن و دورىن لە
مەترسى و كىشە. بەئۆنەى ئەم كىدارەۋە من چەند پىرسپارىكم بۇ
دورست دەپىت. بۇچى دەترسەن يان ئايانەۋىت كارىكى مادلتىاي ئەكەن؟
بۇچى نىگەراندەس دەريارەى تاقىكرىنەۋەى ئاى كىو؟ يان بۇچى
پىيوسىتە من بىمە كەسىكى شارەزا لە بۈلۈى ئابورىدا؟ بەپاى من
ۋە لەمەكەى ئەۋەيە كە ئەۋان ھەلبىزارىيان زۆر لەبەر دەستدايە.

ئىمە گۇپاىكارى زۆر مان لە پىشە، بۇنمۇنە كاتى چىرۋىكى ئەلىكساندەم
بۇ گىزانەۋە، لە چەند سالكتك دىۋانى ئەۋسادا كەسى تر پەيدابور، بۇ
مورە بىل گەپت گە خاۋەسى كۇمپاىيەى مايكرۇ سۇفەتە و گەرەزىن
سەرمەپەدارە ئە جىھاندا. يان. واتا جىھان لە يەك قۇۋاددا دۈۋەستىت
ھەمىشە لە پىشەكەۋتەدايە ئەمۇ بىل گەپت سەبەى يەككىكى تر ھەروەھ

چەندە ھاكەسى تىرمانە ھەيەكەلە پۈچۈرۈپ تۇشى زەرەرىكى
تۇرۇپ.

بىر ئۇچى ئۇنىڭ راتى ئە ئاقىرىنە ۋە ئۇنى ئايىكى؟ مەن پىت دەلىم ئۇچى
ئەكەر دەكەن ئەبەر ئەۋەي كاتىك مەن ئە ئىلدام، ئەۋەق مەن لۇنكى
خۇشە، خۇش ھاتىن ئە گۇرۇپپا كەن دەكەن ئەكەن لىيان بىرسم. مەن رىيان
خۇشەل دەپمە مەمە مەمە ئە ئۇنىڭ راتىم بۇ شىكست ۋە مەپپۇچى. ۋانا
مەن ئۇمىدىم بۇ سەركەتەكە زىيان ئە شىكستەكە. ئەۋەق مەمە ئۇمە
ئۇندا سەردەمىكى خۇشگۈزە راتى ۋە مەمە شى ۋە پۈتتە ۋە، ئەۋەق
ئۇستا ئەۋەق ئە بەۋەق مەكەن بە لىكۇلە ۋە ۋە پەردە ۋە
بەۋەق مە ئۇستا. ۋەكە مەۋەق دەۋەق ئەۋەق مە ۋە
ئەۋەق ۋە سەردەمىكى كە ئە دىكە ۋە،

بۇچى ئاقىرىنە ۋە ئەۋەق مەكەن رىرەكى دەكەمە ئۇنىڭ ران دەپت؟
ئە بەۋەق مە كاتى ئۇ ئەمە ئاقىرىنە ۋە دەكەمە، ئەۋەق مە ئەۋەق مە
پىتە كەسىكى دەۋەق مە، بەلام ئەگەر ئۇ ئەمە كەرە ئەكەمە تىرە ۋە
دولت زىادەكەت. ئەمە ئاقىرىنە ۋە دەۋەق مە ئەۋەق مە كە رالەۋە
بەۋەق تىرەكەپ، دىيارى كەمە ئەۋەق مە كە ئەۋەق مە ئەۋەق مە
كەۋەق مە پىشۋە ۋە ئەۋەق مە پىرەۋە.

۳۰۰ سەن پىش ئۇستا ھەر كەسىك خاۋەن زەۋەق مە بە كەسىكى
سەمەندەر دەۋەق مە، پەشەن گۇرۇپپا مە كەرگە ۋە پىشە سەۋە. ۋانا ئەگەر
كەسىك خاۋەق مە كەرگە بولە بە كەسىكى سەمەندەر مەسەۋە بەلام ئۇستا
ھەر كەسىك خاۋەق مە زىيارى مە بە كەسىكى سەمەندەر دەۋەق مە. بەلام
كەشەكە ئەۋەق مە كە فەيلى زىيارى ئە جەھەت ۋەكە تىشكى پەۋەق

خێرا دەگوازێتەو، هیچ سنوورێکی بۆ دانا نایێت وەک ئەوەی لە ئەرز و کارگەکاندا بۆی دابەنرا. گۆرانکاریەکان زۆر خێرا و دراماتیکیکن. ھەندیکەس خێرا وەک قارچک ھەلتوقێن و اتا خێرا دەولەمەند دەبن. بەلام لەگەڵ ئەو سەرکەوتنەدا کە ساتێکی تر ھەن کە مایە پوچیبوو.

ئەمڕۆکە، زۆریەک لە خەڵک دەناسم کە بە باشی کار دەکەن بۆ بەدەست ھێنانی پارە، بەلام ھەر لە کێشەدان. چونکە ئەوان لە سەر ئەو بێر باوەرە کۆنە دەپۆن. واتا ئەوان دەیانەیت ھەر بەو پرێگە پوچەبۆی کێشەکان بپنەو، بەبێ ئەوەی هیچ گۆرانکاریە بکەن. من زۆریەک کەس دەناسم کە کارە و خان و سامان لە دەستداو. ئەوان بۆ ئەم ھوداوە تەکنەلۆجیا و خاوەنکار تۆمەتبار دەکەن، بەلام لە پاستیدا ئەوان خۆیان کێشە سەرەکیەکان.

ئەو بێرۆکە کۆنە لایە بلێتی سەرەکیانە، چونکە ئەوان درکیان بەو ئەکرد و ئەوەی دوێنی ئەسێت بوو شەرت نیە ئەمڕۆ ھەر ئەسێت بێت. پاشنیوە پێشەک من دەرزەم دەگوتوو دەربارەی وەبەرھێن و ئەویاریەکی دام ھێنابوو. بەناوی کاشفەو. زیاتر جەخمان لەسەر ئامارزەکان دەکردوو. ھاورێیەکم ھاورێیەکی ھوردبوو کە زیانیکی زۆری کردبوو بە کاتی تەلەدانی حیرانەکە. ئەو بۆ چارە سەریک دەگەپا و پێیوابوو ئەم کلاسە چارەسەر بێشەکە بۆ دھکات.

ئەم یاریە یارمەتی خەلکی دەدات کە چۆن پارە کار دەکات. یاری کردن لەم یاریەدا ئەو ھەمان فێردەکات کە کارلێکردنی نێوان بالاس شیت و ئێکەم ستەیت مێنت.

لێزە دەسی ئەوە دەین کە چۆن کشفەوێ مانگەنە زیادە کەین لە هێلکاری
ئەستێوە و تێپەرانی تێچونی مانگەنە ئەگەر لە ما سەرکەوتبوون،
توانات هەیە کە لەداوەکە دەرچێ، وەک پێشتر گوتم هەندێک کەسی ئەم
پاریەیان بەلاوە گریگ نێ و هەندێکی تر خۆشیان دەوێت هەندێکی تر خالە
گریگە کاسی ئەم یاریە وەرناگرن بۆمەوێ زۆرێک لە کاتێ یاریکردنە کەرا
چەند دەرهەتێکی لە دەستدا، کاتێ دەسی کرد بە یاریە کە ژێکە داوی
نەشتە ی موس کە لە بیرێ بە ماپوو، زۆر دلخۆشبوو بەلام کە هاوێشێکی
هۆی شیکردەوێ کە چۆن ژمارەکان کار دەکەن لە بواری بالانس شپت و
ئێکەم سەنەینەت، ئەو زۆر بێهێوا بوو چوێکە دەیکوت من هەزم لە
پیرکاری نێ، پاشان تێمە چاوە پوانی ئەو هاوێشێکی بووین کە پەڕەندی
بێوان ئەو دوو چەمکەکان بۆ ئێس بەماتەوێ لە ماشفەوێ مانگەندا.
پەش کە ئەو ژنە زانی ژمارەکان چۆن کار دەکات.

پەشان کە یاریە کە تەواو بوو هاوێشێکی مات و پێیگرم "ئەو زۆر بێزارە،
ئەر هاتبوو شتێک مێریت دەریارە ی وەبەرھێندن" هەرەھا ئەو زۆر
حازی لەو بێزۆکە یە مەو کە پەریکردن بۆ ماوە یەکی زۆر "هاوێشێکی
هەولیدا کە تێبگە یە نیت ئەگەر تۆ لە ناخی خۆتدا کاری گەریووی بەم
یاریە بە هەزۆکە یە کبیت ئەوا خواستی ئەوەت لادروست دەکا کە پارە کەت
بگە پێشێوە، بەلام ئەو وتی "کاریگەری یەکی یاریە کە بە شێوە یەکی
گاڤە هاوێشێکی گەری هەبوو لە سەرەم، بەلام ئەو پارە ی کە جێم
هێشبوو مۆم گەری یەو، لە سان ۱۹۸۴ مەس ملیۆنەھا مەوێم بۆ
مێنارە مەوێ دەریارە ی ئەو ی سیستەمی فوئادانەکان تە یانرەو
جێکە ئەو وانانە ی کە مامۆستا کان دە یلێتەوێ هیچ سوێک بە لایە ی

ثابوری ناگه یه نیت که ئیست کیشه یه کی سه ره کیه. یویه له سالی ۱۹۸۴ له رنگی یاربه که وه نه م وانه فیری جه لکی ده کرد. هه میشه که نعام هانده دات بق ته وهی میر له پابردوو یان بکه نه وه که چی یانزاییوه و چی پییوسته بیران.

یه کیک له خالگرنگه کار نه م یاربه بریتیه له وهی که میر له پابردوو ی رفقاره کات بکه یته وه، وهل سیسه سته می فیدباکی وایه. وانا وهل تاقیکردنه وه یکی که سایه نیت وایه له پابردوو دا. نه و ناویتی ژنه که له یاربه که تیغه ده که یشت په یوه سدی پیوه کردم و گوتی "که هارێکم که مێک تیغه یشتوه له په یوه ندی ئیوان نه و دووچه مکه." نه و ئیستا هه ر خاوه نی به له م بیه به لکو هاوه نی هه مووشتیکه له حه یاییخویدا. نه و ژدر تورپه پاش نه وهی که له میرده که ی جیابوووه، نه و به جی هیشنبور پاش ۲۰ سال له پیکه وه ژبان. هه ره له بهر نه وه نه و ا بنچینه یه کی نه سیتیان نه بوو. له بهر نه وه نه و ان هیجیان نه بوو تا به جی بیژ. ونا پاش ۲۰ سال له ژبانی هاوسه رگیریان ته نها له که یهو خوشابوون. نه و ته نها کومه لی یادگاری له بهر نه کراو ناخوش به جیماوه. نه م که مێک به یاربه که تیغه یشتوو له بهر تورپه یه که ی نه ک له بهر تیغه یشتنی.

نه و مپوای واپوو ثابوری تایه ته به کاری پیاو. ژنبش هالکه ی بق پپاریزی و خاوتنی بکاته وه. وانا پیاو لایه یین ثابوری به پتوه ده بات. پاش پینج سال له هاوسه ریان درکی کردوو که پیاوه که ی پارهی لنده شاریته و، نه و له وه میکه راندوو که ناگایه له وه نه بووه که نه و پارانه چی لیده کات نایا ده داته ژنیکی تر؟

ھەرۈنەك بۇردى يارىە، ئىمە دەستكەۋىنى ئۆرمان بىق دەرمەخسى ئەگەر
سەردەۋام ھەۋلىدەيتن. جىھان ھەمىشە دەۋىستەكوتمان بىق
دەرمەخسىتت. پۇتتىكىيان مەن سىكالىم لە پاكارەۋەكە كىرە لە لای
جىزانەكەم كە پاسۇلكەم مچوكرىۋتەۋە ھۆكارەكەى ئەۋە، بەلام ئەۋ
پىكەنى وگوتى "پاسۇلى تۆ ھەمدىك شىتى تىرگەرەى كرىۋە

ئەم يارىەى پاسى دەكەين ۋادىراين كراۋە كە ھەركەسەۋ پارى پىسكات،
دەستكەۋىتىكى دەداتى، مەستەكەى ئەۋەيە كەچەند بۇاردەپەكت باتى.
بۇمىۋە ئەگەر تۆ بۇرت كاردەكە داسىتى لە يارىەكە ئەۋەمەبىستى ئەۋەپە
كەتق قەرزەۋىۋىت. پىرسىيارەكەى ئىستە ئەۋەپە تۆ ئەتۋانیت چى كرىك
بەكەت؟ چەند بۇاردەى جىۋاۋازى دارى تۆ ئەتۋانیت ئەجاسى بەيت ۋە
گەلى بەردەۋم بىت. مەن سەپرى ۱۰۰۰ كەسم كىردە كە ئەم يارىەىيان
ئەجەمداۋە، ئەۋكەسانەى كە تۋانىۋىاتە لە مىارىە دەربازىر ۋىيەنەۋە
بە خىبرى، ئەۋەكە سانە بوون كە تۋانائى بىكارى ۋەمىشكى دىۋىريان
بەتۋىرۋە ۋاتا ئەۋان جۋارى بۇاردە دارىيەكەان دەۋىرنەۋە. ئەگەر
كەسىك لەم يارىەدا زۆر پىچىت ئەۋا يان ئىنەكەبىشتۋە يان مېشكى
دېۋى ۋەدەيتاتى نىە. بۇيە ھەلكى دەۋەمەند ھەمىشە زىنگ ۋچاۋ
بەتۋىن بۇ ئەجەمدانى كەرەكانيان.

ئەۋكەسانەى كە يارىان كىردىۋە لەم يارىەدا ۋ پارەيەكى زۇرىان بەدەست
ھىبار، بەلام ئەۋان نارامن چۆن ئەۋ پارەيە كارى پىكەن، بەپە زۇرىەى
كەسەكان سەركەۋتۋىن لە دارايدا لە ژىاسىامدا لەكەتتىكدا كە پارەيان
ھەپە ۋادەراس زۆر چىر ۋ زىرەكن بەلام لە راستىدا كرىگىر شىت ئەۋەپە كە
پارەت بەدەست ھىن بىزانى چى لىدەكەست. ئەۋ كرىنگىنە كە تەبەا پارە

به ده ست پتی به لکو بیر یازرگانی و دارای گرنگه. نه گهر میتو سزارده کانت
سنورداریکیت نه و له سه ره همان میروکه ی جاران چیه حمدهیت مس
چیرۆکی هورینه کم ده گپه وه که له قونا پخانه به یه که وه بیرون

ئەو كارى دەكرد لە سى شوئىن نوای ۲۰ سائېنمەهەو ئەو لە ھەمەر
ھاوئىكانى قوتاسخاھى دەولەمەدتر بوو. بەلام كاتىك كە ئەو كارگىيەى
چەدنى شەكرە كە كارى نیدا دەكرد دلخرا، كرتكارەكانىار دەركە
كرىئ ئەویشيان كەمكردەو و توشى زىيانىكى نۆر بوو ھۆكارەى چى
بوو خۆ ئەو نۆر سامانداربوو؟ ھۆكارەكەى ئەو برىتى بوو لە بەك بۆردە
وات تەبا يەكشىوارى ئابورىانە كارى دەكرد و بەباشى ھەولەدە تەبا
بەباشى و بە قورسى. ئەو لە سەر بىۆكە كۆنەكە دەپۆیشت، بىرى دەو
نەدەكردەو، كە بچىت كۆمپانىيەك و بەشىوہەكى درىژخان و ب
سودىكى نۆر كارىان بە گەلىكات. واتا بۆردە نۆر گنگە لە كر كردندا.

پاشاڻ چي به سهر مات؟ ته وسڪاري دهڪرد بهس پوڻه وي پئي مڙي
کاتي ته وکسانه دهينم که ياري کاشفله وه دهکن، سڪلا به شاسسي
خويان دهکن و خويان به يتشانس ناوده بهن. هن دوزار له چيني
پاستيشيانا ته وکاره دهک، چاوه پتي دهرغت دهکن. به لام کاتي ته و
ياري دهکن کاتي هاليان دهستکه ویت ناتوانن بهه حاوهني پاره. بڙيه
سکالدهکن و دهکين: ته گهر پارهي زور مان هه بووايه بهم ياري پيت
پيسه پرکارماسدهو. ته وان پوڻياني پاتيشيان هه مان کار دورساره
دهکده وه و دهرهتيان پوڻياني پيش مه لام هه رتابه حاوهني پاره.

مرحله‌ای زود درمیانم که در هفته‌ی زودگه‌وره یان مق‌هاتوته پیشه‌وه به‌لام میریکی نابوریان نه‌مروه و که بتوانم نه‌م در هفته‌ی وهریگر بتواس

لەم باری پێتە پێسە پرگاریان بێت. تۆریە ی کەسەکان لەم بوارەدا وەك
نەوان وان. ئەو کەسانە ی کە دەرفەتەکانی چیاانیان وەك خۆی وەرسانگرن
و پا چەند سلیك هەستی پێدەكەن کە کەسانێکی تۆر دهلەمەندبوون کە
هاریشی ئەوانبوون.

زیرەك بوون لە واری ئابورییدا ئەمها بریتیە لە زۆری بژاردەکان، ئەگەر
هەلێك بۆ تۆ پێشکەوت ئەواتو تۆ پێیوستە چێکەیت بۆ ئەوەی بژاریدە ی
دبوریت سەلمێیت

زۆر بە ی خەلکی یەك چارەسەر و یەك کاردازاس و بە یك شتیواز
هەڵدەدەر و پاشەگەت دەکەن و قەردەکەن.

بۆچی تۆ دەتەویت ئاستی توانیای خۆت بەرزیکەتەو لە بوازی درایدا؟
لەبەر ئەوەی تۆ دەتەویت بێتە کەسێك کە خاوەنی بەخت و شاسی
خۆنیت و هەرچەکت بویت پووبات و باشتری بکەیت، ئەو کەسانە ی کە
بەربان وایە کە بەخت نروستە کەرت، لە پێگی پارەووە، بیان ئەپاسەویت
کەسێکی بە بەخت و خاوەن پارەبن لە حیاتی ئەوەی کاری گرانکەن
نەو زیرەکی لە درایدا زۆر گرانگە بۆ ئەوان، ئەگەر تۆ لەو کەسانە ی کە
چارەپێی ئەمها هەلیت و هیچ کاریکی کەناکەیت وەك ئەوا وایە کە بچی بۆ
گەشتێك لە دوری پێنج میل پیش ئەوەی گەشە کە دەست پێشکەیت
چارەپێی ترافیک لایەکان بکەیت. مێتە سور سەوز.

کاتێك کە گەنجیووم لە گەلم مایم باو کە دهلەمەندە کەم باسی پرەمان
دەکرد و دەمگوت پارە شتیکی راستی نیە. بەلام باوکی دهلەمەندم
فیڕی مەینی پارە ی کردین دەمگوت "چینی ماوەن کار دەکەن بۆ پارە
بەلام دهلەمەند پارە نروست دەکات.

بیرۆکی پاره که زۆرکەس بە گرنکی دەرانی وایان لێدەکات که بێهەشی
هەولی بۆ دەدەن و خۆیانی بۆ هاسدوو دەکەن. بەلام ئەگەر تۆ زیاتر
گەنگی بە بیرۆکە کانت بەدەیت ئەوا زۆر باشترە ئە گرنکی پاره لە لان و
خێرا و زۆر بە سەرکەوبووی دهلەمەند دەبێت. بەلام من و مایک " بەلام
من و مایک هەمیشە دەمان گوت " ئەگەر پاره گرنک نەبێت ئەو چی
گرنکە؟ باوکی دهلەمەندەکم گوتی " ئەو تەو پرسسپارەیه که من تێو
دەبێت بەو لاهەکی پاری بێن " با لێرەدا بایە زیاتر پۆن بکەبەو
دەمەوێت پێتا بلێم که گرنترین ئەسبێت که خواوەنی بێن بریتیە بە
مێشکەن ئەگەر ئێمە بە هەشی بەکاری بێتین و پراڤێتانی پێکەین،
نەتوانین لەم پێگەبەو بێنە که سێکی سەرمايەدا بە هەر شتێوەیەک که تۆ
وێتای بکەیت. بەپێچەوانەشەو ئەگەر پراڤێتان بەمێشکەت ئەکەیت و بەکاری
نەهێنی لە لوتکەکی دهلەمەندیدا بێت مایە پۆچ دەبێت ئەو شەڕوانە زۆر لە
ژێرانی پۆژانەماندا.

لەسەر دەمی رانیاری ئێستامان، پاره بەشتێوەیکی بەرچاوەکەشی
کردووە. زۆرێک لە کەسەکان لە سەرمايەبەکی کەمەو خێرا دهلەمەندبوون
بەپێگەکی بیرۆکە و پێکەوتن، واتا ملیۆنێک کەس زیاتر دهلەمەندبوون و
بووبەتە خواوەنی سەرمايەکی خۆیان لە سفرەو و اتا پاره پۆلی ئەبیسێو
لە بوارەدا بەلکو پێکەوتن دەوری بینێو. واتا ئەگەر تۆ پرسسپار بکەیت
لەو کەسانە که بازرگانی بە شتومەک و بەشەکانی قوڕی و بەرهێندەو
دەکەن، ئەوان دهلێن ئێمە پێمان وایە ئەو کارە ئەحام دەدەین
بەدریزای زۆریەکی کاتەکانمان. پێکەتن واما تۆ کایێک لە ئاراستەکی
بازرگانی ولاتان دەکۆڵێو و چەند هێمايەکت بۆ دەردەکەوێت که ناب

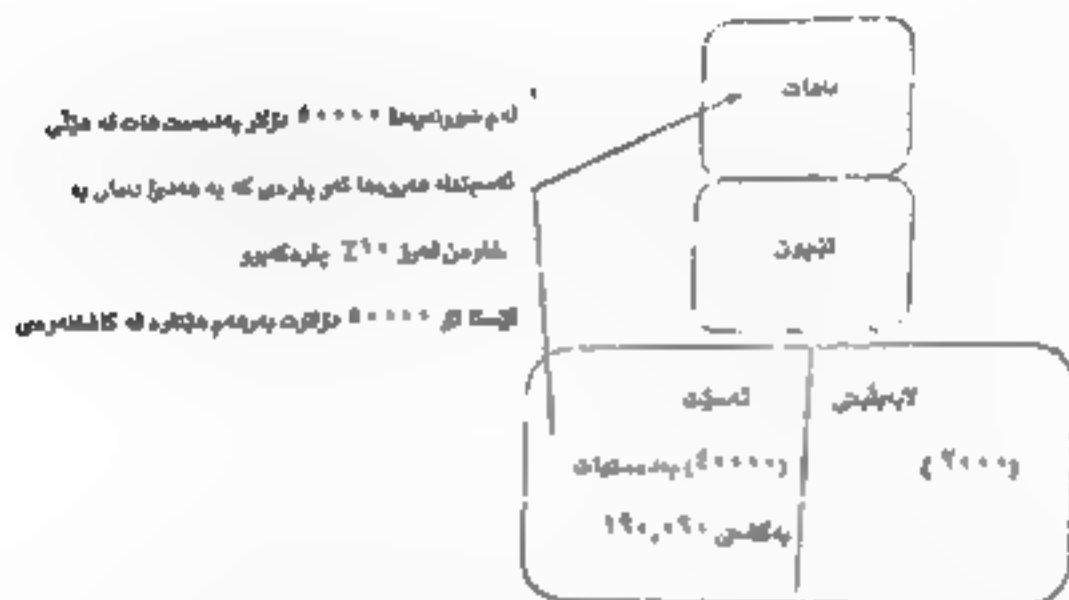
ئاسنی بازار چۆنه و چی شتیک خواستی دۆر له سه ره خیرا به بریکار و
هوکاره کانم ده لایم فالان شت بکړن و له و هخته دا بیفرۆشن که
قازنچیکي دۆر ده کات ته مه من باوی ده نیم پیکه وتن.

من پرسپاریک ده که م ئایا بۆچی تۆ گه شه به میشکی درای و بازوگای
ده ده پیت؟ ته نه و له لām که و هری بگریست نه و په به، من ده توانم پیت
پانگه به م که بۆچی من گه شه ده ده م به سواری عه قلی بازوگان
ده به رهیت؟ ئایا له بهر نه و په من ده مه ویت پاره خیرا به ده ست بیتم؟
نه خبر له بهر نه و په پیوستی مه بیت، به لکو ته مه ویت. واتا ته م
پروسه سه پیوستی به چه ند نا ئیکردنه وه پاهینان هیه. وه ک
نا ئیکردنه وه ی مه لسه گندنی توانای ریره کی، چومکه ته مه وه ک
گوره ترین یاری وایه له جیهادا. ده مه ویت بچه ته و جیهابه که
مروغه کان مه میشکیان کاریگه ن و کردارین هاوتای و ته کایان بیت. له
ته بجا م دا تۆ توشی بهر به ره کایده بیت و سه رکه تن و خوشی ده میت.

مه ره بهر نه و په من زیاتر بایه خ ده ده م به پوونی زامیاری دارای
گه شه دای به و نه سیته ی که من خاوه نیم، پیتسکه وتن شایه شای
ته و کاسانه ی که سه رکه وتوون له م هواره دا نه ک ته و که سانه ی جیماون.

من معونه یه کی چوک باسده که م که پیتیشنه ده رته له به ره مه پیمانی
پاره له سه ره تای نه و ده کاس شپوری ولاته که مان ته و او له مه تر سیدابوو.
له که نالیکي نه مه ریکی به ناوی (good morning America)
به رنامه په ک هه بووه ده رباره ی کیشنه ئابوریه که، هه تدیک میوانیان
بانگیشکریموو که گهنوگویان ده کرد ده رباره ی کیشنه ئابوریه که. ته و ان

پاش تەۋاۋىيۈنى كىرگۈزگەن مامەلەكەت ۋەزىرىنى پارەگە پارەنى قەرزگىرۈم داپەۋە بەۋھارنى لىم قەرزگىرۈۋ. ۋاقىت ۲۰۰۰ دۆلەتكە داپەۋە ۲۰۰ دۆلەتنى داپەۋى ۋەكەللىك. بەكەرنى ئەم كىرگۈزە مەۋەمان دىلخۇشبوۋىن ۋە قازانچىلىق. ئەم كىرگۈزۈش ۋە ۴۰۰۰ دۆلەت قازانچىلىق ۋاقىت خانۋەكەم قىزىقتى بە ۶۰،۰۰۰ دۆلەتكە بە ۲۰،۰۰۰ كىرگۈزۈم.

لەۋەۋە كىزى بازاردا، مەن خىزەنكەم شەش چار كىزى مامەلەكەت مەن ئەنجامدا. لەكەتلىك رۇر بەي پارەگە مەن لە خانۋەكەم ۋە شۇمەكەم. لەكەتنى ئەنجامداي شەش مەمەلىكەت توۋىمەن ۱۹۰،۰۰۰ دۆلەت قازانچىلىق. بەزىكەي ۱۹۰،۰۰۰ دۆلەت قەرخان كىزى پەلەكەتلىكە كىزى كۆمپانىيە لەۋەۋە مەلەكەت ۋەكە كىزى سەپەر ۋە كەش شەش مەن تەۋە مەلەكەت چەمەنى ئەۋە مەيە كە باجى داۋامەن لىۋەزىگىرەت.

به لام باج دده یین له نوای گشت تیچوونه کان که نه بامدرا نه وکات
ریژهی باج دیاریده کریت.

نه مه بموونه په کی ساده بوو که پاره چۆن دروستده کریت. بقی دروست
کردن و پاراستنی هزی نابوری به کار دینین.
دیا نه گهر تق پرسپار له خوت بکهی که چندی پیوسته هه تا نهو
پاره په بده ستنیم یا نه گهر نهو پاره په مخم بامکوه له ۱۰٪ زیاده ک
ده داتی سالنه نه گهر نه مه بکریث بق ماوه ی ۲۰ سال داهاتیك باشه.
به لام بق خوم نیگه م نه گهر پاره م بده نی له سر ۱۹۰۰۰۰ دۆلاره که چوکه
دهری نه وه باجم لیده سینن بویه نه گهر پیوستی کرد باج بده م ده بیث
نهو یاسایه م بق دایینکه ن که بانک سالنه له ۱۰٪ پاره که م بق زیادکات که
ده کانه بری ۱۹۰۰۰ بق هه رسالیک بق ماوه ی ۲۰ سال ده کاته ۵۰۰,۰۰۰ دۆلار
له داهاته که م.

من گوتیم له زوریک له خهلی یووه ده لئین " نه گهر ئیمه نه و پاره ده دین
 ناتوانیت سود مه دین له وه پاره یه. نه و کیشی یاسمان کرد که
 پدید یوو فرخی شتومه ک و خامویه ره ی دایه راند یوو، له سالی ۱۹۹۴ بق
 ۱۹۹۷ کیشه که ورده و ورده چاره سه ریوو. نرخس خاموکه پایوه تاسی
 چاراس حقوی. واتا خاموی ۶۰,۰۰۰ دۆلار که پایوه بق ۷۰,۰۰۰ دۆلار په
 نرجه هرقشرا به لام نه گهر په له ت بویه له فرقیشتی خاموکه کا نه وانه
 ۲,۰۰۰ دۆلارت و ورده گرتوه ده دایه وه به خاوه ن قهرزه که.

نه مه نه کسیتکه که به یی پاره نه توانی و به رهیتنا بکیت. موو به یه کی
 داسکرایه که به یی پاره نه توانی پاره یه کی نقد به ره مه بیی.

چی پدوده دات له گهر په وه ی به ره مه بیس نه گهر من پاره مه یوو بق
 به ره مه بیان. نقد دلمیانیم به لام له وانه یه پاره که ت که مبات. بۆنوو نه
 مانگاه ۱۰۰ دۆلار پاشه که وت بکه ی له وانه یه له ۰.۵ باجی له سه ر دابنئین،
 بیه پیوسته له ۱۵۰ دۆلار که تر نه بییت، چومکه به دریمزای ۴۰ سال نه و
 باجه و ورده گرییت.

کاتی له سالی ۱۹۹۷ نه م کتیبم نووسی جمو جنولی بازار نه و و
 پیچواوه ی ۵ سال له مه و پیشوو. نرخس شتومه کو خان و به ره به رزیوو
 نه و خانوه ی به ۶۰,۰۰۰ دۆلار ده تکرپی ئیست به ۱۱۰,۰۰۰ دۆلاره. راسته
 نه مه ه لیکي پاشه به لام مه های نه سیٹ له گه ل نه و دا زیاد ده کات. واتا
 سرده که ی وه ک چاران نابیت، بویه پیوسته که نه و که سانه ی نه م کاره
 ده که ن به نوای دهر فه تیکدا بکه پین.

لەكاتى باسكۇنى ئەم نەۋۋانە گۈپم دەنگە دەنگىۋوگە دەپان گوت
ئەمە پىچەۋانەي ياسايە، تۇ پاستىكاگەيت، ئەتۋانى پىشمانمان بەيت كى
ئەمە چۈن دەكرىت.

من گوتم: ئەمە شىۋارى بىركارىيە سادەيە، من شىتى ئالۋزم تىدا بەكار
نە ھاورىۋە تەنھا باس بەلگىمەي مامەلكارانم كىرد وە لەگەل خىمەت
گوزارى كرىدار، دەريارەي قەررەكە گائى ھامەۋە دەقۇشى پىشەكە
ۋەردەگىرىت و ئەۋى تر دەمىنپتەۋە بۇ ئەۋ شىۋازەي لەسەر پىكەۋتۈن
لەۋانەيە ئەمەي باسماڭكرد لەگەل ئەۋ بارو بۇخەي تۇدا ئەگەنجى و باراپو
شۋىنەكانىتر ۋەك ئىرە نەب بەلام ئىمە لەم نەۋنەيەدا ئەۋمان
پۈىكرەۋە كە چۈن لە پارەيەكىكەم سەدان ھەرار مۇلار قازانچەكەيت
ئەم كارەي ئىمە تەنھا بەپىكەت ئەنجام درا، بۇئەم كارە ھەمۈر كە
سەكان ئەتۋانن ئەنجامى بەن، بەلام ئۇرۇك لە خەلكى ئەم كارەناكەن
تەنھا لەسەر ئامۇزگارىيە كۈنەكە دەپۇن كە بە قورسى كارىكە بۇ پارە و
پارە پاشەكەكەنېكە.

تۇ بۇ سى كارىز كىرگۈن ۱۹۰،۰۰۰ دۇلار دەجىتە ھىكارى ئەسپتەۋە و
ھىچ باجىك نادەي، تايا ئەم بىرۈكەيە ئىۋە مىگەراندەكەت. تۇ دور
ھەلۋارىت لە دەستدەيە.

۱- يان ئەۋاتا تۇ كارىكەي و نىۋەي دەھاتەكەت بەدەي ۋەك باج و ئەۋەي
ترى لىيمايەۋ پاشەكەتى دەكەي و لە سەدا پىچ ۋەك باج دىساۋەۋە لىر
دەپۋاتەۋە. يان

۲- يان گەشە بە ھىزى ئابورى مەدەيت و پاهىتان بە ھىشكەت مەيت و
ئەسىخى خۇت بىياتىنى

ئايلا ئەگەر ھالىدەم جىيە جىيەگەيت تۇ چەندىك كاتت پىيوسىتە بۇ
 بەدەست ھىيىسى ۱۹۰،۰۰۰ و بىيات نانى ئەسەيت.

ئىستان ئىتوھ لە وەتتەدەگەن كە بۇچى من سەر پادەوشىيىم كاتتەك دايىكەك
 دەلەيت مەدەكەم لە قوتامخامەي و نەرىيەكى باش ھاورىوھ و داھاتويەكى
 پەن چاۋەپىتى دەكت. بەلام من دەلەيم داھاتويەكى لىل چاۋەپىتى دەكات.

ھەروەك پىشستر پوونم كرىتقەوھ باشترى ستراتىجى ئابورى ھەرى
 ئابورى ھەتا تۇ باغەيەكى ئابورىت نەيىت ناتوانى يىتە كەسەك كە پارە
 كارت بۇ بىكات و نە پارەي كەم پارە بەرھەستىيەت. بۇ جىيە جىيەكىن و
 كەشەدان بە تواسى ھەرى ئابورى پىيوسىت دەكات چەند تەكىكى
 جىيە جىيەكىن.

۱. خرىنەۋارى وات تۇ دەيىت تۈنەي خورەندىن و ئوسىنت ھەيىت.
۲. ستراتىجى ۋە بەرھەنەن. واتا زانىستى پارە كە پارە دىوسىتەدەكات.
۳. بازار. خواستى شتومەك، ئەلىكسەندەر و بىلگەيت ئەۋەدىان خستە باراپەر
 كە خەلى پىيوسىتى پىيەرو. پان فرۇشتى خانوى ۷۵۰۰۰ دۆلارى بە ۶۰۰۰۰
 دۆلار بە بەھەي ۲۰۰۰۰ دۆلار. ئەمەسە ھەموى ھەلەن ھەدىك كەس
 نەمكەتەدا دەكرىت و ھەدىكىتر دەفرۇشتىت.

۴. ياسا زىيەرى دەريارەي شىۋانى باج و ژمىريارى و ياساكاسى دەولەت،
 بەوشىۋازەي من ئامۇزگارەم كرىپوى كارەكان ئەمەسەدە.

ئەمەسەي ياسەمەكە بىچىنە و تەكىنى سەرەكىن سۇ تەۋكەسانەي كە
 دەياسەۋىت ساماسى زۇر پىكەوھ بىيەن. ھەركاتى ئەم تەكىكەنە
 بەكارەيتىرن و سودى لىۋەرگرا لە كرىپى خان و شوقە و پىشى كۆمپاىپ و

كانرا به نرخه كان و به پىسك بۆلكارد ئەوا ئەو شتومەكانە بە قاراجىكى زۆر دەيان مەوشى. بۆيە ھەولەدەن ئەم تەكلىكان بە باشى خىتەجى بىكان
 ئەسالى ۱۹۹۶ مەنولە نرخى ئەرزە و خامبەرە بە شىئەيەكى بەرچاۋ
 زىيادى كرد و ھەمووكەسى بەشى خۇي قەيرانى ئابورىيەكەى چارەسەرىۋ
 ئابورى ئەمەرىكا گەراپەۋە سەر پىشى خۇي. ھەيش دەستم كىردە بە
 مامەلو كىپىنى فرۇشتىنى خۇم و گەشتكردن بۆ ىرۆ و نۆرۋەى و مايرىا و
 ەلپپىس. ۋەبەرھىتان و خىتۋازى كارم گۆپى بۆ ئەۋى بە باشى و بەۋرى
 چاۋدېرى پارو بۇخەكەكەم و بزانم چىن چى ياساىەك ئە كۆگىرەسەۋە
 دەردەچىت و چۆن بىتوانم بەسۋدى خۇم خاۋوبىكرىم و بىفرۆشم. تىپىسى
 شەش خاۋوبم كىرد كە مەخەكەيان گونجاۋبۋى و مەزىكەى ۱۰،۰۰۰ دۆلار
 خىترى دەگردە بۆيە بە ژمىرىارەكەم گوت كە پارەكە ئامادەبكات ۋە
 گاتى خۇيدا بىدات.

مەن بۆيە باسى ئەم پوداۋاۋەتان بۆدەكەم كە بزانن كە ئابورى و
 ۋەبەرھىتان پۆژىك باشە و پۆژى خراب، زىان ھەموۋى ھەلە ھەندىك جەر
 تى ئەۋانە دەبىنىت ۋە بەرژەۋندى خۇت بەكارى دەھىتى. ھەندىك
 چارىش ھەر دىت و دەروات مەبى ئەۋەى ئەۋ دەرفەتە بقۆزىنەۋە. ئەگاش
 ئىستادا بە ھۆى پىشكەۋتىنى تەكەلۇحىاۋە چەيدا دەفەتى گەۋرە بۆ
 نەۋەكىمان پەخساۋە ھەر ئە فىركارى مەدالكانان لە زىستى ئابورى و
 داراى بىياتناىى مەاعەيەك پتەۋ بۆ يان.

بۈچى ئىمە ھەلدەدەين گەشە بە ھزرى ئابورىمان بىدەين؟ ئەم پىرسپەرە
 چەد خارىكى كەش كىرومە، ۋەلمەكەشى بىرىتە لەۋەى ھەموكان
 كۆرپانكارى دىت و ئەۋەى ئىچمە بىنىۋمانە لە پارسىۋودا ئەۋەنپە كە ئىمە

دەپىيىنىن. لەۋلىنىيە چەند سالىك لەمەو بەر باراپ تەۋلو داپەزى بوو ئوخشى
 شتو ھەك تەۋلوگەمى كرىسور بىلەم ئىستا پە پىتەۋلەۋەيە، ھەروەما
 تەكە ئۇچىيا لە پىشكەتن داپە، بۇ ئەۋەي لەگەن ئەم گۇپانكارىانەما خۇمار
 بگوتخىش دەپىت ھەزرى ئابورىيەم گەشە پىتەدەپىر. چۈمكە ھەرگۇرپانكارىيە
 پىدەت كۆمەلىكەس دەكتە مایەپوچ و كۆمەلىكى كەش دەۋلەمەند و
 ملىقنەر. ئەمە لە تەنخامى چىيە پودەدەت؟ بىگومان بە ھەزرى جىياۋزى
 ھەزرى ئابورىيەۋەيە لە كەسىكەۋە بۇ كەسىكى ئىر. مەن ئۆر بەي كات كە
 داۋە لەو كەسانە دەكەم كە بوۋنە تە ملىقنەر و بەگىر گىرغەكان تىپەپىون
 و ھەزرى ئابورىيەن زىيادى كىرەدە، نەۋنەي زىاترىتان بۇ بىتەۋە چۈنكە
 لەۋانەي بە كەسىكى فىشەكەر ۋە سىلم بىكەن و بىلەن ھەر باسى ھەزرى
 دەكتە. ئەۋە سىرنچ مەن نىيە بەلگە سىرنچى خەلگە، بەھەر ھال مەن
 كەنەۋنەكان بىتەۋە بە زۇمارە بۇ ئەۋەيە كە ئىۋ بە باشى لىم ئىبگەن
 و بىزان كە ئەمە زۇر ئاسانە و ئەۋ چوار پايدە سەرەكە ھەزرى ئابورىيە
 باسماكرد زىاترى بۇ پون بىتەۋە.

مەن دوو تەكسىكى گىرنگ بە كاردىم بۇ ئەۋەي ئاستى دارايت بەرەو
 پىشەرىت. يەكەم خان و بەرە، دوۋەم شتومەكى كەم، مەن خان و بەرە
 بە كاردىم بۇ شتىكى بىنچىنەي و بۇ بەپۇز قازاندەكتە و خىرى رىا دەكتە
 ر سەرمايەكەم بەرەۋ پىشەدەت. بىلەم شتومەكى كەم بچۈك
 بە كاردەھىتەم بۇ گەشە سەندى خىر واتا ئەمەيان ماۋە كۆرتە مەن
 پىشەيار ئاكەم كەتق ھەما شت بىكەي كە مەن دەي كەم. بىلەم ئەگەر لە
 ھەر نەۋنەي تىمەگە يىشتەن مەن پىدچ ھالئان بۇ دەنۋەم بۇ ئەۋەي
 بە باشى نەۋنەكانتەن زۇر بۇ ئاسانەكتە.

۱_ خەلکی ھانیدە بۆ خۆیئەن.

۲_ بە خەلکی ڕابگە بە ئەگەر بچیبە ی ئابوریتان بە ھیزییت ئەوا کارەکان
زۆر بە ئاسانی بە ڕێوە دەچیت

۳_ بۆ خەلکی شیبکە ھەر کە دەستکەوتنی سامان زۆر ئاسان
ھەموو کەس دەتوانیت بە دەستی بپیت.

۴_ بۆ خەلکی شیبکە ھەر کە ڕیگی سەرکەتن ئەنھا بەک ڕیگەنە بەلکە
ملقنە.

۵_ بۆ خەلکی شیبکە ھەر کە ئەم ئەمانچە کاریکی زۆر قورسینە.

لە ساڵی ۱۹۸۹ سەردانی ناوچەیکەم کرد لە پۆپلاند. ئەو شتێکە
ناوچەیکەکی ھۆشبوو. ئەوێ من تێبینی پارچە لەو ھیکم کرد کە لە سەر
نووسرا بوو بۆ فرۆشتن. بازار و خان و بەرە بە تەواوی لە قەیرامد بوو.
ئابوری پوو لە دەرۆخان بوو. ئەو لەو ھەڵە کە ھەلواسرا بوو کۆن بوو
واتا دەمێک بوو ھەلواسرا بوو. پۆڤی بە شیبۆنیکدا پۆشتم کە خاوەن
لەو ھەڵە لیبوو. کە بێنیم و دیار بوو کە زۆر خەمبارە و کێشە ی ھەیە. من
وتم تۆ چیت دەوێت لەو خانوای خۆت؟ بە پێکەنینەو گوتی بۆ بەکەم
جار کە ستێک لێی پرسیم ئەو چیکرە ی شۆ لێرە. من بۆ ماو بەکە ی زۆر
دەمیت ئەم خانوایم حستۆنە سەر سەر بەلام کەس لێما پرسیت. من
گوتم من لێی دەپرسم و تێو کاژێر دەبیت کە خانوایەکم کۆی بە بێ مامە لە
بە ۲۰۰۰۰ دۆلار. خانوایەم لە دوو ئۆدی بۆسەن و چەند ئۆدی تر و پەنگی
شین و پەمەسیبوو و لە ساڵی ۱۹۲۰ دا دروستکرا بوو، لە خاوەنی باشترین
ئاگردانی تێدا بوو و لەگەڵ دوو ئۆدی بچوکی جوان کە باشترین خاوەن بوو بۆ
کرێدان. خانوایەم فرخس سەرەکی ۶۰۰۰۰ دۆلاریبوو بەلام ئەمۆی

قەبرىلەردە دەپىگوت بە ۴۵۰۰۰ دۆلار بەلامىن بە ۴۰۰۰۰ دۆلار لىم كېرى كە
 ھىچ كەس پىشتىر شەو پارەيى نەلبوو پىتى، مۆلتەي يەك ھەلتەمدا
 ەخاۋەنەكەي بىق نەۋەي چۆلىبكات و، پاشان كە چۆلبوو كرىچىپ
 دەھىمە ناۋى. ئەۋكەسە كە دىچەناۋى مامۇستايەكى زالىكۈيە و مامەلو
 پىشەكى و ھەموشىتى كىيان تەۋاكىرە. كرىنى مانگانەكەي كەمتر لە ۱۰
 دۆلارىو پاتە زۆر كەم بەلام ئەمە ۋەبەرەينانە. سالتىك پاش شەۋبەۋە
 لە تۆرگىن نىرخى خاۋوبەروە و بازار بەزىۋوبەۋە بەشىۋەپەكى زۆر
 خىرا. ۋەبەرەينەكانى كالىقۇپنيا پارەكانيان كۆكردەۋە بەۋرەۋە بىلەن
 پۇشتىن بىق كرىنى ئەرز و خانولە تۆرگىن ۋاشىتۇن.

نەۋخانەۋە بىچوگەي كەكرىم قىرۇشتىم بە ۹۵۰۰۰ دۆلار بە دوۋاۋەسەرى
 كالىقۇپنىيەي. لەم كرىن قىرۇشتىمدا نىزىكەي ۴۰۰۰۰ دۆلار قازانچىم كىرد
 بەلام ئەم پارەيە خىرا باجم لىنەدا بەگۈيرەي ياساى باجى ۱۰۲۱، بەلگى
 لە ناۋچەپەكى تىركارم پىدەكرد، و خاۋوم پىدەكەي لە مەيلىك ناۋچەي
 بىقىرتۇن لە تۆرگىن تىپاراتمايىكى ۱۲ قاتم كېرى، كە خاۋەنەكەي لە
 ئەلمىنيا دەريا ھىچى نەدەۋاننى دەربارەي نىرخى خان لەۋ شۈيە، بەلگى
 تەپە دەپۈست بىقىرۇشىت. نىرخەكەي خۇي ۴۵۰،۰۰۰ دۆلارىو بەلامىن
 تۆمەرى ۲۷۵،۰۰۰ دۆلارم مۆكرد. پاشان لەكۆتايدا پىكەۋتىن لەسەر
 ۳۰۰،۰۰۰ دۆلار و ئەۋە ئىستىخا بىق ماۋەي نووسالە مىن خاۋەنىم، مۇتەم
 خاۋەش ھەمەن سىياسەتى باجم بەكار ھاۋرد. قىرۇشتىم بە ۴۹۵،۰۰۰ دۆلار
 ئەپارتىمانىكى ۳۰ قاسىم پىتەرى لەتۆرگىن.

قەبرىلىكى تىرلە تۆرگىن سەرى ھەلدا نىرخى شىتەكان دابەرى، مىن
 خىرەكەم بىرپارمىدا كە ھەموشىتەكامان بىرلەشەين، بەلام نىلدا

زىيانغا ئۇچرىدى. بۇ نەۋرە ئەر ئەر پارتمىنى كە كېيىمىن بە ۸۷۵,۰۰۰ دۆلار دەپەزى بۇ ۲۲۵,۰۰۰ دۆلار كېيى خانەكانى ئەر ئەر پارتمىنى تەنە ۵۰۰۰۰ دۆلارىۋ. بەلام دۆلار بەردەۋام نەۋرە لى سىلى ۱۹۹۶ باردا بوزاۋىرە مۇخەكان دۆلار بەردەۋە. ۋە مەر ھىبەكانى كۆپاشق تۇيىكى ۲.۱ مىليون دۆلارىان پىشكەش كىرد بۇ ھەۋە سامانەكە مان.

مىن خېرانەكە م بېيارماسدا چىۋە پىكەين بۇ ئەرەى زىاتىر نۇرەكى بەرۋىتقەۋە ۋىكۇگىسى ئەرەرىكا كۆرۈنكەرىكە لى ياساكانى دەستكە ۋىتاكات. ئەرگەرىساكە نەگۈپا ئەرۋا مۇخەكان بەردەۋەنەۋە لى ۱۵% بۇ ۲۰ / ھەلە زىادەۋىنى نۇرەى كۆرۈنۈۋ. لىم نەۋەنەدا ئەرە دەردەخەين كە چۆن پارەپەكى كەم دەۋەنەيت بېرىك قازانچى دۆلار بىكات. دىۋىارەى دەكەۋە گىرنتىن شىت ئەرەى كە تۇ لى سىراتىچى بازىرا ۋە بەرھىنا ۋ ياساكان تىپكەيت. ئەرگەرىساكە لىمە تىپكەن ئەرۋا مەرە سەر بېرە بۇچۈنە كۆنەكە دەپۇن. ھەر كىارەك ۋ مۇچەكەيان مەكانە ۋەرىگىن ھىچى تىران ناۋىت، يەككە لى كىشە سەرەتايەكان ئەرەى كى ئەرۋا ھەز لى شىتى دىنبا ۋ دەستەبەرىكراۋ دەكەن. واتا ئەرۋان شىتېكى كەم ۋ پۇختىان دەۋىت كە دۆلار قازانچەكات.

دۆلار بەى مامەلكارەكان كارى كېيىن قىرۇشقى مەكەن كە دۆلار بېقۇشۇن ۋ ئەرۋا ئەرە سىياسەتېكى ژىرى دادەنېن. بەلام ھەلى باش ۋ بەسۋە خەللى بۇت تۆۋەنات كەلگۈ دەۋىت خۇت ھەستى پىپكەيت. واتا تۇ دەۋىت ھەست بە ۋېۋىدا ۋ پىشھات ۋ ھەلەنەكەيت كە پۇدەنات واتا لەرۋەنە ئەرە كارەى مىن دەۋىلېم دۆلار لى دەۋەلەكەى تۇ مەيەخى نەۋىت بەلام ھەمىدېك

شەش تەرباىەخى زىاترە لە لای ئۆه بۆيە هەر شویتە و بارو ئۆخىكى
تایبەت بەخۆى هەيە.

ئەوى تۆ سەردەخات بریتە ئە ئەزمونی باش و زانیاری باش دەربارەى
بازرگانی و دارای.

وشە يەك هەيە پێى دەلێن ئەزمون و کارمەى ئەم سقاتە بەگوێزەى
تەمەن و کەسە کە دەگۆرێت واتا هەندى کە هەيە کە تەمەنیان ئۆرە
بەلام ئەزمونیانێه واتا خەلە لێک هەيە ئەویش بریتیه لەوى ئەوان ئە
ژیانی پۆزانەیان گەنگیان بە هەزریان ئەدووە بۆيە ئەگەر گەنگیەن بە هەزرى
دارای ئە گەل ئەزەتەکەیان يەك دەگۆرێت و دەتوانن هەلە کانی ژيان کە
بۆیان دەپەخسێ ئە دەستى نەدەن.

هەر ئەو هەزەرە داراییە کە مامەلە خراپەکر یان باروئۆخە خراپەکان
دەگۆرێت بە مامەلى و باروئۆخى باش. هەتا تۆ ئەزمون فێربیت ئە ژيان
ئەوا ئەتوانیت پارە زیاتر بەرەمبێتیت. من هاورێم هەيە تەنها کاری
قورس دەمات و بە پێشەکەى حۆیهووە خەریکە و نایەريت بیتە خاوەن
کاری خۆى هەمیشە جەرى بەسەلامەتیه، بەلام ئەم جۆرە کەسە شکستی
هاوردووە ئە بە دەستەپێناسى ئەزمون ئە بۆارى دارای و باررگایدا.

بەکێک لەو فەلسەفانەى منى پێشخاست بریتى بۆلە چاندنى پێرۆکەى
ئەسێت و پاشان گەرە و پێدان و پوانى و گەشەکردنى من چەندین ملیۆن
ئۆلارم قازانجکرد بەهۆى گرێن و هەشتى خانووبەرە بەلام هەندێک جار
ڕبەم کرد بەلام گرێمى شت ئەوى کە حاوو مەرە وەبەرھێنانایێکی
نەباییه. ئەو ملیۆنان ئۆلارەى من بە دەستم هاوردووە لەپێى پارەيەکی
کەمەو بوووە واتا ۵۰۰۰ دۆلاریان ۱۰۰۰۰ دۆلار بوو، بەلام چون من

توانیومه شه وه لانه ترك پییکه م و له کاتی بیبازاریدا خانووم کرپیوه و له کاتی گرفتیدا فرق شتومه ته وه له گه ل بازارگانکدن له چهنه شویینکی حیوانزدا.

من و خیراتم خاوهی کومپانیایه بووین که من خپرانم به پشکی که می ناومان دهمبره، له گه ل هاورپییه دا گریه ستمان هه بوو که پاره یه کی زور هه بوو مانگان و وه به رهیتانی پیده کرد له گه ل وه بروهیتنه کانی تریا په یوه ندیه کی باشی هه بوو. نیمه کاریکی پر مه ترسیمان ده کرد که بریتی بوو له گریپنه وه ی شتومه ک له نه مه ریکاره بۆ که نه دا. نیمه پشکه کاسمان ده فرق شت که مه زنده ده کرا به ۱۰۰,۰۰۰ پشکه که له سه ره تادا خرخه که ی ۲۵ سه متبوو. به لام دوا ی شش مانگ خرخه که یی به ریزبوویه وه بۆ ۲ دۆلار. نه گه ر کومپانیایه که به باشی کاری پکردایه له وانه ی بگه یشتایه ته ۲۰ دۆلار. بۆیه که تر له سالیك پاره که مان نه ۲۵۰۰۰ دۆلاره وه زیادی کرد بۆ ملیونیک دۆلار.

نه مه وه ک قومارنیه که بزانی چی ده که پت به لکو نه وه قومارده که تر پاره بغه یته ناو مامه له که و و دونا بکه پت بیپه یته وه. بۆ هه ر بیرۆکه یه ک و کیشه یك ده بیت شه کیکی نوی و زانیاری و شه زمون و خوشه ویستیت هه بیت بۆ کاره که هت و که مگردنوه ی مه ترسیه کان. بینگومان له هه موشتیکنده مه ترسی هه به یه به لام نه وه گرنگه که به زانیار و شه زموننت نه و مه ترسیه که مپکه یته وه.

نهم مه ترسی و ترسه له که سیکه وه بۆ که سیکی تر پتزه که ی جپاوره، هه ر له بهر شه وه من کاتی که ناموزگاری خه لکی ده که م دهریاره ی وه به رهیتان پیتان ده لیم پیش نه وه ی سه رقالبین به خاسو شه رزه و یاراپو

حېڳير وايه. کاشغل ودهم به شتيوازنگ زورباش جيگير دهيتت و نهگر
سامانه کهم به باشي به پړوه بهرم دهرفتي باشت دهيتت تڼو نهوهي
سامانه کهت زياده کيت. جواني خانوويه ره و نه رز بنچيبي له وه دايه ي
من کردود نه که سينکي نه ترس و بويز و له کاتي کړين شتومه کدا

نه گر من ده ستکه و تڼي زور به ده ستنيتم له له کړيني شتومه کدا، باهي
نه و قازانجه ي کړيوومه له سهر قازانجه کهم ده دهم. دورپاره
قازانجه که مده چيته هولي نه سينتوه و پهره ي پتده دات.

شاخه پښتم له سهر خانوويه رووه نه رزت من زور که شتم کردود به
زوريه ي ولاته کان و خه لکم فتر کردود دهر باره ي وه به ره پښان، هه شارنگ که
چرم خه لکي پښان گوتم تڼو ناتواني خامو (ملک) بکړي به برخيکي
هه رزان. به لام نهوه بيرکي من بيه، نه ناست هه نديک شوين هه به به
بيژرک و ترکيژ و ناوچه دورده کان له سهرتري شاروه به برخيکي
هه رزان ده ستده که وييت. بونوونه سه بگا پوره پاسته زوريه ي
شوچنه کاسي گرانه به لام له هه نديک شوين مولکت ده ست ده که وټ
به برخيکي هه رزان. له زوريه ي سيمبارده کان خه لکي پښم ده لين که تڼو
داتواني نه و کاره ليره بکه پتن ميس ده ليم له وابه به راستکه چوبکه من
به باشي شارده زاي تيره بيم.

که وره ترين دهرفت نه و نه به که به چاو بيبي پښان به لکو نه و نه به که به
ميشک هه ستني پتيکه ست. زوريه ي خه لکي هه ره گير ده و له هه مدناس چوبکه
داتوان دهرفته کاسي ژيان درکپتيکه کن ماشترين شت نه و نه به که من به
پڼگي بيرکړده وه نه رموني نه خومه مه نه و دهرفته تابه به نه رزه وده ي

خۇم بەكار بېتىم. زۆر خار پىرسىبارم لىدە كىرىت كە من چۈن دەست يېتىكەم؟
من لە ئاخىر بەش دە رېگەم بۇداناۋى كە جىتە جىيى بىكەيت

بەلام بىرتىت زۆر ئارام و بە خۇشەنە كارەكانت بىكە چوبىك بىچىبەى
كارەكەبە. تۆ ھەندىك جار دەيىبەتە ۋ ھەندىك جار فىردەيىت بەلام با
بە ئىرامى ۋ خۇشەنە مېت. زۆرىك لە خەلكى ھەرگىز دايىبە ۋ چوبىك
ئەترىس لە دۇپام بۇيە من قوتابخانە بە باشنازام، چوبىكە لە قوتابخانە
ئە ۋ خەلئە خۇپانە فىردەيىن. ھەر ۋە ھە باجى خەلئەكە پىش ۋ ەرەگىرەن،
ئەگەر سەيىرى ئە ۋ پىرۇگرامىنانە بىكەى كە مەۋقە دايىبە ۋ بۇ فىرىدەن ئە ۋ
خەلئەن فىردەكەن. ئىتە فىرەكراۋىن كە تا ئەكەۋىن ئاتوانىن پىيىگىرەن

ئەمەش پاستە بۇ ماتىرۇ پاسكىل سۈارى. بۇمەۋنە من زۆر دەترىسمان
كىتى پاسكىل لىدە خۇپى بەلام ئىسنا زۆر بە ئاسى لى دەھورم بە
پىيىرەدە ۋ ھەرەمان شت پاستە بۇ دەۋلە مەندەۋىن. بەداحە ۋ زۆرەى
خەلكى بۇيە دەۋلە مەندەۋىن، چۈنكە ئەۋان ئەترىس لە شىكىست ۋ زەرەن.
كەسى سەركەۋتو ھەرگىز لە شىكىست ئاتىرىت. بەلام كەسى سەرنەكەت ۋ
بە پىچەۋانە ۋ ۋەپە. شىكىست بەشەكە لە پىرۇسەى سەركەۋتو. ھەرەكە سىك
بەۋىت خۇى لە شىكىست لادات دەيىت خۇيشى لە سەركەت لاد. من
كانى كە پارەم مېردەكە رېتە ۋ يارى تىنسىشتم بېردەكە ۋ ۋىتە ۋە. چوبىكە لە
سەرەادا زۆر خەلئە دەكەيت مەلام ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ باشتە دەيىت بەلام
دەيىت خەلئە زۆر كەيت ئەۋكات فىردەيىت.

بىرەدا من دورخۇر ۋ ھەرەنەرم بۇ دەست نىشامىكرىۋى.
بەكەمىان خەلكە ئاسايەكەيە كە پاكىتچ دەكرىت بۇ ۋە ھەرەنەن. يان
ئەۋكە سەن كە دورخۇسى ۋ ھەردە قىرۇشيان ھەيە، يان ئەۋانەى كە كارىكى

سادە كەكەن بۇ كېيىن و غۇرۇشتىن لە ئىلاو بازاردا، وە ئالتۇن قۇرۇش و كۆمۈپۈتەر و قەساب ھىند.

۲. دوووم جۇر لە وە بەرھىتەرەكان بىرىتىن لەوانەى كە حۇيان وە بەرھىتەر دوستەكەر. وانا مامەلى كۆكۈمۈنە وەى دەكات وانا كاسى كۆمۈپۈتەر دەكېت بە پارچەكانى دەكېت خۇى چاكي دەكات وانا لاي ئوشتەمان پىك دەخىتىن. وەك چاكرىن بە دەست كىردىنى ئەشپاكان واپە بە ھواست كېپار. مىن خۇم نازام پارچەى كۆمۈپۈتەر چابىكە مەو بە لام دەرام دەرلە تەكان كۆبكە مەو، ھەندىك كەى تر دەزام ئەركارە دەكەت.

ئەمە جۇر دوووم بوو كە باسەم كىرد بە لام ئەمە جۇرەيان ئۆد بەشتەرە و پېشكە و توتۇرە. لەوانە بە سالكت پېشېت بۇ لكاسى پارچەكان بە پەكەرە بە لام ئەوانە شە ھەرگىز نە تۈانى بە لام ئەمە ئەو ئامۇگارىيە كە باوکی دەولە مەندەم ھاندى دابووم بۇ بە دەيت ھېئانى. گىرەتىن شت ئەو پەكە برانى چۇن پارچەكان بە پەكەرە دادەئىت ئەو گەرەترىن سەركوت نە بە لام لەوانە بە ھەندىك دار شىكەستىكى گەرە بېچت ئەگەر شەپۇسى دەرياكە دۇى تۆيىت.

ئەگەر تۇ ئەنە وىت بىنە دوووم وە بەرھىتەر ئەوا پېشۈستە چەند سىگىلىكت ھەئىت كە كىرەكانە بە چەند خەلىكەو.

۱. چۇن دىك بە دەرلە تەنەيكەى كە كەسى تر دىركيان پېشە كىردووم. وانا دەبېچت لەرىنى ئەقلىقەو دىركى پېشەكەيت كە ئەوس لە رېنى چاوبانەو دىركى پىندەكەن، بۆمۈونە ھارپىيەكت خانۇيە دەكېت خەلكى ئۆد بەلاپەو سەيرە دەلەن ئەمەى بۇ چىە بە لام ئەو پە ئىمە بېپارى لەسەر دەدەين دىو پوكە شىە كەتەنى ئەو خۇى دىو كەيتىرى دەبىئىت

چۇن پارە زىادە كەمىت، نوۋەم حۆرى ۋە بەرھىسە كان پىيۈستە مېزانى كە
چۇن پىژەي پارە بەرزدە كەنە ۋە. زۆرىي خەلگى كارە كانى لە بايق
نەجامدە كات، بەلام تىمە چەدىن رىگە مار ھەي بۇ نەۋەي نەچىتە باك
بۇمۈنە كاتىك كە خانوۋەك دەكرىت پىيۈستە كان بچىتە باك، مەلام بىل
خانۋى ئۆزىغا.

پىستە مە لە زۆرىك لە خەلگى كە دەللىن بان پارە مان بە قەرز ناداننى پان
پارە مان نىيە نەۋكارە نەجام بەدىن، بەلام نەگەر ئۆ تەۋەۋىت پىست
كەسى نوۋەم تەۋا فېرىيە كە چى شىتېك ئۆ خەلگى ۋە ستانۋە ھەتا ئۆ
نەۋەسپىت. يەھرى كەمى پارە ۋە زۆرىك لە خەلگى ناتوانن مامەلېكەن.
نەگەر ئۆ لەم داۋە رىگارت بىۋە ئۆا ئۆ مىلېۋىك جارا لە پىشېنەي
ئەۋانەۋەي كە تەۋ تۈنایان نىيە. زۆرىي كەت كە خامو ۋە پارە مان ۋ
شۈمەك دەكرىم بەمى دراى بانگى دەكرىم. بۇمۈنە كاتى ئە پارە مانىك
دەكرىم بە ۱،۲ مىلېۋن دۇلار، بە شىۋەي گرىبەست واتا بەلگە نامەيەك لە
ئىران كرىپار ۋە قوشىاردانە. لەسەرەت پىشېكى ۱۰۰،۰۰۰ دۇلار دا ئۆ
بەشەي تىرىش كە مامبۇر بە نەۋە پۆز دەۋرۈپدەم بۇچى مەن نەۋ كارەم
كرد چۈنكە دەمزانى كە نىرخە كەي زىادە كات بۇ ۲ مىلېۋن دۇلار. بەلام
نەگەر كەسى بىزانىيە ۋە لەمەن زىاتىر پارەي بەدايە ئۆا مەن ھەركىز
مەمەنانى ئۆا قازانچە بىكەم. واتا ئۆ كار لەسەر كات بىكە چۈنكە لەۋانەي
بۇمۈنەي كەم ئۆا خىرە كەۋرە لە دەست بەيت. بەرپاستى ۋە بەرپەس
تەسە ناكىت پەلگۈ دەزانىت ۋە خىرا ۋە شىۋەرنىكى پىك ۋە پىك كارە كانى
نەجامدە دىلت.

۳. چون تو بتوانی که ساسی زیره ک لای خۆت دامه زینیت، به تاییه تی بۆ
نهوهی کارت له گهلبکه ن تۆ پێیوست دهکات نهو که سه زیره گانه
هه لیزینیت و لای خۆت دایامه زینیت

چهنده ها شت ههیه که فیزیووی له نه بجمی نه مه شیدا پاشمیتیک به برخ
وهرده گرین. نه گهر تۆ ناتاویت بیت نهو که ساسی که دایه ویت فیزیوت نهو
تۆ ده بیت و به ره پنه ر له جۆری په که م، هه ولیده له ژیا نتانه له ترسه کار
پامه که ن و خۆتاسی لی ده ریازمه که ن به لکو بتوانن به پتوهی به رن و بیان
گۆپن نهو هیزه بۆ به رزه وه سدی خۆتان.

بەشی ھەوتەم

وانە ی شەش

کاربە بۆ فێربوون ئەک بۆ پارە

بەسالی ١٩٩٥ مەن بانیگێشکرام بۆ چاپییکەوتنی پۆژنامەوانی لە سەنگا پەرە، کە کچیکی پۆژنامەنوس مقابەلە ی دەکردم. چاپییکەتنە کە بەختاری بە پێرە دەچوو، ئێمە لە هەژنی هۆتیلێک دانیشتیبوین. بە دەم قەرەخوردنە وە بایسی مەبەستی گەشتە کەم دەکرد بۆ سەنگافورە. پاشان چۆمە سەر سەتەیحە کە و دەستم کرد بە قسەکردن دەریارە ی نهێنی دەولەمەندبوون.

پێشکەش کارە کە گوئی " مەن پۆژانیك ھەزمکردووە بچمە نووسەرێکی کە کتێبەکانم پڕفرۆشیبۆایە. مەن ھەندیک ئارتیکلم بینی کە ئەو نووسیویوی بۆ پۆژنامەیسە ک ئەو ستایلی نووسین و داڕشتنە کە ی زۆر باش و سەرکەوتوویو، بە نووسیئەکانی خۆیەری ئاسودە دەکرد.

مەن پێمگوت کە تۆ ستایلیکی سەرکەتووت ھەیە لە نووسیندا. چۆ شتیێک پێگرە ئە بە دەستپێئەکانی خەوبە کانتا؟

ئەو دەپگوت و ھەسندە کە م کارە کە م گزنگێکی ئەو تۆبێیە، ھەمووکە سێک پێم دەلێت ئەو پۆمانە ی تۆ نووسیوتە زۆر باشە بەلام مازام ھیچ شتیێک

پەزىلەتات. مەن ئىستى بەردەۋام لەسەر كارەكەم و كار بۇ پۇرنامەيەك
دەكەم و ھەرحىيەكەم دايندەكەم، تايا پىششىقار بۇ بۇ مەن چىيە، مەن
گوتە بەللىيەۋە مەن پىششىقار ماشىن بۇ تۇ ھەيە. مەن ھەيەكەم ھەيە لە
سەنگەۋە كۆرسى فىزىكارى دەلىتەۋە دەريارەي قىزىقار، پەيىنار بە
تۇرۇك لە كارمەندى كۆمپانىيەكەن ئېرە واتا سەنگەۋە دەكەت. پىم واپە
ئەگەر تۇ بەزىرىكەيت لە كىك لەخولان ئەۋا تۇر باشدەيەت،

تۇر بەگىزى و تۇرپەۋە گوتى "تۇ ئەلىت مەن بىچەۋە بۇ قۇتەخانە بۇ
ئەۋەي فىزى قىزىقار بىم؟"

گوتە "بەلى" "تۇ ئەلىي لەۋفەسەيەت كە و دەلىت؟" گوتە
"بەلى" چى خراپىيەكى تىدەيە، بەلام ۋامەستەم كۆرگەنە و پىششىقەۋ
تەرەدەيەت مەن ھۆزگەم دەخواسەت كە ھىچم ئەگەتايەن بەلام ھەۋە و
ئامانچى مەن بىرىنە لە يارمەتى دىلى خەلگى. بەلام بۇم دەكەت بە
پىششىقارەكەم تۇرپەۋە چۈنكە دەيگوت مەن ماستەرم ھەۋەۋە لە
ئەۋەيى ئىگىزىدە، بۇچى مەن بىچەم بۇ قۇتەخانە ۋەلىرى قىزىقار بىم؟ مەن
كەسىكى پىششىقەم، مەن دەۋەۋەت بىچەم بۇ قۇتەخانە ۋەلىرى پەيىنار بەتەۋە
بەكەم لەۋ ھەۋەي خۇمدا، ئەك بۇ قىزىقار پەيىنار بەكەم.

مەن پەم لە قىزىقار، ئەۋا ئەمە پارەيان دەۋەت، بەلام تۇ پىم بىلى
بۇچى مەن بىشۋىم لەۋ ھەۋەي قىزىقار؟ ھەتتە؟ ھەتتە؟ ھەتتە؟
چەۋىنكەۋەكەمەن كۆنەي پىششىقار، لەسەر مەيى قاۋەۋەۋەۋەكە كۆپە
لە و كىتەپە پىششىقەم مەن كە نوۋىۋەۋە مەۋە، مەن دەۋەۋە داپىنى
ھەلگەت و ئەۋە خەۋە ھەتتە شى نوۋىسى لەسەر ئىگەل پارەكەي مەن
ئامازەم بۇ ئەۋەۋە كۆر ئەۋەۋەۋەۋە و ۋەم ئەۋە دەۋەۋە؟ ئەۋە ۋەۋە

ۋەپاۋاتى چى؟ گۈتم ئەۋەدى نوسىۋەتە پۇتتۇر كىۋىساكى پۇرۇشتىن
نوسىر. ئەۋ نوسىراۋە پۇرۇشتىن نوسىر ئەك ياشتىن نوسىر. ئەۋ
ھەپەسابوۋ، ۋەتى من نوسىرەتتىكى ترسۇكىم تۇ نوسىرەتتىكى گەرەى و من
دەمەۋىت بىرۇم بۇ قوتابخانەۋ فېرى فرۇشىيارى بىم، من ۋەم پاستە تۇ
پۇرنامەى ماستەرت ھەپە بەلام ئەتوانىت ھەمبىتە نوسىرەتتىكى باش و
فرۇشىيارىكى باش.

بۇياردە تۇپەبۇيەۋە و گۈتى " من ھەرگىز ئاپۇم بۇ ئەۋەى فېرى ئەۋەم
كە چۇن شت بفرۇشم. من كەسىكى پىسپۇم لە بۇارى نوسىندلو پامىيان
بە خەلكىدەكەم تۇ كەسىكى فرۇشىيار ئەمەكەى پەۋاپە. ھەمۇ
تۇنەكانى سىپۇۋە بە خىترى و بە تۇپەبۇيەۋە چۈە دەۋەۋە لەكۇتايدا ئەۋ
نېبىيەكانى لەسەر كارەكەم بۇ بەجىيشتىۋە و تىيدا ھانبۇۋ كە جىيان
پىپۇۋە بە كەسى زىرەك و بەتوانا و خۇنەۋار ئەمە ھەلىيەكن بۇ
خەلكى، تىمە ھەمۇ پۇتتىك ئەۋانە دەبىنن و ئەۋان بەدەۋرى تىمەۋەن.

چەد پۇتتىك تىپەپى، ھەكىنەى سەيارەكەم بەباشى كارى نەدەكردە
لەگەرچەمدا لىماۋ ۋەستاپەكى زىرەكەم بۇ ھابۇردىر لەماۋەى كورشا بۇى
چاكردم. ئەۋا زانى كىشەكەى چىپە كاتىپى كە گۈپى لە سەۋتى مەكىيەكەى
گرت، من تۇر سەرمەبۇوم. بەلەن پىستى لای ھەسدىك كەس تۇر ھابىيەى
ھەمبارىيە ۋەۋ زىرەكەى ھەيانە بەسەنەى مۇ ئەۋار. بەپاستى من توش
شۇك بۇوم كە دەبىنم ئەۋ خەلكە زىرەكە لە بەدەست ھىنانى پارە
ۋەمەس تۇرگەمە تۋانان. ھەروە ھابىستەمە كە لە سەدا پىنچ كەمتر لە
خەلكى ئەمەرىكا دەھاتى سالانىيان ۱۰۰,۰۰۰ دۇلارە. من لەگەل ئەۋكەمە

یه توانا و زیره کانه دا گفتوگویم کردوه که داماتی سالانه یان ۲۰۰۰۰ دۆلاره،
من نه و بازارگانانه ده ناسم که پسیپورین هه یه له بوارى دکتور و باررگانی،
نه و به منی ده گهت دکتوری بدان و هه وو به شه کانی تر له م بواره،
کیشهی نابووریان هه به، پیموایه کساتی که نه وان زانکو ته و او ده کس
پاره یه ک دۆر دیته ده ستیان، به لام نه وان یه ک پسیپورین هه یه که زۆر
دوره له سامانداریه وه، نه و مه به سستی نه و ده بوو که نه و که ساتهی که
شاره زایه کیان له یه ک بواردا هه یه و هه ولده ده ن که شاره زای په یدابکه ن
له بواره کانی تر دا نه و داماتیان زیاده کات، وه ک پیتشتر که باسم کرپوه
له به شی زرنکی نابووری و و ستراتیجیه کانی وه به ره یفان و ژمیریاری و
پاساکان و بازار، نه گهر نه م چوار ته کنبکه ت هه بیت نه و نه توانی
به خیرای له پاره که ت پاره ی تر دروست بکه یه، به لام که پاس پاره دیته
کایه وه نه وان هه ر بیران لای کارکردنه به قورسیو به س.

نه و به مو به ی پیتشه باسمانکرد ده رپاره ی که نووسه وه که زۆر باشده بوو
نه گهر نه و بچوایه ته کۆرسینکی فیکرکاری فروشیار، نه گهر به باشی فیکریوایه
نه و داماتی به شیوه یه کی سه رسوپیه ر ریهادی ده کرد، نه گهر من
له جینگه ی نه و بووما به ده چوومه کۆرینکی حویندسی فروشیار و شاره ابوون
له بوارى ریکلام له حیاتی نه وه ی کاربکات بق و قۇنامه کان، من حۆم
حه رده که م کاربکه م وه ریکلام که ریل، به مانه ت نه گهر پاره که ی که میبیت
چونکه نه و فیکری چۆنبه تی گفتوگو ت ده گات به شتویه کی سه رکه تود و
له کوبایدا ریکلمکه رینکی داشت لبده رده چیت هه روه ها فیکری چه ند
شمیقکی تریش ده بیت که نه مانه هه موری سکیلی باشن هه روه ها
نه توانیت له شه و له کۆتی هه مته کان نوقلای خوی بنوسییت و پاشا

نەزەر بویونى دۇمانەكە دەتوانىت نە شىۋە يەككى سەرگە وتوو پىقرۇشىت.
لەمۋە يەككى كورتادا دەيتتە باشترین نووسەر پىقرۇشىتەن كىيىنى
دەيتتە.

مەن كاتى يەكەم كىتېم نووسى مە باوى ئەگەر دەتەويت دەولە مەندىيت و
دەلخۇشەيت نەوا مە يۇق بۇ قوتابخانە. مە لام خاۋەنى چاپە مەنەكە
پىشسپارى كىرد ناۋە يەككى يىگۈپم بۇ پەرۋەردەى ئابوۋى. مە مە خاۋەنى
بلاۋ كراۋەكەم گوت مەندىك ناۋىشەنى تىرە لايە كاتى كە نووكتىبىترم
كەربۇ بازارمە مە ناۋى شىنەك بۇ خىزانەكەم و شىنەك بۇ باشترین
مارىنگام. كىشەكە لەۋە دابوۋ نەوان پىژبىيان دەكرد نەمە يىتە خۇراى،
مە لام لەكۇتايدا ناۋىشەنى "ئەگەر تۇ دەتەويت دەولە مەندىيت و دىلخۇش
يىت نەرا مە چۇق بۇ قوتابخانە،" چونكە نەم ناۋىشەنە شىنەكى سىرنج
پاكتىشبوۋ.

مەن خۇم كەسىكەم تۇر گىرنگى مە باوى خۇيىندىن و پەرۋەردە دەدەم مە
نەبار نەم ھۇكارە چەندەھا لىدوۋ و پىشسپىرم كىردە لەسەر گىرىس
سىستەمى پەرۋەردە. مە لەسەر نەۋە نەۋ دىۋىشەم مە لىزارد بۇ نەۋەى
ريانر نەم بۇ چۈمە بلاۋ يىتەۋە مە دۇ خەلگىدا لە رىگەى رادىۋ و نەلە مېزۇن
چونكە شاپەنى باسە كە خەلگى دىك بەم كىشە يەكەن. مە لام تۇرىك لە
خەلگى پىيان و ابوۋ مەن كەسىكى مە خۇشەم، مە لام كىتەكەم مە باشى
مەلشرا.

كاتى نەخە پۇچم كىرد لە پەيمانگى مارچىد ماريان لە نەمەرىكا لە سالى
۱۹۶۹ نوۋكى مەلۇم تۇر دىلخۇشەۋ چۈكە دامە رىام لە كىلگەى نەتى
كالىفورنىيا لە بەشى گواستەۋەى نەۋت لە رىگەى كەشتىۋە لەگەن

سینکه سدا کارم ده کرد به لام پاره که م به به رلودی به ولن دؤر که مبوو به لام کیشه نه بوو چونکه نه مه کار سه ره تا مبوو دواي ته خه پوجم. پاره ی سالنم له م کتومپایایه ده گشته ۴۲۰۰۰ دؤلار له هر سالیکدا. له سالکدا من حوت مانگ کارم ده کرد و پینچ مانگ پشومعیوو. نه گهر من بمویستایه نه و پؤژده پشوانه کاریکه م نه و ده متوانی کاریکه موو موچه که م بوو نه و نه دی لنده مات

من کارنگ گه ورم له پېشېوو که ده یوو نه جامی بده. پاش نه ووی من به لېناهی کارکردم واژو کرد له گه ر کول پانیا که بۆ ما ووی شه شماگی تر، هه ووه ما په و نه دیم کرد به مارینا گروپس که بۆ نه ووی هیری فېوک وانی بم. له وکاته دا باوکی ده و له مه ندم پیرۆزبای لیکردم به لام باوکی هه ژارم توشی شوکبوو. له قوتا بخه بیت یان له شوینی کار باشترین بېرۆک نه ووی که تۆ بېته که سېکی شاره ز له و بواره دا نه وکات پارهت زیاده کات و سه رده که ویت. بۆ نمونه نه گه ر تۆ دکتۆر بیت نه و حیرا نه ته ویت بېته که سېکی خیرا پله کیه به رزبېته وه موچه که ی. هه ره مان شت راسته بۆ فېوک و امیک یان ماموستایه ت یان نه مدازیارتک.

باوکی هه زگرم بیوای به بیرو بۆچونه کۆنه که هه بوو هه ر له بهر ئه مه که
دکتۆراکی به دهست هیتا زۆر دلهۆشبوو و نهو هه میسه به و هه دیتانی
که له قوتابخانه کا که ده دران به قوتابیه کان دلهۆش ده بوو.
باوکی دهوله مه ندم به پهنچه وانه ی نهو نامۆگاری ده کردم.

ئەو دەيگوت تۆ پىيوسىنە براىيت كەم تا زۆر. ھەر لە ھەر ئەھەش كە
چەننەن كاركىرەوود بۆ چەمىدىن كۆمپانيا و لە شوپىنى جياواز. ئەو كاتەى
كە مەن لەبەشى ژمىريارى كارم دەكرد ھەرگىز بىرم لەو ئەدەكەوود بىمە

پەتیار، بە لکو دەموست فێریم لە ڕێگەی بیستەوه - باوکی دەوله مەندم
دەپزانێ کە وشە باوەکان دەپیارە و زانستەکان بە کاربێت و لە ڕێگەی
ئەمەوه گریگی و ناگریگی بابەتەکی دەردەخات. من کار نۆم کردووە لە
پستۆرتەکان و مارکیتەکان ئەمانە هەمووی بۆ من بۆنە نەرموو. ئەو
من و مایکی پێگەیان و هەلی بۆ دەپخسانین بۆ بینین و گەشکردن لە گەژ
بەنەوانەکان و یاساسەکان و ژمێریارەکان ئەو دەی و بست کە ئێمە لە
هەمووشتیک شتیک بزانین.

کاتی کە من وازم لە کارەکم هاورد لە کۆمپانیای نەتی سەرەپای نەردی
مۆچەیک نۆم وەردەگرت. باوکی هەژارم بە دڵسۆزی خۆی
دۆزبەگ رانەبوو. چونکە ئەو تێنە دەگەشت کە بۆچی من ئەو پەیارەم داوە
واژ لەو کارە دەهێتم کە موچەیکێ رۆژ وەردەگرت. ئەم دەرفەتیکە کە
هەمووکاتی نایەت پێت. ئێوارە یەکیان پرسیاری لێکردم کە بۆچی نەروازت
بە کارەکت هاوردووە؟ من نەمتوانیبۆ پوێکەمەوه هەرچە نەتیک
هەلبەدا، چونکە بێرکردنەو هەمان لەیەك رۆژ جیاوازیبوو. کێشە ی گەڕە ی
ئێمە ئەوەبوو کە لۆجیکمان جیاوازیبوو لە پەکتی.

بەلای باوکی هەژارم کاری هەمووشتیکە، بەلام بەلای باوکی دەوله مەندم
لێرسون هەمووشتیکە. بەبێرو بۆچوونی باوکم لەکاتی قوتاییموویمدا
پێوستە من بچم بۆ قوتابخان بێمە بەرێوبەری بەشی کەشتیوانی، بەلام
باوکی دەوله مەندم پێیواپە پێوستە کە من لە قوتابخانە بخوێنم لە بواری
بازرگانی ئێرودەولتی و زانیاری بە دەست بێنم لە بواری گواستەوه و
شۆمەك بە کەشتی وەك کە لوپەل و تەنکەری نەوت و گەشتیارەکان من
بۆ هەلات و باشوری دەریای هێمن. باوکی دەوله مەندم هەمیشە پێداگری

دەکردى كە رېئەوى بازىرگانىيەكەت با بەرەو ئاسىيائىت ئەك ئەو رووپا
چونكە مەن ئەتەو مەكان بە باشى شارەزام. چونكە مەن كە قوتايىدوم دەم
خويىند لەبوارى بازىرگانى و خەلکەسى و كەلتور و ئەرىتى مەتەو مەكان وەك
چاپان و تايوان و تايلىد و سەنگاپورە و ھۆنگونگ و فېنتام و كۇريا.

باوکی دۆلە مەندەم تېئە دەگەش كە بۆچى مەن وارم ئەو كارەم ھاورد و
پەيوەندىم كىرد بە سوپاوە. مەن لای باوكم دەمگوت ئەمە وىت فەرى
فەزىكەوانى بى، بەلام لە راستىدا دەمويست فەرى بە پتوۋە بىرىنى سەربازى
بى. باوکی دۆلە مەندەم ھەمىشە پەيدەگوتىن كە بە پتوۋە بىرىن كۆمپانىيا
ئەركىكى نۆر قورسە بۆ پتوۋستە پىش ئەوۋى پىتە بە پتوۋەرى كۆمپانىيا
لە ئەسكەرى بىكەيت. ئەو دەيگوت مەن بۆ خۆم سى سال ئەسكەرىم
كردو، ئەو پياۋىكى نۆر خۇراگىرەو و خاوەن بىرپارەو

ئەو دەيگوت گەنگەرىن شەت ئەوۋى كە تۆ كۆمەلىك خەك بە پتوۋەرى بە
دۆحبىكى ئىرساك و ئاجىگىردا، دەيگوت وانەى داھاتووت بىرىتە ئەوۋى
پىتە پاپەرىكى بەھىر، ئەگەر نەبوۋىتە ئەو كەسە ئەو تۆ خىرا شەكست
دەھىيىت ھەروەك ئەوۋى لە بازىرگانىدا بوودەدات.

لە سالى ۱۹۷۲ لە فېنتام وارم لە كارەكەم ھاورد ھەرسەيەك كە كارەكەم
ھۆشەبوست. كسارنىكى تەرم نۆزىوۋە لە كۆمپانىياى خىرۆكس، ئەنھا
ھۆكارى مەن بۆ ئەوۋى لىرە كارەكەم لە مەرنەوۋەبوو كە ئەم كۆمپانىيايە
باشەرىن پىرۆگرامى ھەبە دەرارەى فرۆشبارى لە ئەمەرىكادا واتا
سىستەمى فېركارى و پامىنانەكەى نۆر بەھىزە.

باوکی دۆلە مەندەم شانازى پتوۋە دەكردم و باوکی ھەزارم بە بەبۇنى مەن
شەرمى دەكرد چونكە كەسىكى حويىنەوا رو پۆشنىر پىتە كەسىكى

فرقشیار، نهو کاره به لای نه و زور په سهنده بوو. بوماوه ی ۴ سال کارم
له گه ل نه و کومپانیایه کرد و توانیم کاری باشی لئوه فیریم و زالم به سر
ترسه که ما. له کوتایدا بوومه پییحه مین له باشترین فرقشیاره له
نهمه ریکا. م له سر مو چوبه که ی خوم به رده و امبووم که وازم له م
کومپانیایه ش هیناو ده چومه کومپانیایه کی تر بق نه وه ی زانیاری باش
فیریم.

له سالی ۱۹۹۷ بویه که م جار کومپانیای خوم دامه رانند. باوکی
دوله مدم به باشی فیری به پئوه بردنی کومپانیای کریموین. واتا من
نیستا ده توانم کارکنانم ریکبضام و جیبه جیپانیکه م وه ک خاوه ن کارلک.
یه که م به ره م بریتیبوو له دروستگردنی کیف له پوز ه لانی دوور و بق
بارخانه کانی نیورک.

نیستا کاتی نه وه هاتوه که بالکانی خوم تاقیبکه مه وه. به لام نه گه ر
که ونم و شوینیکم شکا نه و کیشسه به چه که ناموزگاریه کنی
باوکه دوله مدم که م چاکم ده ماته وه یه که م باری که شتی مارگاسی له
نیوان نه مریکا و کوریاموو ده ستان پیکرد.

نه مسه بق من بارگانییه کی نیوده ولش ده که م، وه ک نه وه ی
باوکه دوله مدم که م فیری کردوم ده رباریه به ته کان. شه مق کومپانیای
ده به ره مینام له باشوری نه مریکا و تاسپ و نوروه ی و روسیا. نیستا نه و
بیرۆکه کومانه ی که زالمبوو نه سه رما کوتایان پیهات مه خورپاگری له
به رده م شکسته کان.

من شه مق داوا له ملیونه ها حالکی ده که م قوتا بخانه پیوانیه که وه منی
لناری و زانیاری شتیکی گریگیت زوره ی فرماسه ر و کرئکاره کان ته نها

له ژبانی پارو دا ده ژبن. نه وان کار ده کهن و پارو به ده ست ده هیښن و
ته رزی لیده ده نه وه. په کڅکی تر له کاره ساته کان بریښه له وهی که
کرکسار کار ده کات زږر به غورعی بو نه وهی ته بها به پړوبه ره کوی
ده ربه کات به ک بو ته وهی پارو هی زیادی بداتی. نه که ر ټو سه پیری پړوهی
نه و پارو به بکیت که کو مپانیا کان ته ر خانی ده کهن بو کرکسار ده کان نه و
دووباره من ده لیم نه و پړوهی په راسته به پیښی به لښاکه که پان. نه خا به کان
نه وه ده ر ده خه ن که زږ بهی کرکسار ده ان ه ر گیز پښاکه ون چوبکه نه ون
نه و کاره ده کهن که فیر کراون. نه و ته نه نه وه یان ده ویت که کاریک
زه مانه تیاں ده سټکه ویت و پارو هی باش به ده ویت بیتن به ما وه په کی
کورټ، به لام له دا هاتو دا نه و ان شکست ده هیښن له چاره سه ر کورنی
کڅشه دارا به کان.

له بري نه وهی من خه لکی پښوینی بګه م که نه وکاره بګه ن که فیږیبوون و زیاتر پاره به ده ست بیتي نه و پیشه یه ه لېژیره که پییه سته فیږیبیت بڼ نه وهی نه که وپته نڼو یاری په پست رېسه که وه. کاتې که خه لکی ده که وپته مڼو نه و ناوه به درنځای ژبانی پاره په یدا داکات و خه جی ده کات و قه رری پیده داته وه نه مه نه و سموریه ک بیردیننځه وه کاتې که ده خرځته نڼو قه فارځکی خولاوهی و هره نه د رابګات هره ده که رځته وه بڼ شروینی حقې.

ئەكتەرى سەرەكى تۆم لە ەلىمى جىرى مەگوايە كاريگەريەكى نۆرى
 دەيت ئەسەرم چەمەكە لەيەكتەك لە پوداوەكاندا ئەوار لە كارەگەي
 دەيت ئە كۆمپانيابەك و دلاوا لە ەموو كارەندانى كۆمپانيا دەكات كە
 ئەو من وزدەيم كى لە گەلم نەت، كەس جوايى ناداتەو ە ەمووى بۆويە

بەرد بەلام يەك رتەبيت كە دەلئيت من لەگەڵ تۆ وازدەيتم بەلام بە مەرحتىك
ی، بۆ ماوەی سێ مانگ لە باشترین كۆمپانيا كارم بۆ بدۆزیتەو.

من نه وه ده زانم که باوکی مه ژاری هه میشه چاوی له وهیه که سالیبت و
 بپوت و موچه که ی زیاسکات به لام له گه ز زیادرونی موچه که ی هه ربی
 هیواد هیست، دوویاره ده پواتوه بێ قوتا بخانه و له پله ی به رزده ییتوه
 به لام هه ره مان نه نجام چاره پتی ده کات.

ٺو پرسپارهی من که له زۆر بهی خه لکی ده که ئێ ئوهیه که له کوێ
کۆتای به و کاره پێژانهیه دین؟ ههروهک سمۆرهی نێو یاریه که. من زۆر
پێم سه پره نه گهر خه لکی بیرێک له و کاره ی پێژانه یان بکه ن که برائێ به
کوێیان ده که یه مێت؟ داها تو یان چی لێ دیت؟

سريل بریک فيلڈ بہہ پڑوہ بہری بہشی خانہ نشینی لہ نہہریگا
پاپو پتینکی بلاو کردوہ دہربارہی پارہی خانہ نشینی و گوتی بۆخیتی
ناہہ موارے دروست کردوہ بۆ خہ لگی، چونکہ لہ سہ دا بہہ بجای نہہ
کہ سانہی کہ کار دہ کہن خانہ نشینی و ہر ناگرن، کہ نہہ خوی بۆ خوی
کیشہ بہ کی گہورہ بہ، ٹہوش و ہری دہ گرن لہ پتڑہی ۷۰٪ بۆ ۸۰٪ لہ
۵۰٪ نہہ کہ سانہی کہ و ہری دہ گرن زۆر کہہ بہہشی ژیاہی پۆژاہی ان
ناکات بۆ نموونہ ۵۰ دۆلار ۱۵۰ دۆلار بۆ ہر ماہیگن.

من سه‌زدانی زودیک له خه‌لکی شاره زام کرده که زاسیاری باشان هه‌بوه
 ده‌رباره‌ی خانه‌نشینی، هه‌ندیکه‌س ترم ماسیوه که توانای باشیان
 هه‌بووه له داپشتنی به‌رنامه‌ی خاه‌نشینی له کومپانیاکان، من زودی
 کات نه‌و پرسیاره‌یان لیده‌که‌م چی خه‌لکێک له ئوقیسه‌که‌یدا چاوهرتی
 وه‌رگتنی یاره‌ی خانه‌نشینی ناکات.

ئەو دەلامى دامەو گوتى "ئەو كېشەيە زۇر خىترا چارەسەر دەكرىت" وىم چۆر مەبەسەت چىيە؟ گوتى ئەمگەر گەنجىك براننىت كە پىر دەبىت و خانەنشېسى بۇ ئاگەن ئەو خۇى ھەولەدەت، كارىك دەكات كە پاشەپەز سودى پىنگەيەنىت. ھەرومە كارىيىلە كىتەكەدا باسى جىپاۋارى بىۋان ئەو وىبايىيەى كە پىشتر بۇ خانەنشېسەن ھەبوو وە ئەوئى ئىست ھەب و مەترسىدارە. ئەوئى ئەو باى دەكر وىنەيەكى باش نەبوو بۇ ئەم خەلكى ئىستا كە كاردەكەن و يەتايەتى بۇ خانەنشېسان. بۇمەوئە كرىنى تەندروسىتى كە سىستەر بان كەسىك كە لە مالىو چاۋپىرى نەخۇشەكادەكات بۇ مەوئەكى زۇر ئەمە پىيوسىتى بە كرىيە و ئىستا ئەم كرىيە زىيادى كرىو بۇ مەوئە ئەوندە و زىاتر بۇمەوئە لە ۲۰۰۰۰ بۇ ۱۲۵۰۰۰ دۇلار لە سالى ۱۹۹۵.

بەتايىيەتى ئەو لە نەخۇشەكان و بەشى تەندروسىتى بەدى دەكرىت كە ئامرى نەخۇش و ئەو كەسانەى كەمردوون دەكرىت بەلام جىپارايەكە لەوئە داي چاۋپىرى تەندروسىتى بۇ ئەو كە سانەى كە ھەزەرن و بەتەمس كەمترە بە بەراۋرد بەو كەسانەى كە سەرمایەى زۇرپان ھەبە. مەن بەو سەرم سۈرپاۋە ئەوئەى كار دەكەن تەنھا مېدايان بۇ داھاتوئيان ئەوئەدەبە كە مۇچەكە وەردەگىرن و ئىمىز پىر لە ھىچى ئۇرناكەسەرە بۇ داھاتوئيان.

كاتى مى ئامۇزگارى كەنجان دەكەم بۇ ئەوئەى دمولەمەندىن ھەمان شىتيان بۇ ماسدەكەم، وانا ئەو بەرمایەى كە دايدەنىن با بۇ داھاتوئىيەكى دوورمىت و تەنھا بۇ ئىستا شەبىت، ھەمىشە پىر كەنەوئە لەوئەى داھاتوئى چى كارىك ئەممامدەپىن. لەبەرى ئەوئەى كارمكەيت بۇ ئەوئەى مۇچەكەت

[illegible]

یائین من نه و پیشنیاره دهکم گویم له خه لکی ده بیت که ده لیز تل
به راستی نه وه زور فاحوش و گرانه ، نیمه نه نه ومان ده بیت که خرماس
بیتس خورشیدیت.

نور ده لامي نه را که ده تين نيمه نه بها نه و ماں ده ویت که ده مانه ویت
کاری گه ری خرابی ده ویت چوک نه گه به به موژیانی کاریکات ده ویت
نوهی نه را قازانجی بداته حوک مهت. له بهر نه وه نه گه را کاریک هه زت
بیه بو نه و مه رحبه کرنی باشتره بۆنووته من جه زم له یاری
جو کلاسیکیه به لام ده چم چومکه هه ست به نارامی ده که م کاتن نه و
کاره ده که م.

به پاستی زود گرانه نه و بیرۆکانه جیبه جیبکە ی له سه‌ریه‌کیك که خه‌ری
له‌به‌وقت

نموزگاری من بۆ ئەو كەسانە دەكەم كە دەیانەوێت ھۆیار مگۆنن و
مۆیگەری لە ژیاپايداكن ئەو بێ ژیاں وەك یاری چو ملامیك كە وایە
لەسەرەتادا تۆزێك ھەخاڵە پاش ئەو ی بەردەوامی كاری كەنت لا
ئاسادەبێت، من زۆر دەترسام لەو ی بچم بۆ ئەم یاریە بەلام لە كوتاییدا
چۆم و بەسەر ھەستەكەما زالبووم، ئیستا ئەو یەكێكە لە یاریەكان كە

ئاسودەم دەکات. ھەمیشە ھەستىك لە باخمدا ھانم دەدات كە بۆلۆم بۆ ئەم پارە.

ئەگەر تۆ ئارەزووی ھێروونی کارىك دەکەیت یان ئەتەوتت لەو بوارەى خۆتا باشتر شارەزابىت ئەوا دۇنيا بەرەو لەر كۆپانىيەى كە ئەندامە لە یەكیى كرىكران، چونكە خزمەت گوزارىە لە یەكیىتیه كەدا ھەپە كى یارمەتى دەرتە بۆ زیادبویى شارەزاید و پەخساندنى ھەلى نۆر.

باوکی دولتمەندەكەم ئەو كارەى دەكر كاتیبوو بە خاوەن كۆمپانیای ھۆی نۆ ھەولیدا كۆمپانیاکەى ئەندامبىت لە یەكیى كرىكران. بە بۆچونى من ھەردوو كارەكە نۆر پىپوستە واتا سەرەتا دەبىت لە بوارىكدا شارەزابىت پاشان بۆ كۆمپانیایەكى بگەپى كە یارمەتى دەرت بىت بۆ پىشخستى و گەشەدان بە پىشەكەت. بۆنموونە من لە بەشى فرۆكەوانبۆوم و فرۆكەوانبۆوم، نۆر ھەولمدا بەدواى كۆمپانیایەكدا بگەپم كە یەكیىتیه كى بەھێزى ھەبىت، چونكە ئەمە ولە مندەكەت كە ھەموو توانای خۆم لەسەر پىشەكەم چرپكەمەو، ھەروەھا لە كاتى گۆرپىنى بۆ پىشەكە كیتر ئەوا پەھایەكى نۆرى ئەبىت بۆنموونە سالىە ئەگەر ۱۰۰۰۰۰ كارتۆر كارەكەیت ئەوا سالى ۱۵۰۰۰۰ دۆلار وەردەگرت كە ئەم مووچەى نۆر ئەستەمە لە پىشەكەكى وەك مامۇستایەتیدا مەدەستى بىنى.

ھەمان شت راستە بۆ مامۇسناس چوئكە پىشەى مامۇستای پىشەكە كە لە چوارچىوہى پەروەردەدانە بىت.

كاتى كە پرسىار لە قوتابىەكان دەكەم كە چەيك لە ئۆو توانای ئەوتان ھەپە كە خولرس نامادەبەكەن بەتایسەتى ھەمەرگەر؟ ھەموویان دەلین دەزانین نۆر بەباشى پاشان من پىیان دەلیم ئەى یۆچى ماك دۆتال ھەمان

كارىدەكەت و پارەي لەتق زىاترە لەو لەمدا دەلتىن ئەو سىستەمى
بازىرگاسى نۇقد بەھىزە و دەزانىت چۆر كارىدەكەت. خەلگى ھەزەر ھەمىشە
جەخت دەكەتەو سەر كەشخەي بىياكان و شوپنەكان ئەك بازىرگانىيەكە.

بۇزىكىيان ھاۋىيەكەم لە ھەۋاۋى كە ھونەر سارە پىنىگوتەم كە مەن پارەيەكە
نۇقد كۆكۆدۆتەو. وىم چۆن وىي كاتى كە دىيەم مەرد پارەيەكە نۇقى بۇ
بەجىيەشتم نىزىكەي ۲۵۰۰۰ ھەزار دۇلار دەسور. بەلام ھۆكەمەت و
پارىزەرەكەي بەشى خۇي لىيەد لە پىشكەكەي، پاشان مەن خىرە ھولەد
ئەۋپارەيە بەكارىيەتم رىكلام پىكىردەن. پاشا دوومانگ بەرەمە
مەنەريەكەم لە باشتىن شوپن نەايش دەكران و بە گراتىن نىخ.

زەبەي خەلگى ۋەك شىۋە باۋەكە كارىدەكەن بۆسۈنە بىنايەكە
كرىۋتەو و پىستورائىكى ھەمىرگى تىداد نازە. بەلام نۇقرەم دىرەي
بازىرگاسى دەزانىت. كاتى پىرسىيەي لىدەكەيت كە چى فىرېۋىت دەلتىت
ئەبا رىكرام بۇ ھۆلەدەن لىنە رەكان فىرېۋىم. كاتى پىي دەلتىت كە
بۆرە كۆرسىكى پەندىسى فۇشبارى ئەو دەپچىت مەن پىيۈستەم بەۋەيە
رەكەت و پارەي خۇم بەفېۋىادەم.

ھىيەر پىيۈۋە لە خەلگى ھەزەر، نۇقرەي نۇقرىيان بە كىشەي ئابورەۋە
دەلتىس. ئەك لە بەرەتەۋىيە ئەۋىن شىتەك دەزانن بەلكو لە بەر ئەۋەي ئەۋان
كۆمەلە شىتەك ھەيە ئايۋانن. بۆسۈنە باسى ھەمىرگەكە مادۇنال لەۋەي
بە باشى ئەۋخوارىنە ئامادەنەكەت بەلا بەتۇنەيە لە پىكلام كىن و
مۇشنىدا كە بىنچىنەي سەرەكە كارەكەيەتى. باۋكە ھەزەرەكەم بەر
دەۋام ھاس دەدام كە شارەزەم لە ھۆلەكەدە تەمانەت پاش ئەۋەي كەلە
كارەكەي خۇي دەرەكە لە ھەۋاۋى ياوكى دەۋلە مەندەم ھەمىش پىيەدەگوتەم

که پامینان به خوماتیکهین چونکه هه موو کومپانیان هه مان کارده کهن. چونکه نه وان دهگه پیر مه درای نه و قوتابیانه دا که شماره زن و پامینان پیکرلون له و بوارانه ی خو یاسدا و پوژتیک ده بیست نه وان مینه خاوهن کومپانیای خویان. نه گهر تۆ پامینانیککی باشت نه کریمیت مۆ پمشه که نه و له م کومپانیا ده میت بیگورینه وه مۆ نه ویت تا به باشی نه زمود پهدا ده که بیت و فیرده بیت. بویه من ده لیم پامینان به مندلکاستان بکه ن چونکه نه وان شماره زاده من له بوری بازرگامیدا که که سانی تر به چه ده ها سال دهستی ده که ویت.

نه وه ی درای جهنگی دووه می جیهانی ده بیت پچاوی جهند بابه تیگکه ن، وهك سهرده مانیک شتی خراب و باش مۆد هه بو وانا شته که که ده هرقشی ده بویه باش بویه به لام نیستا نه وه گۆزاده ده بیت شته که که زۆر جومیت. یان نیستا زیاتر پپۆسه ی فیریون باشتره له قازانج. له ماوه کورتدا له وانه یه تۆ پوه یهك قازانج که بیت به لام هه زوو له دهستی ده ده بیت.

نه م چوار سکیل به پپوه به ره زۆر به باشی سهره که وتوو ده بیت. به که م به پپوه بردنی کاشفله وه.

دووه م به پپوه بردنی سیسته میك که پیک هاتوو له خوت و کات له گه ن حیزاته که ت.

ستیه م به پپوه بردنی هه لکی.

باشترین شماره ای بریتیه له پسپۆری له بوار ی فروشتن و تیگه یشتنه له بازار. نه مه توانایه که که یارمه تیت ده دات له فروشتندا و یازرگانی کردن له گه ن مرقه کانددا. نه م سکیل هه موو شتی که بۆ تۆ یارمه تی ده رته له

سهرگه ورتندا و په یوه نډی كړېنډنډو به چې هاتنكتره وه ورك مشتمل و
كړنكار و به پړیوه. هروڼه خویندن و نورسین به شینك له مسكیل كه
پارمېش دهرته له ژیاڼا. هروڼه ها ټوښه ش سكيله كه من به ژنداری
كړسره كاپېكم و سیدی دهرناره ی بابته جیاوازه كار مكرم گوتی لټېگرم
هه موږ نه مانه پارمېتی دهرته له رايدېوونی راسپارېه بنچېه كاند.

وړه پېښتر باسېم كړو پاوكه ددوله مهنده كم زور هه ولېداوه كاری زور
گراس كړېوه بې ټوښې بېته كه سیکي زور چالاک و زیرهك و به توانا. نه و
زور كېښلې و گرفتې توشېوو بې به لام به رده وام سوو هه نا ټوښې كه
ټمړ بېته نه وه كه سې كه خړی دهیوست. وانا كاتی كه موچه كې
زیدی دهكر نه و خواستی كه م دهېوه. پاش ټوښې كه له كاره كې كه
بې حومتی دهكر دركړا، نه و دركې به به های پسرېږې خړی كرد گړنگی
ریانر به به كینتی دهكر وانا ورك پارین نيك كه به كاو توشې پېكان
دهیت و له جیگا دهك ویت و ناتوانی یاریېكات و نه و مووچه زور كه
هه یور له دهستی ددات.

بزه هه میښه پاوكه ددوله مهنده كم گړنگی به لایه پك ددات كه به كینتی
بېت و نا مان كړنكار ټپد دهسته به ركاوېت.

پارك ددوله مهنده كم هه میښه گړنگی به لایه پك ددات هه نا
نډرېه هروڼه دهېگوت له گه څه لكی زیره كندا كاریكه ویاڼ
كړیابك روه بې ټوښې ورك تيم كاریكه. كه به رمانی نه مړ پتیده لښ
كاری به هه روه وړی.

پورټكېښ له گه څه مانق سټابه گوتوگل مانكرد دهرناره ی موچه كې نه و
دهېگوت كه موچه ی سالانهم سه ده ها هه رار دولاړه. نه و پاره ی زور

قازانجی دەکر چونکە ئەو لەبوارەکە ی خولیدا زۆر شارەزابوو و لە بواری
 تێدا شارەزابوو. ئەو توانای واته گوتنەوێ هەبوو دەربارە ی فرۆشتن و
 بازارپ کە هەموو شارەزایەکانی تێی لەمە گرنگتر نەبوون. ئەم سکبلی
 فرۆشتن و بازارپ زۆر گرانبوو بۆ زۆر بە ی خەلکی چۆبە دەبوو ترسیان
 بە لاوەمایە. لەکاتی کاری بازرگانیدا دەبیست خەلکی بە سەر ترسەکە ی
 خۆیدا زالبیست. ژیان زۆر بە تاسانی بگریست. لەکاتی ئامۆژکاریکردنی
 کەسەکان بە تاییەتی نووسەری پۆژنامە کە کە پێم گوتیبوو "ئەگەر
 دەتەوێت بێتە کەسێک کە کتیبەگانت پێفرۆشبیست دەبیست تەکنیکی
 شارەزایەت هەبیست.

من چەندە ها هاوڕێی زیرەکم هە یە کە ناتوانن بازرگانیکەن چونکە ئەوان
 شارەزایان نیە لە بازاردا بۆیە ئەوێ بە دەستی دەهێتن خێرا لە دەستی
 دەدەن. بەلام ئەگەر شارەزاین لە بواری فرۆشتن و بازاردا ئەرا ئەگەر
 پارەشیان دەست نەکەوێت ئەوا هەر سەردەکەون بە بازرگانیکە پاندا.
 لەگەڵ ئەوەشدا بۆ ئەوێ سیتەکەسیکی فێرکاری و فرۆشیار و بازارپ ئەوا
 دەبیست مامۆستا و قوتاییەکە ی باشبیست. ئەگەر دەتەوێت بێتە
 دهلەمەندیکی پاستنگو دەبیست هەم بیهخشی و هەم وەرگریست.

ئەو کەسابە ی کە هەژان زۆرینەیان قوتایی و مامۆستاییەکی
 سەرکەوتنەو بوون.

هەردوو باوکی کەم کەسابەتیەکی زیرەکیان هەبوو. هەردووکیان بە کرداری
 منیان فیزی واته کانیاان کرد. بەگوێرە ی حیاوانی بیروپایان. ئەوێ زۆر
 بیهخشی زۆری دەست دەکەوێت. باوکی دهلەمەندم پارەییەکی زۆری
 نەبەخشی بە پەرزگە و پێخراوە خێرخولزەکان. ئەوێ دەیزانی کە هەتا

نه به خشکی پارهت زیاد تا کات. به خشکینی پاره نه‌ئینی که سه
 ده‌له‌مه‌نده‌مکانه. هر بویه که رینه‌راویکی و ده‌ک ری‌کینه‌تیر و فزورد
 پیچ‌ده‌ی سامانه‌که‌یا به به‌ده‌وامی له زیاد بوودایه. بارکه ده‌وله‌مه‌ده‌کم
 ده‌یگوت هرکاتی پاره‌یه‌کی زیاده ده‌ست که‌وتایه نه‌وا هه‌ستیکیم
 ده‌به‌خشکی. نه‌و به باغی کاری ده‌کرد بۆ نه‌وه‌ی پاره به‌ده‌ست بیتیت،
 پاسایه‌ک هه‌یه که ده‌لئت "له پینشا به‌خشه پاشان وهر‌بگره". به‌لام نه‌و
 ره‌ی ده‌گرت و ده‌یه‌خشکی.

له کۆتاینا من بوومه هه‌رسور بارکه‌که.

په‌کیکیان هانی ده‌دام و بۆ نه‌وه‌ی پاره به‌ده‌ست بییم به ته‌کمبکی تاز
 و ده‌یگوت با پاره کار بۆ تۆ بکات نه‌ک تۆ کار بۆ پاره بکیت. نه‌و‌تریان
 به‌چینی خۆیندنی زانستی فیرکردم. من له نیاوان ئه‌م دوا‌ه‌دا گه‌رده‌بووم
 و هه‌ردوو به‌رۆکه‌که‌م وهر‌گرت‌وه.

بەشى ھەشت

زالبوون بەسەر گۆسپەكان

كاتىك خەلگى زۆر ھەۋلەدات و تىدەگات لە لە زانپارىيە ئابورىيەكان
لەو پىرۇسەيەدا توشى چەندە ھە گىرەت دەپىت بۇ سەر بە خۇگۇردى
ئابورىيەكەي، كە لىرەدا پىنج ھۆكارى سەرەكى دەخەينە پوۋ كە ھۆكارى
سەرەكىيە بۇ ئەۋەي پىگىرى بگات لە سەر بە خۇي ئابورىيەكەت و لاولزبۇونى
ئەسىتت، ھۆكارى ئەسىت دەتوانىت پىژەيەكى زۆر پارەو دەست
بگەۋىت، لە رىگەي ئەسىتەۋە دەتوانى خەۋنەكانت بەدى بىنى و ژايىك
سەر بەستانە بۇي، لە جىانى ئەۋەي كە بەس كار بگەي بۇ ئەۋەي پارەي
قەزىدەيت و ژيانى زۆزانە بەرىگەي،
ئەمە پىنج ھۆكارەكەن،

۱. ترس

۲. كەسىكى ۋەردە روخاۋ

۳. ئەمەلى

۴. خوى خراپ

۵. لەخۇباي

مەركەزىي پەكەم. زالىئون مەسەر ترسى پارە لە دەستى. مەن ھەتا ئىستى
 كەسىم نە پىنىوۋە كە ھەز بىكەت پارە لە دەستىات. لە ھەموو ژيانما
 كەسىم نە پىنىوۋە كە ھەز بىكەت پارە لە دەستى نە پىنىت، بەلام زۆر كە
 ھەللى ھەزەم پىنىوۋە كە ھەز بىكەت پارەيان لە دەستى نە داۋە لە
 رەبەرھىندا. ئەمە ترسى سەرگەيەكەيە. ھەموو كەسىمى خەۋەسى ئەم
 ترسى نە داۋەت دەۋلەت مەندەكانىش. ئەۋە گەنگە كە تۆ چۆن ئەۋ ترسى
 پەزىۋەبارى پان چۆن ئەۋ سەمانەي لە دەستى دەۋەيت پە پەزىۋەپەيد
 ھەزەت پەكارى دىنىت. ھەروەھا چۆن شەكستەكانت والىدەكەي كە
 جەپارەكەي گەۋرە نە زىنقا تروست بىكەي و سەر كەۋەي ئەمانەي
 پەسەكەي پە پەزىۋەكەي زىندا ماۋ دەۋەيت نەك تەبەا بۆ لاپەنى
 ئابورى. جەپازى كەسى دەۋلەت مەند و ھەزەر ئەۋەپە كە ئەۋ ترسى چۆن
 پە پەزىۋەرن.

شەتلى ئاسىيە كە تۆ بىرەسى مە ئايىبەتى مەتلىك بىۋەت دەۋلەت مەندەيت.
 بەلام ئەۋە پەنە تۆ دەۋەتەسى دەۋلەت مەند بىت، تىمە دەۋەتەيت پىپە
 پەلەر نە زۆرەي شەن لە زىامەندا و لە ھەمەتلىكشەتى تەردەترسىن
 بۆمۈۋە خەۋەسى ھەزەپەكەم سەزەپەۋ لە نە ھەشخەنەپەكەي فەيا كەۋەن ئەۋ
 كە ھەۋەنى دەپىن زۆر لاي ئاسەي بۆۋ بەلام كە مەسى ۋەبەرھىتام بۆ دەكەر
 خەز بىزەر دەۋەۋ، بەلام لە كارەكەي خۆيدا ۋەبەۋ. ماۋكە دەۋلەت مەندەكەم
 تىگەبەشتەۋ لە ھەزەي پارە، ئەۋ دەيگوت كە ھەك چۆن لە مەردەترسى
 ئاۋا لە دەۋەستەجاسى پارە دەترەن ئەمانە ھەزەپەۋەكەي فەيان
 چەزەسەرى ئەم فەزەي ترسى تۆ لە دەۋەستەجاسى پارە ئەم چەمەكا
 كەزەكەيەۋە

"ئەگەر تۆ پەخت لە ترس و خەمباریە . ئەوا سەرەتا دەست پێکی وانا لە سەرەتای گەنجیدا دەست پێکە هەر لەبەر ئەوە نۆزیک لە بانکەکان ئامۆزگاری مان دەکەن کە لە تەمەنی گەنجیدا هەول بە دەست هێنان و کۆکردنەوەی پارە بدەن، بۆیە ئەگەر ئە تەمەنی گەنجی هەلبەت ئەوا شائەسی ددولەمەندیبۆت زیاتر دەبێت. بۆیە ئەگەر کەسێک بە تەمەنی ۲۰ سالیە دەست پێکا زۆر حیاوازه لە کەسێک ئەگەر لە سی سالیە دەست پێکات.

هەروەک چیرۆکی ۲۴ دۆلارەکی مانەتان کە وەختی خۆی کۆچەرێکا کەپەویان ئەو دورگیە بە ۲۴ دۆلار، ئیستا ئەم چیرۆکە باوە لە ئەمریکا و من بۆیە ئەم چیرۆکەم هێنایە وە کە بۆتان دەربخەم کە خستە گەڕی ئەم ۲۴ دۆلارە لەو سەردەمەدا لە وەبەر هێناندا ئیستا زۆر پارەکی لە وەزیاتریبوو کە تەنها مان هەتانی پێبکڕیت بە لکۆ لە بەهای لۆن ئەجلوس زیاتریوو، لێرەدا مەبەستم ئەوەیە کە زوو وەبەر هێنان و بە گەنجی کاری گەری زیاتر و سودی زیاتری دەبێت.

دراوسنیە کمان کاری بۆ کۆمپانیایەکی بواری کۆمپیوتەری دەکرد بۆ نزیکەی ۲۵ سال. ئەم پیاو ئەگەر لە مەوی پێنج سال کە لە وێتووک کاری دەکرد وازی بێنایە لە کارەکی ئەوا بیری ۴ ملیۆن دۆلاری وەردەگرت بە پێی یاسای ۱۹۸۱، ئەیتوانی ئەم پارەیه بە کاریبێت بۆ وەبەر هێنان و کڕینی پشک ئەم پارە بە کارەتێراوێ زیادی دەکرد زۆر لە موچەکی خۆی زیاتر، بەلام ئەوەی پێگەری ئەم پیاوکرد ترسەکیبۆو کە وازی لە کارەکی نەدەهاورد و دەترسا کە وەرە رکات. بەلام ئەگەر زۆر دەترسن لە بواری وەبەر هێناندا و پلانی کانتان بەسەر کەتو نازان ئەوا

دہ توالی کہ سیکی زیرہ کہ لہو یوارانہ ہہ لبڑت و پتہ ریتان بکات بہ
 نہ خاندانی نام کارہ تو زور خانہ نشین دہ بیت وانا تو کہ کاتی کہ
 نہ بہت دہات ہہ بوو کہ کار نہ کہی و پارہت بق بیتہ مالہوہ وک بوس
 نہ سیتی بہ ہیتر نہوا تو زور خانہ نشین بوی و کاریک مہرکہ وتوامہ بہ

مہمیشہ باوکی دھولہ مہمدم ناموزگاری دہ کردم کہ وک تیکسایم،
 تیکسایں شریکی گہورہیہ لیرہ نہم بہ کاری ہاوردوہ وک نمونہ پہل بق
 ناوہی کہ ہہ مرو شتیک لہ وی گہورہیہ وانا تو ہہ ولبدہ کاری گہرہ بک و
 بہ دہستکوتی گہورہ بہ دہست بیٹی و لہ ہہ مان کتادہ شکستی
 گہریش دہ کہی۔ من گوتم وانا نیمہ دہ بیت ہہرکان بہ شکست بیت
 ونی "نا من وم نہ گوتوہ کہ ہہزت لہ شکست بیت بہ لکو ہیج کہ سیک
 ہری لہو نہیہ۔ کہ سیکم پیشان بہ کہ شکستی ہاورد بیت و دلخوش بیت،
 بہ لکو نہمہ ہہ ٹوپستی تیکسایہ بہ رامبہر مہ ترسی و پاداشتی بہ رامبہر
 بہ سہرکہ وٹن۔ کیشہ کہ لہ سہر بہ رتوہ بردنی ژیانہ، وانا تو چرن ژیات
 بہ رتوہ دہ بہ بیت،

وانا بہ سہر بہ سستی پڑی و ہہ وٹی دہستکوتی گہرہ بدہی لہ
 شکستہ کن نہ ترسی، بہ پاستی ترس ہوکارنکی مہرہ کی شکستی
 ہالکیہ۔ خہ لکی لای خومان وک سیسرک دہرین وانا ماتیک سبسرک
 پڑشایہ دہ بینی زور دہ ترسیت دہریارہی پارہش خہ لکی وای کہ ماس
 یاسی پارہ دتہہ گایہوہ و پرورڈہی نوی نادانیای پیشخیار دہ گریت
 خہ لکی خوی لیدورد دہ گریت و دہ لیت دہست دہ گرم بہ کالوہ کہی
 خوموہ یا بانہی بات.

باوکه دوتلعهند که م بهرده وام بوز له شیکردنه وه که ی. ده یگوت بویه
من هه لویتستی تکساییم خوش ده ویت چوبکه کاتئی نه وان براره ده بین
شادازی ده که ن و کاتئی نه وان شکست ده هیتفن زقد خویاگرن و ئاران.
زدریه ی خه لکی ده ترسن له وه ی هه یاه له ده ستی بده ن نه م ترسه
نه وای بچوک کربوتنه وه. واتا نه وان پارمیه کیان هه بیت نای خه به به واری
وه به ره یاه وه و هه ده لئین ئیمه زیان ده که بین ئیفلان ده که بین، نه و
به رده وام بوز له وه ی که گه وره ترین کپشه ی خه لکی نه م سهرده مه بریتیه
له که می زانیاری ده رباره ی لایه سی ئابوری و ترسان واتا خه لکی به
مه ئاشیکئی که م رازیه چه که ده رانیکه ره ره ناگات و مانگانه دیت
ده ستی و به بی مه ترسی و دووولی.

فرانک تراکنوت یاریزانیك نه مریکه و له وتهیه کی جونیده دولیت
یه کیکی تر له ریگه کانی سهر که وتن بریتیه له وه ی که نه ترسی ب
شکست. به پیزان نه مه ته یا چوند وشه یه نیه به لکو شتیکه نه گه ر
جیه جیتیکی ته وای زیانت ده گویت. به نه زمزمونی زیانم نه وه
تیگه یستم که سهر که وتن بریتیه له بریسی چه د قوناغیتیکی شکست پله به
پله ده بیت بیهری. بۆموونه کاتئی فبیری پاسکیل ده بیت ده بیت چه د
جاریك بکه ویت و پابیت واتا سوار تا نه گلی نابیت به سوار، بق دیپایش
هه روایه له هه ر بواریکدا بیت ده بیت بکه وی شه وکات سهر ده که ویت، من
هه رگیز یاریچه کم نه ییبه وه که قوی به خه سار نه دابیت به لکو زقد تۆپ
و هه لی له ده ست چووه و شه وکات سهر که ویتووه هه روه ها بق
نه وکه سابه ی که خوشه یوستی ده که ن ده بیچت سهره تا چه بده ها حار
دلان شکست نه وکات به خوشه یوستی خویان ده که ن.

بۆ هەموو شتەکانی ژوان وایە بە دلدنیايشه وه بۆ لایەنی پارەش وایە ئەگەر
تۆ پارە لە دەست نەدەي چون پارە قازانج دەکەیت. هۆکاری شکستی
تۆ ئەوەیە خەلکی بریتیه لەوێ ترس و ئازاری لە دەستدانی پارە کانیان
نۆر دەست بە پارە لەوێ کە بیانەوێت دهلەمەندن. و ئەوەی ترەبە کە
دەڵێت "هەموو کەس دەبێت بچیت بۆ بەهەشت بەلام هیچ کەس
نایەوێت بمریت. ئەمەش بۆ پارە کە نۆر راستە هەموو کەس دەبێت
دهلەمەندی بۆ بەلام هیچ کەس نایەوێت پارە لە دەست بات، بەیە ئوان
هەرگیز ناچن بۆ بەهەشت هەتا نەمرن.

باوکی دهلەمەندم دەبوو سەد ئۆ شتمان پێیەت کە فێری بوو لە
گەشتەکانی بۆ تیکسان. ئەو دەیگوت ئەگەر دەتەوێت بەسەر ترس و
شکستەکانتا زالیە دەیت سەردانی ئەنتۆنیۆ و ئەلامۆ بکەي. کە چیرۆکی
سەرکەوتنی تیدا تۆکار کراوه خەلکی ئەوێ لەکانی شەڕدا بێاریادا
شەڕکەر کە زانیان نایەنەوه مردنیان هەڵبژارد لە بێ خۆ ئەسڵیم
کەس ئەمە گەورەترین وانەیه بۆ ئێمە کە لێوێ فیربین، وانا کاتێک تۆ
کارێک دەکەي ئەمە نایەت سەر لە شکانە کە بەیتەوه بەکو دەیت
گەشتی بێت بە سەرکەوتنە کەنت و خۆپاگری بێت بەرامبەر شکستەکان.
بارکێدەوله مەندم هەمیشە چیرۆکی خۆی بۆ دەگێراینەوه و بە نایەتی
مارکاتاسەي کە مامەلەي گەورەي دەکرد و قەلەقی و دوودالی پوی
تێدەکرد، پاش ئەو هەموو ناخۆشیە ئەو دەیتوانی کارەکانی بەو پەڕی
نۆشەرە تەواو بکات سەرکەوتووبێت هەندێک جار ترشی شکست دەبوو
و سەردەکەوت. ئەو دەیگوت من هەموو کات ترساوم لە شکستەکان و لە
دەسچوونی پارە بەلام ئەمانە نەبوونەت پێگەر لە بەردەما بۆ ئەوێ سەر

به که وم توتنبومه هه مووی بېرم راسته قه له قی و ناخوښی پوت تیده کار به لام نه وه گرنگه هر که بگری. چونکه نه وانه هیزت دده داتی و به توست ده کات. هه میسه نه ودم بیر ده خاته وه که من ده توانم کیشه نابوریه کان و زیانه کان بگریوم به سر که وتن و قازانسی زږد، و ته یه کی ته نیشتا یی هه یه زږد جوانه پتیمباشه لیره دا یاسی بکم ده لیت " له زیاندا قازانچ هه په " نه مه وانچی؟ و اتا نه که ر زیان بوونی هه بیت نه و ده بیت قازانچ و ده سته کورت هه بیت و اتا خودا ته بها یه کدانه دروست ناکات به لکو هه ردوکی وه ک جوت دروست کړه وه.

راسته که زیان و ناخوښیه کان به هیرت ده کهن به لام نه مه به مانای نه و نه ایت که نه و نه زی له زیان له ده ستدانه. به لکو نه و ده رانیت که کی بووه له سه ره تاو و چو نه توانیت زیانه کان بگریوت به قازانچ. نه که نه و بتوانیت سود له زیانه کان وه رگریت و بوو باره یان نه کاته وه نه و جپا و زی نه و شکست خوار بوویه نه و یه که نه و ده رزی له زیانه کان وه رگریت. نه مه هه بگاوتیکی خونی دده داتی که له هه مان کاتا که سانی تر هه بگاوتیک ده چه دواوه. " هر له به ته مه یه که من تیکسان خوښ ده ویت ". چو که نه و هه موو شکسته بووه هوی له دایک بوونی چه ندان ملیقه ر. نه و ان پیگه یی به و شکستانه و یه گ ده بگوون له سه ر یو پ کابیان که به رامبه ر شکست و که وتن هه یان بوو. هر نه و شکسته و بوو که تیکسانی گړی بؤ سه ر که و تووی. نه م پتیا زده ی ته کسان ته بها بؤ خو یان نیه به لکو بؤ هه موو جبهان راسته.

هر وه ک پیشترم گوتم متدال هاتا نه که ویت فیږی پاکیل لینخوری نایت بزیو هه میسه که وتنه کان هانی داویس که واکه یی فتر یی و رابیت بؤ

میزبوس لیجورین پاسکیل، یان یاریراتیگ که همیشه تویه کی نامانجی
خوی نه پیکاره به لگو زوریه ی کات پوچی کرنوو. نه گه ربه ویت بیت
یارپچه کی ما دهیت زورترین توپ ناراسته یکه ی که زوریه ی شکست
دهیت و پاشان سر ده که ویت. شکست بؤ سرکه وتوه کان وابه یه و
بؤ شکست خواردوه کان دؤپانه.

وتیه کی جون بؤگه یله ره یه "همیشه من هه ولده دم هه مو قه پرس و
کپشه کان بگورم بؤ دهره نیک". هه روه ها نه نه و شه پرده بیر ده خاتوه
که نه نیوان نه مرکاو جاپاندا پویدا که هؤکاره کی جاپانبو نه شه پرده
سره نا بؤ نه مرکا جی ترسبو به لام له دوایدا به هیزی کردو بؤ
هیزیکی جیهانی، جاریکی تر دووباره ی ده که دم شکست سرکه وتوه کان
پینگه به بیت و دؤپوه کان ده به زیبت نه نه نهینی سرکه وتنه، نه نه و
بهینی به که که سه تا سرکه وتوه کان مایزان، گه وره ترین سرکه وتن
ناره به که پینگه یه به شکسته کانت، نه وان له شکست ناترسن،
دووباره ی ده که هه و ته که ی فران "سرکه تن واتا نه ترسان له
شکست".

خه لکی ره که هه رنه ناترسن له شکست و له ده ستدل له به ره نه وه ی نه وان
ده زان که نه وان کین.

پاسنه نه وان شکستیان به لاهه ماحوشه به لام ده زان که شکست پنیان
ده گه به نیت و باشریان ده کات، جیاوازیه کی گه وره هیه له نیوان نه و
که سه به ی له شکست ده ترسن و یان شکستیان خوش ناویت، زوریه ی
خه لکی ده ترسن له له ده ستانی پاره کاتی که پاره له ده ده ست ده ده
نه وار شکست ده هینن و سره وتوونابن، نه وان له یاسپاندا کارنکی که م

دهکهن و هميشه هولددهن که کاریکي دور له مترسی بکهن وه
 وه رگرتني موجه و کاتي که پارهيان حرکه خيرا خانويه کی گه دور و
 سه ياره ی ناخر مودیل دهکهن دور له وه بهر هيتان. له سه دانده ی
 خه لکی نه مريکا به هوی نه م کيشه نابوريه ده دهايتنن و توشی کيشی
 گه وره ی نابوري بوون. نه ور بق نه وه هولددهن که ياره که بهر نه وه.

نقد به ی خه لکی خه ريکی بازگاس بچوکه و هولددهن ته بها خزی
 پيژيه نيته و واتا باررگايه که پاره پيژادات و بچوکی دهکاته وه له ترسی
 له دهستان. نه مه کاری له سه ده هفتای دانيشتوانی نه م ولانیه.
 بالانس راگرتن له کاری بازگانيدا نقد کاریکي خراپه بق نه وه که سانه ی
 ده يانه ویت سه رکه وتوپن چوکه تق هه موو پاره که ت ماخه يته بهن
 کاره وه و پرژو بلاوی ده که پت. کاری که سی سه رکه وتوو بریتیه له وه ی
 هه موو هيزی بخاته سه ريه ک کار و هه موو پاره که ی له بهن کاردا
 به کاريتيت، وه ک دؤالترامپ و بيل گه يته و جورج سورس. نه گه ر تق
 ده توه يت دهوله مه ندبيت نه و ده بيت فوکس بخه يته سه ريه ک کار کردن و
 هه موو هيزه که تی تيا کزبکه يته وه، واتا هه موو هيلکه کانت بخه ره بهن
 سه به ته وه نه ک کز مه ليک سه به ته چونکه نه و کاری نقریک له خه لکی
 هزار ی نه م پويه.

دوره م هؤکار: نه و گومانه خراپه ی که له دلدا دروست ده بيت بهرامه ر
 بودلوه کان، ليره باسی نه وه ده که بين که چون نه مه چاره سه رکريت
 چيرؤکيتکی سرنج راگيش هه يه به ناوی مريشکه بچوکه که که ناسراوه به
 ناسمان داکوت ناسمان داکوت. نه م چيرؤکه دا مريشکيتکی بچکوله هه يه
 که نازه لکان تاگارد دهکاته وه له مه ترسيه کان مه شيويه کی ترسيه ر و

توقینەر و لاتا هه‌میشه هه‌ستی نه‌ریتی هه‌یه به‌رامبه‌ر ژیان، لیره‌م نه‌م
نه‌رویه‌یه بۆیه بێنینه‌وه که زۆریه‌مان وه‌ک نه‌م مریشکه پەتار ده‌که‌مین له
چیدی پلزانه‌ماندا. به‌تایبه‌تی کاتیکی ترس و پودوکی ناخۆش پومان
ئێده‌کات.

سه‌ره‌نا ده‌مه‌وێت نه‌وه بایم که هه‌موومان بێ که‌موکوپین و کیشه‌و
گرته‌کان به‌شیکی له‌ ژیانه‌مان کیشه‌کان هه‌ندیک جار زۆر بێروومان
ده‌که‌ن و قه‌له‌قی زۆرمان توشده‌که‌ن. دایمه‌ له‌ ناو نه‌که‌ردا ده‌ژین هه‌میشه
هه‌لێین نه‌که‌ر چی؟ وانا ئابوری داڕوخا بازار نه‌مان نه‌ماه له‌ مێشکی
هه‌ممه‌مانا وه‌ک کارتیر لیده‌دات. بۆ چاره‌سه‌ر کردنی نه‌م گرتنه‌ پرسم به
چه‌ند که‌سیک کرد که خاوه‌ن نه‌زموون بوون له‌ و بواره‌دا. نه‌ول ده‌یان
گرت "هه‌رچی تو بێر بکه‌یته‌وه له‌ ژیان نه‌و ژیان پەتارد له‌ گه‌لده‌کات"
واتا نه‌که‌ر تو هه‌میشه بلی بازار نیه‌وه پارهنیه‌ و زه‌ره‌ر ده‌که‌م بێگومان
هه‌مان شت به‌سه‌رد دیت. هه‌ر له‌ به‌ر نه‌وه هه‌ر له‌ ئیستاهه‌ بیرکرده‌وه
نه‌رێکانت بگۆڕه‌ بۆ نه‌ریتی. وانا نه‌و وشانه‌ی که ده‌یلێن و نێگه‌نیف به
شیوێکی ئۆتوماتیکی ده‌یکه‌ینه‌ کردن. ته‌نها ئێمه‌ پۆلی ته‌ماشاکه‌ر
ده‌بیس له‌ ژیان و هه‌زناکه‌ین که به‌ژداری بکه‌ین له‌و مله‌لانییه‌. ته‌مه
پیشه‌ی هه‌موومانه‌ له‌ ژیان ته‌نها که‌مک نه‌بێت حیاواژین.

پێتر لێنج که‌سیکی به‌ناویانگ له‌ به‌واری بازارگانییدا وته‌یه‌کی هه‌یه
ده‌رباره‌ی نه‌و ترسه‌ی له‌ ناخمانایه‌ و به‌دسگیکی مه‌ترسبدار وه‌سفیده‌کات
که هه‌موومان گویمانتیوه‌یه هه‌ندیک جار هۆکاره‌که‌ی خۆمانین و یان
له‌ ده‌ره‌وی ده‌سه‌لاتی خۆمانه‌ نه‌و نمونه‌ی جه‌نگی جیهانی دوهم
بێنینه‌وه که خه‌لکی نه‌و سه‌رده‌مه‌ خه‌ریک بوون به‌ دروستکردنی په‌ناکای

نەیتی لە ژێرخانە وە کاندای و شارەننە وە ی ئاو خواردن بە پای ئەم ئەگەر
خەلکی لەو سەر دەمەدا ئەو پارە ی لە بارا پدا خەرج بکەدایە بە
شیوە بەکی ژیرلە ئەوا ئەمە یق ئابوریە کە یان تەواو سەر بە خۆ دە بوو.

چەند سالی لەمە و پیتش پشیوی و قەلبالخی و ناپەزای لە لۆج
ئە نخلوس دروست بوو، نرخ ی چەک و تەقە مەنی زۆر زیادی کرد بوو.
هەروەها کە سێکە مردبوو بوو هۆی خواردنی گۆشتی پێستوانتە کاس
واشتن و لەو کاتەدا وەزارەتی تەندروستی پێیاریکی نوێی دە کرد بوو
سەبارەت پاکو خاوینی پێستوانتە کان و بۆ ئەو ی کە پێگری بکەن
پەرە سەندن و تەحۆشی ئە تەقۆنزا کە کە خەریک بوو بۆلاو دە بوو. هەر
لەمە من کاتدا نرخ ی ئالتونیش بەرز بوو و لە گەل دە رماندا.

زۆریە ی خەلکی بۆ بە هەژارن لە بەر ئەو ی کاتی کێشە یەک بۆ وە بەر هینا
دروست دە بیت دنیا یان لێ دیتە وە یەک و وەک مریشکە بچو کە کە دە لێن
ئاسمان پوخوا ئاسمان پوخوا، هەموو کەس لە ناخی خۆیدا ئەو مریشکە
بچو کە ی هە یە و کاری گەری لێ دە کات، ئە بێتە هۆی ترسێکی زۆر لە
ناخمانا بەرامبەر شتە کاسی دەوروپەر و تە کردنی کارە بە سودە کام.

لە سالی ١٩٩٢ هەوێتیە کم مە ناوی پێچارد سەر دانسی خۆم و هەوسووی
کریدن لە بۆستۆن وە هاتبوو بۆ فیوژنیکس ئەو زۆر سەر سامبوو بەو
کارانە ی ئیمە دە یگە ی چو کە ئەو کاتەدا بە تەواوەتی نرخ ی شتومەک و
خان و ئەرزە هەردا بوو ئیمە دە کاسکری و دامان دە فئا، ئەو ئەمە ی بە
هەلێکی زۆر باش لێک دە دایە وە دە یگوت ئەمە سەر وە تێکی زۆر شارابو یە
بۆ دڵمان و اتا کارمەکی ئیمە ی زۆر بە دلوو. ئەو موانە مان دە یویست کە
خانویەک بکریست بە لام ئیمە تەنها وە بەر هینە رێکپووی و بەس مەک

جەمئىيەتتىكى خانىۋىيەلەر بۆيى پەيۋەندىيەت كىرىمى بىر ئۆستەنگە يەكەن
 خانىۋىيەلەر بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۲۰۰۰ دۆلار كە بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن

پاشا بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 تان بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 رىچارد كوت بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 كوتى " ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 مەن ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن

پاشا بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 رىچارد كوت بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن

بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن

بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن
 بىر ئۆستەنگە يەكەن ۱۵۰۰۰ دۆلار بىر ئۆستەنگە يەكەن

خۆیان، جیهان زۆر به سادەى چاوه‌پۆی تۆیه بێته که سێکی ده‌وله‌مەند
به‌لام دوودلی و قه‌له‌ قیمان نوور مان ده‌خاته‌وه‌ له‌ ئامانجه‌که‌مان
له‌وانه‌یه‌ که بتوانی له‌ قوناغی هه‌زاری سه‌رکه‌وت و بیه‌ری بۆ باشتر به‌س
حوێندن. به‌لام زۆر ئاسان نه‌یه‌ که بێته که سێکی ده‌وله‌مەند به‌س نه‌وه
زال به‌بیت به‌سه‌ر نه‌وه‌سته‌ی له‌ ناخماندا هه‌مان ده‌دات و ده‌مان
ترسێت.

باوکی ده‌وله‌مەند ده‌یگوت "که‌سی قه‌له‌ق و دوودل هه‌رگیز سه‌ر
که‌وتونه‌یه‌، نه‌وه‌ ترس و دوودلیه‌ که نه‌خۆشی سینیک دروست ده‌کات،
که‌سی دوودل و قه‌له‌ هه‌میشه‌ په‌خه‌ ده‌گرێت و که‌سی براوه‌ هه‌میشه
کاره‌کان به‌ باشی شیده‌کاته‌وه‌ لیکۆلینه‌وه‌ی خۆی هه‌یه‌ بۆ
هه‌مووکاره‌کان". به‌کیکی تر له‌ وتنه‌کانی باوکم بریتییه‌وه‌ له‌وه‌ی که
ده‌یگوت "کوێرێکی په‌خه‌ گرمه‌ به‌لام به‌لام که‌سیکی به‌ شیکردنه‌وه‌ت
بۆ کاره‌کان هه‌بێت به‌و شێوه‌یه‌ هه‌میشه‌ چاوه‌کراوه‌ ده‌بێت، واتا نه‌وه
هه‌لان بیه‌یه‌ که که‌سی تر نایان مینێت نه‌که‌ نه‌ما کوێرێکی په‌خه‌ گرێت
واتا بگه‌ڕێ به‌نۆی نه‌وه‌ی خه‌لکی له‌ ده‌ستیان داوه‌ نه‌وه‌ سه‌ر
که‌وتووه‌ ده‌بێت.

کاری کاربه‌ره‌و کڕین و هه‌وشتن هه‌مگاوتکی زۆر باشه‌ بۆ نه‌وانه‌ی
نه‌په‌وت که ئامووی خۆیان سه‌ر به‌خۆیکه‌ن، که به‌شێکی سه‌ره‌که‌یه‌ له
بواری وه‌هه‌ر هه‌ژانی هه‌ر له‌هه‌ر نه‌وه‌یه‌ که تانیستا من که باسی حه‌بهره
دیت به‌ریاس به‌ ئامپازتکی سه‌ره‌کی ناوی ده‌یه‌م بۆ ده‌وله‌مەندبوو،
به‌پاسی هه‌میکه‌س له‌ژیان ته‌نها به‌س په‌خه‌ ده‌گرێ و به‌س و پێگه‌ بۆ
ترس و دوودلیه‌که‌یان ناو ده‌که‌ن که له‌جانی نه‌قلیان بریارسات و

کۆنلۆلی هه موو ژیریان بکات. زۆریه ی خه لکی ته نها ماره زای دهرده سڤن
هه راسه ر کاره کانیا ن له به ری نه وه چاره سه رنک بق کیشه کانیا ن بدۆزه وه.
بۆیه زۆریه ی کات ئه وان په مخه ی کۆیرانه ده گرن له به ری نه وه ی
شیکرده وه یان هه بیته بق کاره کان.

په که وه نه ده که م ده یگوت "من نامه ویت کلیلی سه ر که ویتی تق بگرم."
له به نه مه ی من ته نها هه رلا بق که ده م نه ده م نه وه ی ده ده ستم ده که ویت
ناپه زم په لکو کۆی ده که مه وه. من زۆر کارم کردوه به تایه تی له دوو کان
و مارکیته کان و پاره م کۆرکردۆته وه و چه نه ده ها نه رزه و خاوم کړیوه
چه نه ده ها که س وه ک من بوون به لام نه وان پاره کانیا ن سه رنکرد و
هه رده یان به لام من وام نه کرد. هه تا سامان و پاره کانم زۆر زیاده کرد.
سه رکه ویتی من له وه ده سستی پیکرد که نه وه ی به ده ده ستم ده هه ورده کۆم
ده کردوه و له کاری کړین و فروشتنی خانوا به کارم ده هه ورده. به لام
پیش کاری خاوبه ره کاریک زۆر گرنگه نه ویش مامه لو کړیسه که که ده بیته
زۆر باشی لیبزانی بق نه وه ی به باشی کاره کانت سه ربه که ویت. هه ر له به ر
له وه باوکی ده وه نه ده م ده یگوت کلیلی سه رکه ویت به ده ده ستم من نه
چونکه نه گه ر تق بقوانی پاره کانت کۆیکه یته وه کاری پیمکه ی سه ر
ده که ویت نه گه ر به پیچه وانه وه بقی نه وا سه ر ناکه ویت.

من ته نها نه وه پوده که مه وه که چون له یاری پیت پیم پزگارم به وه به
کاری کړین و فروشتنی خانوو. زۆریه ی خه لکی ده لێن نیمه حۆم نه گری
و به ره کان سه ر ناکه ین نه وه باشه به لام نه وان خۆیا ن له بواری
و به ره یان لاده ده س و کاری سه ربه خۆناکه ن و ده ترمن.

لەبوارى بازىلو ماریكىتى و شتومەكدا گویم لە ئۆرك له دەلكى دەبیتى
 دەلین ئیمە قامانەویت زەرەركەین و پارە لەدەست بەین، باشە مەیش
 جەزم لە لەدەستدانى پارەبە و هیچ كەسیش وابەر ناكاتەو كە وابیت،
 بەلام من و ئۆھەر كار بەكەین و ئلین زەرەر دەكەین ئایا ئەمە دەبیت؟
 ئیكومان ئەخیر، ئەوان دایانەویت كەرەكار چۆنیەتیان بۆ پوینتەو و
 ئەگەر بۆشیان پوینتەو دەلین ئەو كارە ئاچۆشەو و مەترسى ھەبەر
 ئالەم قسانە یان ئەگەر خیری نەبیت كەرەكە ئەوا خیرا دەلین ئیمە
 قامانەویت زەرەر كەین بۆیە ئەون خریا بربار لەسەر داھاتوی خۆیان
 دەدەن ئەك لایەنى تر، لە مانگی بەفرسبار لە سالى ۱۹۹۶ مە و
 ھاورتیەكم بە سەیارە بەلای بەرینخاھەكدا تێپەڕین و بینیمان كە نرخى
 نەت بەرز بۆتەرە، ھورپكەم ئۆر خەمباربوو و بەو پوودلوو مەن خیرا
 ھەستم بە قەلەقى و دوودلى كرد تێیدا و دنیای ئیھاتەو بەك

كاتی چوینەو مالهو ئەو بۆی پوكردەو كە بۆ چى نرخى نەوت بەرز
 بۆتەرە لەم سالەى دویدا مە ئۆر سەرم سوپما لەو داتاياتى
 كە پێشانیدام و بربارمدا كە چەك پشكێك بكڕم لەو كۆمپانیا نەوتیە و
 گەرام بە ھواى پشكى كەشدا لە كۆنایدا تونیم نریكەى ۱۵۰۰۰ پشكەم كڕى
 كە نرخى ھەراتەبە بە ۶۵ سەنتوو لە سالى ۱۹۹۷ مە و ھەمان ھورپم
 تێپەڕم بەلای مەنریں خەبەك و بینیمان كە نرخى نەوت زیادى كەردو
 مە ئۆر ئلم خوشبوو بەلام ئەوا وانەبوو ھەر خەفەتى دەخوارد ژیاں ئاوابە
 مە خیرا چوم پشكەم كڕى بە ئەو خەفەتى دەخوارد. بۆ ھەر پشكێ ۲
 دۆلارى چووووە سەر كە پارەبەكی ئۆرم قازانچ كرد.

لیدلواکرد بویان دایینیکات وانا هم نه نهها بق نهوه کار دهکات که دلی
خیزانه کی به پاره خوشبکات، به لام نه مه کاره ساته چونکه پوزیک که
کاره کات له ده ستدا نه و حیرانه که شت له ده ست ده ده میت چونکه کاری
نه کردوه بق به هیزبوونی په یوه ندیان له سر به مای خشه یوست و له په ک
تینگ یشنت.

نه مرق زوریک له خه لکی ده بینین که زور پایه خ به پاراستنی سامانه که یان
ده دن و زور سرفالان پیوه ی و یان پایه خی زور له تاستی خوی به
ته ندروستیان ده دن، هم پایه خه پیدان و سرفالوونه هژکاره کی
نه وه به که نه وان مایانه ویت هه ندیکاری تر بکن و خویانی لیلاده دن به
سرفالوون به م جوره کارانه وه. نه و نه زان که خوسه رفالکردن به
کاریکه وه که نه ونه پیوستنی به لام له بیر خویانی ده به نه وه. نه گه
پیشیان بلنی نه و توپه ده بن. یان نه گه ر هم کاره نه ش نه کات نه و
سهیری ته له لیزوند ده کن یان یاریه ک ده کن به کوردیه کی خوی له
هه ندیک شت ده درته وه که ده زانیت گرنگه به لام ناماده تیا نیه بیکات.
نه مه پی ده گوئی ته مبه لی، ئایا چاره سر ته مبه لی چیه؟ وه لامیکی
زور ساده ته ماح، نیمه ی مرق له ناخمانا ته ماحمان هه به که به خوشبکی
خوای گه وره به که به مرقی به خشیوه جا هه ندیک جار به نه بوونی ته ماح
مرق ته مبه لده بیت یان به زیاده بووی کیشه ی که دروست ده کات، حاله به
نه مه بوونی ته ماح له ناخی هه ر یه کیکه ما به پیپیوست سودی هه به
نه وه نه و ته ماحیه که له ناخمانا هانمان ده و بق به ده ست هینای شته
جوان و سه رنچ پاکیشه کار له م ژیه د، به لام وه ک گوتم "ده بیت به یوه به
بیت که هاوسه نگیت نه ک نه وه که م بیت که زور ته مبه لیت یان زور له

جادی حوی زیانریخت که زیانت پیتیگه به نیت. هر دهه کاتی که پرمیاریان داواکاریه له یه کیک ده که به لهوه لعدا ده لیت که نهو کاره ناکریت بیان مه حاله بۆنمووه کاتی ده لیتی من پیرۆمه کی بازرگانیم هه به و ده مه ویت هاوکارمی که سی ته مه ل لهوه لعدا ده و لیت "تهوه ناکریت نهوه مه حاله وان ریگه به میشکی نادات بیریکاتهوه خیر! دای ده خات، به لام که سی بیرد و به توانا هه میشه ده لیت چاره سه ریک هه به بۆ کپله کان به لیم نهوه پیوست که چون نهو کاره بکریت وانا ریگه ده ده ت به میشکی که بیریکاتهوه نه ک خیرا بلی نه نهوه مه حاله. بۆیه هه میشه بارکه ده وله مه نه که م ده یگوت "چون نهو کاره بکریت و چون نه ده مه بریت به پیچه وانهوه باوکی هزارم ده یگوت که نهوه مه حاله و نهو نکریت و میشکی خیر ده ده خست.

کاتیگ که مرۆڤ نه مه به میشکی ده کات که نهوه مه حاله نهوا خیر میشکی فرمان ده ده کات که نهو کاره کردنی نه ستمه به لام به پیچه وانهوه نه گه ر وتی نهو ناسانه نهوا میشکی به دوا ی وه لام بکدا ده گ ریت. بۆیه زۆریه ی هه ژاره کان ده لیت خه لکی ده وله مه نه زۆر به نه ماخن و بیان و بۆ خویان دینه وه. ده لیت نیمه چون نهو کاره ده گه ی پسر مه ترس و کیشه به و نه گه ر موچه به کمان هه بیت سه رو ریا وانه نه مه نه قسه ی خه لکی هه ژارن،

هه وبار ده مه ویت به سه ر نهو وته یه ی هه ژاره کان میریتنه وه که ده لیت "من ناتوانم نهو کاره بکه م" نهو قسه گه ره ترین کیشه به دوا ی حوید، ده هیت میشکیان خیرا ده وه سخی له بیر کردنه وه و زۆریه وه ی چاره سه ر بۆ نهو کاره به لام که سانی ده وله مه نه هه میشه ده لیت "چون نهو کاره

توانىن ئەھكام بىدەين "كە دەلىت چۈن واتا مېشكىان كار دەكتات بىز
دۇزىيە ۋەي كارەكە و كرېن و بە ئەھكام گەيانىنى كارەكە، بە سەردەوام
بوۋىنى ئەم پىۋسەيە تولنى مېشك و پۇخى ئەو كەسانە زىادەكت تۈاساي
بەرىگا بوۋنە ۋەي كېشە كانمان زىاتردە بىت.

ھەرە لەبەر ئەمە باۋۇكى دەۋلە مەبىدەم ھەمىشە ئىمەي ھاندەدات بىز ئەۋەي
بلىپىن كە چۈن ئەو كارە ئەھكام بىدەين مەك بلىپىن ئە ئەۋە ئەھجان
نادىت، بۇنەۋنە لە زانكو كاتىك توشى كېشەيە دەبوۋە ۋە ھىرا ئەر
ۋەي باۋۇكىم بىر دەكە ۋە ۋە كە چۈن ئەو كارە ئەھكام بىدەم

بە ئىيە كىك ئە كېشە كامى ئەمەق ئەۋەيە كە بۇچۈن ھەلكى لەبارەي
پارە ۋە زۇر مەرتىيە واتا ئەگەر ھەر كەسىك پارە كۆكەتە ۋە ئەۋە بە
پەزىل و تەماخاۋ ناۋى دەبەن، ئەمەنە ھەموۋيان نەرىتېكى كۆنى باۋى
چەقبەسترون كە ھەلكى پىۋەي ئالوۋدە بەۋە و ھەر بەۋەشەۋە ۋازىيان
نەھاوردوۋە بەلكو دەلىن كە تۈاساتۋانى ئەو كارە بىكەيت و ئەۋە بە
تۇناكرىت ۋەك خۇبان پىيان ناكرىت ئىمەش سار دەكەنەۋە لە
ئەمانجە كانمان.

كاتى كە مەن بىپار دەدەم كە خۇم پىرگارېكەم لە يارى پىت پىس ئەۋە
دەبىت ئەۋ پىرسپارە لە خۇم بىكەم كە چۈن مەن بىتۈام ھەرگىز ئەكەۋە
ئەۋ يارىيە ھارىكى تر؟ واتا ئەمە ۋەك مەرەتا و كۆتايىيە بىت بىز
دەرچۈۋىن لە يارىيەكە، كامىك ئەم پىرسپارە دەكەم مېشكىمان بەدۋى
ۋەلامەكەدا دەكەپىت مەن يەككىك لە كېشە كانم ئەۋەبوۋ كە خىرەكەم
تەۋاۋ مەيان خەمباركردىۋو بە قەسەكانىيان ۋە ھەمىشە دەيان گوت كە تۇ
ماتۋان ئەۋەبىكەي يان بۇ تۇ ھەر بىر لە خۇت دەكەپتەۋە بۇ مېرە كەسى

تر ناکه مینه و نه ماته کومه لی قسه ی باو بیسو دیوو که شکور یو خوا توانیم
هر گه پگرم و وه لایان بنیم.

نایا چوت یقولم کوتای به تمبه لی بنیم؟

نقد ناسانه ته نه تورتک ته ماحت هه بیت، قسه به کی نقد جوان هه به که
ده لیت "نای نه مه چی بق من نیدایه؟ کاتیک که سنیک نه و پرسپاره
به خوی ده کات که نایا نه مه چی شتیگی بق من نیدایه که من ته ندروستیم
باشه و که سبکی پیگه یشنووم یان نایا چپانی من وه ک کیده بیت نه که من
کار نه که م. یان نایا من چی ده که م نه که ر پاره ی پیوسنم هه بوو بق کریں
و دایبگردنی پیداووستیه کانم. بگومان نه کانه به بی بووی ته ماح ناکریت
نه که ر سه یزکی جیهان بکه یین ده بینین که هه مووی ته ماحیکی هه بوو و
شتیکی دامپاره و بق نه وه ی زیانیان باشتر بیت نه که ر نه و ته ماحه نه بوایه
نایا من و تو تیتستا نه موبایل و کومپیتور و هه موو ته شتانه نه بوو
به کاریان یخین و مسودیان لیوه ربگدن. بویه باشترین چاره سه رب
کوتا بهینان به تمبه لی بریتیه له بووی ته ماح.

وه ک پیشتر گوتم بوونی ته ماح به پژه یه کی ماساوه ند زقریاشه بق
کوتا بهینان به تمبه لی به لام هه ندیکه سی تر پتیاں وایه که هه ست کرین
سه ناوانکرین و دلفیشتس کارنه کردن نه و زقریاش به لام شق حوت
سه ربه سستی که کامیان زیاتر کار نیده کات و کاره کاست به باشی بوور له
ته مبه لی ده که بیت.

خوره کان:

ژیانی نیمه پنگدانه وه ی خوونه ریته کاسی کاری پوزانه مانه که دیگه یین، واتا
ژیانی نیمه په یوه سته به و خوانه ی له سه ر پاهاتووین. حوو بریتیه له و کاره

پۇڭدانى كە ئىمە ھەمىشە دووبارەي دەكەيەوۋە چاچى خراپ بىت يار
باش بۇنموۋە ئەگەر تۆ بە يانداش روۋ ھەستى و پىازە بىكە ئەوۋە
خويەككى باش بەلام ئەگەر بە پىچەۋانەۋە بوۋ ئەۋا خراپە جابۇيە زۆر
بەي كەس لەسەر بە ھېقۇداسى پارە نۆر پاهاتوۋن ۋەك خويەككى
ھەمىشەي لىھاتوۋە. بەلام مەن بۇيە ئەم ھۆكارەم بۆ باسكردىن كە تۆ
دەتۋاسى بىگىرۋىت و بۆ خويى باشە بىگومان ئەگەر تۆ نەتۋاسى ئەۋا
ھەرگىز ناتۋاسى سەرگەۋىت چۈنكە خويى پۇڭاسە بىناھەي و مېچىنەي
ئىمانچەكە مانە.

مەن ھەمىشە لەباۋكە دەۋلەتەندەكەم دەپرسى دەريارەي خويى پۇڭانە ئەۋ
دەيگوت "بەيەك مەۋنە بۆت دەسەلەيىم بۇنموۋە كاتى كەباركت
موچەكەي ۋەردەگىت بۆ مانگەگەي تىر ھىچى پىدەمىيىت؟ ۋەم نەۋەلا
بەشمان ناكات و مانگاتە سەرى مانگە وتى ئەۋە خويى خراپە ئەگەر ئەۋ
تەۋ خويى مەگىرۋىت ئەۋا چۆن دەتۋاسىت پارە خەرنكات و دەۋلەمەند پىت
بىگومان ئەمە ھەر كىشەي بارىك نىيە بەلكو كىشەي ھەموۋەكە سىكە.
بۇرپى ئەۋكە پىنۋابوۋ دەپىت ئىمە لەپىش ئەۋيە پارەكە خەرج كەپىن
دەپىت ھەمدىكى بىدەيىن بەخۇمان ۋاتا سەرەتا ھەمدىك پارە بۆ خۇمان
ھەلىگىرىن پاشان ئەۋى تىرى خەرج كەپىن، چۈنكە ۋانەپىت ئەستى خۇمان
نانۋامىن ميات مەيىن. بۆ مەن گوتەم چۆن پارە كۆمكەيەۋە و پىزگارمانىيىت
لەۋ مارنەيە ۋىسى "سەرەتا دەپىت ھەر پارەيەكت دەپىت كەۋت بەشى
خۆتى لىيىدەپىت ئەۋكات خەرجى كەي ۋاتا كۆي كەيتەۋە مۆ نەۋەي
تەسىتى پىيىياتىيىتى.

بەلام مەن گوتەم چۆن ئەۋكارە بىكەيىن گوتى مەلى چۆن بلى بۇچى؟

من گوتم باشه یوچی؟ وتی "هندار" وتی چی واله من دهکات زیاتر
 بیریکه مه و کاریکه م؟ وتم نارام گوئی "نه گهر تق له پیشا نه و پارهی
 دهستت دهکوتت بیده ی به خوت نه و ره حتیکی زکوت له سهر ده بیت که
 کاریکی که بکهیت یو نه و ی باج و تیوبه کانی تر دسین مکهیت واتا کانی
 تق پاروت دهست دهگه ویت مانگانه شه و له پیشا تق به شی خوت
 له و پارهی مه لگه و کویکه ره و هتا له کاریکی بازرگانیدا به کاری ده پی
 و ده بیت داهات بقت له و کانه ی تق نه مه دهکیت فشارت له سهر ده بیت یو
 پرکردنه و ی تیچونه کانی تر بویه هه ولده دهیت و زکوت پرده کیت و و
 کار دهکیت یو پرکرده و بیان، که واتا له پیشا به شی خوت هه لگه.
 به لام نه گهر به پیچه وانه و ده و واتا پاره که م له پرکردنه و ی تیچونکا
 سهر کرد نه و دهک پیچو نابک که کار به باشی بکه م و هه ولبه م
 کاتیک که حوکمت و خاوهن قهرزه کان دهگه پین یو کوکرده و ی باج و
 جوره قهرزه کاتر نه و خه لکی ترسیان لا دروست ده بیت حیرا هه ولده ده
 نه و پارهی بدهن به لام من نه م ترسه م به قازانجی خوم لیکه ده ده و و
 بوشونه کانی که پاره که و درده گرم و به شی خوم ده ده م و یو قهرزه کان
 پارم پینامیتیت نه و حیرا هه ولده ده م له لایه نیکی تره و نه و پارهی
 پایدسکه مه و و بیده مه له بری قهرزه کان که واتا من له م کیشه دا که
 هه لکی لئی ده ترسن من به هیربوم. هه و ده ک ماوکی ده و له مه ندیم ده یگوت
 که نه پیشا پاره که به شی خوی لیبیه نه و کات لایه یین مابوری و مادی و
 به هیرده بیت. به لام نه گهر تق پاره که به ده ی به حوت و بترسی له و ی که
 ناتوانی قهرزه کان بده یته و و تری نه و تق لاوار دهکات و ژمان کاری
 حوی دهکات و ته کانه که ی تق له نیوده بات

ھۆكۈمى پىتىجەم لەخۇباي بوود.

لوتبەزى بەشىگە لە نەزانى بۆنمۈنە تەگەر مەن كەستىكى لە خۇباي مە
ئەۋاگە مۇھەممەد چۈنكە گۈلگى بەۋە ئادەكەم كەتايىزاتم، مەن ئۆزىڭ لىر
خەلكانە دەئاسم كە لوتبەزى بۇ ئۆي نەزانى خۇباي بىشارنە
بەتايىتە كاتىك كە باسى لايەنى ئابورى و بەرھەم ھىنانيان بۆدەكەم. ل
كۆرۈ كۆيۈنەۋە دا ئەۋانە پەس قىسى زىدەكەن و ھىچقان لە بارايسە.
زۆرىيە ئەۋە ھىچ بىر و دەھىئائىتىيان نىيە دەريارەي پارە و ۋە بەرھەم
قىسىشى لە بەرھەۋە دەكەن. بەكورتى لەخۇبايىۋون و لوتبەزى پىگەرە
لەۋەي كە ھىتى ئەۋەبىت كە تايىزائىت.

به شی تو دهست پیبکه

من چه زم ده کرد که بلدیم پیدایوسته کاسی بوون به سه رمایه دار ناسابه
به لام وانیه، به لام نه توانم نه زمونی خومتان پیبلیم که چون دهستم
پیکرد و پوژ له دوی پوژ، من دلایم نهو پرسپاره له میشکتانا دروست
بوره که چون دهست پیبکه بن نهوه پرسپازکی زود جوانه نایا به کم
هنگار چون دهست پیبکه بن، پیش نهوهی دهست پیبکه م نهویت
پیتان پیبکه به نم نهوه وک نهوه وایه که به کم جار که چون فیری
پاسکیل لیخوپین ده بیت، که دهکویت و بان به سر پاسکینه کوره نه
لار لاده که ی همان شت راسته مو باری نابوری به لام به شپوازیکی
جیاوان،

به باخی هه مورماندا توانایه کی شارلوه هیه، بو نهوهی بیته که سیک سر
که تو پیوست دهکا نه و توانا لیها تووه ت به ناگاییتیه وه و درکی
پیبکه ی نهوه ی که سه رکه تون نهوانه ن که درکیان به م توانا شدرلوه یه
کریره بیگومان توش حاوه نی همان توانای به لام تو درکت پیسه کرنوره
بویه پیوسته که تو به ناگاییتیه وه و نه و توانایانه ت وه که ریخته بیت. له
کومه لگی حزمانا به ریبتکی خراب هیه دهرباره ی به دهست هیئانی پاره
وتا هه رکه سی هه ولبات که پاره به دهست بیئتیت نهوا ده لین که سیک

چاپېرسټي وټه ماحوليه. ټمه وايکړيږي که ټوريزم ته تواناکامېان به کار نه منځمن بې پامه ته ټاټوريزه کار.

به پرستی رانیاری دهربارهی نابوری هر نهونه که پاره پیده کی به لکو رور شتی دیکه په که نابزانین وه نهوهی که پاره کارت بق بکرت به ک تو کار بق پاره مکهیت، هیچ پلانیگمان نیه بق داهانوتنه کار ده که بن رور به قورسی و هیچتر ههروه ها تهها چاوماں له وه په که خه لکی و کز پانیا گه ره کان کاره کامان بق بکه خوماں بیر له وه ناکه پنه وه که پورژیک حوماں بینه خاوه سی نهو کاره . به تاییه تی خه لی پورژ ناوا توشی نه م دژگمایه بوون . من ده هه گاوت بق ده ست نیشان ده که م که خوم بق سه رکه تن له ژیانندا نه دجام دانوه وه ک پتوره رۆکی گرنه وایوره بق من سه ریش که وتووم، به لام نه وه برانه نه قلی نابوری خوت رور یر مه تیده رته بق سه رکه تن له م پرورده یا .

كاتىك من له پىرۋېيۇم له كەسىكى ئالتون ئۆزەرەۋەم پىرسى كە ھەستت
چۆمە دەريارەي ئۆزەرەۋەي ئالتون ئە وگوتى ئالتون لە ھەموو شوپىك
ھەيە بەلام خەلكى ھەولادات بىدۆزىتەۋە. ئۆزەرەۋە قىسەي پاستېور
چوپكە مىن كاتىك ھستم كىرد بە كىنى و غۇشتىنى خاى و مىن و
دراۋسىكەم ھەماى ئاستېۋىيىن بەلام ئەۋ ھەۋلى ئەدا و مىن مىن ھەولەدا وات
مىن كەپام بۆ ئەۋەي ئالتونەكە بىدۆزەۋە.

من لہم دہ ہنگاوہا چہ نین بابہاں بقو باس دہ کم کہ یارمہ تی
دہ رتان دہ بیٹ لہ گہ شہ دان بہ توانا کامانن.

۱ من پيوستم به هۆكاريك هميه كه له راستيدا بهر چهسته بكریت، بۆنوووه
نۆريه ي خهلكى دهليق كه نيمه دهانه وخت دهوله مه ندسين مان كه

پرسپاریاں لیڈہ کی دہلیپن تیتہ دہماوہیت ژبانمان باشبیت. بہ لام کی
ہیتہ سہر پاستیہ کی دہلیپن وہ لا تہو بہ تیم فاکریت تہو ناپہ جہتہ. تہو
ناما جہ پتیوستی بہ قوریانی دانی زقرہ یہ جا ہموو کہ سہ ساتواسی بہ
ہی پچھیکی پی لہ وزہو توانا وہ تہو کارہ بکات.

من لہ گال نافرہ تیتی چاوپتہ تم کرد و باسی خہونی خوی بؤ دہ کردم و
دہیگوت من دہماوہیت بیمہ باشترین مالہ وان لہ یاری نولہ پی لہ
تہمہریگا. لہ پاستیدا تہو بؤ ناما جہ کی تیتی دہکوشا و ہولی زوری
دہدا. بہ پانیان کاریز چوار لہ خہو ہلدہ سا و بؤ ماوہی سی کاریز
مہواسی دہ کرد و پامیانی دہ کرد. پاشان دہ چو بؤ قوتا بخاہ. تہو لہ
شہادت بہ ژداری ہیچ ناہمگیکی نہ دہ کرد و دہی خویند و کاتی داسا ہور
بؤ پامیان.

کاتیک کہ من پیم گوت تو چی ہؤ کاریکت ہہ یہ کہ وات لیڈہ کات بؤ
تہوہی تہو ہموو قوریانیہ بدہیت تہو دہیگوت من تہمہ لہ بہر حوم و
تہو کہ سان دہ کہم کہ خوشم دہوین. ہؤکار و مہہستی سہرہ کی تہو
پاریہ تہوہیہ کہ تہوان پتیوستسان پتیہتی تہک پتیوستسان پتیہیہ. واتا
کہ کہ سیک پرسپارم لیڈہ کات دہلیپت بؤ تہوہیت دہولہ مند بیت من
دہلیم پتیوستم پتیہتی و پتیوستم پتیہیہ. بؤ تہوہی پتیوستم پتیہیہ
تہوہیہ کہ من نامہوہیت و ہک دلیکو باوکم بڑیم من کار موچہ خوریم ناویش
من ناموہیت مہ مرہو مہڑی بڑیم. من ہمیشہ لہوہ بیزارم کہ باوکم
ہمیشہ ہلہ کاسی ژباننی لہ دہست تہدا بہ ہوی سہرقالی بہ پیشہ کی
خوبہوہ ہروہا لہوہ بیزارم کہ باوکم گشت کارہ کانی کہ دہیکرد بؤ

حکومت هاتا کانی مردی بوو به لام دولت مند به پیچه وانه و دیو
سه روه ته که ی بؤ عبدالله کانی ده مایه وه .

بۇ ئەوانەي كەۋەن دەمەۋىت بۇموۋنە مەن دەمەۋىت كارىك ئاراد بىكەم و
بە ئازادى گەشتىكەم بۇ ولاتان و ژيانىكى حۆشم ھەيتت. مەن دەمەۋىس
ئوانە ھەموۋى بە گەبجى بە دەست بېتىم مەك بە پىرى. مەن ژيانىكى
ئاسودەيم دەۋىت ۋەل وتراۋە كاسەي پىئاشىنى مالە. مەن دەمەۋىت
پارە كام كارم بۇ بىكەن نەك خۇم كار بۇ پارە كام بىكەن.

ئەو ئەۋەسەي مەن ۋەكە ۋاھار دام بۇ ئەۋەي بېمە كەسىكى
دەۋلە مەد. ئايا تۇرە بەست ۋەست ۋەكەرەكانت چىيە بۇ ئەۋەي بېتە
كەسىكى سەرگەتور ۋە دەۋلە مەد. ھەتتا ھۆكەرەكات بەھىزىن چانسى
سەرگەتور زىاتر دەبىت. بۇمۇنە كاتى كەمەن رىئائىكى نۇرم دەكرە
ئەۋەي مەنى ئوربارە ھار دەدەبەرە ھۆكەرە كانم بۇ ۋە ئامانچەي
ھەمبۇر. بۇيە ھەتتا ھۆكەرەكانت بەقۇەت بېت ئەۋا چانسى سەرگەتور
زىاتر دەبىت. بۇيە ئە كۆتايىدا دەلەم ئەۋ ئامانچە نۇرگراڭ نىيە ۋە ئاسائىش
نىيە بۇيە ئەمما پىئوسىتى بە ھەل ۋە مەدەبۇر ھەيە بۇيە بىئومەد مەبە.
ئەگەر تۇ ھۆكەرەكانى باش ۋە مەبەستىك گىرگىتىيە ئەۋ رۇۋ خۇت بەدەست
شەكستەكەۋە دەدەبىت.

۲- ھەلبۇزاردىنى پۇتۇنەم ھىرى ھەلبۇزاردىن ئۈۋە ھۇكارى زۇرىك لە خەلكە كە
تەيەنەۋىت بە ئارادى بۇين بۇيە پىتۈستە ھىرى ھەلبۇزاردىمان ھەيىت.
شەۋ دۇلارنەر پۇتۇنە دەستمار دەكەۋىت ۋە سىتاۋە لەسەر ھىرى
ھەلبۇزاردىمان كە لە داھاتوۋدا بىدىن كات بەچى واتا ھەزەرىن يار
دەۋلە مەنىيىن. واتا ئەۋ خوانەي پۇتۇنە مان بىرپاردە دەن كە ئىمە چىن ۋ

ئەمەن بەچی - بۆنەمۆنە خوی خەلکی هەزار وەك هەزاراتە و خەلکی
دەولەمەند وەك دەولەمەند. كاتى كە من گەبجووم خەزم لە یاری
مۆمقۇلەو بەلام كەس پێنەدەگۆتم كە ئەمە ئەنھا بۆ مەدالە. بەلام من
مەتا ئەمەنى گەنجى بەردەوامووم. هەر لەو كەتەدا باوکی دەولەمەندم
جیارى مێولن ئەسەت و لایەبەلێتى بۆ پووگەرمەو و مەش بەرمەدا كە
بەمە كەسێكى دەولەمەند بۆ بەلامدا مێرى ئەو جیارى بەمە و كە چۆن
ئەسەتێ خۆم بەمەت بنەم، پێپوستسەكەى بۆ فەرامەم بەمە هەوێ
خۆشەپوستەكەم ئەسەتێ زۆر بەمەزەو بەلام ئەو مەشتا پێپوستو كە
لێرى پراستنى بێت. زۆرەى خانەوادە دەولەمەندەكان لە ئەوێ نوێیانە
ئەو ئەسەتەیان لە دەستدا چۆكە وەك پێپوست پراستەیان بە ئەوێكانیان
بەكردبوو.

زۆرەى خەلکی خۆیان نایانەوتت دەولەمەندەن واتا لە سەدا ٩٠ خەلکی
دەولەمەندى بە كێشە داننن، دەلێن كە ئێمە خەزمان لە پارەنە و یان
هەرگیز ئێمە دەولەمەند نابین یان جارى ئێمە گەنجى و یان نەگەر ئێمە
پەرە بە دەست بێنن هەمیشە بیرمان لای داهاوێمانە و بیرمان نامەتەت
بەلای كە سوکارەكەمانا. كێشەكە ئەوێكە كە ئەو بێسارەى ئەوان
بێگەرە وەیان دەوتت، بێگەرە وەیان بێگەرە وەیان لە دوو لایەن بەكەم
كات كە ئەسەتێكى لە پێشەنە بە.

و ئەوێشەبان قێرەووە، ئەگەر تۆ پارەت نە بیاوت نە كە قێرەبێت.
هەلێاردن بێتە ئەوێ كە پۆزە ئێمە ئەنجەمى دەدەین وەك چۆنەتێ
بەپۆزە بێتێ كاتەكاسان و پارەكاسان و ئەوێ فێرى دەبین. واتا ئەو
مێرى هەلێاردن دەردەخات و هەموومان خاوەنى ئەو هەلێاردنەن من

بۇ خۇم بېرىمدا بىمە كەستىكى دولەت مەند و ھەلبىزلىرىنى پۇتتە ھەشەم
لەگەن كۆرى.

سەرەتا وەبەر ھىتان لە خوئىدىدا بگە.

لە پاستىدا گەورەترىن سەرمايە لە بۇ مۇقۇمىيەتە لە ئەۋەدى كە ل
مىشكىدلىە واتا ئەۋەدى قىزى دەپىست. ۋەك پىشتىر گوتومە كە ھىزى
ھەلبىزلىرىن بىرىتە ئەۋەدى لە پۇتتە ئىمە ئارادىن كە چى دەكەين و چى
ھەلدەبىزلىرىن ھانا كاتى پىرىپون بۇسومونە ھەيە پۇتتە سەپرى تەلەفلىزىن
دەكەت يان دەچىت بۇ يارى يان ھەشەتلىك خۇي پىتەقۇشەيت، بەلام
تۆرەي خەلگى ھەلدەدەن كە باۋەپە ۋەبەر ھىتان بىتتە پىش
ئەۋە ھەلبەن كە خۇيان ھىزى ۋەبەر ھىتان بگە.

ھاۋىيەكم ھەبو كە ئىككى زۆر دولەت مەندىبو كە خاۋەنى چەندىن بىساۋ
دوۋكاسوۋ پۇتلىكىان دى ئىككى كاتىكە چوۋە سەپرى بۇيان دەرگەوت كە
دزەكان تەمبا بەس تەلەفلىزىن و چەندىن ئامىرى تىريان بىرۋە بەسە ئەۋ
كىتەپبەي كە لەۋىيۋىن تەلەفلىزىن ھەر لەبەر ئەمە من مۇم دەرگەوت كە
لەسەدا ئەۋەدى خەلگى بىريان تەمبا لاي تەلەفلىزىن و شەكەكاسى تىرە
سەدا دە بىريان لاي كىتەپخوندەۋە ۋەبەر ھىتامە ھەر بۇيە ئەۋە سەدا
دەيە خوككى ھەمويان دەكەت.

بەپاي من ماستىرىن كار كە بىكەيت بىرىتە لە بەزدارىكىرىن لە كۆرسىك
دەربارەي رىكلام و چۆپەتى كىرىسى مولىكو ھاۋىيەرە من خۇم ھەر
دەكەم ئەۋەكۆپسەي بەزدارى دەكەم ھاۋەكەي لە دوۋپۇز كەمتر نەبىت
واتا زۆر بخايەنەت و سودى لىۋەرسگرم، من ئە كۆرسىك بەزدارم كىرە كە
سى پۇزى خايەند كۆپىكى رىرەك كىرەكاسى دەكەم من لە و كۆرسەدا

نەزەكەي ۲۸۵ دۆلارم خەرج كۆر بەلەم ئە راستىدا مەن قازاندى ۲ مىليون
 دۆلارم لىكرد. كە ئە سالگىدا دوو كۆرسى وا بىدىم بۆم دۆر باشە
 ھەردەھا مەن دۆر گويم ئە تەودىق دەگرت بە تاپىتەي ھى پىتەر لىدىم، ئە
 ھەر بىرۆكەيەكى تىنە دەگەيشتم دووپارەم دەكردەوۋە لىم دەدايەوۋە ئە
 راستىدا ئەو دەپگوت كە مەزۇ ئە جىپتى يەك بىرگەندەوۋە دوو بىرى ھەيە
 يەككىيان كىشەكەي پىدىيارى دەكات و شىدەكەشەوۋە. مەن دەمەوۋەت
 ئەوۋە تا بۇ شىبەكەمەوۋە كە چۆن پىتەر لىدىم و دۇنال تراسپ و وارىن
 بەفەت و جىئۆج بەفەت سەر كەوتەن، نەيىنكە لىتەر دايە ئەوان ئە
 ئەدەتسەن و بازىرگانىيان دەكرد و سەرگىشان دەكرد ئەدەتسەن ئە
 ئەدەتسەن پەرە. بۆيە ئەگەر لىق بىتەرەت سەرگەوتىت ئەوا دەپىت
 خەلەت مەكەي بۇ ئەوۋەي كارى نوئى فەرىت.
 بۇ ئەوۋەي زىاتىر بىرگەندەوۋە فراواپىت ئەوا پىيوسە زىاتىر گوئىگى و
 بىيوسى ئەك دۆر قسە بىكەي كاتى كە تو گوئەگى بىرۆكەي زىاتىر دىتە
 دىشكەوۋە ئەو بىرۆكەنە ئە گەلبىرۆكە كۆنەكان بىرى نوئى درىست
 دەكەن. ھەر لەبەر ئەمە كارى خىۋاي گەورە دۆر جوانە كە يەك زويان
 پىدىرىن و دوو گوئچكە كە پىمان دەلەت ئەي مەزۇ كەم قسە بىكە و دۆر
 گوئىگە. ھەردەھا نامۇزگارم بۇ ئەو كەسانەي كە ئە پىشدا دەست
 دەكەن مە كزىتى خان بەرە پىش ئەوۋەي ھىچ زابىارىەكەيان ھەيىت بۆيە
 بىيوسە كە ئەوان ئە پىشدا ئەقايان فولكەن پاشان ھەولەدەن كە
 كىرەسەيان پىرەكەن.

۲- ھاويىي وريا ھەلىزىرە.

يەككە لە كارە سەرکەوتووەكان بڕیتیە ئەوەی كە ئەو كەسانەى ديار
دەمە زینى دەیت لە سەر بنەمای زیرەکییەت ئەك ھاویتیەیتى ونا
كاتى تۆ كاریك دەكەى ئەگەر كەسى زیرەك و سەرکەت و دامەزینى ئەو
تۆ سویدیان لێوەر دەگى هەم لە پووی فکەر و كارە كاپیان، بۆیە من
ھاویتیكەم ئە سەر پێوەری پارە هەلنا بژیم بەلكو ئە سەر پێوەری رەسپاری
هەلنە بژێرم. بەلام من مەبەستم ئەوەنیە كە پاسى پارەیان كورد
خۆتیان دور كەیتەو بەلكو ئەوانەى كە پێیان خۆشە لەر پورە
قولىبەو ئەوا فکری باشیان لایە بۆیە پیوستە كە سویدیان لێوەر بگرت،
بەس نۆر نیگەرەم بەو ھاویتیە كە دەلێن پارە هیچ یەو ئالەم ونا
پەيك هەیه كە دەلێ ئەوەى بە دەستی ئەهتێ زەمانى بۆ درێژە كەیت
بۆیە خەلكى هەمیشە ئەگەر بە شتیك ئەگەر هەلنە دەن كە لە بەهەكەى
كەمبەهەو.

من ھاویتی زۆر پورە لە ھاویتیەكى كورت بونەتە ملیۆنەر بە چەند پێگەپەك
بەس ئەوەى ئەوان ئەكیدی لێدەكەنەو ئەوەیه كە قەرز و كار بێنەى و
نەهتێ كارەكەیان پورە.

ئاگارداریە:

نۆر گویمە دە بەو خەلكە ھەزار و نوسسۆكە كاتێك كە ئامۆزگاریت دەكەن
ھەر چەندە ئەوان ھاویتی نازیر بەلام لەم بوارەیا قەد
گوێلە ئامۆزگاریەكەیان وەر مەگرە ئەوان هەمیشە وەك مەرشەكە
بچو كەوان كە دایمە دنیایان بەسەر دا پوخواو هەمیشە بیر لە لایە
نیگەتیفەكەى زیان دەكەنەو. وەك وتراو مەرشەكە كە پەڕەكاسى حوڵد

ھەمووی بەیەكەو دەجولئەتت بۆیە ھەمیشە زۆر بەی خەلكی وان كە دەترسەن و خێزا بپیار دەدەن كە ئەو كارە ئەكەن مەترسیدارە. مەن كاتێك لە ئەلە فەرقەن گویكە شاره زایان دەگرم بیرو بۆچونیان دەخەتە پوو دەربارەى مازان ھەستێكى ئەرتەبم ھەبە چوێكە ئەگەر بازار كەسبێت و پوو لە دامەزین بێت ئەوا ھەر باشە چوێكە ئەمانە ھەمووی وەك ئەزموود وایە ئە راستیدا بزرگانى وەك ھەر چوار وەرژەكە وایە جارى زستەن جارى بەھار جا لە ھەر ئەمە دوو دلمە بە بەو كێشانە كە پوودەدات بەلكو ئەواب بەمێژن دەگات.

ھەرزێشەكى نەزىكم ھەبوو كاتێكە ھامەلى دەكرد و كێشەى توشەدەھات دەھات و بۆى پاس دەكەم بۆ ئەو ھەى چارەسەریكى مۆ بدۆزینەو چەد سەلێك لە مەوێش ئەو ھامەلێكەى دەكرد وانا وەرگرتنى مۆلەى پێشەكى ئەو لە سەدا ٦ قانراھى وەر دەكرد بەلام مەن لە ھەمان كاتدا كە كارم بۆ كۆمپانیایەكى مێرى دەكرد لە سەدا ١٦ قارانجم وەر دەگرت. گریگترین شت لە ھەواری كێژ و فرۆشتندا ئەو ھەبە كە تۆ بتوانى زوو تیری خۆت بەوێژى، وانا ئەو ھەلە وەك شەپۆل وان ئەگەر خێزا بە دەستی ئەمێنى ئەو دەپوات و لە دەستت دەچێت بۆیە پێیوستە كارتێك بكەى كە ئە دەستی ئە دەیت. ھەندێك جار كاتێك خەلك ھەمووی بەیەكەو دەچن بۆ شێك ئەو كارە دەكەن بەس تۆلەمەكە ھەمووكات وانا بەگۆیرەى بێر و باو ھەى خۆت بكە ئەك كە خەلك چى گوت تۆ وابكەت میان چپار كرد تۆ وابكەیت.

بۆیە ئارامگەرەو ئەو كارە بكە كە خۆت بپوات پێیەت.

ئەگەر تۆ ھىلاکىت لەو ھى کہ دەبکەیت و پارەى پىئوستەت دەست
 ناکەویت یان ئەوەندەمىيە کہ پىئو ھى ھىلاکىت ویت ئەوا واز مەھىتە بەئکو
 پىئشەکت بگورە مەك واز پىئیت لە ھەوئەکەب چەند سالتک لەمە و پىئش
 کاسى ئەمەت ۲۶ سالتو لە کوپسەتک بەژداریم کرد دەربارەى چۆنەتى
 کپىنى ھامو بەرە، ئەو ھى فېرپووم وىستەم لە کارىکدا تاقىبکە مەو و
 بەکارى پىئەم. مە لە کوپسەتک ھى فېرپووم پىئ ماو ھى سى سال کارم کرد
 ئەو ھى فېرپووم بەکارم ھورد لە ھونەرى کپىنى فۆرکلۆس کہ ملىو ھى
 دۆلار قازانچم لىکردووە. بەلام ئەمەق لە بەر ئەو ھى خەلکىكى زۆر ئەو مە
 دەکەن ئەو کارەش وەك جارن ئە ماو ھى پاش ئەو کۆرسەنە مەن شىتر وىم
 لە کۆرس ھى ماو ھەولمە ئە کەسە نوپکەنەو زانیاریەکان فېریم
 مە لە پىئەم پىئ شۆپىتک کۆمەلى ئەندارىر و زانا شارەزا لە بواری فېرما و
 چەندىن شىتى دى ئەو ھى پىئى و پىرسىارم لىکردن دەربارەى ھانو بەرەو و
 ھۆرە کاسى بە پاستى مە زۆر سود پىئ لە کۆمەل خەلکە، ھەروە ھە
 نرىک مالکەى ھۆمادە چەندىن کۆلچ بەش ھەوون دەربارەى چۆنەتى
 داسانى پىلاننى شاپوورى وە بەرھىتان ئەو شۆپىكى باشبوو ئەگەر
 فۆما ھى سەرەتابووتایە، مە ھەمیشە دەگەرام پىئ پىئسا نوپەکان زۆر
 ھەول دەدا ھىریم بۆیە مە ئەو ھى فېرى پووم زۆر زیاترە لەو ھى خەلکى
 کہ بە ھەموو زىاسى فېرى پىئ.
 لەم ساتو وەخەى کہ دىبا لە پىئشکەوتن دایە تىمە دەپىت زۆر وراپاىن و
 زۆر بە خىراى ھەولمەین کہ زانیاریەکان ھىچ ئەپىت لىیان تىگەین ئەگىنا
 دوا دەکەوین شکست دىئەین. بۆیە ئەو ھى دوومى دەیزانى ئەمەق کۆر نوو
 جا تۆ پىئوستە ھەمیشە لە نوپوونەو دەپىت.

۵- لە پېشايە خوتى بە.

بەككە ئە ئاكارەكانى خودى ئەودى كە ئەگەر تۆ ئەوانى كۆنتېرۇلى خوت
بەكى ئەوا ئاتوانى دۆلە مەند بېت. ئە پېشدا تۆ دەپىت بە ئۇلارنى چەند
جوليكى ئەسكەر بېكەيت و دىنن ھەپىت و تا ئەگەر تۆ پېرپوئىت لە پوى
ھەستەكانەو ئە ئاتوانى كۆنتېرۇلى خوت بېكەيت. ئە بەر ئەو ئەوت پېدە ئېم
كە ئۇرۇك ئە خەلكى دۆلە مەند بورد بە لام بە ھۆى مە بووس پان ئە ئاتوانى
كۆنتېرۇلكردى خۇسان ئەو سەرمایەپان لە دەست دلو. واتا كە
دۆلە مەند بورد خۇرا سەپارەى جوان و خار و گران بە ھولەم جۇرە
ئەمان بۇيە دەكەن كە ئاتوانن كۆنتېرۇلى ھەستەكانەم بەك.

ئەم ھەنگاوانەى باسى دەكەم ئۇر قورسە ئەگەر خوت بە باشى و بە
بە ئۇلارنى خوت ئەنجامى مە دەپىت و تا دەپىت خوت ئەو ھەست و سۇرەى
ناحت كۆنتېرۇلكەيت. بەرپاى مە جېوئى بىوان ھەزار و دۆلە مەند بېرپە
لە پەندى خودى و تا بىتوانى كارىك بەكى بېئەوەى خەلك پارى بېت پان
پېت بېت.

دووبارەى دەكەمەو ئەگەر كەسىك بە كە بەرگەى ئەو پېشائەى پۇزانە
كە دەپتەو مە ئاتوانى بەرگەپان بېگىت ئەوا ھەرگىز دۆلە مەند مابىت،
ئارونەى باوكە دۆلە مەندەكەم دووبارە دەكەمەو كە دەيگوت ژيان
ئەكەپك پان لەرەپەك بە خەلكى دەكات ئەگەر كەسەكان بىزان چۆن ئەو
كېشەپە چارە سەر دەكەن ئەوا براوئەن و تا ئە ژياندا ھەمووكەس كېشەى
ئوش دەپىت مەس ئەو گرىگە كە چۆن بىتوانىن كە چارە سەرى بېكەن.
مە كۆرسى تاپەسى خۇم ھەمىشە ئامادەم پان لە سەر ئەو پادىنم كە
گرىگى رىاتر بىدەن بە مەپتوۋە بىردىنى سىكىلكانستان لە بەرھەمەكانستان.

- به پتو و بردنی کاش فله وه

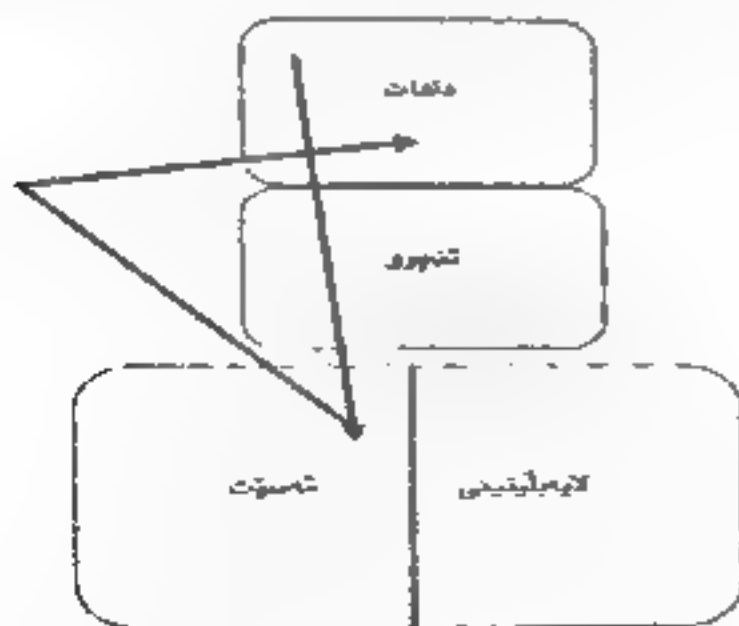
- به پتو و بردنی خه لکی

- به پتو و بردنی کاته کانت به پاشی

به پای من نه م سئ سکیل باشترین نامپازه بق هه موو شته کان نقد زیاتر له
 بواری وه بهر هینان. نه م سئ خال له ریانی ژیاننا کمارت پیی ده بیئت له
 هه موو بواریه کانا وه ک بواری خیزانی بازوگانی پیخراوی هتد.

نه م سکیلا له لاپه ن خودی به پتو و بردنه وه گه شه ی پیئده دریت ونا
 بپیری تاکه که س به رام بهر کاره که ی بی گویدانه خه لکی. هه ره بهر
 نه م من سه ره تا نه م گوت که سه ره تا به شه ی خوت بده له داهاته که ت.

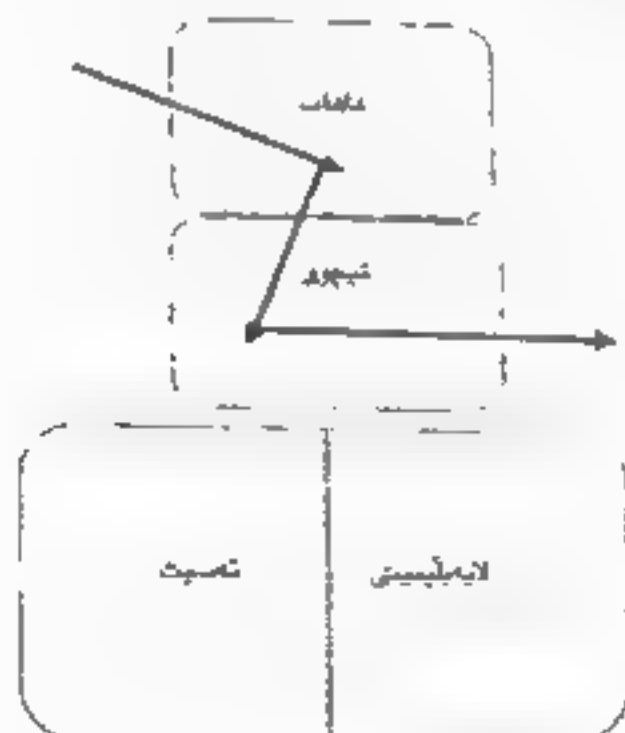
نه م وته په که بق په که م جار ه لاپه ن ملیونه ریکی بابیلونی بلاو کراپه وه
 به ناوی جئورج کلاسو، له سه ره تا دا نه م وته په ی نقد کساری گه ربور ک
 ملیونان کئوپی کتیه که ی لپه فرق شرا، وته که ی بق یتیبوو له وه ی "که
 سه ره تا به شه ی خوت بده له داهاته که ت" خه لکی نقد به م وته کساری

گەرمی و زۆر ئەمیان سووبارە دەکردووە. هەندێک کردیانە کردار گە لە
 بۆلدا ئەو جیاوازیەکان بۆ دەرکەوت کە ئەوانە ی جێیە جێیان کرد چۆر
 داھاتیان زیادی کرد ئەوانی دیگەش بە پێچەوانەو.

لە نێگەشتی لەم دایەگراوە و تێبینین کردنی گشت بەشەکان بۆمان دەر
 دەرکەوت کە چۆر کاشملەو بەرێوە دەبرێت ئەو جیاوازییەمان بۆ دەر
 دەخت کە بە ئێوان ههزار و دولەمەندا هەیه بۆ نموووە لەم دایەگراوەدا
 دولەمەند بەکەم چار پارەکە دەدات بەخۆی پاشان بۆ لایە بێستی بەلام
 ههزار بە پێچەوانەوێ. وانا بە تێپەرپوونی مانگاوە ئەستێنی عۆیا بنیات
 دەسێن و داھاتیان زیاد دەکەن. بۆیە پێیوستە کە سەرەتا ئەو پارەپە
 کە دەستت دەکەوتێت بەشی خۆت بدەیت بە خستنی بۆ ئاوبواری
 ئەست.

ئەم هیلکاری داھاتی ئەو کەسانەپە کە پارەکانیان بەکەم چار بەخۆین

ئادەن واتا ئۆزىنى خەلىكى.

مى و خىزانم چەندىر كارمەند و ئىمىريار و ئووكانارمان مەبوور ئىمى
كىشەيان مەبوور واتا كاتى كە داھاتەكەيان وەردەگىرت پارەكەيان بەشى
خۇيان لىنەدەدا، ئەو كىشەي سەرەكى ئەواسو، كاتىك كە باج وەرگىر
باجى كۆدەكردەو ئەو پوپەپوى كىشەي گەورە دەبوورەو ھەسەك
جار كارەباكەيان دەپىس ئامانجى ئىنە ئەو ھەيە كە ئەو پارەي وەرى
دەگىرى ھەر چەندىك پىت دەپىت يەكەم جار بىق بواری وەبەر ھىنار
سەرفىيەگەيت بۆمۇنە ئەگەر تۆ ماگى ۴۰۰۰۰ ھەزىت ھەيە ئەواتىل
دەتوانى پاش ئەو ھىچون و باجىت دا ئەو پارەي ماوۋتەو بىجەرە
بواری وەبەر ھىنەو پان ئەگەر كەمە ئەو كۆي بىكەرەو تا دەپىت
پارەيەكى ئۆد پاشان بىدە بەشتىك كە قارانشى ھەسەيت وەك پىشى
كۆمپاىيا پان ھەر وەبەر ھىنەي لە ھىشى خۇتداپە، ئەك بىچى خانوۋەكى
گەرە بىرپىت يان سەيارەيەكى ئاخىر مۆدىل قەرزىرىش بىت لەسەر ئەو
ھەزەت بە تۆمامات تۆ دەپىت ئەسەيتى خۇت بىنىات نىيەت، پاشان كە
داھاتىت ئۆرسو ئەكات ئەگەر خانوۋەكىش بىرپىت كىشەت بۆ دروست
ياكات، بۆمۇنە داھاتىت بىگاتە دە مىلۇنن ماگانە ئەو ئەگەر سەيارەي
ئاخىر مۆدىل بىرپىت كىشەي پارەت بۆ دروست باپىت بىس لەسەرەتارە
بە پىچەوانەو بوو.

ۋەك ھىندىەكان بە كە دەبەخىش،

ئەمە بىرىتە لە ھىزى دەستكونسى ھەندىكشت بۆ ھىچ شىك لەرامبەردا

كەتتىك كە سىپى پىنسىنەكەن دەھاتى و لە ئەمەرىكا جىگىر دەپوون
 بەرگانەدا نەرىتى ھىدىيە سورەكان وابو كە يارمەتياں پىشكەش بە
 ھەلگى دەكرە بە تايىمەتى لە رىستاندا كە پىشەقىياں دەدا پىيان بەلام
 ھىسبەكان لە دوايدا چارەپىوون كە ئەمەلىيان پىشەرتتەۋە سىپى
 پىشەرتكەنىش ئەمەلىيان پىشەرتتەۋە پىشەرتتەۋە ۋەك ۋەك ۋەك ۋەك
 ھىسبەكان مەخسۇس.

بەلام ھىسبەكان تۆرە پىزار دەپوون كە دىنبا دەپوونەۋە كە ئەۋ ھاۋكارىكە
 كە بەھىسپووانە ۋەرى دىگىنەۋە ئەمە لەبەر ئەۋە پوۋىدا كە
 تىپەگە پىشەرتكە ھەبوو لە نىۋان نەرىتى ئەۋىدا.

ھەمار ۋەك كە دەگىرتتە بە ھىسبەكان بۇ ھىلكارى ئەسەت راستە ۋانا
 نەرى ۋەپەخىشى چارەپىي ۋەر گىرتتەۋە ۋەكەيت، بۇمۇۋە لە
 دىيانى ئەمۇدا ۋەپەھىتەكان چارەپىي ئەۋەدەكەن كە چۇن بە خىراتىن
 پىگا پارە لەدەست چوۋەكەلىيان بەدەست بىنەۋە ۋانا ئەۋ پارە كە
 دەست چوۋە چۇن بىگىرتتەۋە بىزگى سەر كە ۋەتە ئەۋەپە كە نەۋە
 گىرنە كە سەرقىدەكات بەلكو ئەۋە گىرنە كە چۇن ئەۋ پارە لەدەست
 چوۋە بە مەشتىن شىۋان ۋەدەست بىنەۋە.

بە بوۋى ئەسەت پىدلوپىستە كەنى زىياشت بىگەر.

كەتتىك كە ھىدالى ھەمۇ ھەۋلى ھۆت ئەۋەپە كە چۇن سەيارەپەكى ھۋان
 ۋاڭخۇ مۇنەل بىگىرت، بەتايىمەتى كەتتىك ھاۋرىكانت پاوك و دىكىيان بۇيان
 دەگىن، ھەر لەبەر ئەمەش تۆ بىر پارە دەدەست كە پارەكۆكەينەۋە بۇ
 ئەۋە ئەۋ سەيارەپە بىگىرت بۇمۇۋە نىرەكەي ۸۰ ھەرلەر تۆلارە تۆ

ئەمە جەزە وات لاندەكت ئەو پارەيە كۆيكەيتەو و بتەوئیت سیکریت
مەبەستەکی من لێرە ئەو بە کە ئەو پارەيە کە کۆی دەکەیتەو ئەتوای
لە موارتکی مەهر هیتان مەگەری بیتی دواي چەند سالتیک ئەو پارەيەت مۆ
دەمیتیتەو ئەتوای سەپارەکەش مەگەریت کە ئارەزووت کەربو و اتا ئەو
پارەيە بخەرە موارەي ئەسنتەو، بەلام ئەگەر تۆ خێرا پارەکە بدەیت
سەپارەکە ئەوا ئەنھا دەبیتە خاوەنی سەپارەکە و بەس بەلام ئەگەر
رێگەي نوووم بەکاربێی ئەوا دەبیتە خاوەن ئەسیتی خۆت.

پاشان لەدواي ئەو تۆ ھەر خاوەنی وەبەرھێنانی خۆتی و پارەت دیت
دەست و داھانت زیاد دەکت، بێرە چیمان دەست کەوت بە کەمیک
ئارامگرتن توانیمان بێنە خاوەنی زۆرشت بەلام ئەگەر وایەبووینایە ئەر
ھەر دەبووینە خاوەنی سەپارەکە و بەس.

لێرەدا من نمونەيەکی دیگە دەھێنمەو ئەگەر من دەھزار دۆلار بدەم
چەند کەسێک ئایا چی لەو پارەيە دەکەن؟

۱- جۆری یەکەم کە لە شەھەر ھەشتایە پارەکە ھەمووی دەدەم بوارەکسی
خۆشگوردەراسی وەک کەپنی سەپەرە بە وەرگرتنی قەزیری ئەر، یان کەپنی
خان یان گەشت کردن.

۲- جۆری دوووم پارەکە کەمێک زید دەکەن واتا دەگەییە ۲۰ ھەزار دۆلار

۳- جۆری سێیەم پارەکە دەکەم بەکە ملیۆن ئەمە بەچی دەکەیت مەگەری
بە زانستی ئابوری دەکەیت کە زۆرمان لێبێتەشین

من مۆیە ھەمیشە دەلێم کە قوتاسی ھەبێ زانستی ئابوریمان ناکات کە
کیشەيەکی سەرەکی کۆمەلگایە، ئێمە سەرەستین کە ئایا ئەو خەزەي
ھەمان مۆشتە خۆشیەکی ئایان بەچی رێگەيەک دەدەستی مەن،

بۆنموونه لە ڕێگەی تەسبیت یان لایە بلیتی یان قەرەز کۆن. بێگومان
تەسبیت باشترین ڕێگەیە کە ئەتجاسی بدەیت.
پێویستییەکانی بۆ ئەوەی بێیتە قارەمان:

کاتێک کە من منداڵبووم کار گەرێبووم بەچەند قارەمای ئەو سەر دەم کە و
هەمیشە هیوام ئەوەبوو کە بێم بە یەکیەک لەوان بۆیە من هەمیشە لە
مەڵدایبووم بۆ ئەوەی زانیاری پەیدا کەم دەربارەی ئەوان. بۆیە ئەوەم
دەکرد کە ئەوان دەیانکرد هەروەها تەواو خولیا ی ئەوانبووم. کاتێک کە
گەرێبووم چومە تەمەنی نێوجەوانی ئەوا بە چەند کەسیکی کە کاری
گەرێبووم پاشان ئەوانە گۆرا بۆ چەندین کەسی تر هەتا گەرێبووم لە
یوایدا بە باوک دەولهەمەندە کەم کاری گەرێبووم بە پای من کار گەرێبون بە
کسیک کە سەر کەوتووە ئەوا زۆرباشە بەلام ئەک بێتە کەسیک شوێن
هەناوەکان بکەوی بەلکو بێ بە قوتابی و نامرازەکان و ئەزموونەکانی ئەو
وەرگرە کە بەهەموو ژیاانی بە دەستی هاوردووە. بۆیە تۆ دەتوانی چەند
کەسیک بکەیتە پێشەنگی خۆت لەم بوارەدا.

- فیزیو وەرێگرە:

هێزی بەخشین ئەوەی باوکم فیزی کردم بوو وائەپەک لەژیانم هەمووکات
دەستم پێوەگرتبوو بریتی بوولهووەی بەخشین نازانم چون پێناسەی ئەوە
بکەم بۆت بەلام ئەوەی کە دەیزان بریتیە لەوەی بەخشین بنەمای
دەولهەمەندبوونە بۆنموونه ئەگەر باسی دار میو بکە ی ئەگەر سالانە نهی
برین ئەوا دار و پەرژەکانی زیاد دەکات وردە وردە لاواز دەبێت بەلام
ئەگەر بێرین ئەوا هەموو سالێ زەکی جوان لێدەدات بێگومان بۆ سامان
هەمان شت راستە ئەگەر تۆ بێهەشی ئەوا پارەو سامانت زیاد دەکات

بە گۆنەری ئەوێی کە خاوەنیت. باوکی دھولە مەندە کەم هەمیشە دە یگوت
 ئەگەر پارەت پێیوو ئەو سەرەتا بێخەشە واتا ئەو هەمیشە پارەیی
 دە بەخشی بە تاییەتی لەو کاتانە ی کە پارەیی کەمی پێیوو. من لێرەدا
 شتێک پووت دەکەم ئەو ئەگەر تۆ هەستت کرد کە پارەت کەم پێیە ئەو
 سەرەتا بێخەشە دایا بە دە ئەو دێتەو دێتەو گێر قانێت بە دە بێت
 ئازام گرییت. ئەو یاسای دنیا بە ئەگەر تۆ شتێک بکەیت ئەو دێتە پێش
 بۆ ئەو ئەگەر تۆ پارە ببخشی ئەو پارە دێتەو شوێنی یان یار مەتی
 کە مێک بە دەیت بۆ فرۆشتنی سێتەکانی ئەو تۆ دەتوانی ئە شیاکان
 بفروشی یان هەر شتێکی تر کە بێتەوێت بیکەیت. بە لێ ئەو بە لێنی
 خۆی کە خودا پێیوستس بە وەنێ کە وەر بگرت بە لێ ئەو نێمەین کە
 پێیوستە کە بێخەشین. بە کە دھولە مەند کەم هەمیشە دە یگوت کە خەلکی
 هەژار چاوەنۆکترن لە دھولە مەندان. دھولە مەندان زۆر بە یان ئەو دابین
 دە کەن کە خەلکی پێیوستیان پێیەتی، هەر کاتی من هەستم بە چاوە
 چنۆکی کرێ ئەو چووم هەندێ پارەم بە خشیو ئەو دایا بوم کە
 ئەو دێتەو شوێنی خۆی بە چەند ئەو دێت.

بۆ ئەو ئەگەر تۆ هەمیشە لێواند بە خەندە بێت لە گەڵ خەلکی ئەو
 ئەوانیش وادەین لە گەڵت یان هەر شتێکی تر من دەمەوێت ئەو بێم کە
 ئەم ژیاوە وە ک ناوێتەوایە کە هەر چۆنێک بێن هەر ئەو مان دێتەو پێ.
 هەر لەبەر ئەوەی کە دە لێم ئەگەر تۆ خەلکی فێر مەیت ئەو خۆت
 بێرۆکی نوێت بۆ دێت بۆیە بەردەوام بە ئەو و هەمیشە هەوڵ بە یار
 مەتی خەلکی بە دەیت بۆ ئەو فێری ئەو یان کەیت کە خۆت دە یزانی.

فەرھەنگۆك

كۆپۇرۇش: واتا كۆمپانیا.
موجوھل فاوند: واتا پىشكى كۆمپانیا.
ئېتۇرس: ھەموو ئەو شتانەى كە تۇ خاۋەنىت.
براكىت كرىك: باج
كۆمىك. چىرۆك بۇ پىگەنن و كالتە
كاش غلەۋە: دەستكەۋتنى بىرى پارە واتا ئەو پارەى كە تۇ دەستت
دەكەۋىت لە ھەر كۆيىپە بىت.
ئىنشورېنس كۆمەلەيەتى و مېدى كېر. واتا ئەو پارەى جوكمەت دەداتى
كاتى تواناي كارت نامىنىت.

ROBERT T. KiyOSAKI

RICH DAD

POOR DAD

پر فروش ترین کتب
له لیستی له مارون نیویورک تایمز
له لیستی به ناو/انگترین کتبه کانی سرکه وتن له حیوانات.

5000 DI